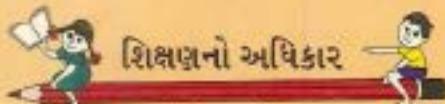

SCE

આત્મ દીપો ભવઃ ।

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

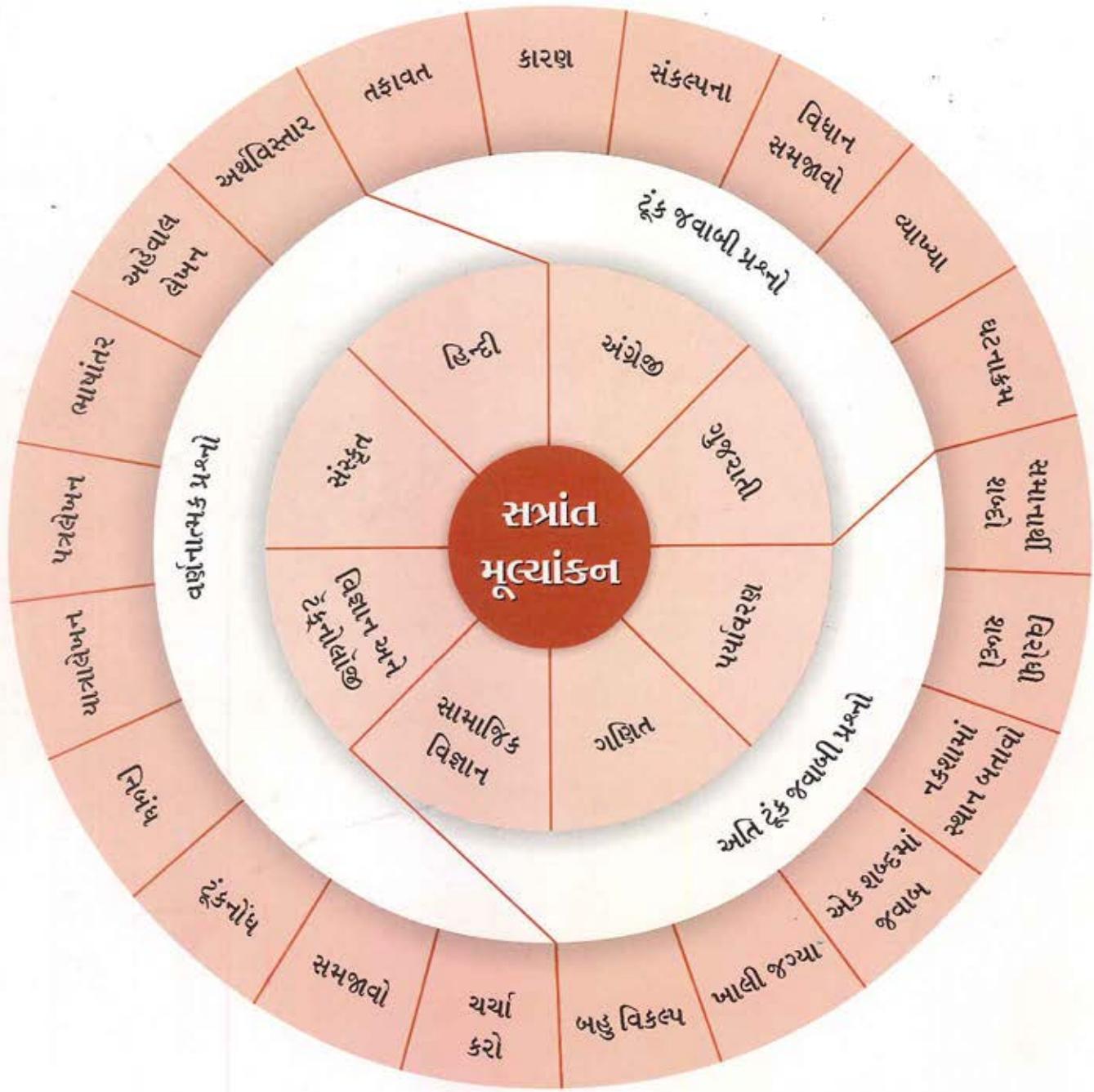
[School based Comprehensive Evaluation]

સર્વ શિક્ષણ અભિયાન
સૌ ખલો જી આગળ વધે

ગુજરાત શિક્ષણિક કંશોધન એને તાતીમ પરિપદ
ગાંધીનગર

શાળાકીય સર્વશ્રાહી મૂલ્યાંકન

અણા સ્વીકાર

માર્ગદર્શક સમિતિ

1. ડૉ. રવીન્દ્રભાઈ ઠોથ. એવે
2. ડૉ. છસુખ અઠિયા
3. શ્રીમતિ રંગાંતા સિંહ
4. શ્રી આર.સી. રાવલ
5. ડૉ. ટી. ઓસ. જોધી
6. ડૉ. કે. આર. ગાંજુલીયા
7. શ્રી હરેશભાઈ ઘેઠારી

સંયોજક

1. શ્રી મનોજ આર. કોરડિયા
2. શ્રી દીક્બાલ ડી. વોરા,

તજ્જન સમિતિ

1. શ્રી રીલેખભાઈ ની. બાવા
2. શ્રી ગજેન્દ્રભાઈ જોધી
3. શ્રી યંદ્રેશભાઈ પાટ્લીયા
4. શ્રી આર. એ. રાવલ
5. ડૉ. અભિલભાઈ ઠાકર
6. શ્રી રાધવજુ માધાડ
7. ડૉ. વિજયભાઈ પટેલ
8. ડૉ. સંજ્યભાઈ તિરેદી
9. શ્રી પ્રકાશભાઈ રોણી
10. ડૉ. કિરીટભાઈ જોધી
11. શ્રી રાહેશકુમાર પી. જેન
12. શ્રી ધૂમિન પંડ્યા
13. ડૉ. વૈશાલી શાહ
14. શ્રી જગીરશભાઈ બાડુ
15. શ્રી ગૌમિકભાઈ તિરેદી
16. શ્રી જયેન્દ્રસિંહ વાંસિયા
17. શ્રી નીતિનભાઈ દલવાડી
18. શ્રી ગાર્ગબાઈ કકડ
19. શ્રી વિલોદભાઈ અઠિયોલ
20. શ્રી મનીષભાઈ પટેલ
21. શ્રી જયેશભાઈ સુતરિયા
22. શ્રી નરેન્દ્રભાઈ રાવલ
23. શ્રી પરિમલભાઈ પટેલ

આંતરરાષ્ટ્રીય શિક્ષણવિદ્યા, અમદાવાદ
અગ્રસચિવશ્રી (શિક્ષણ) શિક્ષણ વિભાગ, ગાંધીનગર
અગ્રસચિવશ્રી (પ્રાથમિક શિક્ષણ) શિક્ષણ વિભાગ, ગાંધીનગર
નિયામક, જીસીઈઆરટી, ગાંધીનગર
અધિક નિયામક, જીસીઈઆરટી, ગાંધીનગર
સચિવ, જીસીઈઆરટી, ગાંધીનગર
અભ્યાસકમ કો. ઓડિનેટર જીસીઈઆરટી, ગાંધીનગર

રિસર્વ એસોસિએટ, જીસીઈઆરટી, ગાંધીનગર
રિસર્વ એસોસિએટ, જીસીઈઆરટી, ગાંધીનગર

પ્રાચાર્ય ડાયેટ, ઈડર
લેક્ચરર ડાયેટ, પાલનપુર
રિસર્વ એસોસિએટ, જીસીઈઆરટી, ગાંધીનગર
રિસર્વ એસોસિએટ, જીસીઈઆરટી, ગાંધીનગર
રિસર્વ એસોસિએટ, જીસીઈઆરટી, ગાંધીનગર
રિસર્વ એસોસિએટ, જીસીઈઆરટી, ગાંધીનગર
રિસર્વ એસોસિએટ, ગણિત-વિજ્ઞાન, એકમ
રિસર્વ એસોસિએટ, જીસીઈઆરટી, ગાંધીનગર
પ્રોજેક્ટ કો-ઓ. વસતિ શિક્ષણ એકમ, જીસીઈઆરટી, ગાંધીનગર
આચાર્ય દીવાન-બલ્લુભાઈ માધ્યમિક શાળા, કાંકરિયા, અમદાવાદ
આચાર્ય, ઉત્ત્રતિ વિદ્યાલય, અકોટા રોડ, વડોદરા
નિયામક, ગુરુ નાનક એન્ડ ચંડકેતુ પંડ્યા સ્કૂલ, મહિનગર, અમદાવાદ
નિયામક, શ્રેયસ ફાઉન્ડેશન, અમદાવાદ
આચાર્ય, નવજીવન માધ્યમિક શાળા, લીમડા, જિ. ભાવનગર
લેક્ચરર ડાયેટ, અમદાવાદ ગ્રામ્ય
લેક્ચરર ડાયેટ, ભરુચ
લેક્ચરર ડાયેટ, ભરુચ
લેક્ચરર ડાયેટ, ઈડર
લેક્ચરર ડાયેટ, મહેસાણા
લેક્ચરર ડાયેટ, નવસારી
લેક્ચરર ડાયેટ, અમરેલી
લેક્ચરર ડાયેટ, ગાંધીનગર
સી.આર.રી.કો.ઓ., સી.આર.રી., રેયા (બ.કા.)

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

રમણલાલ વોરા

મંત્રીશ્રી

ટેલીફોન : (૦૭૯) ૨૩૨૨૩૦૮૦, ૨૩૨૩૮૦૭૩

૨૩૨૪૭૭૬૨, ૨૩૨૪૭૮૬૧

ફોક્સ : (૦૭૯) ૨૩૨૪૭૭૬૬

મંત્રી,

શિક્ષણ (પ્રાથમિક, માધ્યમિક, પ્રૌઢ), ઉચ્ચ અને
ટૈકનિકલ શિક્ષણ

બ્લોક નં. ૧, ૮મો માળ, સરદાર પટેલ ભવન,
ગાંધીનગર - ૩૮૨ ૦૧૦.

તા. ૧૨-૦૬-૨૦૧૨

શુભેચ્છા સંદેશ

જી.સી.ઈ.આર.ટી. દ્વારા શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન માર્ગદર્શિકા પ્રકાશિત કરવામાં આવી રહી
છે તે ખૂબજ આવકારદાયક બાબત છે.

ધોરણ - ૧ થી ૮ ના વિદ્યાર્થીઓનું અભ્યાસક્રમ આધારિત મૂલ્યાંકન કરવામાં દીવાદાંડી સમાન
પથદર્શક બની રહેનાર આ પુસ્તકનો શિક્ષકગણ અભ્યાસ કરે, આત્મસાત કરે અને તેના આધારે
વિદ્યાર્થીઓના જ્ઞાનનું મૂલ્યાંકન કરશે તો વિદ્યાર્થીને સમજવામાં અને તેની સુખુમ શક્તિઓ ઉજાગર
કરવામાં શિક્ષકને વધારે સરળતા રહેશે.

રાજ્યની ભાવી પેઢીના ઘડવેયા એવા પ્રાથમિક શિક્ષકને વધુ સુદૃઢ અને વધુ સુસજ્જ બનાવવાના
ઉદેશ સાથે જી.સી.ઈ.આર.ટી. દ્વારા અનેકવિધ રચનાત્મક આયોજનો કરવામાં આવી રહ્યા છે, તેના એક
નવા સોપાન રૂપે પ્રકાશિત થઈ રહેલ આ માર્ગદર્શિકાની સફળતા માટે હાર્દિક શુભેચ્છા સાથે આ પુસ્તક
તૈયાર કરનાર તજ્જ્ઞ મિત્રોને અભિનંદન પાઠવું છું.

રમણલાલ વોરા

પ્રતિ,

નિયામકશ્રી,

જી.સી.ઈ.આર.ટી.

સેક્ટર-૧૨, ગાંધીનગર

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

જયસિંહ ચોહાણ

ક્રમાંક : રા.ક.મ/ VIP-728/2012
 ફોન્ન : (૦૭૯) ૨૩૨૪૦૨૭૧, ૨૩૨૨૪૦૨૭,
 ૨૩૨૪૦૨૭૫ ફેક્સ : ૨૩૨૨૧૮૭૬
 મંત્રીશ્રી (રાજ્યકાશ)
 શિક્ષણ (પ્રાથમિક, માધ્યમિક, મૌલિક), મોટોકોલ
 ગુજરાત રાજ્ય
 બ્લોક નં. ૨/ચોથો માળ, સરદાર ભવન, સચિવાલય,
 ગાંધીનગર - ૩૮૨ ૦૧૦.
 તારીખ : ૧૫ સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૨

શુભેચ્છા સંદેશ

પ્રાથમિક શિક્ષણ એ પાયાનું શિક્ષણ છે. આ સમય દરમાન વિદ્યાર્થી ઘડ્યા કૌશલ્યો આત્મસાત કરે છે અને તેને આપારે પોતાના ભાવિ જીવનનો માર્ગ નક્કી કરે છે.

પ્રાથમિક શિક્ષણમાં વિદ્યાર્થીઓના સર્વગ્રાહી વિકાસનું સચોટ મૂલ્યાંકન થાય તે હેતુસર જ.સી.ઈ.આર.ટી. દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલ શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન માર્ગદર્શિકાને આવકાલ છું. આ માર્ગદર્શિકા ગુજરાત રાજ્યના તમામ શિક્ષકોને ધોરણ ૧ થી ૮ના પ્રાથમિક શાળાના બાળકોનું મૂલ્યાંકન કરવામાં માર્ગદર્શક અને પથદર્શક બની રહેશે.

પ્રાથમિક શિક્ષણ ગુણવત્તાયુક્ત બને અને ગુજરાત રાજ્યના પ્રાથમિક શિક્ષક મેળવી રહેલ બાળકોના મૂલ્યાંકનના હેતુથી તૈયાર કરવામાં આવેલ શાળાકીય મૂલ્યાંકન માર્ગદર્શિકાના પ્રાથમિક શિક્ષકો મહત્તમ ઉપયોગ કરી વિદ્યાર્થીઓના સર્વગ્રાહી પાસાંઓના વિકાસ કરી રાખ્યીએ વિકાસને વધુ વેગવંતો બનાવશે તેવો મને વિશ્વાસ છે.

આ શાળાકીય મૂલ્યાંકન માર્ગદર્શિકા તૈયાર કરવાની કામગીરીમાં સંકળાયેલ તમામને હું તેમની કામગીરી બદલ શુભકામના અને અભિનંદન પાઠવું છું.

જ્યુઝ્યુ ગરવી ગુજરાત.

(જયસિંહ ચોહાણ)

પત્ર,
 નિયામકશ્રી,
 જ.સી.ઈ.આર.ટી.
 સેક્ટર-૧૨, ગાંધીનગર

નિવાસ ઽથાન : બંગલા નં. ૩૮, મીનીસ્ટર બંગલોઝ, સેક્ટર-૨૦, ગાંધીનગર-૩૮૨ ૦૨૦. ફોન નં. ૨૩૨૪૦૭૨૮, ૨૩૨૪૦૭૨૯

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

શિક્ષણ વિભાગ
ગુજરાત રાજ્ય
બ્લોક નં. 5, 7 મો. માણ
સરદાર પટેલ ભવન,
ગાંધીનગર - 382010

ડૉ. હસુમુખ અદિત્યા (IAS)
અગ્ર સચિવ (શિક્ષણ)

શુભેચ્છા સંદેશ

કેળવણીએ માનીવના સશક્તિકરણ (Human Empowerment) અને આંતરિક પ્રદિપિકરણ (Human Enlightenment) ની મહિયા છે જે દ્વારા માનવજીવન વધુ (Better) તથા ઉત્તે બનાવી શકાય છે. માનવીનો સર્વીગી વિકાસ કેળવણી દ્વારા સાધી શકાય છે. સર્વગ્રાહી કેળવણીના પરિપાક દૃપે લોકોનો શારીરિક અને સ્વાસ્થ વિકાસ, બાવસાયિક વિકાસ તથા નાગરિકતાલકી અને સાંસ્કૃતિક વિકાસ સાધવાનું શક્ય બને છે.

વિદ્યાર્થીઓના તમામ પાસાંઓનો વિકાસ થાય તે જ સાચી કેળવણી છે. પ્રાથમિક શિક્ષણમાં વિદ્યાર્થીઓના તમામ પાસાંઓ જેવા કે, માનસિક વિકાસ, શારીરીક વિકાસ, સામાજિક વિકાસ તેમજ વિવિધ મૂલ્યોનું સિંચન અને વિવિધ કૌશલ્યો વળે રોજ બાળોનું શિક્ષકે સમયાંતરે મૂલ્યાંકન કરવાનું રહે છે. આ પાસાંઓનું મૂલ્યાંકન ત્યારે જ શક્ય બને કે જ્યારે શિક્ષક દ્વારા પ્રાથમિક શિક્ષણ ધોરણ 1 થી 8 ના અભ્યાસક્રમને આધારે સર્વગ્રાહી શિક્ષણ હાથ ધરવામાં આવેલ હોય. છ્લોઈઝાર્ટી દ્વારા હાલમાં તૈયાર કરવામાં આવેલ પ્રાથમિક શિક્ષણનો નવો અભ્યાસક્રમ અને તેને આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ નવા પાઠ્યપુસ્તકોમાં શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન માટે વિપુલ તકો રાખવામાં આવેલ છે. આ પાઠ્યપુસ્તકો પ્રવૃત્તિલક્ષી હોઈ તેને આધારે શિક્ષકોને શાળાકીય શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓના માધ્યમથી શિક્ષણ કાર્ય કરવામાં વિદ્યાર્થીઓના સર્વગ્રાહી વિકાસમાં ગાળ્યાની ભૂમિકા જરૂર વશે.

પ્રાથમિક શિક્ષણની મૂલ્યાંકન યોજના અન્વયે છ્લોઈઝાર્ટી દ્વારા મૂલ્યાંકન માર્ગદર્શિકા તૈયાર કરી રાજ્યના પ્રાથમિક શિક્ષકોને આપવી જોઈએ. તેનું આંતરાભ્યાય કેળવણીકાર માન. રવિન્ડ્રભાઈ દવે સાહેબે કરેલ સૂચન અન્વયે છ્લોઈઝાર્ટી દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલ શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન માર્ગદર્શિકા ગુજરાત રાજ્યના પ્રાથમિક શિક્ષકોને વિદ્યાર્થીના અભ્યાસક્રમ આધારિત શૈક્ષણિક અને સહ શૈક્ષણિક પાસાંઓના મૂલ્યાંકન માટે ખૂબ જ ઉપયોગી સાભિત થશે તેનું હું માનું છું.

પ્રાથમિક શિક્ષણના નાના નાના ભૂલકાંઓના શૈક્ષણિક પાસાંઓ અને વિવિધ કૌશલ્યોનું સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન માટે તૈયાર કરવામાં આવેલ શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન માર્ગદર્શિકા તૈયાર કરવાની કામગીરીમાં જેવો પણ પોતાનું પણ સ્વી યોગદાન આપ્યું છે તે સર્વેને આપવિત્ર કાર્યમાં જોડાવવા બદલ ખૂબ ખૂબ અભિનંદન પાઠવું છું.

ડૉ. હસુમુખ અદિત્યા (IAS)

પ્રતિ,
નિયામકશી,
જ.સી.ઈ.આર.ટી.
સેક્ટર-૧૨, ગાંધીનગર

Telephone : (079) 23251301, 23251303 Fax : (079) 23251305, 23251325 E-mail : secedu@gujarat.gov.in

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

સંગીતાસિંહ (IAS)
અગ્ર સચિવ (પ્રાથમિક શિક્ષણ)

શિક્ષણ વિભાગ (પ્રાથમિક શિક્ષણ)
ગુજરાત રાજ્ય
બ્લોક નં-5, 8 મો માણ
સરદાર પટેલ ભવન,
ગાંધીનગર - 382010

શુભેચ્છા સંદેશ

ગુજરાત શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલમી પરિષદ, ગાંધીનગર દ્વારા પ્રાથમિક શિક્ષણ ધોરણ 1 થી 8 માટે તૈયાર કરવામાં આવેલ શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન યોજના (School Based Comprehensive Evaluation) માટે તૈયાર કરવામાં આવેલ શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન માર્ગદર્શિકા એક આવકારદાયક પગટું છે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન બાળકના સર્વોચ્ચ વિકાસને પ્રોત્સાહન આપે છે. બાળકના શૈક્ષણિક વિકાસની સાથે તેના વ્યક્તિત્વના પાસાંઓ પણ વિકાસ થકી ઉધ્વર્ગતિ પામશે તે મહત્વની બાબત છે. બાળકની અંતર્નિહિત શક્તિઓ આવિભવિત પામે તે માટેની પ્રવૃત્તિઓ યોજને તેમાં બાળકના ઉત્કૃષ્ટ દેખાવનું અવલોકન કરી મૂલ્યાંકન કરવાનું છે. આથી બાળકને તમામ પ્રકારની તકો પૂરી પાડવા માટે આ મૂલ્યાંકન માર્ગદર્શિકા મહત્વનું પરિબળ બની રહેશે.

“બાળ દેવો ભવ” ની ભાવનાથી તમામ શિક્ષકો મૂલ્યાંકનના આ માળખાને ઉત્સાહભેર આવકારશે અને તેમાં આવેલ માર્ગદર્શન મુજબ તેની અમલવારી કરવામાં પોતાનો ઉત્સાહ અને ખંત દાખવશે તેવી મને શ્રદ્ધા છે.

બાળકો માટેની આ કલ્યાણકારી મૂલ્યાંકન માળખાનો મહત્તમ ઉપયોગ શિક્ષકો કરે તે માટે હું શિક્ષણ જગતને અપીલ કરું છું. તેમજ શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન માર્ગદર્શિકા તૈયાર કરવાની કામગીરી કરનાર સર્વેને આ ઉત્તમ કાર્ય કરવા બદલ અભિનંદન પાડતું છું.

Sangita Singh
સંગીતાસિંહ (IAS)

પ્રતિ,
નિયામકક્ષી,
જી.સી.ઈ.આર.ટી.
સેક્ટર-૧૨, ગાંધીનગર

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

કમાંક
સર્વ શિક્ષા અભિયાન
સેક્ટર-૧૭
ગાંધીનગર - ૩૮૨૦૧૭

મનોજ અગ્રવાલ (IAS)
સ્ટેટ પ્રોજેક્ટ ડાયરેક્ટર

શુભેચ્છા સંદેશ

સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન ભારત સરકારની ૧૯૮૬ અને ૧૯૯૨ની કાયદાકીય નીતિ અનુસાર CCE ને નામે દેશની બધી શાળાઓ માટે કરજીયાત થયેલ છે. પરંતુ તેનું સાર્વત્રિક અમલીકરણ થતાં સમય લાગ્યો. દરમાનમાં માનવ જીવનની ગુણવત્તા માટે 21 મી સદીના નવા પડકારો અને તેમના કેળવણી વિષયક સંદર્ભો ઘણા મજબૂત બનવા લાગ્યો.

ગુજરાત શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલીમ પરિયદ, ગાંધીનગર દ્વારા નવા આભ્યાસક્રમ આપારિત પાઠ્યપુસ્તકો સત્તવાર તૈયાર કરવામાં આવ્યાં છે. જીસીઈઆરટી દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલ સત્તવાર પાઠ્યપુસ્તકોના અગત્યના સુધારા સાથે શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનનું વ્યવસ્થિત અમલીકરણ થાય તે પણ આર.ટી.ઈ.ના અનુસંધાને એટલું જ અગત્યનું પરિબળ છે.

મૂલ્યાંકન માળખું એવું હોવું જોઈએ કે જેના દ્વારા સવાર્ગીક્ષા કેળવણીનું એક પ્રેરણાબળ શિક્ષકોને પ્રાપ્ત થાય. શિક્ષણની ગુણવત્તા સુધારણા શિક્ષકો અને આચાર્યો પર અવલંબિત છે. જેટલે અંશે શિક્ષકો અને આચાર્યો દ્વારા સર્વગ્રાહી શિક્ષણની પ્રક્રિયા સથન રીતે કરવામાં આવશે તેટલે અંશે સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનની તકો વધારી શકાશે. જેના ભાગરૂપે જીસીઈઆરટી દ્વારા પ્રાથમિક શિક્ષણ ધોરણ ૧ થી ૮ માટે તૈયાર કરવામાં આવેલ શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન યોજના (School based Comprehensive Evaluation) અન્વયે શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન માર્ગદર્શિકા શિક્ષકો અને આચાર્યો માટે આશીર્વદરૂપ બનશે.

પ્રાથમિક શિક્ષણ એ પામાનું શિક્ષણ છે આવી પાયાની કેળવણી કેટલે અંશે સિદ્ધ થઈ તેની ચકાસણી માટે મૂલ્યાંકન પણ એટલું જ અગત્યનું પાસું છે. જીસીઈઆરટી દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલ શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન માર્ગદર્શિકા શિક્ષકો અને આચાર્યો માટે ખૂબ જ મહત્વની સાબિત થશે તેવું હું સ્પષ્ટપણે માનું છું. આ માર્ગદર્શિકા તૈયાર કરનાર સર્વે તજશો અને જીસીઈઆરટીની ટીમને શુભેચ્છા પાઠવું છું.

મનોજ અગ્રવાલ (IAS)

સ્ટેટ પ્રોજેક્ટ ડાયરેક્ટર

એસએસએ અને કમિશનર

પ્રાથમિક શિક્ષણ અને એમ.ડી.એમ.

ગાંધીનગર

પ્રતિ,

નિયામકશ્રી,
જી.સી.ઈ.આર.ટી.
સેક્ટર-૧૨, ગાંધીનગર

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

પ્રાસંગિક

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન : સર્વાંગીણ શિક્ષણનું પ્રેરકબળ પ્રો. ડૉ. રવીન્દ્ર દવે

21 મી સદીના સંદર્ભમાં પ્રાથમિક શિક્ષણ કેવું હોયું જોઈએ આ ચર્ચિનો મુખ્ય સૂર એ છે કે પ્રાથમિક કેળવણીને તબક્કે વિદ્યાર્થીઓને નૃતન યુગના પરિપ્રેક્ષયમાં સર્વગ્રાહી શિક્ષણ આપવું જોઈએ અને તેનું સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન કરીને તેમનામાં એવું નેપુષ્ય ઉત્પન્ન કરવું જોઈએ કે જેથી તેઓ નવા યુગમાં તેમના જીવનનો સર્વાંગીણ વિકાસ સાધવામાં સફળ થાય. (In a new and dynamic era of the 21st Century, there should be holistic education and holistic evaluation in order to enable primary school students to achieve a holistic quality of life, throughout life.) પ્રાથમિક અને ઉચ્ચતર પ્રાથમિક સ્તરની કેળવણીના આ પ્રકારના સર્વસમાહિત અભિગમની પાછળ વિદ્યાર્થીઓને પરંપરાગત શિક્ષણની સાથે સાથે 21મી સદીના નવા પડકારો (Challenges) ને ધ્યાનમાં લઈને એ પડકારોને સર્જનાત્મક રીતે જીલવા માટે સર્વ રીતે સક્ષમ બનાવવાનો જ્યાલ છે.

પ્રાથમિક શિક્ષણમાં સેમેસ્ટર પદ્ધતિ દાખલ કરાઈ છે. આને પરિણામે વિદ્યાર્થીઓ પરનું એક સાથેનું ભારણ ઘટનું છે અને વધારે ઊડાણપૂર્વક તેમજ સર્વગ્રાહિતાથી શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન (School based Comprehensive Evaluation - SCE) દાખલ થઈ રહ્યું છે. જે વિદ્યાર્થીઓને સર્વગ્રાહી શિક્ષણ આપવા માટે એક મજબૂત પ્રેરકબળ બની શકશે.

શાનયુગના આ નવા શિક્ષણ તેમજ મૂલ્યાંકનના હેતુઓ અંગે પ્રાથમિક કક્ષાના બધા જ વિદ્યાર્થીઓને સજ્ઞગ કરી તે માટે તેઓ આવશ્યક ક્ષમતાઓમાં નેપુષ્ય પ્રાપ્ત કરે તેવી પ્રગતિશીલ કેળવણીની યોજના ઘડવી પડશે. નવા યુગની આવશ્યકતાઓને ધ્યાનમાં રાખીને રોજબોજની શિક્ષણ-મશિક્ષણની પ્રવિધિઓમાં કેટલાક પાયાના ફેરફારો કરવા પડશે. જેમકે વૈયક્તિક અને સામૂહિક પ્રોજેક્ટો, કેઈસ સ્ટડી, ક્રિયા, અન્વેષણ પદ્ધતિઓ, મશ્ર ઘડતર, પ્રવૃત્તિઓ, ચર્ચાસભાઓ, વિવિધ પ્રકારની સ્પર્ધાઓ, વૈજ્ઞાનિક અને અન્ય પ્રયોગો, નાટ્ય પ્રયોગો, દૈનિક અભિભાવો અને સામયિકોનો ઉપયોગ, ઇન્ટરનેટ અને વિડોપ્લાઇયાનો ઉપયોગ, e-readers જેવા અન્ય ઇલેક્ટ્રોનિક સંસારનોનો ઉપયોગ, વિશ્વકોશ અને બાળવિશ્વકોશ જેવા સંદર્ભ ગ્રંથોનો ઉપયોગ, નાના રીપોર્ટ વગેરે બનાવીને વર્ગમાં ચર્ચા માટે પેશ કરવાની પ્રવૃત્તિઓ વગેરેને નિયમિત રીતે અપનાવીને વિદ્યાર્થીઓને જીવનભર ઉપયોગી થાય તેવી શિક્ષણ તેમજ મૂલ્યાંકનની નવી શક્તિઓથી સર્જ કરવા પડશે. શાળા શિક્ષણ દરમ્યાન આવી Active and Dynamic પ્રવિધિઓ તથા પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓના શાનાત્મક, સર્જનાત્મક, ભાવાત્મક, મૂલ્યાત્મક તેમજ કૌશલ્યાત્મક વિકાસનું રચનાત્મક મૂલ્યાંકન પણ સમયે સમયે કરતા રહેયું પડશે.

આ ફેરફારોના પરિપ્રેક્ષ શિક્ષકોની જવાબદારીઓ પણ બદલારો. તેઓ હવે માત્ર Instructors રહેવાને બદલે Facilitators અને Co-ordinators બનવા ઉપરાંત, કેટલીક ભાબતોમાં Co-learners પણ બનશે.

આ બધા માટે સ્વશિક્ષણ નાના જૂથમાં પારસપરિક શિક્ષણ (Inter Learning) અને શિક્ષક નિર્દેશિત શિક્ષણ (Teacher directed learning) ની જુદી જુદી પ્રવૃત્તિઓની સાથે મૂલ્યાંકનની પણ વિવિધ પદ્ધતિઓ અપનાવવાની રહેશે. લેખિત પદ્ધતિ ઉપરાંત, મૌખિક, માયોળિક, સામૂહિક, અવલોકનાત્મક, સ્પર્ધાત્મક, પ્રોજેક્ટ રેઝોર્ડ વગેરે પદ્ધતિઓ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓનો સર્વાંગીણ વિકાસથી રહેતે જોતા રહેવાનું અને વિકાસના કમશા: સમૃદ્ધિકરણ માટે પ્રોત્સાહન તેમજ માર્ગદર્શન આપવાનું રહેશે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

મૂલ્યાંકન એ વિદ્યાર્થીની કેળવણી વિષય પ્રગતિના પૂરાવા પ્રામ કરવાની તથા તેમનું વિશ્વેપણ તેમજ અર્થધટન કરવાની પ્રક્રિયા છે. મૂલ્યાંકનને આધારે ઘણા ઘણા મહત્વના નિર્ણયો લેવાય છે જેવાં કે, વિદ્યાર્થને પથાર્થ માર્ગદર્શન આપવું, તેની કચાશ હોય તે દૂર કરવી રેન્ક આપવી, પ્રમોશન આપવું, વાલીને પ્રગતિપત્રક આપવું. સ્કોલરશીપ માટે પસંદગી કરવી, ઉચ્ચ શિક્ષણમાં એડમિશન આપવું. શૈક્ષણિક અને વ્યાવસાયિક માર્ગદર્શન આપવું વગેરે. સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન એ શિક્ષણના બધા જ આયામોને આવરી લે છે. એક બાજુએ વિદ્યાર્થીઓને મહત્તમ પ્રગતિ કરતા રહેવા માટે ઉત્તોરિત કરે છે અને બીજી બાજુએ શિક્ષકો, અન્ય કેળવણીકારો, વાલીઓ અને સમાજના કેળવણી અંગેના નિર્ણયો લેનાર અગ્રણીઓના ભવિષ્ય અંગે, શિક્ષણ પ્રવિષ્ટિઓ અંગે, અભ્યાસક્રમ અંગે અને પાઠ્યપુસ્તકો તથા અન્ય શૈક્ષણિક સવલતો સુધારતા રહેવા બાબતે અંગુલિનિર્દેશ કરે છે, Evaluation is a process of collecting, analysing and interpreting evidence concerning learner achievement for the purpose of making a variety of decisions.

મૂલ્યાંકનની આવી બધુનાયામી પ્રક્રિયાને તથા કેળવણીના નવા અને પારંપરિક હેતુઓને ધ્યાનમાં રાખીને શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન (SSE) ના એકબીજા સાથે સમન્વિત એવા બે મુખ્ય પ્રમાગ કરવામાં આવ્યા છે:

- 3. શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકન : જેમાં મુખ્યત્વે વિવિધ વિષયો અંગે પ્રત્યેક વિદ્યાર્થીએ કરેલી ઉપલબ્ધિનું મૂલ્યાંકન સમાદિત છે.
- 4. સહ-શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકન : જેમાં મહત્વનાં જીવન કૌશલ્યો મૂલ્યો (Critical Life Skills), વલણો, અભિગમો, વિવિધ પ્રતિભાઓ (Talents), કોઈ વિશાસ ઉપલબ્ધિઓ વગેરેનું સમાદિત છે.

આ આખો કાર્યક્રમ દરેક વિદ્યાર્થી માટે વિકાસલક્ષી બને અને તેની સર્વોચ્ચ પ્રગતિ થતી રહે તેને લક્ષમાં રાખી સેમિસ્ટરવાર કરવાના મૂલ્યાંકનના બેદિસા કરવામાં આવ્યા છે :

- (ક) વિકાસલક્ષી કે રચનાત્મક પરીક્ષણ (Formative Evaluation - FA):
- (ખ) સમગ્રતાલક્ષી પરીક્ષણ (Summative Evaluation - SA):

જે દ્વારા સેમિસ્ટરને અંતે આખા સેમિસ્ટરના અપેક્ષિત હેતુઓની કેટલે અંશે ઉપલબ્ધિ થઈ તેનું મૂલ્યાંકન કરવાનું છે. વર્ષમાં આવા બે SA સેમિસ્ટરવાર થશે. FA અને SA માટે નિયત કરેલા ભારાંક અને સૂચકાંકો (Indicators) પ્રમાણે વર્ષને અંતે વિદ્યાર્થીએ શૈક્ષણિક તેમજ સહ-શૈક્ષણિક પ્રમાગોમાં કેટલી પ્રગતિ સાધી તેનું સમગ્રતાલક્ષી સરવેયું કાઢીને પ્રગતિપત્રક આપાશે.

આ પ્રમાણે શાળાકીય મૂલ્યાંકન એ (1) શિક્ષણકાર્ય કરવાની સાથે જ અવિચિન્નરૂપે સંકળાપેલું સતત મૂલ્યાંકન, (2) FA દ્વારા કરતા રહેવાનું સામયિક મૂલ્યાંકન (Periodical Evaluation), (3) સત્રાન્ત મૂલ્યાંકન (SA) તથા સરવેયારૂપે વર્ષની મૂલ્યાંકન બને છે. શાળાકીય મૂલ્યાંકનના આ બધા જ આયામો શૈક્ષણિક અને સહ-શૈક્ષણિક પ્રમાગોને આવરી લે છે અને તે રીતે સર્વગ્રાહી બને છે.

આ નવી પરિસ્થિતિના પરિપ્રેક્ષયમાં, જીસીઈઆરટી તરફથી યોગ્ય સમયે લેવાયેલા સર્વગ્રાહી શિક્ષણ અને મૂલ્યાંકનના નિર્ણયનું મહત્વ અનેકગણું વધી જાય છે. તેથી શાળાઓ, વાલીઓ અને સમાજના સૌ “સંગચચ્છવમું સંવદચ્છવમું” ની ભાવનાથી તેમજ પૂર્ણ પ્રતિબન્ધતાથી આ સર્વગ્રાહી શિક્ષણ અને મૂલ્યાંકનને સફળ બનાવવાના પવિત્ર કાર્યમાં લાગી જાય એ જ અત્યર્થના

મો. ડૉ. રવીન્દ્ર દવે

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

પ્રસ્તાવના

વિશ્વના ઘણા બધા વિકસિત દેશોમાં એક જીજાવટભરી ચર્ચા ચાલી રહી છે કે 21મી સદીના સંદર્ભમાં માધ્યમિક શિક્ષણ કેવું હોવું જોઈએ? આ બધી ચર્ચાનો મુખ્ય સૂર એ છે કે વિદ્યાર્થીઓને નૂતન યુગમાં સર્વગ્રાહી શિક્ષણ આપવું જોઈએ અને તેનું સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન કરીને તેમનામાં એવું નૈપુણ્ય ઉત્પન્ન કરવું જોઈએ કે જેથી તેઓ નવા યુગમાં તેમના જીવનનો સર્વગ્રાહી વિકાસ સાધવામાં સકળ થાય.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનની વાત કરતાં પહેલાં શિક્ષણના ધેયો પર વિચાર કરવો અતિ જરૂરી છે. કેળવણી એ માનવીના સાશક્તિકરણ (Human Empowerment) ની પ્રક્રિયા છે. જેનાં દ્વારા માનવજીવન બહેતર (Better) તેમજ ઉન્નત (Higher) બનાવી શકાય છે. આ ઉપરાંત સર્વસામાન્ય એક હેતુ સર્વગ્રાહી વિકાસ પણ છે. આ ઉપરાંત કેળવણી દ્વારા જીવનની ઉત્કૃષ્ટ ગુણવત્તા પ્રાપ્ત કરી શકાય છે. સર્વગ્રાહી કેળવણીના પરિપાકરૂપે લોકોમાં શારીરિક અને સ્વાસ્થ્ય વિકાસ, માનસિક વિકાસ, સામાજિક અને આર્થિક વિકાસ, વ્યાવસાયિક અને પદ્ધતિવિદ્યાની વિકાસ, નાગરિકતાલક્ષી અને સાંસ્કૃતિક વિકાસ સાધવાનું શક્ય બને છે. આ માટે જુદા જુદા શૈક્ષણિક વિષયો, સહ શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ, મૂલ્યાંકન પદ્ધતિઓ વગેરેની જરૂર પડે છે. આવા સર્વગ્રાહી શિક્ષણ અને પરીક્ષણની મુખ્ય જીવાબદારી શિક્ષકો, આચાર્યો, કેળવણી વ્યવસ્થાપકો અને વાલીઓ પર છે.

સમયાંતરે નિમાતા શિક્ષણ પંચોમાં પણ મૂલ્યાંકન સંબંધિત વાતો થતી રહેલી છે. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ-1986માં વિદ્યાર્થીના સર્વગ્રાહી વિકાસ પર ભાર મૂકી શાળા કક્ષાએ સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન પદ્ધતિનો વિકાસ થાય તે માટે ભલામજી કરવામાં આવેલ. સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન (Continuous and comprehensive evaluation) નો અસરકારક અમલ થાય તે માટે GCERT એ જૂન-2011થી પ્રયત્ન કરેલ છે. આ પદ્ધતિનો અસરકારક અમલ ગુજરાત રાજ્યમાં થાય તે માટે આંતરરાષ્ટ્રીય શિક્ષણવિદ્ય અને ધૂનેસ્કોના ભૂતપૂર્વ ડાયરેક્ટર મા. ડૉ. રવીન્દ્રભાઈ દવેના અધ્યક્ષસ્થાને GCERT ખાતે કમિટીની રચના કરવામાં આવેલ. કમિટીના સભ્યોએ ડૉ. રવીન્દ્રભાઈ દવેના માર્ગદર્શન ડેફન શિક્ષણ સાથે સંકળાયેલા લોકોના અભિપ્રાયો મેળવીને ધનિષ ચર્ચા વિચારણાના અંતે રાજ્યની સ્થાનિક પરિસ્થિતિને અનુરૂપ, સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનનું વ્યવહાર માળણું તૈપાર કરેલ છે.

સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન (continuous and comprehensive evaluation) ટૂંકમાં CCE કે જેને ગુજરાત રાજ્યમાં ‘શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન’ (School based comprehensive evaluation) ટૂંકમાં SCE ના નામથી અભિવાનનો નિર્ણય કરેલ છે.

અત્યાર સુધી થતા મૂલ્યાંકનમાં માત્ર ઔપચારિક લેખિત પરીક્ષાને માધ્યમાં આપવામાં આવતું હતું. જ્યારે સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનમાં લેખિત પરીક્ષાનો ભારાંક ઓછો કરવામાં આવે છે. અહીં મૂલ્યાંકનના સાધન તરીકે વિવિધ કસોરીઓ (મૌખિક, લેખિત અને ડિયાત્મક), અવલોકન, ચેકલિસ્ટ, કમમાપદંડ, સ્થાનિક સંદર્ભ સાહિત્ય વગેરેનો વિનિયોગ શિક્ષક યથોચિત સમયે અધ્યયન અધ્યાપન પ્રક્રિયા તેમજ શાળા સમય દરમિયાન કરવાનો રહેશે.

સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન કરતાં પહેલાં વર્ગિન્ડમાં સર્વગ્રાહી શિક્ષણ આપવું જરૂરી છે. આ માટે, ગોખણપણીને ઉતેજન ન આપતાં કોશલ્યોનો વિકાસ થાય તે રીતે ભયમુક્ત, ચિંતામુક્ત, ઉત્સાહપૂર્વક વાતાવરણમાં અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયા થાય તે તરફ ધ્યાન આપવું જોઈએ. વર્ગિન્ડમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા અધ્યયન અનુભવો આપી નવા જીવનના નિમિષામાં બાળકને પ્રોત્સાહિત કરવાનું છે. આ પ્રક્રિયા દરમિયાન પડતી મુશ્કલીઓનું નિરાકરણ - સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન દ્વારા કરવાની નેમ રાખવામાં આવી છે.

આર. ડી. રાવલ

નિયામક,

જીસીઈઆરટી, ગાંધીનગર

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

અનુક્રમણિકા

પ્રસ્તાવના	X
પ્રકરણ-1 શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન	I
1.1 સંકલ્પના	
1.2 ચાલો કેટલાક શરૂઆતી સમજીઓ...	
1.2.1 રચનાત્મક મૂલ્યાંકન	
1.2.2 સત્ત્રાંત મૂલ્યાંકન	
1.2.3 સ્વ-અધ્યયન	
1.2.4 પ્રતિનિધિત્વપૂર્વક હેતુઓ/ક્ષમતાઓ	
1.2.5 નિર્દેશકો (વિધાનો)	
1.3 શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનનાં હેતુઓ	
1.4 શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનની આવશ્યકતા	
1.5 શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનની લાક્ષણિકતાઓ	
1.6 રચનાત્મક મૂલ્યાંકનમાં શિક્ષકની ભૂમિકા	
1.7 રચનાત્મક મૂલ્યાંકનમાં આચાર્યની ભૂમિકા	
1.8 રચનાત્મક મૂલ્યાંકનની પ્રવિધિઓ	
1.9 સત્ત્રાંત મૂલ્યાંકન માટે પ્રશ્નોના પ્રકાર	
પ્રકરણ-2 મૂલ્યાંકન માળખું ધોરણ 1 થી 8	15
2.1 મૂલ્યાંકન માળખું : ધોરણ 1 અને 2	
2.2 મૂલ્યાંકન માળખું : ધોરણ 3 થી 8	
પ્રકરણ-3 વિવિધ પત્રકો અંગેની સમજ	21
3.1 પત્રક A ની સમજ	
3.2 પત્રક B ની સમજ	
3.3 પત્રક C ની સમજ	
3.4 પત્રક D ની સમજ	
3.5 પત્રક E ની સમજ	

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

પ્રકરણ-4	વિષયવાર મૂલ્યાંકન પ્રક્રિયાની સમજ અને પ્રતિનિધિત્વરૂપ હેતુઓ	23
4.1	ગુજરાતી (ભાષા)	
4.2	હિન્દી	
4.3	સંસ્કૃત	
4.4	અંગ્રેજી	
4.5	ગણિત	
4.6	વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી	
4.7	પર્યાવરણ	
4.8	સામાજિક વિજ્ઞાન	
પ્રકરણ-5	વ્યક્તિત્વ વિકાસ પત્રક D અને Bના વિધાનો માટેનાં નિર્દેશક	75
5.1	ધોરણ 1	
5.2	ધોરણ 2	
5.3	ધોરણ 3 થી 8	
પરિશિષ્ટ : 1 થી 8		
1	રચનાત્મક મૂલ્યાંકન પત્રક - A	84
2	વ્યક્તિત્વ વિકાસ પત્રક - B	85
3	પરિણામ પત્રક - C	86
4	ધોરણ 1 અને 2 ના મૂલ્યાંકન માટે પત્રકો - પત્રક - D	100
5	સર્વગ્રાહી વિકાસત્મક સંગૃહિત પ્રગતિ પત્રક - E	113
6	પ્રગતિ પત્રક - F	124
7	શાળાંત પ્રમાણપત્ર - G	128
8	ધોરણ 6 થી 8 નો પરિપત્ર	129

પ્રકરણ : 1

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

૧.૧ સંકલના :

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન એ બાળકના વ્યક્તિત્વના સર્વાંગી વિકાસની જાણકારી મેળવવાની તથા તેનું વિશ્લેષણ તેમજ અર્થધટન કરવાની પ્રક્રિયા છે.

RTE-2009 અંતર્ગત થયેલ જોગવાઈ તેમજ RTE એકટની કલમ 21 ના અમલીકરણ બાદ રાજ્યમાં શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન (School based comprehensive evaluation) ના માધ્યમથી ધોરણ 1 થી 8ના વિદ્યાર્થીઓના શૈક્ષણિક, સામાજિક, બૌદ્ધિક અને શારીરિક એમ સર્વગ્રાહી બાબતોની નોંધ, ઉપરાંત વિદ્યાર્થીના સતત અવલોકન અને સહ-સામાજિક પ્રવૃત્તિઓની તાલીમના આધારે તેના ગુણો, વલખો, રસ અને ગુણો વગેરેની જાણકારી શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનમાં સમાવેલી છે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન બે પ્રકારે થઈ શકે છે :

- (1) શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકન (2) સહ-શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકન

(1) શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકન :

- શાળા કક્ષાએ વિવિધ ધોરણોનાં વર્ગિન્ડમાં ભાગવાતા વિષયોના હેતુઓ કેટલે અંશે સિદ્ધ થયા છે, તે જાગ્રવાની પ્રક્રિયા એટલે શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકન.
- બાળકની બુદ્ધિમત્તા સાથે જોડાયેલ બાબતોનો સમાવેશ શૈક્ષણિક ક્ષેત્રમાં થાય છે.
- શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકનમાં અભ્યાસક્રમના વિષયો, એસાઇનમેન્ટ, પ્રોજેક્ટ વર્ક, પ્રાયોગિક કાર્ય, મૌખિકકાર્ય વગેરે પ્રવિષિયો દ્વારા અધ્યયન અનુભવો આપી મૂલ્યાંકન કરવામાં આવે છે.

શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકન

- ↓
↓
↓
- રચનાત્મક મૂલ્યાંકન

સતત મૂલ્યાંકન

સ્વ-અધ્યયન કાર્યનું મૂલ્યાંકન
- અહીં, શાળાકીય વિષયોમાં રચનાત્મક મૂલ્યાંકન અને સતત મૂલ્યાંકનના આધારે સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન મૂલ્યાંકન કરવાનું છે.

(2) સહ-શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકન :

- બાળકના માનસિક વિકાસ ઉપરાંત શારીરિક, સામાજિક, ભાવાત્મક જેવા ક્ષેત્રોનો વિકાસ જાગ્રવા માટે સહ-શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકનની જરૂર પડે છે.

શાળાકીય અર્વગાહી મૂલ્યાંકન

- શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન અંતર્ગત સહ-શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકનમાં કુલ 4(ચાર) ક્ષેત્રોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલાં છે. જેમાં,

ક્ષેત્ર : 1	ક્ષેત્ર : 2	ક્ષેત્ર : 3	ક્ષેત્ર : 4
વ્યક્તિગત અને સામાજિક ગુણો	વિદ્યાર્થીના વલશો	વિદ્યાર્થી રસના ક્ષેત્રો	કાર્યાનુભવ

- આ ચાર ક્ષેત્રોમાં બાળકનો વિકાસ એ બાળકના વ્યક્તિત્વ વિકાસમાં પ્રગતિ સૂચાયે છે.

1.2 ચાલો કેટલાક શાન્દો સમજુઓ...

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન અમલ માટે તેના ચાવીરૂપ શબ્દોની સમજ મેળવવી જરૂરી છે. જેની સમજ નીચે મુજબ કમશઃ રજૂ કરેલ છે.

1.2.1 રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

- રચનાત્મક મૂલ્યાંકન એ વર્ગખંડ શિક્ષણનો એક ભાગ છે.
- વર્ગખંડમાં અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયા દરમિયાન બાળકોને શીખવા માટેના જરૂરી અવસર મળતા રહે છે, જેથી તેઓ જ્ઞાનનું નિર્માણ કરતા રહે. બાળકો વિવિધ પ્રવૃત્તિઓમાં સહભાગી થઈ સતત તેમના જ્ઞાનમાં સુધારો કરતાં હોય છે. આ પ્રક્રિયા દરમિયાન બાળકો કેટલું શીખ્યા? કેવી રીતે શીખ્યા? તેમની શીખવાની જરૂર કેટલી છે? તેઓને વિષયવસ્તુમાં ક્યાં મદદની જરૂર છે? વગેરેની માહિતી શિક્ષક પાસે હોવી જરૂરી છે. આ પ્રકારની માહિતી રચનાત્મક મૂલ્યાંકન દ્વારા શિક્ષકને પ્રાપ્ત થઈ શકે છે.
- રચનાત્મક મૂલ્યાંકનએ શાળા કાયદાએ થતું ‘અધ્યયન માટેનું મૂલ્યાંકન’ છે.
- આ પ્રકારના મૂલ્યાંકનમાં શિક્ષક બાળકોને લગતી વિવિધ પ્રકારની માહિતીને ભેગી કરવાનો પ્રયત્ન કરે છે, જેથી તે બાળકોના કાયદોને યોગ્ય દિશા આપી શકે.
- આ માટે, વર્ગખંડમાં શિક્ષક અવલોકન, પ્રશ્નોત્તરી, વિવિધ વર્કશીટ્સ, પ્રોજેક્ટ્સ, કેસ સ્ટડી વગેરે દ્વારા બાળકોના કાયદોની માહિતી મેળવે છે. અને અધ્યયન-અધ્યાપન કાર્ય માટે જરૂરી આધ્યાત્મિક પાત્ર કરે છે.
- અહીં, બાળકોની શીખવાની પ્રક્રિયા પર વિશેષ ધ્યાન આપવામાં આવે છે અને તે આધારે જરૂરી પ્રતિપોષણ (feedback) આપવામાં આવે છે.
- સામાન્ય રીતે શિક્ષક બાળકનું તાસના અંતે, એકમના અંતે, માસના અંતે કે સત્ત્રના અંતે મૂલ્યાંકન કરે છે, જે સતત ચાલતી પ્રક્રિયા છે.

1.2.2 સત્ત્રાંત મૂલ્યાંકન :

- સત્ત્રાંત મૂલ્યાંકન એ દરેક સત્ત્રના અંતે કરવામાં આવતું મૂલ્યાંકન છે.
- આ પ્રકારના મૂલ્યાંકનમાં નિર્ધારિત પાઠ્યકમનો ઉપયોગ કરી પેપર-પેન્સિલ ટેસ્ટ (લેણિટ પરીક્ષા) દ્વારા બાળકોનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવે છે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

- આ પ્રક્રિયામાં સત્રના અંતે બાળકોએ તેમના વ્યક્તિત્વ વિકાસમાં કેટલે અંશે વિકાસ સાથો છે તેનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવે છે.
- આ પ્રકારના મૂલ્યાંકનમાં ગોખણપદ્ધીને બદલે સમજશક્તિ, તર્કશક્તિ, વિશ્વેપણાત્મક શક્તિ, સર્જનાત્મકતા વગેરે ચકાસી શકાય તે પ્રકારના પ્રશ્નોનો સમાવેશ કરવો.
- સામાન્ય રીતે સત્રાંત મૂલ્યાંકનમાં હેતુલક્ષી પ્રશ્નો, ટૂંકજવાબી પ્રશ્નો તેમજ વર્ણનાત્મક પ્રશ્નોનો ઉપયોગ કરી પ્રશ્નપત્રની રૂચના કરવામાં આવે છે.

આમ મુખ્ય સાત વિષયોમાં વિદ્યાર્થી ગોખણપદ્ધીને બદલે જ્ઞાન, સમજ, ઉપયોજન અને કૌશલ્ય ભીલે, તેની તર્કશક્તિ, વિશ્વેપણાત્મક શક્તિ, સર્જનાત્મક શક્તિ ભીલે, લેણિત અભિવ્યક્તિ કેળવાય અને તેને ચકાસી શકાય એવા પ્રશ્નોનો સમાવેશ સત્રાંત મૂલ્યાંકનમાં કરવો આવશ્યક છે.

1.2.3 સ્વ-અધ્યયન કાર્ય :

- ગોખણપદ્ધી, કટાળજનક, બિનજરૂરી, સમજણ વગરનું લાખાણ તેમજ માનસિક તણાવ વગેરેને ઉતેજન મળે નહીં તેનું પરંતુ વિદ્યાર્થીઓની સમજશક્તિ, તર્કશક્તિ, વિચારશક્તિ વગેરેને વિકસાવે અને તેના આધારે વિષયવસ્તુનું ઢાંચેણી થાય તે પ્રકારનું આયોજનખાદ રીતે આપાયેલું કાર્ય એટલે સ્વ-અધ્યયન કાર્ય.
- સ્વ-અધ્યયન કાર્ય બાળક દ્વારા વર્ગખંડમાં અથવા વર્ગખંડ બહાર થઈ શકે છે.
- સ્વ-અધ્યયન કાર્યના આધારે બાળકે સિદ્ધ કરેલ ક્ષમતાઓ/હેતુઓનું મૂલ્યાંકન થઈ શકે છે.

1.2.4 પ્રતિનિષિદ્ધ હેતુઓ :

સામાન્ય રીતે એવું જોવા મળે છે કે બધા જ વિષયમાં તેના હેતુઓની સંખ્યા એક સરળી હોતી નથી. કેટલાક વિષયોમાં હેતુઓની સંખ્યા વધુ હોય છે. મૂલ્યાંકન કરતી વખતે બધા જ હેતુઓને સમાવી શકાય તેમન હોય ત્યારે પ્રતિનિષિદ્ધ હેતુઓની તારવણી કરવી જરૂરી બની જાય છે.

પ્રતિનિષિદ્ધ હેતુઓ એટલે એવા હેતુઓ કે જેમાં બાકીના હેતુઓ આપોઆપ સમાઈ જતા હોય અથવા તો એકથી વધુ હેતુઓનું પ્રતિનિષિત્વ કરતો હોય તેવો હેતુ કે જેનું મૂલ્યાંકન કરવાથી તેમાં અભિપ્રેત હોય તેવા બીજા હેતુઓનું મૂલ્યાંકન પણ થઈ શકતું હોય. દા.ત. ભાગાકારના કૌશલ્યમાં સરવાળા, બાદબાકી અને ગુણાકારના પ્રક્રિયા આપોઆપ સમાઈ જાય છે.

1.2.5 નિર્દેશકો (Indicators) :

- સમગ્ર સત્ર દરમિયાન બાળકોએ માપત કરેલ ક્ષમતા/કૌશલ્યોનો ટૂંકસાર આપતા વિધાનો એટલે નિર્દેશકો.
- નિર્દેશકો દ્વારા બાળકોએ જે-તે હેતુ કેટલે અંશે સિદ્ધ કરેલ છે તેમજ ક્યાં કચાશ ધરાવે છે તેની જાણકારી પ્રાપ્ત થઈ શકે છે.
- વિદ્યાર્થીઓમાં ચોક્કસ ગુણાના/અપેક્ષિત ગુણો વિકાસના લક્ષણો દર્શાવિતા વિધાનોને નિર્દેશકો તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

1.3 શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનના હેતુઓ :

શાળાકીય સર્વગ્રાહી વિકાસાત્મક મૂલ્યાંકનના હેતુઓ આ પ્રમાણે છે.

- વિવિધ વિષયોમાં નિશ્ચિત સમયે વિદ્યાર્થીઓમાં થયેલ પ્રગતિની જાણકારી મેળવવી.
- વિદ્યાર્થીઓના વ્યવહારમાં થયેલ પરિવર્તનોની જાણકારી મેળવવી.
- વિદ્યાર્થીઓની વક્તિગત અને વિશેષ જરૂરિયાતોની જાણકારી મેળવવી.
- વિવિધ શૈક્ષણિક પદ્ધતિ અને પ્રવૃત્તિઓના ઉપયોગ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓની શીખવાની તરાફ (pattern) માટેની યોજના તૈયાર કરવી.
- વિદ્યાર્થીઓના વિશિષ્ટ કૌશલ્યોની ઓળખ કરી તેના મહત્તમ વિકાસ માટે તેને પ્રોત્સાહિત કરવો.
- વિદ્યાર્થીઓના વિકાસની સ્થિતિની ચકાસણી કરી તેને વાલી સમકાર રજૂ કરવી.
- વિદ્યાર્થીઓને પરીક્ષાના ડરથી દૂર કરી રખ-મૂલ્યાંકન માટે પ્રોત્સાહિત કરવા.
- દરેક વિદ્યાર્થીની શીખવાની શક્તિ અને તેની ગતિને ઓળખી તેને પ્રોત્સાહન મળે તે માટે તેને માર્ગદર્શન આપવું.
- વિદ્યાર્થીઓમાં ગોખણપણીને સ્થાને સર્જનાત્મકતાનો વિકાસ થાય તે માટે યોગ્ય આયોજન કરવું.
- વગંઝાડમાં શિક્ષણ પ્રક્રિયા દરમિયાન નિદાનાત્મક અને ઉપચારાત્મક શિક્ષણ વડે વિદ્યાર્થીઓની શિક્ષણ પ્રક્રિયાને સુદૃઢ બનાવવી.

1.4 શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન ની આવશ્યકતા :

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનની અગત્યતા આ પ્રમાણે છે.

- બાળકમાં માનસિક તથા વધારણા માટે.
- બાળકના વક્તિત્વનાં સમગ્ર પાસાંઓની જાણકારી મેળવવા માટે.
- શિક્ષક દ્વારા અધ્યયન - અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં સર્જનાત્મકતા લાવવા.
- શિક્ષક દ્વારા બાળકની અધ્યયન મુશ્કેલીઓનું નિદાન કરી ઉપચાર કરી શિક્ષણની ગુણવત્તા સુધારવા માટે.
- બાળકોમાં ઉચ્ચકષા/સ્તરની સમજ તેમજ કૌશલ્યો વિકસાવવા માટે.

1.5 શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનની લાક્ષણિકતાઓ :

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનની લાક્ષણિકતાઓ આ પ્રમાણે છે.

- પરંપરાગત મૂલ્યાંકન પ્રક્રિયા (પરીક્ષા / કસોટી) કરતાં વધુ સાત્યસભર અને સમગ્રતા ધરાવે છે.
- તેનું પ્રારંભિક ઘેય બાળકની અધ્યયન પ્રક્રિયાને વૈજ્ઞાનિક બનાવી વિકાસ સાધવાનો છે.
- ભવિષ્યના જવાબદાર નાગરિક તરીકે બાળકની જરૂરિયાતોનું ધ્યાન રાખે છે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

- બાળક, વાલી અને શિક્ષક વચ્ચેના સંગઠનને વધુ પારદર્શક અને ઉપયોગી બનાવવાનો વ્યાપ વધારે છે.
- વિવિધ મૂલ્યાંકન દરમિયાન વિદ્યાર્થીના મૂલ્યાંકનના કુલ નવ ક્ષેત્રો ખુલ્લી શકે તેમણે.

સ્વ-મૂલ્યાંકન	શિક્ષક દ્વારા	પીઅર યુપ દ્વારા
લેખિત		
મૌખિક		
કિયાત્મક		

હાલ પૂર્તું આપણે શિક્ષક દ્વારા થતા મૂલ્યાંકન પર આધારિત છીએ પણ આવનાર સમયમાં વિદ્યાર્થીનું અન્ય વિદ્યાર્થી દ્વારા તથા વિદ્યાર્થી પોતાનું મૂલ્યાંકન જીતે કરે તેવી તક આપણે ખુલ્લી રાખવી પડશે.

આ માટેની વિવિધ પ્રયુક્તિઓ તથા પ્રવિષિઓ વિશે વિચારવાનું રહે...

1.6 રચનાત્મક મૂલ્યાંકનમાં શિક્ષકની ભૂમિકા :

અભ્યાસક્રમના કોઈ ચોક્કસ મુદ્દામાં કરવામાં આવેલ શિક્ષણ કાર્યના અંતે જીવન જીવવા માટે જે ક્ષમતા (શક્તિ), આવડતો અને કૌશલ્યો અનિવાર્ય છે. તે પ્રાથમિક કક્ષાએ વિદ્યાર્થીઓ માં અભ્યાસ દરમિયાન જરૂરી હેતુ ચિહ્નના ક્યા સ્તર સુધી પહોંચવું જોઈએ?

- ક્યા સ્તર સુધી પહોંચા છે?
- ક્યાં કચાશ રહી ગઈ છે?
- કચાશ અંગેનો નિર્ણય શિક્ષક અને વિદ્યાર્થી બંને પણ નિરીક્ષણ દ્વારા કરવામાં આવે.
- કોણી ક્યાં ક્ષતિ કે ચૂક રહી ગઈ હતી? તે શોધવામાં આવે તે અંગે માર્ગદર્શન લેવાય અને આપાય.

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન અને સત્રાંત મૂલ્યાંકન દ્વારા વિદ્યાર્થીની પ્રતિભાને ઓળખાને તેની શક્તિઓના પ્રગટીકરણ દ્વારા વ્યક્તિત્વને જિલ્લવાનો અને શૈક્ષણિક સ્તર સુધી પહોંચાડવાનો પ્રયત્ન કરશે. અભ્યાસમાં ધીમા કે મંદ હોય એવા વિદ્યાર્થીને સમગ્ર પ્રક્રિયા દરમિયાન તે નારીપાસ ન થાય તેવા શબ્દો, અન્ય વિદ્યાર્થીઓ સાથે તુલના, વિદ્યાર્થીઓ માં હીનભાવ ઉત્પન્ન થાય તેવું વર્તન, આત્મજ્લાનિ અનુભવાય તેવાં નકારાત્મક વલણોથી વિદ્યાર્થીઓને નિરાશ કરવાનો જાણું આજ્ઞાયે પ્રયાસ ન થાય તેની ખાસ તકેદારી શિક્ષકે રાખવાની રહેશે.

- સાધનોનો વૈકાણિક ફળે ઉપયોગ કરે.
- વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન અને સહાય પૂરાં પાડે.
- હાજરી - ગેરહાજરી અંગે વિચારે.
- સહકાર્યકરોની સાથે સલાહ ચર્ચા - વિચારણા હાથ ધરે.
- આચાર્યનો સહયોગ સાથે.
- કઈ પરિસ્થિતિમાં એકમ કસોટી લીધી હતી. તે સ્થિતિ ઉપલબ્ધિના સ્તરે પહોંચવામાં કેટલે અંશે જવાબદાર છે. તેનો વિચાર કરે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

- વિદ્યાર્થીઓ પણ અપેક્ષિત અનિવાર્ય એટલા હેતુઓના સ્તર સુધી સિદ્ધિ કેમ હાંસલ નથી કરી તે અંગે મનોમંથન ચિંતા અને ચિંતન કરે. તે અંગેના કારણો શોધે અને ઉપાય શોધીને અમલમાં મુકે.
- પુનઃ અનુકૂળતા પ્રમાણે રસ પડે તેવી રીતે એકમનું પુનઃ શિક્ષણ કાર્ય કરે, તારણ ઉપર આવે, અને મૂલ્યાંકન કરે.

2.7 રચનાત્મક મૂલ્યાંકનમાં આચાર્યની ભૂમિકા :

- રચનાત્મક મૂલ્યાંકનની વિભાવના આચાર્ય પક્ષે બહુ સ્પષ્ટ હોવી જરૂરી છે આ પ્રોજેક્ટની સફળતાનો આધાર આચાર્ય પર સવિશેષ છે.
- શૈક્ષણિક ક્ષેત્રે આંતરિક મૂલ્યાંકનમાં રચનાત્મક મૂલ્યાંકન અને સત્ત્રાંત-મૂલ્યાંકનમાં વિવિધ પ્રવિધિઓનો ઉપયોગ થાય.
- રચનાત્મક મૂલ્યાંકન તટસ્થ, ન્યાયી અને પારદર્શક બને તે જોવાની કરજ આચાર્યની છે.
- શિક્ષકના પત્યેક રચનાત્મક મૂલ્યાંકનના અંતે તૈયાર કરેલ અહેવાળના આધારે જરૂરી અનુકાર્ય માટે મદદરૂપ થાયું.
- જરૂર જણાય ત્યાં શિક્ષણ પ્રક્રિયા દરમિયાન જણાઈ આવતી સમસ્યાઓને દૂર કરવા ડિયાત્મક સંશોધન (Action Research) હાથ ધરવું.
- વિદ્યાર્થીઓ, વાલીઓ, શિક્ષકોની સંયુક્ત સમાજમાં કચાશના કારણોની મુક્ત મને ચર્ચા કરવી અને સૂચનો તથા ફરિયાદોને આવકારી તેના પર હક્કારાત્મક દિશામાં વિચારવું.
- આયોજનપૂર્વકની દેખરેખ રાખવી.
- જરૂર જણાય ત્યાં શિક્ષકોને તેમના વિષયને અનુરૂપ માર્ગદર્શન આપવું અને પ્રોત્સાહન પૂરું પાડવું.
- નૂતન પદ્ધતિ અને પ્રવિધિઓનો ઉપયોગ કરનાર શિક્ષકને પ્રોત્સાહિત કરવા. બીબાંઢાળ પ્રવિધિઓ કે માત્ર મૌખિક પ્રશ્નોદારા જ રચનાત્મક મૂલ્યાંકન ન લેવાય તે જોવું.
- રચનાત્મક મૂલ્યાંકન તથા સત્ત્રાંત મૂલ્યાંકનના વિષયવાર, વર્ગવાર, સત્ત્રવાર આધાર પુરાવાઓ મેળવવા, સાચવવાં અને તેની જાળવણી કરવી.
- શિક્ષકોને ટેકનિકલ સહાય પૂરી પાડવી અને સાધન સુવિધા ઉપલબ્ધ કરાવવી.
- વચ્ચનબદ્ધતા, પ્રતિબદ્ધતા, ભાવાત્મક એકરૂપતાનું પ્રદર્શન કરવું.
- શિક્ષણના તમામ ધૂવો વચ્ચે સંકલન સાધી, કડીરૂપ ભૂમિકા આદા કરવી.
- આચાર્યશ્રીઓ SCE પ્રોજેક્ટને યોગ્ય નેતૃત્વ પૂરું પાડી સફળ બનાવવાનો છે.

1.8 રચનાત્મક મૂલ્યાંકનની પ્રવિધિઓ :

શિક્ષક દરેક પાઠના અંતે, રચનાત્મક મૂલ્યાંકન કસોટીનું આયોજન કરે, કસોટીના અંતે તમામ વિદ્યાર્થીઓએ

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

પ્રાપ્ત કરેલ અનિવાર્ય હોય એટલી અધ્યયન ક્ષમતા (ELL) (Esseanial Level of Learning) પ્રાપ્ત થઈ છે કે કેમ તેની નોંધ કેવી. કેટલી સમજજી કેળવાઈ તેનું નિદાન કરે. કેટલી કચાશ રહી છે તેનું નિદાન અને મૂલ્યાંકન શિક્ષક કરશે, વિદ્યાર્થીઓ પોતાની ક્ષતિ શોધે, કારણો તપાસે, લન્ચિંગ ગેપ ને જાણીને કેવા મ્રકારનું ઉપચારાત્મક શિક્ષણ આપવું જરૂરી છે તેની પૂર્વભૂમિકા વિદ્યાર્થી, સહકાર્યકર, આચાર્ય અને જરૂર જણાય તો વાલી સંપર્ક કરીને ચર્ચા કરશે. શિક્ષક ઉપચારાત્મક શિક્ષણ આપ્યા બાદ નિશ્ચિત થયેલ શૈક્ષણિક સિદ્ધિના સ્તર સુધી વિદ્યાર્થીઓને પહોંચાડવાનો પ્રયત્ન કરશે.

વિદ્યાર્થીઓ ઉત્સાહ અને રસથી આ કસોટીમાં જોડાય, તેમાં ઉતીર્છ થાય એવું ભય વિનાનું, ભાર વિનાનું હળવું વાતાવરણ સર્જવાનું કાર્ય પણ શિક્ષકે આદા કરવાનું છે. શિક્ષકે વિવિધ પ્રકારની નીચે દર્શાવેલી પ્રવિધિઓ બઝિત્તગત અને સામૂહિક રીતે અપનાવવાની રહેશે.

(A) નાની લેખિત સ્વરૂપની સામાન્ય કસોટીઓ :

- ખાલી જગ્યા પૂરો. (વિકલ્પ આપીને કે વિકલ્પ આપ્યા વગરની)
- જોડકાં જોડો (A અને B ના જવાબ સાથે જોડો.) (A ને B અને Cના સાચાં જવાબો સાથે જોડો..)
- એક શબ્દ - એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો.
- કારણ કે... (કોણેમાં A, B, C, D માંથી કોઈ એક સાચું કારણ સાથે વાક્ય પૂર્ણ કરો..)
- કમ નિષ્ણાયક પ્રશ્નો (સાચા કમમાં ઘટના/બનાવ/વાક્યને ગોઠવો..)
- ખોટી જોડાડીવાળા શબ્દની નીચે આડી લિટી દોરો અને સાચી જોડાડી લખો.

(B) એક - બે શબ્દોમાં ઉત્તરોવાળા પ્રશ્નો :

- 75 એ કઈ બે સંખ્યાનો સરવાળો છે?

આવા પ્રકારના પ્રશ્નો મૌખિક પ્રકારે અથવા ક્રિયા સ્વરૂપે પણ પૂછી શકાય.

(C) નકશા વાંચન અને સમય રેખા દોરવી :

ભારતના નકશામાં નીચેની વિગતોના સ્થાન દર્શાવવા જણાવી શકાય.

- વરસાદી જંગલોનો પ્રદેશ
- હવાઈમાર્ગ
- દિલ્હીથી કલકાતાના રેલ્વેમાર્ગના બે અટક સ્થાન
- સૌથી વધુ સાંકરતા ધરાવતું રાજ્ય
- કાળીરંગા રાષ્ટ્રીય ઉધાન
- તાબું કે સિમેન્ટ ઉદ્યોગનું કેન્દ્ર
- બંધ-ધાટ-યોજનાઓ દા.ત. હિરાંકંડ યોજના

શાળાકીય અર્લિંગાહી ગૂલ્ફાંકન

ઉચ્ચ કશાના વૈચારિક કૌશલ્યો વિકસે તે માટે નકશાનો કોઈપણ એક ભાગ વિદ્યાર્થીઓને આપવો જેમાં આવતી તમામ વસ્તુઓ વિદ્યાર્થી દર્શાવે અને તેના આધારે વિદ્યાર્થીનું મૂલ્યાંકન થાય.

દા.ત. અને આપેલા નકશામાં સૌથી વધુ સાક્ષરતા ધરાવતા રાજ્યનો નિર્દેશ કરવા વિદ્યાર્થીને જણાવી શકાય.

નકશા પૂર્તિમાં અગાઉથી શિક્ષકે અંકિત કરેલી હોય, જેને નંબર આપેલ હોય, તે નંબર ક્રયું સ્થાન? અથવા કઈ બાબત દર્શાવે છે? તેવી કસોટી આપી શકાય.

(D) ચિત્રો અંગેનો :

- ભારતના નકશાનો રેખાંકિત ભાગ કયા જંગલોનો પ્રદેશ છે?
- કોઈ શિલ્પ, મંદિર, સ્થાપત્યના ચિત્રો દર્શાવીને તેની વિગત લખવા જણાવવું.

દા.ત. નીચેનું ચિત્ર અંગેની તેના વિશે 50 શબ્દો એટલો કે પાંચથી દસ વાક્યો લખો.

(E) યાદી બનાવવી કે ફક્કો લણો :

- મૂળભૂત હક્કોની યાદી બનાવવી.
- ગ્રાહકના અધિકારો તેમજ ફરજોની યાદી.
- કઈ ઘટનાએ સમાટ અશોકનું હદ્દ્ય પરિવર્તન કર્યું... (ઘટનાનું વર્ણન કરો.)
- નાઈટ્રોજનના પ્રયોગના સાધનોની યાદી બનાવવી.
- મધ્યકના વિવિધ સૂત્રોની યાદી.

આ યાદીને ચાર્ટના સ્વરૂપે શિક્ષણકાર્યમાં ઉપયોગમાં લઈ શકાય.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

(F) મૌખિક કસોટીઓ :

- કાથો કઈ વનસ્પતિમાંથી મળે છે?
- ગંગા - પસુના - સરસ્વતીનો સંગમ ક્યાં થાય છે?
જો શિક્ષણ કાર્ય દરમિયાન કોઈ સેમિનાર, વક્તવ્ય અથવા મુલાકાત યોજવામાં આવી હોય તો તેને આધ્યારિત મૌખિક પ્રશ્નો પણ પૂછી શકાય.

(G) ખરાં કે ખોટાં વિદ્યાનો જણાવો.

- ગોપાલકૃષ્ણ ગોખલે ગાંધીજીના રાજકીય ગુરુ હતા. (ખરાં)
- સૌથી વધુ વસતિવાળું રાજ્ય ગુજરાત છે. (ખોટાં)

(H) કિંબા રમાડી શકાય : (વર્ગાંકને બે-ચાર-૭ ગ્રુપમાં વહેંચીને સ્પષ્ટા)

- બહુવિકલ્પ પ્રકારના પ્રશ્નો એકમ આધ્યારિત ટ્રાન્સપરન્સી કાર્ડ, સ્લાઇડ બનાવીને ICT ના ઉપયોગથી વિવિધ પ્રકારના પ્રશ્નોની રૂચના કરી શકાય.
- ચિત્રોની ઓળખ, અવાજની ઓળખ, વીડિયો કિલ્પાંગ દર્શાવીને સાચો ઉત્તર પૂછી શકાય.
- નકશા વાંચન કરાવી શકાય.
- એકલિસ્ટ (ટૂંકા પ્રશ્નોની યાદી. 'હા' કે 'ના' પ્રકારના પ્રશ્નો) '✓' (ખરાં) કે '✗' (ખોટાં) કરી શકાય.
- 'હા' કે 'ના' માં જવાબ આપો.
- સૂત્રો, સિદ્ધાંતો, સંકલ્પના, વ્યાખ્યાની મૌખિક રજૂઆત કરવા કઢી શકાય.
- ચિત્રો પરથી ઓળખ કરાવવી.
- ખાલી જગ્યા પૂરો.
- સંપિ જોડો.
- સમારા, અલંકાર, છંદના પ્રકારો જગ્યાવો.
- વિધાન કોષ બોલે છે? ક્યારે? પૂર્વપર સંબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો.
- કારણ કે... પ્રકારના પ્રશ્નો મૌખિક કસોટીમાં લઈ શકાય.

(I) સંશોધનકાર્ય, પ્રયોગકાર્ય, માહિતીનું એકગીરણ પ્રકારની કસોટીઓ :

- વિદ્યાર્થીઓ પાસે તેમની વયક્ષાને અનુરૂપ વિષયાંગ પર આધ્યારિત, રસ પડે તેવા વિષયો પર ઘરની આસપાસના વિસ્તારમાં સ્વયં ફરીને મોજણી કરાવી શકાય.
- માયોઝિક ધોરણે ચકાસી શકાય એવા નાનકડાં સંશોધન કાર્ય કરાવીને ઉચ્ચ પ્રાથમિકના વિદ્યાર્થીઓમાં સંશોધનાત્મક અભિગમ કેળવી શકાય.

શાળાકીય અર્વગાહી મૂલ્યાંકન

- વગીકરણ, તારણ, અર્થધટન, નિષ્કર્ષ પર આવવું વગેરે શીખવી શકાય:

દા.સ. સંલગ્ન વિસ્તારના બાળમજૂરોની સ્થિતિની મોજણી કરાવવી.

 - (1) શેરી, મહોલ્લામાં વસતાં લોકોની જાતિ, વ્યવસાય, શિક્ષણ, ઉભર, કુટુંબ સમ્યસંખ્યા, વૈવાહિક દરજો, આવક, શોખ વગેરેને આધારે મોજણી કરાવવી શકાય.
 - (2) નજીકના જંગલોની પેદાશની - તેની ઉપયોગિતાની માહિતીનું એકારીકરણ કરવું.

(J) વગીકરણ દ્વારા મૂલ્યાંકન - વિષયના ઐલાંતિક જ્ઞાનના આધારે માહિતી વર્ગીકૃત કરવી.

- શોધ અને સંસ્કૃતિ
- બનાવો - ઘટના અને સાલ
- સૂત્રો અને આકૃતિઓ સમીકરણો
- જેતીના પ્રકારો
- વિવિધ પ્રકારના પાકોનું વગીકરણ
- વિવિધ ધાતુઓને અલગ કરાવવી
- જમીનના પ્રકારો
- કવિ-લેખકો અને તેમની કૃતિઓ
- ગાણિતિક ઘાલો અને તેના પરથી તારખેલાં સિદ્ધાંતો

દા.ત. વગીકૃત માહિતીને બોર્ડ પર અથવા ચાર્ટ સ્વરૂપે દર્શાવી વિદ્યાર્થીઓ પાસે ખૂટી માહિતી પૂર્ણ કરાવી શકાય અથવા તો વધારાની માહિતી કઈ જગ્યાઓ સમાવવી તે પૂર્ણી શકાય.

(K) પ્રાયોગિક કાર્યની સૌંપણી કરવી :

વિષયના જે એકમમાં પ્રયોગ કાર્યને પ્રાધાન્ય આપ્યું હોય તેવા વિષય - વસ્તુ પર આધારિત પ્રયોગો વિદ્યાર્થી પાસે કરાવવા અને તેણે કરેલ પ્રયત્નોના આધારે મૂલ્યાંકન કરવું.

- વિજ્ઞાનમાં વિવિધ વનસ્પતિઓ પર પ્રયોગ હાથ ધરવો.
- ઘરગઢું ઉપયારો, ઘરેલું ઔપયારોનું એકારીકરણ - ઉપયોગો.
- મેદાન, જુદા જુદા પદાર્થો, વર્ગિંડનું માપન કરાવવું અને તેનાં ક્ષેત્રફળ અને ઘનફળ શોધવા કહેવું.
- વિજ્ઞાન વિષયમાં પ્રયોગપંડમાં કરેલ વિવિધ પ્રયોગોનું સ્વયં નિર્દર્શન કરવા જણાવવું.

(L) કાર્કાર્ય :

શિક્ષણકાર્ય દરમિયાન વિદ્યાર્થીની સક્રિય ભાગીદારી મોત્સાહિત કરવી. વિષયવસ્તુની સાચી હિશાની સમજ છે કે કેમ? તેનું પ્રશ્નોત્તરી દ્વારા મૂલ્યાંકન કરવું. વિદ્યાર્થીઓની વર્ગકાર્યની નોટબુકની જાળવણી અને વર્ગ શિક્ષણ દરમિયાન સામેલગીરીના આધારે મૂલ્યાંકન કરવું. રચનાત્મક મૂલ્યાંકનના ભાગરૂપે જ સ્વ-અધ્યયન કાર્ય સૌંપવું જોઈએ.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

(M) સ્વ-અધ્યયન કાર્ય :

સ્વ-અધ્યયન કાર્યનું મૂલ્યાંકન કરતી વખતે સ્વ-અધ્યયન કાર્યમાં નિયમિતતા, સ્વચ્છતા, મૌલિકતા જેવા મુદ્દાઓને ધ્યાનમાં રાખવા જોઈએ.

- ગોખાલપણીને ઉતેજન મળે, કટાળાજનક અને બિનજરૂરી સમજણ વિનાનું ભારતૃપ લખાણ કે ઉતારા કરે એવું સ્વ-અધ્યયન કાર્ય વિદ્યાર્થીને બોજારૂપ અને માનસિક તથાવ સર્જનાંનું બની રહેતે જોવું.
- સ્વ-અધ્યયન કાર્યના પ્રશ્નો પ્રમાણસરના, બૌદ્ધિકશક્તિ, સમજશક્તિ, તર્કશક્તિ, વિચારશક્તિ, મૌલિકશક્તિ ખીલવે તેવાં બુદ્ધિગમ્ય હોવા જોઈએ.
- દફીકરણ કરવા પ્રેરાય એવાં પ્રકારના પ્રશ્નો પર આધારિત ગૃહકાર્ય સોંપવું જોઈએ.
- વિષયશિક્ષકે સંકલન સાધીને સપ્તાહવાર પ્રમાણસર, વયક્ષાને અનુરૂપ સ્વયં વિદ્યાર્થી જ કરી શકે એવા પ્રકારનું ઉત્સાહપ્રેરક બની રહે એવું ગૃહકાર્ય સોંપવું જોઈએ.
- સ્વ-અધ્યયન કાર્ય પ્રશ્નોત્તરી ઉપરાંત અન્ય પ્રવૃત્તિઓ જેવી કે ચાર્ટ દોરવાં, આલ્બમ બનાવવું, ફોટો, ચિત્રો કટિંગ ચોટાડીને સેચબુક બનાવવી તે પ્રમાણે આપી શકાય.
- પોસ્ટર દોરવાં, સ્લોગન તૈયાર કરવાં, ચિત્રોમાં રંગપૂરણી કરવી, સ્લાઇડ તૈયાર કરવી, હેન્ડબુક બનાવવી, હસ્તક્રિયાની અંક તૈયાર કરવો.
- અહેવાલ લેખન, નિબંધલેખન, પત્રલેખન, આત્મકથા કે વિચાર વિસ્તાર કે ઘટના કે પ્રસંગનું વર્ણન વગેરેની પણ સોંપવી કરી શકાય.
- કોઈ વિષય કે ઘટના પર માહિતીનું એકત્રીકરણ કરવું, વર્ગાકરણ કરવું, અર્થધાન કરવું, તારણ કરી નિર્જર્ખ પર પહોંચવું.
- કોઈ પ્રક્રિયાના આધાત - પ્રત્યાધાત વર્ણવવા કે પ્રતિક્રિયા જ્ઞાને તેવા પ્રશ્નો સ્વ-અધ્યયન કાર્યમાં સોંપવાં. જેમાં વિદ્યાર્થી સંદર્ભ સાહિત્ય, મુલાકાત, ઇન્ટરવ્યુ, ઇન્ટરનેટ વગેરેનો ઉપયોગ કરીને માહિતી મેળવે, અભ્યાસ કરે, સમજણ કેળવે અને અહેવાલની રજૂઆત કરે આ તમામ તથકે શિક્ષક મૂલ્યાંકન કરેછે.

(N) અવલોકનો :

અવલોકન એ શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનની એક આધારભૂત પ્રવિધિ છે. વ્યક્તિગત કે જીથમાં વિદ્યાર્થીઓના કાર્યનું મૂલ્યાંકન નિરીક્ષણ દ્વારા થઈ શકે છે. અવલોકનમાં વિદ્યાર્થીના વ્યક્તિત્વના વિવિધ પાસાઓનું મૂલ્યાંકન થઈ શકે. શિક્ષકના પૂર્વગ્રહ કે પક્ષપાત અને અનુમાન આધારિત કરેલ અવલોકન એ આ પદ્ધતિની મુખ્ય મર્યાદા છે. તેથી SCE કષાએ શિક્ષક દ્વારા તટસ્થ, અનાત્મલક્ષી, પૂર્વગ્રહરહિત, અવલોકન દ્વારા મૂલ્યાંકન થાય તે ખૂબ જરૂરી છે.

(O) રૂપક, નાટક, એકપાત્રીય અભિનય દ્વારા:

વિષયાંગ પર આધારિત જીવંત પાત્રો, ઐતિહાસિક પાત્રો, ઘટના કે વર્ણન, વિવિધ સામાજિક અને પર્યાવરણાની સમસ્યાઓ, આર્થિક સમસ્યાઓ જેવા વિષયો પર સુંદર, સચોટ સંવાદોની રૂચના કરીને નાનકડું રમૂજ પ્રકારનું અથવા ગંભીર સ્વરૂપના ચોક્કરા સંદેશ ફેલાવતાં, જ્ઞાગૃતિ અભિયાનને છેડતાં શેરી નાટકો પ્રકારના સર્જન કરીને વિષયાંગોને રસપ્રદ અને ચિરંજિવ બનાવે તેવી રીતે રજૂ કરાવીને તેમાં વિદ્યાર્થીની ભૂમિકા, અભિનય કે સામેલગીરીના આધારે મૂલ્યાંકન કરી શકાય છે.

- ‘હું ઓક્સિજન છું’. ‘હું જાંસીની રાણી છું.’ ‘હું રોકડિયો પાક છું.’
- બંધ, યોજના, સરોવરો, નદીઓ, બહુહેતુક યોજના, પાકો, ઉદ્યોગો, વિવિધ પ્રદેશના લોકો અને તેનું જીવનધોરણ, સંસ્કૃતિ, ઐતિહાસિક ઘટના કે પ્રસંગનું વર્ણન.
- પર્યાવરણ, વસતિ બેકારી, આત્મકાદ, વૃક્ષ બચાવો, જળ બચાવો, બેટી બચાવો જેવા વિષયો પર શેરી નાટકો, રૂપકો કે એક પાત્રીય અભિનય સ્પર્ધા યોજને મૂલ્યાંકન વ્યક્તિગત તથા સમૂહમાં થઈ શકે છે.

(P) પોસ્ટર, સૂત્ર સ્પર્ધા, સ્લોગન સ્પર્ધા:

વર્તમાન સમસ્યાઓને વાચા આપવા, સામાજિક પ્રવૃત્તિના ભાગરૂપે વિષયના એકમપર આધારિત બાળતોને ધ્યાનમાં રાખીને પોસ્ટર બનાવવાની, ચાર્ટ બનાવવાની, સૂત્ર લેખન કે સ્લોગન બનાવવાની સ્પર્ધાઓ યોજી શકાય જેવી કે ‘બેટી બચાવો’, ‘વૃક્ષ એ સાચા મિત્રો છે’, ‘જળ એ જ જીવન છે’, ‘જાગો ગ્રાહક જાગો...’, ‘ઉજ્જ બચાવો, પ્રદૂષણ અટકાવો’, ‘જીવતાં રક્તદાન, મૃત્યુ સમયે ચક્ષુદાન’ અને ‘મૃત્યુ બાદ દેહદાન’ જીવનમાં ત્રણ ઉત્તમદાન કરો.

(Q) વિવિધ કલાનો, વિષયવર્તુળની કામગીરી દ્વારા:

- શાળામાં વિવિધ વિષયોની કલાનો વિવિધ વિષયના વર્તુળો દ્વારા શાળામાં કે શાળા બહાર પોજાતી શૈક્ષણિક કે સામાજિક કે સેવાકીય પ્રવૃત્તિઓમાં વિદ્યાર્થીની સામેલગીરી, સમૂહકાર્ય, જીવનમૂલ્યો વગેરેનું મૂલ્યાંકન કરી શકાય.
- ગ્રાહક સુરક્ષા કલબ, ઈકો કલબ, ઉજ્જ કલબ, સેવાકીય સંસ્થાઓ (NGO)ના સહયોગથી શાળા કક્ષાએ થતી પ્રવૃત્તિઓ, ગણિતકલબ, વિજ્ઞાનકલબ, ભાષાવર્તુળ જેવાં મંડળોની શાળાકક્ષાએ રૂચના કરવી. તે અંતર્ગત વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ સ્પર્ધાઓ, શૈક્ષણિક પ્રદર્શનો પોજવાં.
- પ્રવાસ પર્યટનો, મુલાકાતો પોજવાં.
- રાષ્ટ્રીય પર્વોની, વિશ્વાષ દિનોની ઉજવણી કરવી, સેમિનાર, વ્યાખ્યાનો, પરિસંવાદો, વક્તવ્યો પોજીને તેમાં થયેલ ચર્ચા, પ્રશ્નોત્તરી અને રજૂઆતને આધારે રૂચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરી શકાય છે.
- બુલેટીન બોર્ડ, ભીતચિનો કે નોટિસબોર્ડ પર નવીન જ્ઞાગ્રાવા જેવી અવનવી વાતોને ચિનો, કોઠાઓ, કાબ્ય, અહેવાલ લેખન કે વાતાઓ દ્વારા રજૂ કરે તેના આધારે રૂચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરી શકાય છે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

(R) કમ નિણાયિક પ્રશ્નો :

- વિવિધ વેદોની ઉત્પત્તિ, વિવિધ આંકડાઓ, બનાવોને સમયના કમમાં ગોઠવવા.
- અંગ્રેજીમાં વાક્યના અલગ અલગ પદોને સાચાં કમમાં ગોઠવીને વાક્ય કે ફકરો બનાવવો.
- પ્રયોગની કાર્યપદ્ધતિને સાચા કમમાં રજૂ કરવી.
- અસ્ત-વ્યસ્ત કે ભેણસેળ કરેલ માહિતીને યોગ્ય કમમાં ગોઠવવા જ્ઞાવવું.
- હકીકતો, બનાવો અને ઘટનાઓને ચહેતા કે ઉત્તરતા કમમાં ગોઠવવા કહેવું.
- જેના દ્વારા વિદ્યાર્થીની તર્કશક્તિ, સમજ, મેળવેલ જ્ઞાનના ઉપયોજનનું મૂલ્યાંકન થઈ શકે છે.

(S) પ્રોજેક્ટ કાર્ય દ્વારા મૂલ્યાંકન :

- પ્રોજેક્ટ શિક્ષણ વિદ્યાર્થીને વાસ્તવિક અને પ્રવૃત્તિકેન્દ્રી બનાવે છે.
- કુદરતી સાનિધ્ય પ્રવૃત્તિ આધારિત શિક્ષણની પદ્ધતિથી વિદ્યાર્થીમાં કિયાશીલતા વધે છે અને પ્રત્યક્ષદર્શનના તેને તક મળે છે.
- વિદ્યાર્થીને તેના રસ અને રૂચિ પ્રમાણે સ્વયં વિચાર કરવા પ્રેરે અને કાર્ય કરવા તત્પર બનાવે એવો પ્રોજેક્ટ હોવો જોઈએ.
- પ્રોજેક્ટ કાર્ય જીથી માં કે વ્યક્તિગત આપી શકાય.

(T) ખંડિત વાર્તા :

કોઈ વાર્તા, ઘટના કે બનાવની પૂર્વ ભૂમિકા બાંધીને તેના મુદ્દાઓ આપીને હવે આગળ પૂર્ણ કરો... જેવી કસોટી રચી શકાય જે દ્વારા વિદ્યાર્થીની ચિંતન શક્તિ, મૌલિકતા, સર્જનાત્મકતા જીણી શકાય છે. વિશેષ વાંચન દ્વારા શિક્ષક વિદ્યાર્થીનું મૂલ્યાંકન કરે છે.

“એ ઘટનાએ... સભાટ અશોકનું હદ્ય પરિવર્તન થયું.”

- પંચતત્ત્વની જૂની વાતને વર્તમાન સમયના પરિપ્રેક્ષયમાં રજૂ કરે.

દા.ત. કાગડા અને ઝૂંઝાની વાર્તા, કાચબો અને સસલાની વાર્તા, વાંદરો અને ટોપીવાળાની વાર્તા.

નીપણ

પ્રવર્તમાન સ્થિતિ	અપેક્ષિત પરિવર્તન
➤ સાક્ષરી વિધયો પર વધુભાર	➤ સર્વાંગી વિકાસ પર ભાર
➤ વાચન, લેખન, ગણન (ત આર), ક્ષમતા પર ભાર	➤ ઉચ્ચ સ્તરીય કૌશલ્યો વિકસાવવાં
➤ સૂચનાનું પાલન, નિર્દેશ મુજબ કરવા પર ભાર	➤ શીખતાં શીખતું
➤ લઘુતમસ્તર, બધા માટે સમાન	➤ અવિકિતમ, દરેકની જરૂરિયાત મુજબ

-: નીચેની બાબતો પર પ્રભાવ પડે :-

- ❖ અભ્યાસક્રમ, પાઠ્યક્રમ, સામગ્રી
- ❖ વિવિધ સ્તરે તાલીમ અને તાલીમ સામગ્રી
- ❖ અધ્યયનનું આકલન (મૂલ્યાંકન)
- ❖ અભિવ્યક્તિનું આકલન
- ❖ કાર્યક્રમનું મૂલ્યાંકન

શાખાકીય સર્વગ્રાહી ગૂલ્યાંકન

1.9 સત્તાંત મૂલ્યાંકન માટે પ્રશ્નોના પ્રકાર

Part - A બાહુવિકલ્પ પ્રકારના પ્રશ્નો (MCQs)

- જોડકાં સ્વરૂપે
 - કારણો કે...
 - એક જ શબ્દ કે એક જ વાક્યમાં
 - શોધ-શોધક
 - ચિનહી પરથી ઓળખ
 - સંબંધ ઘટાયક પ્રશ્નો
- વગેરે જેવાં પ્રશ્નોમાં વિકલ્પો આપવા.

અતિદૂંકા જવાબી પ્રશ્નો (VSQ)

- ખાલી જગ્યા પૂરો (વાક્યપૂર્તિ કરો)
- ખરાં કે ખોટાં તે જણાવો
- એક શબ્દ કે એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો
- ચિત્રોની ઓળખ
- નકશામાં સ્થાનપૂર્તિ
- વિરોધી શબ્દો
- સમાનાર્�ી શબ્દો
- શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ

નિબંધ પ્રકારના વર્ણનાત્મક પ્રશ્નો (E/LQ)

- ચર્ચા કરો
- મુદ્દાસર જણાવો
- વિચાર વિસ્તાર કરો, સમજૂતી આપો
- ટૂંકનોંધ લખો
- તુલનાત્મક અભ્યાસ કરો
- નિબંધ લેખન
- અર્થવિસ્તાર સમજાવો
- પત્રલેખન
- નામનિર્દેશવાળી આકૃતિ વિષે લખો
- પાત્રલેખન
- પ્રયોગ લખો
- આકૃતિ
- ચિત્રનું વર્ણન
- નકશાપૂર્તિ
- કવિતા પંક્તિ લખવી
- ફૂટપ્રશ્નો - મૂલ્ય શોધો વગેરે

દૂંકા જવાબી પ્રશ્નો (SQ)

- કારણ આપો
- વિધાન સમજાવો
- અધૂરું વાક્ય પૂર્ણ કરો
- એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર
- વ્યાખ્યાની સમજૂતી
- અર્થ આપો
- તફાવત જણાવો
- ઘટનાનો કમ સમજાવો
- વૈજ્ઞાનિક, ઐતિહાસિક
- ભૌગોલિક કારણો આપો
- સમીકરણ સમજાવો
- ટૂંકા દાખલા
- કાર્યપદ્ધતિ જણાવો
- ઉપયોગ લખો, સિદ્ધાંત લખો વગેરે

આમ મુખ્ય ચાત વિષયોમાં વિદ્યાર્થી ગોપનીયાપૂર્વીને બદલે શાન, સમજ, ઉપયોજન અને ક્રીશલ્ય ખીલે, તેની તર્કશક્તિ, વિશ્વેષણાત્મક શક્તિ, સર્જનાત્મક શક્તિ ખીલે, લેખિત અભિવ્યક્તિ કેળવાય અને તેને ચકાસી શકાય એવા પ્રશ્નોનો સમાવેશ સત્તાંત મૂલ્યાંકનમાં કરવો આવશ્યક છે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

પ્રકરણ : 2

મૂલ્યાંકન માળખું ઘોરણ 1 અને 8

2.1 પ્રસ્તાવના

આપજે સૌ જાહીઓ છીએ કે પરિવર્તન એ એક એવી મદદીય છે જે જગતના કોઈ પણ કોણે જડતા અને સ્થગિતતાને દૂર કરી વિકાસની હિસાબો અને ક્ષિતિજોને વિસ્તારે છે. આ જ હકીકત શિક્ષણના કોણે પણ ભારોમાર લાગુ પડે છે. શિક્ષણની મદદીય પણ સતત પરિવર્તન માગે છે અને પરિવર્તન પામે છે. જગતને જાણવા, સમજવા અને વિકસાવવા માટે શિક્ષણ જેટલું સબળ, અસરકારક અને મહત્વપૂર્ણ માધ્યમ બાજું એકેય નથી.

શિક્ષણનું આખું માધ્યમ શિક્ષણ સાથે સંકળાયેલા સૌ કોઈમાં ગતિશીલતા લાવે અને શિક્ષણ પાસેથી રખાતી અપેક્ષાઓ પરિપૂર્ણ થાય તે માટે તેમાં પણ આવશ્યક પરિવર્તનની શક્યતાઓ વિચારવી પડે. આ જરૂરિયાત અનુસાર શિક્ષણના વિવિધ પાસાંઓમાં પરિવર્તનની શરૂઆત થઈ ચૂકી છે, જેમાં અભ્યાસક્રમ, પાઠ્યક્રમ, અધ્યયન-અધ્યાપન પદ્ધતિઓ, પ્રયુક્તિઓ, અધ્યયન-અધ્યાપન સામગ્રી અને મૂલ્યાંકન પ્રવિધિ વગેરે બાબતોમાં કમશા: બદલાવ આવી રહ્યો છે. આ બદલાવના ભાગરૂપે મૂલ્યાંકન પ્રવિધિમાં કેવા પ્રકારના ફેરફારો થયા છે તેની સમજૂતી આપવાનો અને પ્રયાસ થયો છે.

અગાઉ મૂલ્યાંકન પ્રવિધિના ભાગરૂપે ગુજરાતના સંદર્ભમાં પરિણામપત્રકો અને પ્રગતિપત્રકો તૈયાર કરવામાં આવતાં હતાં, પરંતુ હવે આ પરંપરાથી જુદા પડીને ગુજરાતના બદલે બ્રેડના આધારે પરિણામપત્રક અને પ્રગતિપત્રકો તૈયાર કરવાની પ્રણાલી અમલમાં મુકવામાં આવી છે.

બ્રેડ આધારિત મૂલ્યાંકન વધુ મનોવૈજ્ઞાનિક અને બાળકોના વિકાસની બાબતમાં વધુ સલાહભરેલું છે. આ બાબતને સમજવા માટે તેની સંકળ્યના સમજવી જરૂરી છે. તેમજ ઘોરણ 1 અને 2 માં તેની અમલવારી કેવી રીતે કરવામાં આવી છે તેની વિગતે સમજૂતી આપવાનો અને પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે.

2.2 બ્રેડિંગ પદ્ધતિની :

બ્રેડિંગ એ બાળકોએ જુદાં જુદાં ઘોરણોના વિવિધ વિષયોમાં મેળવેલ સિદ્ધિને સંકેતિક સ્વરૂપે દર્શાવવાની પદ્ધતિ છે. આનો અર્થ એ થથો કે બાળકની સિદ્ધિને ગુજરાતના સ્વરૂપમાં દર્શાવવાને બદલે બ્રેડ દ્વારા દર્શાવવાની પદ્ધતિ એટલે બ્રેડિંગ પદ્ધતિ. સામાન્ય રીતે આ બ્રેડ A, B, C જેવા સંકેતોમાં દર્શાવવામાં આવે છે. અહીં બાળકે કયા ઘોરણના કયા વિષયમાં કેટલાટકા મેળવ્યા છે તેમ કહેવાને બદલે કયો બ્રેડ પ્રાપ્ત કર્યો છે તેને ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે.

ગુજરાત આધારિત મૂલ્યાંકનમાં બાળકે પ્રાપ્ત કરેલ સિદ્ધિની ટકાવારી શૂન્યથી લઈને સો ટકા સુધીની બ્યાપકતા ધરાવે છે. બ્રેડ એ ત્રિબિંદુ, પંચબિંદુ, સપ્તબિંદુ કે નવ બિંદુ સુધી સીમિત સ્વરૂપે દર્શાવાય છે. દા.ત. જે ત્રિબિંદુમાં બ્રેડ આપવા હોય તો 'A', 'B', 'C' એમ આપી શકાય અને પંચબિંદુમાં બ્રેડ આપવા હોય તો 'A'', 'A', 'B'', 'B', 'C' એમ આપી શકાય. આ જ રીતે અન્ય કોઈ સંકેતો પણ આપી શકાય.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

ગેડ આપવાની પદ્ધતિને આધારે તેના બે પ્રકારો પાડવામાં આવ્યા છે : (1) પ્રત્યક્ષ ગ્રેડિંગ અને (2) પરોક્ષ ગ્રેડિંગ. આ બજે પદ્ધતિની સમજૂતી નીચે મુજબ છે :

(1) પ્રત્યક્ષ ગ્રેડિંગ :

આ પ્રકારના ગ્રેડિંગમાં શિક્ષક દ્વારા બાળકનું સિદ્ધિનું સતત અને સર્વગ્રાહી અવલોકન કરી તટસ્થ રીતે સીધો જ ગેડ આપવામાં આવે છે. આમાં કોઈ કષાએ શુણ આપવામાં આવતા જ નથી. ગુજરાતમાં હાલમાં ધોરણ ૧ અને ૨માં આ પ્રકારની પ્રત્યક્ષ ગ્રેડિંગ પદ્ધતિ અમલમાં છે.

(2) પરોક્ષ ગ્રેડિંગ :

આ પ્રકારના ગ્રેડિંગમાં વિદ્યાર્થીની સિદ્ધિનું ગુણમાંથી ગેડમાં રૂપાંતર કરવામાં આવે છે. આ પ્રકારના ગ્રેડિંગમાં કુલ ગુણને ત્રિભિંદુ, પંચભિંદુ વગેરે આધારિત કમશા: ત્રણ, પાંચ વગેરે વિભાગોમાં વર્ગીકૃત કરવામાં આવે છે. અહીં વિદ્યાર્થીઓએ મેળવેલા ગુણનો સમાવેશ જે વિભાગમાં દર્શાવેલ ગુણની શ્રેણીમાં થતો હોય તે વિભાગ માટે નક્કી કરેલો ગેડ આપવામાં આવે છે. અહીં વિદ્યાર્થીને સીધો જ ગેડ અપાતો નથી. ધોરણ ઉથી દમાં આ પ્રકારની પરોક્ષ ગ્રેડિંગ પદ્ધતિ અમલમાં છે.

ગ્રેડિંગ પદ્ધતિના ફાયદા :

મૂલ્યાંકન ગ્રેડિંગ પદ્ધતિ વિદ્યાર્થીઓ માટે ખૂબ જ ઉપકારક બની રહે છે. ગ્રેડિંગથી થતા ફાયદાઓ નીચે મુજબ છે:

1. ગ્રેડિંગ પદ્ધતિ વિદ્યાર્થીના માનસિક તણાવ અને સંધર્ઘની તીવ્રતાને ન્યૂનતમ કરે છે.
2. ગ્રેડિંગ પદ્ધતિથી સ્પર્ધાનું તત્ત્વ નહિવત થઈ જાય છે અને બાળકોનો શિક્ષણ પ્રત્યેનો લગાવ જળવાઈ રહે છે.
3. ગ્રેડિંગ પદ્ધતિથી બાળકોને લઘુતાત્રણિય કે ગુરુતાત્રણિયનો ભોગ બનતાં અટકાવી શકાય છે અને અન્ય બાળકો સાથે તેમનું અનુકૂલન મજબૂત બને છે.
4. ગ્રેડિંગ પદ્ધતિથી સમોવિદ્યા જૂથ દ્વારા શિક્ષણ (પિઅર લાર્નિંગ) નું આયોજન સરળ બને છે, જેનાથી શિક્ષણ વધુ અસરકારક અને દઢ બને છે, તેમજ સમૂહભાવના વિકસણ છે.
5. ગ્રેડિંગ પદ્ધતિથી શિક્ષક માટે નિદાન અને ઉપચારની પ્રક્રિયા વધુ સરળ બની જાય છે. કયા વિષયમાં નિઝ ગેડ મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓ વધુ છે તે તરત જ જાણી શકાય છે અને તેના માટે શું કરી શકાય તેની વિચારણાને અવકાશ મળી રહે છે.
6. ગ્રેડિંગ પદ્ધતિના કારણે શિક્ષકોને પરિણામપત્રક તૈયાર કરતી વખતે કુલ ગુણના આધારે ટકાવારી કાઢવામાં જતો સમય બચી જશે, કારણ કે વિષયવાર ગુણ અને એકદરે કુલ ગુણ માપત થતાં ગેડના કોષ્ટકના આધારે પરિણામપત્રકમાં સીધો જ ગેડ મૂકી શકાય છે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

2.3 મૂલ્યાંકન માળણું ધોરણ 1 અને 2

પ્રાથમિક શાળાઓમાં ધોરણ-1 અને 2 માં આ સાથે પત્રક-Dમાં આપેલ નમૂના મુજબ મૂલ્યાંકન કરવાનું રહેશે તથા વિદ્યાર્થીઓનાં પ્રગતિપત્રકો અને પરિણામપત્રકો બનાવવાનાં રહેશે. પ્રત્યક્ષ બ્રેડિંગ પદ્ધતિથી બ્રેડ પૈકી ધોંય બ્રેડ આપવાના રહેશે. સાથે સાથે પત્રક-E સંભિલિત પ્રગતિ પત્રક પણ નિભાવવાના રહેશે.

ધોરણ-1 અને 2 માં વિવિધ અવલોકનો, જૂથકાર્ય, પ્રવૃત્તિઓ, રમતો વગેરે દારા સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન રચનાત્મક રીતે કરવાનું રહેશે. રચનાત્મક મૂલ્યાંકનની સાથે સાથે ઉપચારાત્મક શિક્ષણ કરવાનું રહેશે. તેમજ તેમાં દર્શાવેલ ગુણો અને કૌશલ્યોનું મૂલ્યાંકન કરવાનું રહેશે અને તેનું પ્રવૃત્તિ રજિસ્ટર નિભાવવાનાં રહેશે.

ધોરણ 1 અને 2 માં પ્રત્યક્ષ બ્રેડિંગ પદ્ધતિ અમલમાં હોવાથી તેના નિયમો અને પત્રકો ભરવા સંબંધી જાણકારી પ્રત્યેક શિક્ષક પાસે હોવી ખૂબ જ જરૂરી છે. આ ઉપરાંત મૂલ્યાંકનની સીધી અસર બાળકના માનસ પર પડતી હોઈ તેમાં કાળજી લેવી અત્યંત જરૂરી છે. અહીં ધોરણ 1થી 2ના મૂલ્યાંકનમાં શિક્ષકે કઈ કાળજી રાખવી, કઈ રીતે પત્રકો ભરવાનાં અને કઈ રીતે બ્રેડ આપવા વગેરે બાળતોની ચર્ચા કરવામાં આવી છે. જોકે આ અંગેની વિગતો વખતોવખત જી.સી.ઈ.આર.ટી. દ્વારા જીવન શિક્ષણના માધ્યમથી તેમજ પરિપત્રો કરી શાણા સુધી પહોંચાડવાનો પ્રયત્ન થયો છે. આમ છતાં વર્ગશિક્ષકોનાં ધોરણો પણ વખતોવખત બદલાતાં હોય છે અને તાલીમ સ્વરૂપે થતી સ્પષ્ટતા અસરકારક બનતી હોય છે. આવાં કારણોને લઈને અતે સમજૂતી આપવાના હેતુથી આ મોડ્યુલમાં રજૂઆત કરવાનો પ્રયાસ થયો છે.

ગુજરાત શૈક્ષણિક અને સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ ગાંધીનગર દ્વારા તા. 29-8-2006ના રોજ જાવક ક્રમાંક : જી.સી.ઈ.આર.ટી./CMDE/02/06/20988-21075 થી એક પરિપત્ર રાજ્યના તમામ જિલ્લાના ડાયેટના પ્રાચાર્યકીયો, જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રીઓ, જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારીશ્રીઓ અને શાસનાધિકારીશ્રીઓને પાઠવલામાં આવ્યો હતો.

ધોરણ 1 અને 2 ના મૂલ્યાંકનમાં નીચેની બાબતો દ્વારાને રાખવી

- ધોરણ 1 અને 2 માં વિદ્યાર્થીઓનાં પ્રગતિ પત્રકો અને પરિણામ પત્રકો આ સાથેના પત્રક D પ્રમાણે બનાવવું.
- ધોરણ 1 અને 2 ના પરિણામ પત્રકમાં વિષયોના વિષય વસ્તુના સંદર્ભમાં થ્યેલ પ્રવૃત્તિઓમાં બાળકે મેળવેલ બ્રેડની પ્રગતિ પત્રકમાં થ્યેલ નોંધને આધારે બ્રેડ આપવા A, B, C આપવા.
- ધોરણ 1 અને 2 માં વિવિધ અવલોકનો, જૂથકાર્ય, પ્રવૃત્તિઓ, રમતો વગેરે દારા સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન અનૌપચારિક રીતે કરવું. ઔપચારિક રીતે કોઈ પેપર પેન્સિલ ટેસ્ટ લેવાનો નથી. અનૌપચારિક મૂલ્યાંકનના આધારે નિદાન અને ઉપચારાત્મક શિક્ષણ સાથે જ કરવાનું છે. આ માટે પત્રક D દર્શાવેલા ગુણો અને કૌશલ્યોનું મૂલ્યાંકન કરવું.
- ધોરણ 1 અને 2 ના વિદ્યાર્થીના પ્રગતિપત્રકમાં વ્યક્તિત્વ વિકાસનો નિર્દેશ કરતાં વિધાનો આપેલાં છે. તે દરેક વિધાનની સામે હંમેશાં : (A) મોટેભાગે; (B) અને ભાગ્યે જ (C) દર્શાવતાં ખાનાં છે. તેમાં ધોંય

શાખાકીય સર્વગાહી મૂલ્યાંકન

જગ્યાએ ટીકમાઈ કરવાનું છે. તે ઉપરાંત ગુજરાતી (પર્યાવરણ સાથે) અને ગણિત વિષયના વિષયવસ્તુ અને કૌશલ્યોને ચકાસવા માટેનાં વિધાનો આપેલાં છે. તે દરેક વિધાનની સામે સાંસું (A) મધ્યમ(B) અને સાધારણ(C) દર્શાવિતાં ખાનાં છે. તેમાં શિક્ષકે વાર્ષિક મૂલ્યાંકનના આધારે ગ્રેડ દર્શાવવાનો છે.

2.4 મૂલ્યાંકન માળખું ઘોરણ 3 થી 8

ઘોરણ-3 થી 8 માં તમામ શૈક્ષણિક વિષયોમાં નીચે આપેલા ગુણાંકન માળખા મુજબ ગુજરાત વિભાજન રહેશે.

મૂલ્યાંકન પ્રકાર	પ્રથમસત્ર	દ્વિતીય સત્ર	કુલ
રચનાત્મક મૂલ્યાંકન	40	40	80
સત્રાંત (લેખિત) મૂલ્યાંકન	40	40	80
સ્વ-અધ્યયન	20	20	40
કુલ	100	100	200

બન્ને સત્રમાં સત્રાંત (લેખિત) મૂલ્યાંકન માટે નીચે મુજબનું ગુણાંકન માળખું રહેશે:

સત્ર	ઘોરણ 3 થી 5	ઘોરણ 6 થી 8
પ્રથમ	40 ગુજરાત	80 ગુજરાત
દ્વિતીય	40 ગુજરાત	80 ગુજરાત

ઘોરણ 3 અને 8 ના મૂલ્યાંકનમાં નીચેની બાનતો દ્વારાને રાખવી

- ઘોરણ 6 થી 8 માં શિક્ષકે પરિષામપત્રક તૈયાર કરતી વખતે કુલ 80 ગુણમાંથી વિદ્યાર્થીએ મેળવેલ ગુજરાતે 2 વડે ભાગતા આવનાર ગુજરાતે પત્રક-C માં સત્રાંત મૂલ્યાંકનના 40 ગુજરાતા કોલમમાં પૂર્ણાંકમાં દર્શાવવા.
- હિન્દી ઘોરણ-4 બીજા સત્રમાં 100 ગુજરાતું મૂલ્યાંકન કરવાનું છે. જેમાં રચનાત્મક 40, સત્રાંત 40 અને સ્વ-અધ્યયન 20 એમ કુલ 100 ગુજરાત રહેશે.
- 20 ગુજરાતા સ્વ-અધ્યયન કાર્યને આધારે કરવાના થતા મૂલ્યાંકન માટે સ્વાધ્યાય કાર્ય, સ્વતંત્ર લેખનકાર્ય, પ્રોજેક્ટ કાર્ય વગેરેના આધારે મૂલ્યાંકન કરવાનું રહેશે.
- ઘોરણ 3 થી 5માં વ્યક્તિત્વવિકાસ પત્રક-B ના આધારે 200 ગુણમાંથી અને ઘોરણ 6 થી 8માં વ્યક્તિત્વવિકાસ પત્રક-B ના આધારે 400 ગુણમાંથી મેળવેલ ગુજરાત મૂકવાના રહેશે.
- શાળાએ માટે શૈક્ષણિક અને સહશૈક્ષણિક વિષયોનું રચનાત્મક અને સત્રાંત મૂલ્યાંકન નવા અભ્યાસકમને લાગુ પડે છે જે ઘોરણ 6 થી 8 માં જૂન-2012 થી અને ઘોરણ 1 થી 5 માં જૂન-2013 લાગુ પડશે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

વિષય	પ્રથમસત્ર				દ્વિતીય સત્ર				
	પોરશા-3 કુલ ગુણા	પોરશા-4 કુલ ગુણા	પોરશા-5 કુલ ગુણા	પોરશા- 6-7-8 કુલ ગુણા	પોરશા-3 કુલ ગુણા	પોરશા-4 કુલ ગુણા	પોરશા-5 કુલ ગુણા	પોરશા- 6-7-8 કુલ ગુણા	
ચો લ કુ લ સ્કૂ લ્યા	ગુજરાતી	100	100	100	100	100	100	100	
	ગણિત	100	100	100	100	100	100	100	
	પર્યાવરણ	100	100	100	--	100	100	--	
	હિન્દી	--	--	100	100	--	100	100	
	અંગ્રેજી	--	--	100	100	--	--	100	
	સંસ્કૃત	--	--	--	100	--	--	100	
	સામાજિક વિજ્ઞાન	--	--	--	100	--	--	100	
	વિજ્ઞાન અને ટેક્નોલોજી	--	--	--	100	--	--	100	
	પત્રક-B ના ક્ષેત્ર 1 થી 4 નાં 40 વિધાનો આધારે ગુણા	--	--	--	200	200	200	400	
	કુલ ગુણા	300	300	500	700	500	600	700	1100

- પોરશા-8 ના પરિણામપત્રકમાં અને ગુણાપત્રકમાં ગુણા અને ગ્રેડ બંનેનો ઉલ્લેખ કરવાનો રહેશે. પોરશા-3 થી 7 માં વાર્ષિક પરીક્ષાને અંતે પરિણામપત્રકમાં ગુણાને સ્થાને ગ્રેડનો ઉલ્લેખ કરવાનો રહેશે. પ્રત્યેક વિષયમાં મેળવેલ ગુણા અને તમામ વિષયોના મેળવેલ ઓક્ટેડ્રે કુલ ગુણાને આધારે ગ્રેડની ગાળતરી નીચે મુજબ રહેશે.

ગુજરાતી	ગણિત	પર્યાવરણ	અંગ્રેજી	હિન્દી	સંસ્કૃત	વિજ્ઞાન અને ટેક્નોલોજી	સામાજિક વિજ્ઞાન
200	200	200	200	200	200	200	200

100 ગુણામાંથી	200 ગુણામાંથી	400 ગુણામાંથી	1800 ગુણામાંથી	ગ્રેડ
80 કે તેથી વધુ	160 કે તેથી વધુ	320 કે તેથી વધુ	1440 કે તેથી વધુ	A
65 થી 79 સુધી	130 થી 159 સુધી	260 થી 319 સુધી	1170 થી 1439 સુધી	B
50 થી 64 સુધી	100 થી 129 સુધી	200 થી 259 સુધી	900 થી 1169 સુધી	C
35 થી 49 સુધી	70 થી 99 સુધી	140 થી 199 સુધી	630 થી 899 સુધી	D
35 થી અધિક	70 થી અધિક	140 થી અધિક	630 થી અધિક	E

બાળકોના, માભાપો માટેના મેમનું માપયંત્ર બાળકોની નિયાલસતા આને નિર્ણયતા છે.

- ગુજરાતી બાળક

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

બાળકોને મજૂત અને ફરજિયાત શિક્ષણ અધિકાર અધિનિયમ ૨૦૦૬, પ્રકરણ-૫

કલમ ૨૬. અભ્યાસકમ અને મૂલ્યાંકન કાર્યપદ્ધતિ

- (૧) માધ્યમિકશિક્ષણ માટેનો અભ્યાસકમ અને મૂલ્યાંકન કાર્યપદ્ધતિ, યોગ્ય સરકાર, જાહેરનામું બહાર પાડીને નિર્દિષ્ટ કરેલ શૈક્ષણિક સત્તાપિકારી નિયત કરશે.
- (૨) પેટા-કલમ (૧) હેઠળ અભ્યાસકમ અને મૂલ્યાંકન કાર્યપદ્ધતિ નિયત કરતી વાગ્તે શૈક્ષણિક સત્તાપિકારી નીચેની બાબતો ઘણમાં લેશે;
- (ક) સંવિધાનમાં દશાવિલ મૂલ્યો સાથે સુસંગતતા;
- (ખ) બાળકનો સર્વાંગી વિકાસ;
- (ગ) બાળકનાં જ્ઞાન, ક્ષમતા અને બુદ્ધિશક્તિનું નિમણા;
- (ધ) બાળકની શારીરિક અને માનસિક શક્તિનો સંપૂર્ણ વિકાસ;
- (ચ) બાળકને સુરંગત અને બાળ-કેન્દ્રી પ્રવૃત્તિઓ, શોધ, સંશોધન મારફત ભણતર;
- (છ) શિક્ષણનું માધ્યમ શક્ય હોય ત્યાં સુધી બાળકની માતૃભાષા રહેશે;
- (૮) બાળકને ડર, માનસિક આધાત અને ચિંતાથી મુક્ત બનાવવો અને બાળકને તેના વિચાર મુક્તપણે વ્યક્ત કરવામાં મદદ કરવી.
- (૯) બાળકના જ્ઞાનની સમજ અને તેથી તે પ્રયોજવાની શક્તિનું સર્વગ્રાહી અને સતત મૂલ્યાંકન.

કલમ ૩૦. પરીક્ષા અને પૂરું કાર્યાંકું પ્રમાણપત્ર

- (૧) બાળકે પ્રાથમિક શિક્ષણ પૂરું થતાં સુધીમાં બોર્ડની કોઈ પરીક્ષા પાસ કરવાની રહેશે નહિ.
- (૨) પ્રાથમિક શિક્ષણ પૂરું કરનાર દરેક બાળકને નિયત કરવામાં આવે તેવા સ્વરૂપમાં અને તેવી રીતે પ્રમાણપત્ર આપવામાં આવશે.

પ્રક્રિયાઓ

પ્રવત્તમાન સ્થિતિ	આપેક્ષિત પરિવર્તન
એકમાર્ગી, વિદ્યાર્થી નિષ્ઠિય	સહભાગિતાયુક્ત, વિદ્યાર્થી સક્રિય,
જ્ઞાન મેળવવું	જ્ઞાનનું સર્જન
સમજૂતી, ગોખણપદ્ધી	ચિંતન, ઉપયોગન
બધા સરળી ઝડપે શીખે	દરેકની જરૂરિયાત મુજબ શિક્ષણ
એડવાન્ટેજાં છે તેની જ તરફેણ	વિશેષ કરીને વંચિતની તરફેણ
ભણનાર પર દોખારોપણ (કયા સમયે શું કરવાનું તે નક્કી નથી)	બાળકનો અધિકાર, (કયા સમયે શું કરવાનું તે નક્કી છે)
બાળકના અનુભવો અને સ્થાનિક જ્ઞાનને અવગણવામાં આવે છે	બાળકના જ્ઞાનનું મૂલ્ય,

પ્રક્રિયાઓમાં નીચેના ફેરફારો જરૂરી છે :

- સ્પષ્ટ શૈક્ષણિક (પેડાગોજિકલ) મોડેલ
- અપેક્ષિત પ્રક્રિયાઓ ઉજાગર કરે તેવી તાલીમ
- દરેક જગ્ઘાને શિક્ષણાના અધિકાર વિશે જ્ઞાનકારી
- વિવિધ ઘટકોનું આપસમાં સુનિયોજિત સંકલન
- શૈક્ષણિક માર્ગદર્શન તંત્ર તેને મદદ કરે

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

પ્રકરણ : 3

વિવિધ પાત્રકો અંગેની સમજ

3.1 પાત્રક - A (સ્થળાત્મક મૂલ્યાંકન)

- ધોરણ 3 થી 8માં ધોરણવાર, વિષયવાર અને સત્રવાર અલગ-અલગ પત્રકો ભરવાનાં છે.
- જે વિષયમાં 20 કરતાં વધારે ક્ષમતાઓ/હેતુઓ હોય ત્યાં પ્રતિનિધિત્વપ પસંદ થયેલ 20 ક્ષમતાઓ/હેતુઓના માત્ર કમાંકો પત્રકમાં દર્શાવવા.
- જે વિષયમાં 20 કરતાં ઓછી ક્ષમતાઓ/હેતુઓ હોય ત્યાં તમામ ક્ષમતાઓ/હેતુઓ પસંદ કરવા.
- જે તે ક્ષમતા/હેતુનું મૂલ્યાંકન કરતાં ક્ષમતા/હેતુ સિદ્ધ થયા હોય તો ખરાં (✓) ની નિશાની કરવી, થોડી ઘણી કચાસ હોય તો પ્રશ્નાર્થ (?) ની નિશાની કરવી. જો વિદ્યાર્થીને કશુંજ ન આવે એટલે કે ક્ષમતા/હેતુ સિદ્ધ ન થાય તો ચોક્કી (X) ની નિશાની કરવી.
- જે તે વિષયમાં જેમ-જેમ અભ્યાસક્રમ આગળ વધે તેમ-તેમ જે તે ક્ષમતા/હેતુ/પ્રકરણનું શિક્ષકે વિવેકબુદ્ધિથી તેમજ બાળકોના અવલોકનના આપારે મૂલ્યાંકન કરવું.
- જે વિદ્યાર્થીને ચોક્કી (X) ની પ્રશ્નાર્થ (?) ની નિશાની થઈ હોય તેના માટે તરત જ અન્ય પદ્ધતિ કે પ્રયુક્તિનો ઉપયોગ કરી પુનઃઅધ્યાપન કરવું. ત્યારણાં પુનઃમૂલ્યાંકન કરવું, તેમાં વિદ્યાર્થી ઉચ્ચ સિદ્ધ મેળવે ત્યારે તેને આપારે સંબંધિત નિશાની કરવી.
- ખરાની નિશાની ક્ષમતા/હેતુ સિદ્ધિની ઉત્કૃષ્ટ કક્ષાની સિદ્ધ દર્શાવે છે, પ્રશ્નાર્થની નિશાની ક્ષમતાને/હેતુને સમજવા માટે પ્રયત્નશીલ છે, જ્યારે ચોક્કીની નિશાની ક્ષમતા/હેતુની સમજ અભિવ્યક્ત કરી શકતો નથી.
- એક જ વિદ્યાર્થી માટે જે તે ક્ષમતા/હેતુના ખાનામાં એકથી વધુ ચોક્કી (X) ની નિશાની, એકથી વધુ પ્રશ્નાર્થ (?) ની નિશાની હોઈ શકે, પરંતુ ખરાની (✓) ની નિશાની માત્ર એક જ વાર આવશે. ખરાની નિશાની આવે તે માટે શિક્ષકે સંનિધીરીતે શક્ય પ્રમાણમાં પ્રયત્નો કરવા.
- વિદ્યાર્થીના નામ સામે સત્રાંતે દરેક નિશાનીઓની કુલ સંખ્યાની ગણતરી કરી, 'X', '?', અને '✓' ની નિશાની જે તે ખાનામાં સંખ્યા દ્વારા દર્શાવવી.
- પ્રથમસત્રમાં પસંદ કરેલ ક્ષમતા/હેતુ બીજા સત્રમાં પણ આવી શકે.
- નીચે આપેલ સૂત્રની મદદથી 40માંથી ગુણ મળશે. આ ગુણ પત્રક - Aના 40માંથી મેળવેલ ગુણના કોલમમાં દર્શાવવા.

$$\text{મેળવેલ ગુણ} = \frac{\checkmark \text{ નિશાનીની કુલ સંખ્યા}}{\text{સત્રની કુલ ક્ષમતાઓની સંખ્યા}} \times 40$$

$$= \frac{12}{16} \times 40 = 30$$

દા.ત. વિભાગે ધોરણ-5ના ગણિતના વિષયમાં 16 ક્ષમતાઓમાંથી 12 ક્ષમતાઓની અંદર '✓' ની નિશાની મેળવી છે, તો તેની આ પ્રમાણે ગણતરી થાય.

- એક જ વિદ્યાર્થી માટે જે તે ક્ષમતા/હેતુના ખાનામાં દર્શાવેલી કુલ નિશાનીઓ શિક્ષકે તે વિદ્યાર્થી માટે તે ક્ષમતા/હેતુ સિદ્ધ કરવા માટે કરેલા પ્રયત્નોની સંખ્યા દર્શાવે છે.
- બંને સત્રમાં દરેક વિષયમાં આ રીતે રચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરવું.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

3.2 પાક - B (વ્યક્તિત્વ વિકાસ પાક)

આ પત્રક વિદ્યાર્�ીના સર્વોચ્ચ વિકાસના માપન માટેનું પત્રક છે. જેને વ્યક્તિત્વ વિકાસ પત્રક તેવું નામ આપવામાં આવ્યું છે. આ પત્રક દ્વારા વિદ્યાર્થીઓના વ્યક્તિત્વના વિવિધ પાસાઓ જેવા કે શારીરિક, માનસિક, સામાજિક, ભાવાત્મક, સાર્વેગિક ઉપરાંત જીવન કૌશલ્યો અને મૂલ્યો જેવા પાસાઓ સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. આ પત્રકમાં કુલ 4 ક્ષેત્રોમાં કુલ 40 વિધાનોને આધારે શિક્ષકે વિદ્યાર્થીઓનું મૂલ્યાંકન કરવાનું રહે છે. આ પત્રકમાં દર્શાવેલ 40 વિધાનો પૈકી 9 વિધાનો ખાલી છોડેલ છે, શિક્ષકને પોતાની સ્થાનિક પરિસ્થિતિને ઘણે રાખીને ઉચિત હોય તેવી પ્રવૃત્તિઓનો ઉલ્લેખ આ 9 ખાલી વિધાનોમાં કરી તેનું મૂલ્યાંકન કરવાની સ્વતંત્રતા આપવાનો ઉદેશ રહેલો છે.

3.3 પાક - C (પરિણામ પાક)

આ પત્રકની માહિતી સત્રાંતે ભરવાની રહે છે. સત્ર દરમિયાન વિદ્યાર્થીના કલ્પિક વિકાસ અને કૌશલ્ય વિકાસના વિષય આધારિત મૂલ્યાંકન માટે આ પત્રક મહત્વનું છે. ક્યા વિષયમાં વિદ્યાર્થીની સિદ્ધિ કેવી છે તે આ પત્રકના આધારે સરળતાથી નક્કી કરી શકાય છે. આ પત્રકોમાં ધો 3 થી 8 ના જુદા જુદા વિષયો તેમજ વ્યક્તિત્વ વિકાસના મૂલ્યાંકન દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ મેળવેલ ગુણને આધારે દરેક વિદ્યાર્થીનો વિષય આધારિત તેમજ એકંદરે ગ્રેડ કરી શકાય છે.

3.4 પાક - D (ધોરણ 1 અને 2 માટેનું મૂલ્યાંકન પાક)

આ પત્રક ધો. 1 અને 2 ના વિદ્યાર્થીઓના મૂલ્યાંકન માટેનું છે. આ પત્રક દ્વારા વિદ્યાર્થીઓના કૌશલ્ય વિકાસનું માપન વિવિધ વિધાનોને આધારે તેમજ વિદ્યાર્થીના વિષય આધારિત મૂલ્યાંકન, પ્રવૃત્તિઓને આધારે કરી શકાય છે. હાલ મોડ્યુલમાં મુક્કવામાં આવેલ પત્રક નવા અજમાયશી પાઠ્યપુસ્તકને આધારે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે. હાલ ધો. 1 થી 5 માં અમલીકૃત અજમાયશી પાઠ્યપુસ્તકોના તાલુકા સિવાયના તાલુકાઓ માટે ધો. 1 અને 2 માટે જુના મૂલ્યાંકન પત્રકનો ઉપયોગ કરવાનો રહેશે.

3.5 પાક - E (સર્વગ્રાહી વિકાસાત્મક સંગૃહિત પ્રગતિ પાક)

પરિશિષ્ટ E એ વિદ્યાર્થીના સંગૃહિત પ્રગતિની નોંધ માટે તૈયાર કરવામાં આવેલ છે. વિદ્યાર્થી ધો. 1 થી પ્રવેશ મેળવી કર્મશાસ્ત્ર: ધો. 8 અને પ્રાથમિક શિક્ષણ પૂર્ણ કરે છે. આ ગાળા દરમિયાન તેના વ્યક્તિત્વમાં, વિષય આધારિત જ્ઞાનમાં, સામાજિક અનૂકૂલનમાં, સર્વોચ્ચ વિકાસમાં અને શારીરિક વિકાસમાં બદલાવ આવતો રહે છે. આ દરેક તબક્કાના બદલાવની નોંધ ધો. 1 થી 8 ના પ્રાથમિક શિક્ષણના તબક્કા દરમિયાન પરિશિષ્ટ E માં કરવાની રહે છે.

આ પત્રકને આધારે શિક્ષકને ક્યા વર્ગમાં વિદ્યાર્થીનો વિકાસ કમ કેવો છે તેમજ વિષયોના સંદર્ભમાં તેનું જ્ઞાન કેવું છે. તેની જાણકારી મળે છે. તેને આધારે આગળના વર્ગ માટેના વિદ્યાર્થીના વિષયો માટેનું આયોજન નક્કી કરે છે.

3.6 પાક - F (ધોરણ 3 થી 8 માટેનું પ્રગતિપાક)

વિદ્યાર્થીઓની શૈક્ષણિક અને સહશૈક્ષણિક વિષયોમાં થયેલ પ્રગતિની વિગતો કર્મશાસ્ત્ર: ધોરણ 3 થી 8 માં ધોરણ વાર વર્ષાત્મક પત્રકમાં પ્રગતિની વિગતો ગ્રેડ સ્વરૂપે શિક્ષકે નોંધી બાળકને આપવાની છે. આ પ્રક્રિયા માટે શિક્ષકે નિયત નમૂનાના ધોરણ 3 થી 8 ના પ્રગતિ પત્રકનો ઉપયોગ કરવાનો રહે છે.

3.7 પાક - G (શાળાંત પ્રમાણપત્ર)

વિદ્યાર્થી ધોરણ 8 સુધીનું પ્રાથમિક શિક્ષણ પૂર્ણ કરે ત્યારે વિદ્યાર્થી પ્રાથમિક શિક્ષણમાં મેળવેલ શૈક્ષણિક અને સહશૈક્ષણિક વિષયોમાં મેળવેલ સિદ્ધિ તેમજ તેના વ્યક્તિત્વના વિવિધ પાસાઓમાં થયેલ વિકાસ તેમજ તેના વર્તનમાં થયેલ પરિવર્તન જેવી બાળોની નોંધ શાળાંત પ્રમાણપત્રમાં કરવાની રહે છે. આ પત્રક વિદ્યાર્થીઓ પ્રાથમિક શિક્ષણમાં મેળવેલ સિદ્ધિનો ચિત્તાર રજૂ કરે છે.

પ્રકરણ : 4

વિષયવાર મૂલ્યાંકન પ્રક્રિયા અને પ્રતિનિધિકૃપ હેતુઓ

4.1 ગુજરાતી (ભાષા) :

શૈક્ષણિક મૂલ્યાંકનની સમગ્ર પ્રક્રિયા દરમિયાન જે હેતુઓ લક્ષમાં રાખવામાં આવ્યા હોય તે ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે. ભાષાશિકાશમાં શ્રવણ, કથન, વાચન અને લેખનનાં કૌશલ્યોનો વિકાસ મહત્વપૂર્ણ હેતુ માનવામાં આવે છે. આ ઉપરાંત તેની અભિવ્યક્તિ દરમિયાન સર્જનાત્મક, ટાઈક ચિંતન અને વ્યવહારિક ઉપયોજન ઉપર ભાર મૂકવામાં આવે છે. આ બાબતો લક્ષમાં રાખી તેનું મૂલ્યાંકન હાથ ધરવામાં આવે તે અપેક્ષિત છે.

શ્રવણ, કથન, વાચન અને લેખનમાં મૂલ્યાંકન માટે શિક્ષકે અનેક વિધ્યપ્રવૃત્તિઓ વિચારવી પડશે. શ્રવણનો અર્થ જે સાંભળવામાં આવ્યું છે તે સંપૂર્ણ સમજ સહિતનું હોવું જોઈએ. એ જ પ્રમાણે કથનમાં પોતાની વાત સામેની વ્યક્તિને સમજાય તે પ્રમાણેની રજૂઆત અપેક્ષિત છે. આ તમામકૌશલ્યો પ્રત્યેક તબક્ક યોગ્ય પ્રમાણમાં વિકસ્યા છે કે કેમ, તે મૂલ્યાંકનમાં આવરી લેવાનું છે.

4.1.1 ધોરણ : 3 ગુજરાતી

1 - અર્થગ્રહણ

- 1.1 વાર્તા, ગીતો, કાવ્યો, વર્ણનો, ઉખાણાં, સંવાદ, વિનંતીઓ, સૂચનાઓ સાંભળે અને સમજે.
- 1.2 પરિચિત, અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં વાતચીત અને સંવાદ સાંભળે અને સમજે.
- 1.3 રમતો, પ્રવૃત્તિઓ, મુલાકાતો દ્વારા સમજ કેળવે.
- 1.4 દશ્ય - શાબ્દ વચ્ચેની સમાનતા સમજે અને સરળ વાક્યોના વાંચન દ્વારા મુખ્ય વિચાર સમજે.
- 1.5 શબ્દ-શબ્દ વચ્ચેની સમાનતા સમજે અને સરળ વાક્યોના વાંચન દ્વારા મુખ્ય વિચાર સમજે.
- 1.6 આશરે 1500 જેટલા શબ્દો જાણો અને કક્કાવારી કમ જાણો.

2 - અભિવ્યક્તિ અને પ્રત્યાપન

- 2.1 કાવ્યો, ગીતો મુખપાઠ કરી અભિનય સાથે જૂથમાં રજૂ કરે.
- 2.2 પરિચિત વસ્તુઓ, સાંભળેલી - વાંચેલી વાર્તાઓ તેમજ પશુ-પક્ષીઓનું વર્ણન કરે.
- 2.3 પ્રશ્નો પૂછે અને પૂછાયેલા પ્રશ્નોના સવિસ્તાર જવાબ આપે અને લખે.
- 2.4 ને શબ્દો વચ્ચે યોગ્ય અંતર રાખી શબ્દો અને વાક્યોનું સુલેખન તથા શુંતલેખન કરે.
- 2.5 પરિચિત વિષય પર લેખન કરે તથા કાવ્યની અધૂરી પંક્તિઓ પૂર્ણ કરી લખે.

3 - વ્યાવહારિક ઉપયોજન

- 3.1 સ્થાનિક પરિસ્થિતિમાં વાતચીત કે વ્યવહાર કરે. તથા શાબ્દિક કે સાંકેતિક સૂચનાઓને અનુસરે.
- 3.2 બાળસાહિત્યનું વાંચન કરે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

3.3 શબ્દ-શબ્દ વચ્ચેનો ભેદ પારખે, કક્કાવારીનો કમ અને વિરામ ચિહ્નોનો સમજપૂર્વક ઉપયોગ કરે.

4 - ટાઈક ચિંતન

4.1 ચિત્રોનું સાદા વાક્યોમાં વર્ણન કરે.

4.2 શાળામાં ઉદ્ભવતી મુંજુવણ્ણભરી પરિસ્થિતિમાંથી યોગ્ય ઉકેલ શોધે તથા સારી નરસી બાબતો અંગે ચિંતન કરી યોગ્ય નિષ્ણિય લે.

4.3 સાંભળેલી જોયેલી કે અનુભવેલી પરિસ્થિતિમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢે.

5 - સર્જનાત્મકતા

5.1 ખૂટતા અક્ષરો મૂકી અર્થપૂર્ણ શબ્દ બનાવે તથા શબ્દ રમત દ્વારા નવો શબ્દ બનાવે.

5.2 બે ત્રણ શબ્દોનો ઉપયોગ કરી વાક્યો બનાવે.

5.3 પણલ ચિત્રો જોડી તેનું નામ લખે અને ચિત્રના વિષયને આધારે વર્ણન કરે.

4.1.2 ઘોરણ : 4 ગુજરાતી

1 - અર્થગ્રહણ

1.1 વાત્તી, ગીતો, કાવ્યો, વર્ણનો, ઉખાણાં, સંવાદ, વિનંતીઓ, સૂચનાઓ સાંભળે અને સમજે.

1.2 પરિચિત, અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં વાતચીત અને સંવાદ સાંભળે અને સમજે.

1.3 રમતો, પ્રવૃત્તિઓ, મુલાકાતો, પૂછપરછ દ્વારા સમજ કેળવે.

1.4 દશ્ય - શ્રાવ્ય સાધનોની મદદથી રજૂ થતા દશ્યોમાંથી મુખ્ય વિચાર સમજે તેમજ હસ્ત લિખિત અંકો, ચોપાનિયાં, ભીતપત્રો વાંચે અને સમજે.

1.5 શબ્દ - શબ્દ વચ્ચેની સંબંધો વિશે સભાનતા કેળવે અને વાંચેલી વિગતોમાંથી મુખ્યવિચાર સમજે.

1.6 આશારે ૨૦૦૦ જેટલા શબ્દો જાણો અને શબ્દકોશનો ઉપયોગ સમજે.

2 - અભિવ્યક્ત અને પ્રત્યાપન

2.1 કાવ્યો, ગીતો મુખપાઠ કરી અભિનય સાથે વ્યક્તિગત કે જૂથમાં રજૂ કરે.

2.2 સાંભળેલી કે વાંચેલી વાતાઓ હાવભાવ સાથે રજૂ કરે.

2.3 પ્રશ્નો પૂછે અને પૂછાયેલા પ્રશ્નોના મુદ્દાસર જવાબ આપે અને લખે.

2.4 સરળ વિરામ ચિહ્નોનો ઉપયોગ સાથે સ્વચ્છ અને સુવાચ્ય અક્ષરે શુંતલેખન કરે.

2.5 શિક્ષકે સમજાવ્યા બાદ યોગ્ય રીતે સ્વતંત્ર લેખન કરે તથા કાવ્યની અધૂરી પંક્તિઓ પૂર્ણ કરે.

3 - વ્યાવહારિક ઉપયોગ

3.1 સ્થાનિક પરિસ્થિતિમાં વ્યક્તિ સાથે વાતચીત કે વ્યવહાર કરે તથા જાહેરાતના બોર્ડ અને જાહેર સૂચનાઓને સમજીને ઉપયોગ કરે.

3.2 બાળસાહિત્યનું વાંચન તથા પુસ્તકાલયનો ઉપયોગ કરે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

- 3.3 વિશિષ્ટ શબ્દ પ્રયોગનો (કહેવત, રૂઢિપ્રયોગો) તેમજ લિંગ, વચન, કાળ, વિરામચિહ્નો, કક્કાવારીનો કમ અને પ્રત્યોનો સમજ પૂર્વક ઉપયોગ કરે.

4 - તાઈકું ચિંતન

- 4.1 આપેલા ચિત્રોનું વર્ણન કરે.
- 4.2 શાળામાં ઉદ્ભવતી મૂળવશભરી પરિસ્થિતિમાંથી યોગ્ય ઉકેલ શોધે તથા સારી નરસી બાબતો અંગે ચિંતન કરી યોગ્ય નિર્ણય લે.
- 4.3 સાંભળેલી, જોયેલી કે અનુભવેલી પરિસ્થિતિને સંદર્ભે ઉદ્ભવેલ પ્રશ્નોના જવાબ આપે.

5 - સર્જનાન્કતા

- 5.1 મૂળાશર અને જોડાશર પરથી શબ્દ અને વાક્ય બનાવે.
- 5.2 અખબારમાંથી ગમતાં ચિત્રો કાપી ચોટાડે અને નામ લખે.
- 5.3 આસપાસની પરિસ્થિતિ કે વસ્તુનું વર્ણન સાદા વાક્યોમાં કરે.

4.1.3 ઘોરણ : 5 ગુજરાતી

1 - અર્થગ્રહણ

- 1.1 વાર્તા, કાવ્યો, વર્ણનો, નાટકો, સંવાદ, ચર્ચાઓ સાંભળે અને સમજે.
- 1.2 પરિચિત, અપરચિત પરિસ્થિતિમાં વાતચીત અને સંવાદો સમજે.
- 1.3 રમતો, પ્રવૃત્તિઓ, મુલાકાતો, પૂછપરછ, પ્રોજેક્ટ કાર્ય દ્વારા સમજ કેળવે.
- 1.4 દર્શય - શ્રાવ્ય સાધનોથી મળતી માહિતી સમજે અને તારણો કાઢે.
- 1.5 સમયપત્રક, નકશા, પ્રતીકો અને લખાયેલ - છપાયેલ સામગ્રી વાંચે અને સમજે.
- 1.6 આશરે ૨૫૦૦ જેટલા શબ્દો જાણો અને બાળકોશ, જોડણીકોશનો ઉપયોગ સમજે.

2 - અભિવ્યક્તિ અને પ્રત્યાપન

- 2.1 કાવ્યોનું ભાવવાહી પઠન કરે અને ગાન કરે.
- 2.2 સાદી અને જાણીતી બાબતો વિશે ખચકાયા વિના સહજ રીતે બોલે
- 2.3 જિજ્ઞાસા પ્રેરક પ્રશ્નો પૂછે અને પ્રશ્નોના જવાબ આપે અને લખે.
- 2.4 યોગ્ય મરોડ સાથે બે શબ્દો વચ્ચે યોગ્ય અંતર રાખી વિરામ ચિહ્નો તથા માન્ય જોડણી સાથે અનુલેખન અને શુંતલેખન કરે.
- 2.5 અધૂરી કાવ્યપંક્તિ પૂર્ણ કરી લખે. તથા પત્ર અને મુદ્રા પરથી વાર્તાનું લેખન કરે.

3 - વ્યાવહારિક ઉપયોગન

- 3.1 સ્થાનિક બોલી/ભાષાના શબ્દોનો માન્ય ભાષામાં અર્થ શોધી શબ્દકોશનો ઉપયોગ કરે.
- 3.2 સંકેતના બોર્ડ, સમયપત્રક, સમાચારપત્રો, સામયિકોનું સમજપૂર્વક વાંચન કરે અને ઉપયોગ કરે.
- 3.3 વિરામ ચિહ્નો, લિંગ, વચન, કાળ, કિયાપદ, વિશેષણનો સમજને ઉપયોગ કરે.

શાળાકીય સર્વ્યગાહી ભૂલ્યાંકન

4 - તાર્કિક ચિંતન

- 4.1 ચિત્રોના આધારે વાતાવરણ કરે.
- 4.2 ઉદ્ઘબેલી મૂંજવણભરી પરિસ્થિતિમાંથી યોગ્ય ઉકેલ શોધે. તથા સારી નરસી બાબતો અંગે ચિંતન કરી યોગ્ય નિર્ણય લે.
- 4.3 વાંચેલી સામગ્રીમાંથી કાર્યકારણ સંબંધ તારવી જવાબ આપે.

5 - સર્જનાત્મકતા

- 5.1 પણલ ચિત્રો જોડી તેનું વર્ણન કરે અને લખે તથા શબ્દચિત્ર બનાવે.
- 5.2 પ્રસંગને અનુરૂપ શભેચ્છા કાર્ડ બનાવે.

4.1.4 વિષય : ધોરણ : 6 ગુજરાતી

1. અર્થગ્રહણ:

- (1) 1.1 વાર્તા, કાચ્યો, વર્ણનો, નાટકો, ચર્ચા, વાતચીત, કિરસાઓ સાંભળે અને સમજે.
- (2) 1.3 રમતો, પ્રવૃત્તિઓ, મુલાકાતો, પૂછપરછ, પ્રોજેક્ટ કાર્યદારા સમજ કેળવે.
- (3) 1.4 લોકગીતો, લોકસાહિત્યની કથાઓ સાંભળે, વાંચે તથા સમજે.
- (4) 1.6 ટ્રાફિકસિનલ, સમાચારપત્રો, સામયિકપત્ર તથા સંદર્ભસાહિત્ય વાંચે અને સમજે.
- (5) 1.8 આશરે 3000 જેટલા શબ્દો જાણો અને વ્યાવહારિક વ્યાકરણ જાણો.

2. અભિવ્યક્તિ અને પ્રત્યાયન:

- (6) 2.1 હાવભાવ સાથે ખચકાયા વિના બોલે.
- (7) 2.4 પાઠ્યપુસ્તક અને અન્ય સામગ્રી વિશે માહિતી મેળવવા શા માટે ? કેવી રીતે ? જેવા પ્રશ્નો પૂછે અને પ્રશ્નોના જવાબ આપે.
- (8) 2.6 યોગ્ય મરોડ સાથે બે શબ્દો વચ્ચે યોગ્ય અંતર રાખી વિરામચિહ્નો તથા માન્ય જોડણી સાથે લેખન કરે.
- (9) 2.8 સાંભળેલી કે વાંચેલી સામગ્રીમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢી પ્રશ્નોના જવાબ લખે.
- (10) 2.11 મુદ્દા પરથી વાર્તા, પત્ર તથા નિબંધ લખે.

3. સર્જનાત્મકતા:

- (11) 3.1 ચિત્રવર્ણન કરે તથા લખે.
- (12) 3.3 પ્રોજેક્ટવર્ક કરી તેનો અહેવાલ તૈયાર કરે.
- (13) 3.5 મોબાઈલદ્વારા SMS નું આદાનપ્રદાન કરે.

4. વ્યાવહારિક ઉપયોજન:

- (14) 4.1 રૂબરૂ મુલાકાત વખતે પ્રશ્નોત્તરી કરે.
- (15) 4.4 શિક્ષકની મદદથી બાળકોશ, શબ્દકોશ અને બાળવિશ્વકોશનો ઉપયોગ કરે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

- (16) 4.6 ઉચ્ચારણ, વિરામચિન્હો, સંજ્ઞાના પ્રકાર, નામપદ, કિયાપદ, વિશેષજ્ઞા, કિયાવિશેષજ્ઞા, સારાંશલેખન જેવા વ્યાવહારિક વ્યાકરણનો ઉપયોગ કરે.

5. તાર્કિક ચિંતન:

- (17) 5.1 ચિત્રના આધારે વાતાંકથન કરે.
- (18) 5.2 સારી-નરસી બાળતો અંગે ચિંતન કરી યોગ્ય નિર્ણય લે.
- (19) 5.3 ઘરમાં ઉદ્ભબતી મુંજુવણ્ણાભરી પરિસ્થિતિમાંથી યોગ્ય ઉકેલ શોધે.
- (20) 5.4 વાંચેલી સામગ્રીમાંથી કાર્યકારણ સંબંધો તારણી જવાબ આપે.

4.1.5 ઘોરણા : 7

1. અર્થગ્રહણ:

- (1) 1.1 વાતાંઓ, કાવ્યો, વક્તવ્યો, સંવાદો સાંભળે તથા મુખવાચન-મૂકવાચન કરે અને સમજે.
- (2) 1.3 રમતો, પ્રવૃત્તિઓ, મુલાકાતો, પ્રોજેક્ટકાર્ય દ્વારા સમજ કેળવે.
- (3) 1.4 ડિશોરસાહિત્ય અને લોકસાહિત્યની કૃતિઓ સાંભળે, વાંચે અને સમજે.
- (4) 1.5 દશ્યશ્રાવ્ય સાધનો, આધુનિક હન્ફ્રેન્શન ટેક્નોલોજીની મદદથી મળતી માહિતી સમજે અને તારણો કાઢે.
- (5) 1.6 રેલવે ટાઇમટેનલ, બીલ, રિસિપ્ટ્સ, રેપર્સ જેવી જીવન ઉપયોગી વિગતો વાંચે.
- (6) 1.7 આશરે 4000 જેટલા શબ્દો જ્ઞાણો, જોડણી, શબ્દકોશ તથા વ્યાવહારિક વ્યાકરણ વિશે જ્ઞાણો.

2. અભિવ્યક્ત અને પ્રત્યાયન:

- (7) 2.1 પરિચિત, અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં યોગ્ય હાવભાવ સાથે સહજ રીતે બોલે.
- (8) 2.4 પાઠ્યપુસ્તક અને અન્ય સામગ્રી વિશે કાર્યકારણ સંબંધિત પ્રક્રિયાઓ પૂછે અને જવાબ આપે.
- (9) 2.7 યોગ્ય મરોડ સાથે સુવાચ્ય અક્ષરોમાં માન્ય જોડણી તેમજ વિરામચિન્હોના ઉપયોગ સાથે શુદ્ધલેખન કરે.
- (10) 2.8 જોયેલી, સાંભળેલી કે વાંચેલી સામગ્રીમાંથી યોગ્ય તારણ કાઢી પ્રક્રિયાના જવાબ લખે.
- (11) 2.11 મુદ્દા પરથી વાર્તા, વિવિધ પત્રો તથા નિબંધલખે.

3. સર્જનાત્મકતા:

- (12) 3.1 વિરોધ વ્યક્તિ કે સંસ્થાની મુલાકાત કરી સંવાદલેખન કરે.
- (13) 3.2 પ્રોજેક્ટવર્ક કરી અહેવાલલેખન કરે.
- (14) 3.3 સંદેશાચાર માટે અધતન ટેક્નોલોજીનો સહજ ઉપયોગ કરે.
- (15) 3.4 પ્રસંગોચિત અરજીલેખન, પ્રેસનોટ, પ્રવાસવર્જન, આત્મકથાલેખન કરે.

4. વ્યાવહારિક ઉપયોગ:

- (16) 4.1 પ્રતિષ્ઠિત વ્યક્તિ કે સંસ્થાની મુલાકાત કરે.
- (17) 4.4 શિક્ષકની મદદથી બાળશબ્દકોશ, શબ્દકોશ, બાળવિશ્વકોશ, ડાયરી વરેનનો ઉપયોગ કરે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂલ્ફાંડન

- (18) 4.6 સમાનાર્�ી શબ્દો, વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો, વચન, કાળ, વાક્યના પ્રકાર, સંશા, વિશેષજ્ઞ સહિત વ્યાવહારિક વ્યાકરણનો ઉપયોગ કરે.

5. તાઈક ચિંતન:

- (19) 5.1 સારી-નરસી બાબતો અંગે ચિંતન કરી યોગ્ય નિર્ણય લે.
- (20) 5.3 વાંચેલી સામગ્રીમાંથી કાર્યકારણ સંબંધોને આખારે વધુ માહિતી મેળવવા માટે શા માટે ? કેવી રીતે ? જેવા પ્રશ્નો પૂછે.

4.1.6 ઘોરણ : 8

1. અર્થગ્રહણ:

- (1) 1.1 વિવિધ સાહિત્યસ્વરૂપો સાંભળો.
- (2) 1.3 રમતો, પ્રવૃત્તિઓ, મુલાકાતો, પ્રોજેક્ટવર્ક દ્વારા સમજ કેળવે.
- (3) 1.4 પ્રાદેશિક ગીતો અને કથાઓ જાણો અને સમજો.
- (4) 1.6 વેબસાઈટ, ઈ-મેઇલ, એસ.એમ.એસ. દ્વારા જરૂરી માહિતી મેળવે અને સમજો.
- (5) 1.8 આશારે 5000 શબ્દો જાણો અને શબ્દકોશનો ઉપયોગ કરી વ્યાવહારિક વ્યાકરણ જાણો.

2. અભિવ્યક્તિ અને પ્રત્યાયન:

- (6) 2.1 પરિચિત, અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં વર્ણન અને વિશ્લેષણ કરે.
- (7) 2.2 કાવ્યનો મુખપાઠ કરી ભાવવાહી પઠન કરે અને સાર રજૂ કરે.
- (8) 2.4 પરિસંવાદ, ચર્ચામાં ભાગ લે અને પોતાના અભિપ્રાય રજૂ કરે અને જે-તે સંદર્ભમાં પ્રશ્નો પૂછે.
- (9) 2.7 માન્ય જોડણી, વિરામચિકોના ઉપયોગથી શુત્વેખન કરે તથા સાંભળોલી બાબતો, વાતાઓ કે પ્રસંગો વિશે સારલેખન કરે.
- (10) 2.11 વાર્તા, પત્રો તથા નિબંધલાખે.

3. સર્જનાત્મકતા:

- (11) 3.1 ચિત્રવર્ણન કરે અને લખો.
- (12) 3.2 ગધાંશ પરથી સારાંશ, શીર્ષક પરથી વાર્તા, કહેવત પરથી વાર્તા જેવા લેખોનું સર્જન કરે.
- (13) 3.4 સ્થાનિક વિશેષ વ્યક્તિની મુલાકાત લઈ તેનું જીવનચરિત્ર લખો.
- (14) 3.5 કમ્પ્યુટર પરથી જરૂરી વિગતો શોધી તેની નોંધ કરે.
- (15) 3.8 સુવિચાર, સુભાષિત, કહેવત, કાવ્યપંક્તિઓનો વિચારવિસ્તાર કરે.

4. વ્યાવહારિક ઉપયોગન:

- (16) 4.1 વ્યક્તિગત અને જીથમાં સંકિય ભાગીદારી લે અને પોતાની વાત રજૂ કરે.
- (17) 4.4 શિક્ષકની મદદથી વેબસાઈટ, ઈ-મેઇલ દ્વારા જરૂરી માહિતી એકત્ર કરે.
- (18) 4.6 શબ્દ-શબ્દ વચ્ચેનો સંબંધ, શબ્દનો અર્થ, સંધિ, અલંકાર, સમાસ, સંયોજન, રૂહિમ્પ્રોગો, કહેવતો સહિત વ્યાવહારિક વ્યાકરણનો ઉપયોગ કરે.

શાળાકીય સર્વભાઈ ગૂલ્ફાંકન

5. તાર્કિક ચિત્તન :

- (19) 5.1 સારી-નરસી બાબતો આગે ચિત્તન કરી યોગ્ય નિર્ણય લે.
- (20) 5.3 વાંચેલી સામગ્રીમાંથી કાર્યકારણ સંબંધોને આધારે વધુ માહિતી મેળવવા માટે શા માટે ? કેવી રીતે ? જેવા પ્રશ્નો પૂછે.

4.2 હિંદી :

હિન્દી હમારી રાષ્ટ્રીય ભાષા હૈ। હિન્દી કો દ્વિતીય ભાષા કે રૂપ મેં સ્વીકાર કિયા ગયા હૈ। ભાષા હમારે વૈયક્તિક એવું સામાજિક જીવન વિકાસ કે લિએ ઉપયોગી હૈ। ભાષા શિક્ષણ કે પ્રમુખ ઉદ્દેશ્ય નિર્માણ કરી રહેલું હૈ :

- (1) અર્થગ્રહણ (શ્રવણ એવં પઠન)
- (2) અભિવ્યક્તિ (કથન એવં લેખન)
- (3) સર્જનાત્મકતા
- (4) તાર્કિક ચિત્તન
- (5) વ્યાવહારિક ઉપયોગન

ભાષા રણે સે નહીં, બલ્લિક ઉસકા સમજ્ઞકર ઉપયોગ કરને સે આત્મસાત હોતી હૈ। ભાષા કે ઉપર્યુક્ત કૌશલ્યોને કે વિકાસ કે સાથ-સાથ છાત્ર કા જીવન બેહતર એવં ઉન્નત બને ઇસલાએ હરેક ઇકાઈ મેં જીવનમૂલ્ય/જીવન કૌશલ્ય ભી દિએ ગણે હોય।

વિવિધગતિવિધિયાં હરેક ઇકાઈ મેં દી ગઈ હૈ જો અનુભવ, ચિત્તન, અનુપ્રયોગ ઔર સમેટના આદિ સોપાનોને દી ગઈ હૈની। શિક્ષક કો છાત્રોને સાથ મિલકર સ્થાનિક મટીરિયલ ઔર પુસ્તક કા ભી ઉપયોગ કરના હૈ। પ્રકલ્પ કાર્ય (Project work) કેસે કિયા જાએ યાં ભી કર્ઝ ઇકાઈઓને મેં ઉદાહરણ સહિત દિયા ગયા હૈ।

સત્રાંત પરીક્ષા મેં કેસે પ્રશ્ન હોયાં ?

- (1) અર્થગ્રહણ : કૌન, કબ, કહાઁ વાલે પ્રશ્નોનો કો સમજે ।
દુકાન મેં કૌનસી સભ્જયાં સજાઈ હુએ હોયાં ?
- (2) અભિવ્યક્તિ : કવિતા કા સામૂહિક ઔર વ્યવિતિગત ગાન કરવાએંને ।
- (3) સર્જનાત્મકતા : ચિત્ર કે આધાર પર વર્ણન કરેંને ।
ચિત્ર દેખકર વર્ણન કરેંને ઔર પ્રશ્નોને ઉત્તર દેંને ।
- (4) તાર્કિક ચિત્તન : અપૂર્ણ કહાની કો મૌલિક રૂપ સે પૂર્ણ કરના ।
- (5) વ્યાવહારિક ઉપયોગન : શબ્દકોશ કા ઉપયોગ કરેંને । શયામપણ પર શબ્દ લિખના ।
છાત્ર શબ્દોને કા કમ શબ્દકોશ મેં સે ખોજેંને ઔર કમ તથા અર્થ લિખેંને ।

શાહીકીય સર્વગ્રાહી ગૂલ્ફાંકન

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ઇસ મૂલ્યાંકન કા પ્રધાન ઉદ્દેશ્ય પાઠ્યક્રમ કે કિસી એક ઇકાઈ કે શિક્ષાકાર્ય કે બાદ છાત્રોને કિંતના સમજા હૈ ઉનકા નિર્દાન કરના ઔર આગે નિશ્ચિત સ્તર તક પહુંચને કે લિએ સતત પ્રયત્ન કરના યાનિ ઉપચારાત્મક શિક્ષાકાર્ય કરકે આગે બढાના હૈ। રચનાત્મક કાર્ય મેં મૌખિક પ્રશ્ન, કક્ષાકાર્ય, વિવજ, યૂથ ચર્ચા, સ્વાધ્યાય, પ્રોજેક્ટ, ક્ષેત્રીય કાર્ય, અબલોકન ઔર ગૃહકાર્ય સ્વાધ્યાય સમાવિષ્ટ હૈ।

સત્રાંત મૂલ્યાંકન :

હરેક સત્ર કે અંત મેં લિખિત કસૌટી લેના હૈ। ઉસમેં છાત્રોની રુણ શક્તિ નહીં બલ્લિક સમજાકર, તર્કબદ્ધ ઉપયોગ કરકે, સર્જનશક્તિ, વ્યાવહારિક ઉપયોજન, અર્થગ્રહણ, અભિવ્યક્તિ આદિ કો મહેનજર રખકર લિખિત કસૌટી કી રચના કરના હૈ।

સ્વ-અધ્યયન :

છાત્ર અપને આપ અધ્યયન કરે ઐસી વ્યવસ્થા સ્વ-અધ્યયન મેં કી ગઈ હૈ।

મૂલ્યાંકન :

(1)	રચનાત્મક મૂલ્યાંકન	40 ગુણ
(2)	સત્રાંત મૂલ્યાંકન	40 ગુણ
(3)	સ્વ-અધ્યયન	20 ગુણ
100 ગુણ		

છાત્રોને મૂલ્યાંકન મેં જો ઉદ્દેશ્ય દિએ હૈને ઇનકે આધારિત હી સવાલાત દિએ ગએ હૈને। જે બાબત સવાલ કા સહી ઉત્તર દે તો જાન લેના ચાહિએ કિ હમારા ઉદ્દેશ્ય (હેતુ) સિદ્ધ હુઅા હૈ।

4.2.1 કક્ષા - 4 (દ્વિતીય સત્ર)

ઉદ્દેશ્ય :

1. હિન્દી કે લિપિસંકેતોની સમજા।
2. પરિચિત શબ્દ, સરલ વાક્ય, બાતચીત કો સુનકર એવં પઢકર સમજા।
3. પરિચિત ગદ્ય ઔર પદ્ય કી સુનકર સમજા।
4. 'ક્યા', 'કૌન', 'ક્યોં', 'કબ' ઔર 'કહું' વાલે પ્રશ્નોની સમજા।
5. શ્યામફલક, પલોશકાર્ડ, ચાર્ટ આદિ પર બઢે અક્ષરોને મેં લિખિત સામગ્રી કી પઢકર સમજા।
6. 1 સે 20 તક કે અંકોની સુનકર-પઢકર સમજા।
7. વર્ણોની શુદ્ધ ઉच્ચારણ એવં લેખન।

શાળાકીય સર્વથાહી ગૂદ્યાંકન

8. શબ્દ ઔર સરલ વાક્યોं કા શુદ્ધ રૂપ સે ઉચ્ચારણ એવં લેખન।
9. પરિચિત વિષય પર ચાર-પાઁચ વાક્ય બોલે।
10. પરિચિત સરલ ગીત કા સામૂહિક ગાન।
11. સરલ પ્રશ્નોને કે ઉત્તર દેં।
12. 1 સે 20 તક કી ગિનતી કા શબ્દોને ઔર અંકોને મેં ઉચ્ચારણ એવં લેખન।
13. વર્ણમાલા કા ઉપયોગ કરકે શબ્દ બનાએં।
14. ચિત્ર કા મૌખિક વર્ણન।
15. સરલ શબ્દોને વાક્ય મેં પ્રયોગ।
16. સમાનાર્થી/વિરુદ્ધાર્થી શબ્દોને વાક્ય મેં પ્રયોગ।
17. લિંગ-વચન કો સમજાકર વાક્ય મેં પ્રયોગ।
18. સૂચના અનુસાર અભિનય ક્રિયા કરેં।
19. આધે-અધૂરે વાક્યોનો પૂરા કરોં।
20. ચિત્ર કે આધાર પર કાહાની કા વર્ણન

4.2.2 કક્ષા - 5 (પ્રથમ સત્ર)

ઉદ્દેશ્ય :

1. પરિચિત શબ્દ, સરલ વાક્ય, બાતચીત, સંવાદ સુનકર ઔર પઢ્યકર સમજે।
2. ગીત, સરલ કવિતા, પરિચિત બાલકહાની ઔર ચુટકુલે સુનકર ઔર પઢ્યકર સમજે।
3. 'ક્યા', 'કૌન', 'ક્યોં', 'કબ' ઔર 'કહાઁ' વાલે પ્રશ્નોનો પઢ્યકર ઔર સુનકર સમજે।
4. 21 સે 50 તક કી ગિનતી સુનકર ઔર પઢ્યકર સમજે।
5. શબ્દકોશ કે ક્રમ કે બારે મેં જાને।
6. સંયુક્તાક્ષર, શબ્દ એવં વાક્યોનો શુદ્ધ રૂપ સે ઉચ્ચારણ ઔર લેખન।
7. પરિચિત વિષય કે બારે મેં સાહજિક રૂપ સે બોલે।
8. પરિચિત વિષય પર સાહજિક રૂપ સે લિખે।
9. સરલ પ્રશ્નોને કે ઉત્તર દે।
10. શબ્દોને ઔર અંકોને 21 સે 50 તક કી ગિનતી કા ઉચ્ચારણ એવં લેખન।
11. ચિત્ર કે આધાર પર સ્થાનીય પરિવેશ મેં પાઈ જાનેવાલી ચીજોની (અનાજ, યાતાયાત કે સાધન, રસોઈઘર) કી જાનકારી પ્રાપ્ત કરો।

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગુરુચ્યાંકન

12. છપી હુઈ સામગ્રી (જૈસે રેપર્સ, અખબાર, સામયિક આદિ) પઢકર સમજો।
13. સરલ શબ્દ એવું સમાનાર્�ી, વિરુદ્ધાર્થી શબ્દોનું વાક્ય મેં પ્રયોગ।
14. લિંગ ઔર વચન કો સમજાકર વાક્ય મેં પ્રયોગ।
15. સંજ્ઞા કી પહ્ચાન।
16. સરલ વાક્યોનું માતૃભાષા મેં અનુબાદ।
17. અધ્યોરે વાક્ય પૂર્ણ કરો।
18. દી ગઈ પરિસ્થિતિ કે બારે મેં સોચકર અપની રાય દેના।
19. ચિત્ર કા અવલોકન કરકે ભેદ હૂંઢ્ણા।
20. સંકેત મેં કહી હુઈ બાત કો સમજાકર વિવરણ દેના।

4.2.3 કક્ષા - 5 (દ્વિતીય સત્ર)

ઘેણ્યું :

1. પરિચિત શબ્દ, સરલ વાક્ય, બાતચીત સુનકર એવું પઢકર સમજો।
2. ગીત, સરલ કવિતા, પહેલિયાં, પરિચિત બાળકહાની સુનકર ઔર પઢકર સમજો।
3. પરિચિત પરિસ્થિતિઓનું સામાન્ય સૂચનાઓનું કો સુનકર ઔર પઢકર સમજો।
4. પરિચિત વિષય કે બારે મેં સાહજિક રૂપ સે બોલે।
5. પરિચિત વિષય પર સાહજિક રૂપ સે લેખન।
6. વ્યક્તિગત ઔર સામૂહિક રૂપ સે કાવ્યગાન।
7. સરલ પ્રશ્નોનું કે ઉત્તર દેંગે।
8. ચિત્ર કે આધારપર સ્થાનીય પરિવેશ મેં પાઈ જાનેબાલી ચીજોનું (સબ્જી, પેડ્સ-પૌધે) કી જાનકારી પ્રાપ્ત કરના।
9. છપી હુઈ સામગ્રી (જૈસે રેપર્સ, અખબાર, સામયિક) આદિ પઢકર સમજો।
10. ચિત્ર કે આધારપર લેખન।
11. સરલ શબ્દ એવું સમાનાર્થી, વિરુદ્ધાર્થી શબ્દોનું વાક્ય મેં પ્રયોગ।
12. સંજ્ઞા, વિશેષણ ઔર કિયા કી પહ્ચાન।
13. વિશેષણ ઔર કિયા કા વાક્ય મેં પ્રયોગ।
14. મુહાવરોનું કા અર્થ સમજાકર વાક્ય મેં પ્રયોગ।

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

15. સરલ વાક્યોં કા માતૃભાષા મેં અનુવાદ।
16. દૃશ્ય યા ઘટના કો દેખકર વર્ણન।
17. ચિત્ર કે આધાર પર કહાની કા કથન।
18. દી ગઈ પરિસ્થિતિ કે બારે મેં સોચકર અપની રાય દેના।
19. ચિત્ર કા અવલોકન કરકે ભેદ હૂંકના।
20. એક વાક્ય કો અલગ-અલગ તરીકોં સે અભિવ્યક્ત કરેં।

4.2.4 કક્ષા - 6 (પ્રથમ સત્ર)

ઉદ્દેશ્ય :

1. પરિચિત શબ્દ, વાક્ય ઔર બાતચીત સુનકર એવં પઢકર સમજેંગે।
2. વાક્ય મેં પ્રયુક્ત સંયુક્તાક્ષર વાલે શબ્દોં કો સમજેંગે।
3. પરિચિત ગીત, કવિતા, પહેલિયાં સુનકર એવં પઢકર સમજેંગે।
4. 'કૌન' કારક કે રૂપોં વાલે પ્રશ્નોં કો સુનકર એવં પઢકર સમજેંગે।
5. સરલ એવં સંયુક્ત વાક્ય કા શુદ્ધ રૂપ સે ઉચ્વારણ એવં લેખન કરેંગે।
6. ચિત્ર કે આધાર પર કહાની કા વર્ણન એવં લેખન કરેંગે।
7. પરિચિત વિષય પર અપને વિચાર લિખિત એવં મૌખિક રૂપ સે વ્યક્ત કરેંગે।
8. કવિતા કા આરોહ-અબરોહયુક્ત સામૂહિક એવં વ્યક્તિગત ગાન કરેંગે।
9. શબ્દોં ઔર અંકો મેં 51 સે 100 તક કી ગિનતી કા ઉચ્વારણ એવં લેખન કરેંગે।
10. શબ્દ પર સે વાક્ય બનાએંગે।
11. સમાન પ્રાસવાલે શબ્દ બનાએંગે।
12. ચિત્ર કે આધાર પર 8-10 વાક્ય બોલેંગે એવં લિખેંગે।
13. ઘટના કા વર્ણન કરેંગે।
14. સમાનાર્થી, વિરુદ્ધાર્થી શબ્દોં કા વાક્ય મેં પ્રયોગ કરેંગે।
15. વચન પરિવર્તન કરકે ઉસકા વાક્ય મેં પ્રયોગ કરેંગે।
16. સંજ્ઞા, સર્વનામ ઔર વિશેષણ કો સમજાકર વાક્ય મેં પ્રયોગ કરેંગે।
17. શબ્દકોશ કા ઉપયોગ કરેંગે।

શાખાકીય અર્વગાહી ભૂલ્યાંકન

18. સંકેતોં કા અર્થઘટન કરેંગે।
19. ચિત્ર દેખકર યા વિવરણ પઢ़કર અનુમાન લગાએંગે।
20. કાબ્યપંક્તિયોં કો પઢ़કર ઉનમેં નિહિત ભાવોં ઔર વિચારોં કો વ્યક્ત કરેંગે।

4.2.5 કક્ષા - 6 (દ્વિતીય સત્ર)

ઉદ્દેશ્ય :

1. વાક્ય મેં પ્રયુક્ત સંયુક્તાક્ષરવાળે શબ્દોં કો સમજેંગે।
2. બાલકહાની, ચુટકુલે, એકાંકી ઔર પત્ર સુનકર એવં પઢાંકર સમજેંગે।
3. છપી હુઈ સામગ્રી પઢાંકર સમજેંગે।
4. તકનીકી સાધનોં કે માધ્યમ સે સુની હુઈ એવં પઢી હુઈ બાતોં કો સમજેંગે।
5. સરલ, સંયુક્ત ઔર મિશ્રવાક્ય યુક્ત પરિચ્છેદ કો પઢાંકર સમજેંગે।
6. 'કૌન' કારક કે રૂપોં વાળે પ્રશ્નોં કે ઉત્તર મૌખિક ઔર લિખિત રૂપ સે વ્યક્ત કરેંગે।
7. પરિસ્થિતિ અનુસાર સરલ ભાષા મેં ચિઠ્પી લિખેંગે।
8. વિરામચિહ્ન કા યોગ્ય સ્થાન પર પ્રયોગ કરેંગે।
9. શુદ્ધ ઉચ્ચારણ કે સાથ બાતચીત કરેંગે।
10. વર્ણો પર સે શબ્દોં કી રચના કરેંગે।
11. ચિત્ર કે આધાર પર 8-10 વાક્ય બોલેંગે એવં લિખેંગે।
12. ઘટના કા વર્ણન કરેંગે।
13. વાક્યોં કો સહી ક્રમ મેં રખકર કહાની બનાએંગે।
14. કહાવતોં કા અર્થ સ્પષ્ટ કરેંગે।
15. લિંગભેદ કો સમજાકર ઉસકા વાક્ય મેં પ્રયોગ કરેંગે।
16. કિયા કો સમજાકર વાક્ય મેં પ્રયોગ કરેંગે।
17. વાક્ય/પરિચ્છેદ કા માતૃભાષા મેં અનુવાદ કરેંગે।
18. રોજમર્ય કે વ્યવહાર કી શબ્દાવલી સમજેંગે।
19. યૂથચર્ચા મેં અપને ભાવો એવં વિચારોં કો મુક્ત રૂપ સે વ્યક્ત કરેંગે।
20. કાબ્ય પંક્તિયોં કો પઢાંકર ઉનમેં નિહિત ભાવોં ઔર વિચારોં કો વ્યક્ત કરેંગે।

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂલ્ફાંડન

4.2.6 કક્ષા - 7 (પ્રથમ સત્ર)

ઉદ્દેશ્ય :

1. અપરિચિત શब્દ, વાક્ય, સરલ બાતચીત ઔર સંવાદ સુનકર ઔર પઢકર સમજેંગે।
2. ગીત, કવિતા, પહેલિયાઁ ઔર દોહે સુનકર ઔર પઢકર સમજેંગે।
3. બાલસાહિત્ય કો પઢકર ડસ્કે ભાવાર્થ કો સમજેંગે।
4. શબ્દકોશ મેં સે શબ્દોં કે અર્થ ઢૂઢેંગે।
5. પરિચ્છેદ કા શુદ્ધ રૂપ સે પઠન એવં લેખન કરેંગે।
6. આરોહ-અવરોહયુક્ત વ્યવિતગત ઔર સામૂહિક ગાન કરેંગે।
7. 'વ્યા' 'કૌન', 'કબ', 'કહાઁ', 'વયો' ઔર 'કેસે' વાલે પ્રશ્નોને કે ઉત્તર મૌખિક એવં લિખિત રૂપ સે દેંગે।
8. શુદ્ધ ઉચ્ચારણ કે સાથ બાતચીત કરેંગે।
9. શબ્દકોશ કે ક્રમ અનુસાર શબ્દોં કો ક્રમ મેં રહેંગે।
10. શબ્દોં કો ઉચ્ચિત ક્રમ મેં રહ્યા અર્થપૂર્ણ વાક્ય બનાએંગે।
11. પહેલિયાં કા નિર્માણ કરેંગે।
12. સમાનાર્થી શબ્દ, વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ, મુહાવરે ઔર કહાવતોની અર્થ દેકર વાક્ય મેં પ્રયોગ કરેંગે।
13. શબ્દ કે લિંગ પરિવર્તન કો જાનકર ઉસકા વ્યવહાર મેં પ્રયોગ કરેંગે।
14. શબ્દ કે વચન પરિવર્તન કો જાનકર ઉસકા વ્યવહાર મેં પ્રયોગ કરેંગે।
15. સંજ્ઞા એવં સર્વનામ કે પ્રકાર કો સમજેંગે।
16. રોજમર્યા કે વ્યવહાર કી શબ્દાવલી કો પ્રયોગ કરેંગે।
17. કાવ્યપંક્તિયાં કા ભાવાર્થ બતાએંગે।
18. વાદ-વિવાદ મેં હિસ્સા લેંગે।
19. કિસી વિષય યા ઘટના પર અપની રાય દેંગે।
20. કિસી મત કો કારણ સહિત સ્વીકાર યા અસ્વીકાર કરેંગે।

4.2.7 કક્ષા - 7 (દ્વિતીય સત્ર)

ઉદ્દેશ્ય :

1. કહાનિયાઁ, ચુટકુલે, એકાંકી, પત્ર ઔર સરલ વર્ણન સુનકર ઔર પઢકર સમજેંગે।
2. છપી હૃદી ઔર હસ્તલિખિત પાઠ્ય સામગ્રી પઢકર સમજેંગે।

શાખાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

3. તકનીકી સાધનોને કે માધ્યમ સે સુનકર ઔર પઢકર સમજેંગે।
4. 'ક્યા', 'કૌન', 'કબ', 'કહાં', 'ક્યો' ઔર 'કૈસે' વાલે પ્રશ્નોનો કો સુનકર ઔર પઢકર સમજેંગે।
5. પરિચ્છેદ કો પઢકર સમજેંગે।
6. ઢાંચે પર સે કહાની કા કથન એવં લેખન કરેંગે।
7. 'ક્યા', 'કૌન', 'કબ', 'કહાં', 'ક્યો' ઔર 'કૈસે' વાલે પ્રશ્નોને કે ઉત્તર મૌખિક એવં લિખિત રૂપ સે દેંગે।
8. શુદ્ધ ઉચ્ચારણ કે સાથ બાતચીત કરેંગે।
9. કિસી ભી વિષય પર પત્ર લિખેંગે।
10. કોઈ ઘટના, પ્રસંગ, સંવાદ, ચુટકુલે ઔર કહાની કો મૌલિક ભાષા મેં અભિવ્યક્ત કરેંગે।
11. યોગ્ય સ્થાન પર વિરામચિહ્નોની પ્રયોગ કરેંગે।
12. કહાની કા વિકાસ ઔર વિસ્તાર કરેંગે।
13. વિશેષણ કે પ્રકાર કો સમજેંગે।
14. કિયા કે કાલ કો જાનકર ઉસકા પ્રયોગ કરેંગે।
15. પરિચ્છેદ કા માતૃભાષા મેં અનુવાદ કરેંગે।
16. ભાષા કી શાબ્દિક ઔર વાક્ય સંબંધી ખૂબિયોની કો જાનકર ઉસકા ઉચ્ચિત પ્રયોગ કરેંગે।
17. સમયસારિણી (પાઠશાળા, બસ, રેલ અડ્ઝી તથા પ્રસાર માધ્યમોને કાર્યક્રમો) કા ઉપયોગ કરેંગે।
18. રાશન કી દુકાન કા ભાવપત્રક, હોટલ કા મેનૂ આદિ કી સૂચી કા ઉપયોગ કરેંગે।
19. કહાની કા સારાંશ બતાએંગે।
20. જૂથચર્ચા, પ્રશ્નોત્તર આદિ મેં હિસ્સા લેંગે।

4.2.8 કક્ષા - 8 (પ્રથમ સત્ર)

ઉદ્દેશ્ય :

1. બાતચીત, સંવાદ આદિ સુનકર ઔર પઢકર સમજેંગે।
2. કહાની, ચુટકુલે, પત્ર, એકાંકી, વર્ણન આદિ સુનકર ઔર પઢકર સમજેંગે।
3. ગીત, કવિતા, દોહે, પહેલિયાં આદિ સુનકર ઔર પઢકર સમજેંગે।
4. છપી હુર્દી ઔર હસ્તલિખિત પાઠ્ય સામગ્રી પઢકર સમજેંગે।
5. 'ક્યા', 'કૌન', 'કબ', 'કહાં', 'ક્યો' ઔર 'કૈસે' વાલે પ્રશ્નોનો કો સુનકર ઔર પઢકર સમજેંગે।
6. ગીત, કવિતા, પહેલિયાં ઔર દોહે આરોહ-અવરોહ કે સાથ ગાએંગે।

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

7. મौखિક એવં લિખિત રૂપ મें પ્રશ્નોं કे ઉત્તર દेंગે।
8. શુદ્ધ ઉच્વાર કે સાથ બાતચીત કરેંગે।
9. વિષય પર અપની મौખિક અભિવ્યક્તિ કરેંગે।
10. કાવ્ય ઔર પરિચ્છેદ પઢ़કર સમીક્ષા કરેંગે।
11. રૂપરેખા કે આધાર પર કહાની કા કથન એવં લેખન કરેંગે।
12. ચિત્ર કા અવલોકન કરકે કહાની, કાવ્ય આદિ મौલિક રૂપ સે લિખેંગે।
13. અપૂર્ણ કાવ્ય એવં કહાની કો પૂર્ણ કરેંગે।
14. સમાનાર્�ી શબ્દ, વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ, મુહાવરે, કહાવતોની વાક્ય મેં પ્રયોગ કરેંગે।
15. લિંગ પરિવર્તન કે નિયમાનુસાર વાક્ય પ્રયોગ કરેંગે।
16. વચન પરિવર્તન કે નિયમાનુસાર વાક્ય પ્રયોગ કરેંગે।
17. વાક્ય મેં સે સંજ્ઞા, સર્વનામ, વિશેષણ, કિયા કે કાલ કો પહ્યાનકર આવશ્યકતાનુસાર ઉનકા ઉપયોગ કરેંગે।
18. ઉપસર્ગ એવં પ્રત્યય કા ઉપયોગ કરકે નયે શબ્દ કી સંરચના કરેંગે।
19. આવશ્યકતાનુસાર અવ્યય કા ઉપયોગ કરેંગે।
20. ઘટના યા પ્રસંગ કે કારણોની અનુમાન કરેંગે।

4.2.9 કક્ષા - 8 (દ્વિતીય સત્ર)

ઉદ્દેશ્ય :

1. કહાની, ચુટકુલો, પત્ર સુનકર ઔર પઢ़કર સમર્ઝેંગે।
2. ગીત, કવિતા, દોહે, પહેલિયાં સુનકર ઔર પઢ़કર સમર્ઝેંગે।
3. છપી હુઈ ઔર હસ્તલિખિત પાઠ્ય સામગ્રી પઢ़કર સમર્ઝેંગે।
4. તકનીકી સાધનોની માધ્યમ સે સુનકર ઔર પઢ़કર સમર્ઝેંગે।
5. શબ્દકોશ કા ઉપયોગ કરેંગે।
6. સરલ એવં સંયુક્ત વાક્ય ઔર પરિચ્છેદ કા શુદ્ધ રૂપ સે ઉચ્વારણ એવં લેખન કરેંગે।
7. મौખિક એવં લિખિત રૂપ મેં પ્રશ્નોની ઉત્તર દેંગે।
8. આવશ્યકતાનુસાર કિસી ભી વિષય પર પત્ર લિખેંગે।
9. કાવ્ય ઔર પરિચ્છેદ પઢ़કર સમીક્ષા કરેંગે।
10. અપૂર્ણ કાવ્ય એવં કહાની કો પૂર્ણ કરેંગે।

શાખાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

11. પહેલિયાઁ ઔર ચુટકુલે કા નિર્માણ કરેંગે।
12. સમાનાર્�ી શબ્દ, વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ, કહાવતોં કા વાક્ય મેં પ્રયોગ કરેંગે।
13. વાક્ય મેં સે સંજ્ઞા, સર્વનામ, વિશેષણ કો પહ્યાનકર આવશ્યકતાનુસાર ડનકા ઉપયોગ કરેંગે।
14. રાષ્ટ્રભાષા સે માતૃભાષા મેં ઔર માતૃભાષા સે રાષ્ટ્રભાષા મેં અનુવાદ કરેંગે।
15. શબ્દકોશ કા ઉપયોગ કરેંગે।
16. પ્રશાસકીય શબ્દાવલી કા પ્રયોગ કરેંગે।
17. અપૂર્ણ કહાની કો મौલિક રૂપ સે પૂર્ણ કરેંગે।
18. સમૂહવર્ચ્ચા કે દૈરાન કિસી મત કો કારણસહ સ્વીકાર યા અસ્વીકાર કરેંગે।
19. કિસી ભી વિષય પર વાદ-વિવાદ મેં હિસ્સા લેંગે।
20. શ્રાવ્ય યા વાચ્ય સામગ્રી મેં અંતર્નિહિત મૂલ્યોં કો ખોજેંગે।

4.3 સંસ્કૃત :

સંસ્કૃત વિષય ઉચ્ચતાર પ્રાથમિકના તબક્કે વિશેષરૂપે ભાષાના પરિચય માટે મૂકવામાં આવ્યો છે. એટલે જ અહીં ભાષાના વ્યાવહારિક પાસાને ધ્યાનમાં રાખી વિષયવસ્તુ આપવામાં આવ્યું છે. વ્યાકરણ તેમજ પ્રશિષ્ઠ સાહિત્યની ભાષાની પળોજીણામાં પડ્યા નથી.

મૂલ્યાંકનકારે માત્ર સાઢી વ્યાવહારિક ભાષા અને તેના ઉપયોગ ઉપર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવાનું છે. જેમકે સંખ્યાશાનનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે પુસ્તકોની સંખ્યા કે પ્રેલાં સાધનોની સંખ્યા ગણતરી કરી સંસ્કૃતમાં કહી શકે, તેમજ તે અંકોમાં તેમજ શર્દીઓમાં લખી શકે તેટબુનું જ પર્યાપ્તિ છે.

પાઠ્યપુસ્તકમાં આપવામાં આવેલ વિષયવસ્તુ ભાષાના કોઈ ચોક્કસ બિન્હને ધ્યાનમાં લે છે, જેથી તેમાં આપેલ પાત્રોનાં નામ, ધટના કે અન્ય વિગતો યાદ રાખવાના બદલે સંબંધિત ભાષાનો વ્યાવહારિક ઉપયોગ કરી શકે તે ધ્યાનમાં રાખી મૂલ્યાંકન થાય તે જરૂરી છે.

જીતો અને સુભાષિતોમાં તેનું ગાન મહાયાનું છે, તેનાથી વિદ્યાર્થને ભાષાના માધુર્યનો ધ્યાલ આપવાનો હેતુ છે. કંદર્શીકરણ ઉપર ભાર મૂકવાનો નથી, પણ તેનું આદર્શ પઠન અથવા ગાન કરી શકે છે કે નહીં તે ધ્યાનમાં રાખવું આવશ્યક છે.

ભાષાના લેખિત, મૌખિક તેમજ કિયાત્મક મૂલ્યાંકનમાં તેના વ્યાવહારિક ઉપયોગ ઉપર ભાર મૂકવાનો છે. શુંતલેખન તેમજ અનુલેખન દરેક તબક્કે થયું જોઈએ, તેમજ મૂલ્યાંકનમાં તેના ઉપર ભાર મૂકાવો જોઈએ.

સંસ્કૃત વિષયમાં ધોરણ 6 થી 8માં બન્ને સત્રમાં અહીં આપેલા હેતુઓ એક સમાન રહેશે. આથી પત્રક-A માં બન્ને સત્રમાં હેતુઓ એક સમાન લખવાના છે. પરંતુ તેનું મૂલ્યાંકન શિક્ષકે બાળકની વિષય અંગેની સમજને ધ્યાનમાં રાખી વિવેકબુદ્ધિથી કરવાનું રહેશે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

ભાષા શિક્ષણના મુખ્ય ઉદ્દેશ નીચે મુજબ છે :

(1) અર્થગ્રહણ (શ્રવણ અને વાચન)

(2) અભિવ્યક્તિ (કથન અને લેખન)

(3) સર્જનાત્મકતા

(4) તાર્કિક ચિંતન

(5) વ્યાવહારિક ચિંતન

ઉપરોક્ત હેતુઓને ધ્યાનમાં રાખી શિક્ષણકાર્ય થશે અને તેનું મૂલ્યાંકન નીચે મુજબ કરવામાં આવશે.

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

આ મૂલ્યાંકન અંતર્ગત વિદ્યાર્થી સમગ્ર એકમના અંતે શું શીખ્યો છે ? ઉપરાંત ભાષા વિકાસમાં તે ક્યા તથકા સુધી પહોંચ્યો છે, તે બાળતોની ચકાસણી રચનાત્મક પ્રકારનું મૂલ્યાંકન છે. જેમાં મૌખિક પ્રશ્ન, જૂથચચર્ચા, પ્રોજેક્ટ, અવલોકન, ગૃહકાર્ય અને સ્વાધ્યાયમાં આપેલ પ્રવૃત્તિઓનો સમાવેશ થાય છે. આ પ્રકારના મૂલ્યાંકનથી વિદ્યાર્થીની સ્થિતિ જાણી શકાય છે.

સત્રાંત મૂલ્યાંકન :

પ્રત્યેક સત્રના અંતમાં જે-તે સત્રના અત્યાસકમને ધ્યાનમાં લઈ લેખિત કસોટી લેવામાં આવશે. જેમાં વિદ્યાર્થીની સમજ, તર્કબદ્ધિતા, સર્જનાત્મકતા, વ્યાવહારિક ઉપયોજન, અર્થગ્રહણ, અભિવ્યક્તિ વગેરેને ધ્યાનમાં રાખીને કસોટીની રચના કરવામાં આવે છે.

સ્વ-અધ્યયન :

વિદ્યાર્થીનું અધ્યયન કરીને શિક્ષણ મેળવે તેવી વ્યવસ્થા આ મૂલ્યાંકન અંતર્ગત કરવામાં આવી છે.

આ રીતે મૂલ્યાંકન નીચે મુજબ રહેશે :

(1) રચનાત્મક મૂલ્યાંકન	40 ગુણ
(2) સત્રાંત મૂલ્યાંકન	40 ગુણ
(3) સ્વ-અધ્યયન	20 ગુણ
100 ગુણ	

4.3.1 ઘોરણ : 6 (પ્રથમ અને દ્વિતીય સત્ર)

શ્રવણ :

- (1) 1.1 સરળ પદ્ધો (સુભાષિતો, પ્રહેલિકા અને ગીતો), ટૂંકાં વાક્યો સમજે.
- (2) 1.2 સ્વપરિચયને લગતા ટૂંકા પ્રશ્નો સમજે.
- (3) 1.3 સાદાં વાક્યો સમજપૂર્વક સાંભળે.
- (4) 1 થી 12 સુધીની સંખ્યા સમજપૂર્વક સાંભળે.

શાખાકીય સર્વગ્રાહી ભૂલ્યાંકન

કથન :

- (1) 2.1 સરળ પદ્ધો (સુભાષિતો, પ્રહેલિકા, ગીતો), ટૂંકાં વાક્યો શુદ્ધ ઉચ્ચાર સાથે બોલે.
- (2) 2.2 સ્વપરિચયને લગતા ટૂંકા પ્રશ્નોના મૌખિક ઉત્તર આપે.
- (3) 2.3 સાદાં વાક્યો બોલે.
- (4) 2.4 1 થી 12 સુધીની સંખ્યા સમજપૂર્વક બોલે.

વાંચન :

- (1) સરળ સાદાં વાક્યોનું શુદ્ધ ઉચ્ચાર સાથે વાંચન કરે.
- (2) સરળ જોડાકારયુક્ત વાક્યો, સૂક્ષ્મિત્રાઓ અને સુભાષિતોમાં આવેલ વિસર્ગ અને અનુસ્વારવાળાં પદોનું શુદ્ધ વાંચન કરે.
- (3) સાદાં, સરળ, ગેય સુભાષિતો અને ગીતોનું લયબદ્ધ પઠન કરે અને ગાન કરે.
- (4) સાદાં, સરળ વાક્યોનું મુખવાંચન કરે.

લેખન :

- (1) સાદા શબ્દોનું અનુલેખન કરે.
- (2) સાદા પદોનું શુદ્ધ લેખન કરે.
- (3) 1 થી 12 સુધીના અંકોનું લેખન કરે.
- (4) સ્વપરિચયને લગતા પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

4.3.2 ધોરણ : 7 (પ્રથમ અને છ્ઠીય સત્ર)

શ્રવણ :

- (1) સરળ પદ્ધો, સુભાષિતો, પ્રહેલિકાઓ, ગીતો, ટૂંકી અને સરળ ચિત્રવાતાઓ સાંભળો અને સમજો.
- (2) પરિચિત પરિસ્થિતિમાં સાદી સૂચનાઓ, આદેશો અને પ્રશ્નો સાંભળો અને તે પ્રમાણે કિયા કરે.
- (3) ટૂંકી વાતચીત અને સંવાદ સાંભળો.
- (4) 1 થી 50 સુધીની સંખ્યા સાંભળો અને સમજો.

કથન :

- (1) સરળ પદ્ધો (સુભાષિતો, પ્રહેલિકા અને ગીતો) નો શુદ્ધ પાઠ કરે, ટૂંકી અને સરળ ચિત્રકથાઓ કહે.
- (2) ચિત્રોનો ઉપયોગ કરીને દૈનિક વ્યવહારના સાદા પ્રશ્નોના જવાબ શક્યતઃ સંસ્કૃતમાં આપે.
- (3) 1 થી 50 સુધીની સંખ્યા બોલે.

વાંચન :

- (1) વાક્યો, સૂક્ષ્મિત્રાઓ અને સુભાષિતોમાં આવેલ વિસર્ગ અને અનુસ્વારવાળાં પદો ઓળખીને શુદ્ધ વાંચન કરે.
- (2) સાદાં, સરળ, ગેય સુભાષિતો અને ગીતોનું લયબદ્ધ પઠન કરે અને ગાન કરે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

- (3) સાદા અને જોડાકારયુક્ત પદોવાળા વાક્યોનું સર્વર મુખવાંચન કરે.
- (4) 1 થી 50 સુધીની સંખ્યાઓનું વાંચન કરે.

લેખન :

- (1) સરળ જોડાકારયુક્ત શબ્દોનું અનુલેખન કરે.
- (2) સરળ જોડાકારયુક્ત વાક્યોનું અનુલેખન કરે.
- (3) સાદાં પદો અને વાક્યોનું શુંતલેખન કરે.
- (4) 1 થી 50 સુધીના અંકો અંકમાં અને શબ્દોમાં લખે.
- (5) પાઠ્યપુસ્તક સંબંધિત સાદા પ્રશ્નોના જવાબ સંસ્કૃતમાં લખે.

વ્યાવહારિક વ્યાકરણ :

- (1) સામાન્ય વાતચીતમાં ઉપયોગી વાકરણના મુદ્દા જાણો.

4.3.3 ઘોરણ : 8 (પ્રથમ અને દ્વિતીય સત્ર)

શ્રવણ :

- (1) સરળ પદો (સુભાષિતો, પ્રહેલિકા, ગીતો), ટૂંકી વાતાઈ, બોધકથા, પ્રસંગકથા સાંભળે અને સમજે.
- (2) પરિચિત તથા કાલ્પનિક પરિસ્થિતિમાં થતા સામાન્ય સંવાદો સમજપૂર્વક સાંભળે.
- (3) સાદી સરળ વાતચીત અને વર્ણન સમજપૂર્વક સાંભળે.
- (4) 1 થી 100 સુધીની સંખ્યા સાંભળે અને સમજે.

કથણ :

- (1) સરળ પદો (સુભાષિતો, પ્રહેલિકા, ગીતો)નો શુદ્ધ પાઠ કરે અને ટૂંકી વાતાઈ, બોધકથા, પ્રસંગકથા સમજને કહે.
- (2) પરિચિત તેમજ કાલ્પનિક પરિસ્થિતિમાં સામાન્ય સંવાદો બોલે.
- (3) સાદી સરળ વાતચીત અને વર્ણન સંસ્કૃતમાં કરે.
- (4) 1 થી 100 સુધીની સંખ્યા સમજને બોલે.
- (5) પાઠ્યપુસ્તક સંબંધિત સંસ્કૃતમાં પૂછાયેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં જ બે-ત્રાજ વાક્યમાં આપે.

વાંચણ :

- (1) સંધિયુક્ત શબ્દો સાથેનાં સ્વતંત્ર વાક્યો તેમજ નાના ફકરાઓનું શુદ્ધ વાંચન કરે.
- (2) સુભાષિતો, સ્તુતિ, ગીતો (પદ્યાંશો)નું સર્વર લયબદ્ધ પઠન અને ગાન કરે.
- (3) ગદ્યાંશોનું આરોહ-અવરોહ અને હાવભાવ સાથે, શુદ્ધ ઉચ્ચાર સાથે મુખવાંચન કરે.

લેખન :

- (1) સાદા તથા જોડાકારયુક્ત પરિચ્છેદનું અનુલેખન કરે.
- (2) સાદા તથા જોડાકારયુક્ત પદો સાથેના પરિચ્છેદનું શુંતલેખન કરે.

શાખાકીય સાર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

- (3) 1 થી 100 સુધીની સંખ્યા અંકોમાં અને શબ્દોમાં લખે.
- (4) પાઠ્યપુસ્તક સંબંધિત પ્રશ્નોના જવાબ સંસ્કૃતમાં લખે.
- (5) દિનચર્યા, પ્રસંગવર્ણન તથા કથાનું સ્વતંત્ર લેખન કરે.

વ્યાવહારિક વ્યાકરણ :

- (1) સામાન્ય વાતથીતમાં ઉપયોગી વ્યાકરણના મુહાઓ જાણો.

4.4 અંગ્રેજી :

અંગ્રેજી ભાષામાં મૂલ્યાંકન :

ભાષાનું શિક્ષણ શક્ય તેટલું સાહજિકતાથી અને વધુ જીવન સંદર્ભિત પ્રવૃત્તિઓથી થાય એમ મૂલ્યાંકન પણ વધુ લખીલું અને સાહજિક બને તે જરૂરી છે.

અંગ્રેજના સંદર્ભમાં જોઈએ તો પાંચ મુખ્ય હેતુઓ અને તેના અંતર્ગત પેટાહેતુઓને ધ્યાનમાં રાખી મૂલ્યાંકન કરવાનું થાય. આ ઉપરાંત ભાષા એ જ્ઞાન કરતાં કૌશલ્ય આધારિત હોઈ, વિદ્યાર્થીઓમાં અંગ્રેજી સંદર્ભે શ્રવણ, કથન, વાચન અને લેખન પણ ધ્યાનમાં રાખવા.

આ સાથે આપેલ ફોર્મેટ એ તો ફક્ત મૂલ્યાંકનનો રેકોર્ડ રાખી શકે છે. મૂલ્યાંકનનું ખરું કામ એ શિક્ષક અને વિદ્યાર્થી વચ્ચે થતી પ્રક્રિયા છે.

અંગ્રેજી સંદર્ભે રચનાત્મક મૂલ્યાંકનના કેટલાક વિશેષ ઉદાહરણો જોઈએ.

- વાત/ઘટનાનું વર્ણન સાંભળી તેનું ચિત્ર ઓળખે.
- રમતોમાં સૂચનાઓ સમજું શકે.
- હાજરી કર્માંક અંગ્રેજીમાં બોલાપ્યતારે પ્રતિભાવ આપે, ગણિત વિષયક આવી અન્ય પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લે.
- વગંડાંડ કે વગંડાંની બહાર અભિવાદનનો પ્રતિભાવ આવે.
- સમાચારપત્ર આધારિત પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લે.
- સોંપાયેલ પ્રોજેક્ટ પ્રમાણે નોંધ કરે અને અહેવાલ રજૂ કરે.
- સૂચના મુજબ રમકડાં બનાવે કે ચિત્ર ઢોરે.
- જૂથકાર્ય દરમિયાન દલીલો કરે, પ્રતિભાવ આપે.
- સંવાદો/નાટકોની ભજવણીમાં ભાગીદાર બને.

આ બધી બાબતો દરમિયાન પણ આપણે વિદ્યાર્થીઓમાં જે તે હેતુનું સ્તર જાણી શકીએ છીએ. આ માત્ર ઉદાહરણો છે. આ સિવાય દરેક વગંડાંજ નહિ પણ દરેક વિદ્યાર્થીએ શિક્ષક અલગ પ્રવૃત્તિઓ વિચારી શકે. Unit મુજબ આપેલી પ્રવૃત્તિઓ આગળ જતાં કાગ્રેજ રીતે સ્પાયરલ થતી જાય છે જેથી જે તે હેતુ માટે એકથી વધુ વખત એના માટે મૂલ્યાંકનની તક રહે એમ છે.

શાળાકીય સર્વિશાળી મૂલ્યાંકન

સત્રાંત મૂલ્યાંકન :

દરેક સત્રને અંતે કરવાનું થાય છે. અહીં ગોખણપણીને બદલે સમજશક્તિ, તર્કશક્તિ, સર્જનાત્મક શક્તિ વગેરે ચકારી શકાય, તે પ્રકારના પ્રશ્નોના સમાવેશ કરવો.

સત્રાંત મૂલ્યાંકનમાં નીચેના જેવા પ્રશ્નો પૂછી શકાય.

(1) અતિદૂંક્જવાબી પ્રશ્નો

- બહુવિકલ્પ પ્રશ્નો
- ખાલી જગ્યા
- એક શબ્દમાં જવાબ
- ખરાં/ખોટાં

(2) દૂંક્જવાબી પ્રશ્નો

- એક વાક્યમાં જવાબ
- કારણ આપો.
- ઘટનાનો કમાપો.
- અધ્યુરું વાક્ય પૂર્ણ કરો.
- ચિત્રો પરથી પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
- પેરેગ્રાફ પરથી પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

(3) વર્ણનાત્મક પ્રશ્નો

- સમજૂતી આપો.
- દૂકી નોંધ લખો.
- નિબંધ
- પત્રલેખન/અરજીલેખન
- આહેવાલલેખન

આમ, રચનાત્મક 40 ગુણ, સત્રાંત 40 ગુણ અને સ્વઅધ્યયન 20 ગુણ મુજબ મૂલ્યાંકન કરવાનું થાય છે.

4.4.1 ધોરણ - 5 અંગેજુ (પ્રથમ સત્ર)

- (1) 1.1 ટૂંકું સંવાદો, સૂચનાઓ, અભિવાદન સાંભળે અને તેનો પ્રતિભાવ આપે.
- (2) 1.4 વાતાઓ સાંભળે (ટૂંકમાં કહે)
- (3) 2.1 અભિવાદન કરે અને તેનો પ્રતિભાવ આપે.
- (4) 2.2 વિનંતી કરે અને વિનંતીનો પ્રતિભાવ આપે.
- (5) 2.3 સૂચના મેળવે-આપે અને સૂચના મુજબ અનુસરે.

શાખાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

- (6) 2.4 ઊલટપ્રશ્નો પૂછે અને તેનો જવાબ આપે.
- (7) 2.5 માહિતી મેળવવા who/what/where/how many જેવા પ્રશ્નો પૂછે અને જવાબ આપે.
- (8) 2.6 પરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ કરે.
- (9) 3.1 સ્થાનિક લોનવર્કડા-અંગેજ શર્ટો જાણો.
- (10) 3.2 પોતાનો/માતાપિતાનો/ભાઈ-બહેન અને મિત્રનો સામાન્ય પરિચય આપે.
- (11) 3.3 રોજિંદા જીવનની અને વર્તમાન સમયની કિયાઓનું વર્ણન કરે.
- (12) 3.4 પોતાની અને અન્યની માલિકી પ્રદર્શિત કરે.
- (13) 3.5 પરિચય ક્ષેત્રના (સ્થાનિક) વ્યવસાયકારોનો પરિચય મેળવે અને આપે.
- (14) 3.6 ચિત્ર પરથી સ્થળોની વિગતો રજૂ કરે.
- (15) 3.7 લાખ સુધીની સંખ્યાઓ ઓળખો.
- (16) 4.1 જોડકણાં (rhymes), અભિનયગીતો ગાય.
- (17) 4.2 પરિચિત વક્તિઓ, ગામ, શહેર, સ્થળ, નદીનાં નામોના ઉચ્ચારના ધ્વનિ અને શર્દું વાંચન વચ્ચે સંબંધાતારવે.
- (18) 4.3 વસ્તુઓ, પ્રાણી, પક્ષીઓ, વ્યક્તિઓના, પોતાને ગમતા લક્ષણોને, રંગ, અંગોની સંખ્યા, કાળ, વ્યક્તિવાચક વિશેખણો સ્વરૂપે કહે.
- (19) 5.1 Rhyme, action songs અને જોડકણાંઓ ગાય અને તેનો રસાસ્વાદ માણો.
- (20) 5.2 શ્રવણને આધારે ચિત્ર દોરે.

4.4.2 ઘોરણ - 5 અંગેજ (લિંગીય સત્ર)

- (1) 1.1 ટૂકા સંવાદો, સૂચનાઓ, અભિવાદન સાંભળો અને તેનો પ્રતિભાવ આપે.
- (2) 1.2 શ્રવણની માહિતીને આધારે ચિત્ર દોરે.
- (3) 1.3 અંગેજ શર્દું સાથે ચિત્ર જોડે.
- (4) 1.4 વાતાઓ સાંભળો (ટૂકમાં કહે.)
- (5) 2.1 અભિવાદન કરે અને તેનો પ્રતિભાવ આપે.
- (6) 2.2 વિનંતી કરે અને વિનંતીનો પ્રતિભાવ આપે.
- (7) 2.4 ઊલટપ્રશ્નો પૂછે અને તેનો જવાબ આપે.
- (8) 2.5 માહિતી મેળવવા who/what/where/how many જેવા પ્રશ્નો પૂછે અને જવાબ આપે.
- (9) 2.6 પરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ કરે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂલ્ફાંકન

- (10) 3.1 સ્થાનિક લોનવર્કડા-અંગેજ શબ્દો જાણો.
- (11) 3.2 પોતાનો/માતાપિતાનો/ભાઈ-બહેન અને મિત્રનો સામાન્ય પરિચય આપો.
- (12) 3.3 રોકિંગ છવનની અને વર્તમાન સમયની કિયાઓનું વર્ણન કરો.
- (13) 3.4 પોતાની અને અન્યની માલિકી પ્રદર્શિત કરો.
- (14) 3.5 પરિચય ક્ષેત્રના (સ્થાનિક) વ્યવસાયકારોનો પરિચય મેળવે અને આપો.
- (15) 3.6 ચિત્ર પરથી પરિચિત સ્થળોની વિગતો રજૂ કરો.
- (16) 3.7 લાખ સુધીની સંખ્યાઓ ઓળખો.
- (17) 4.1 જોડકણાં (rhymes), અભિનયગીતો ગાય.
- (18) 4.4 ચિત્ર કે વસ્તુનું એક કે બે વાક્યોમાં વર્ણન કરો.
- (19) 4.5 ઘટના અને વાતિના પાત્રો તથા સ્થળની મુખ્ય વિગતો તારવે.
- (20) 5.2 શ્રવણને આધારે ચિત્ર ઢોરો.

4.4.3 ધોરણ - 5 અંગેજુ (પ્રથમ સાગ)

- (1) 1.2 ટૂંકા સંવાદો, સૂચનો, અભિવાદન સાંભળો અને તેનો પ્રતિભાવ આપો.
- (2) 1.3 શ્રવણની માહિતીને આધારે પ્રાણી, પક્ષી, વસ્તુનાં ચિત્ર ઢોરો.
- (3) 1.4 અર્થપૂર્વક સંદર્ભમાં રહેલા શબ્દો અને વાક્યોનું મૂકવાચન અને મુખવાંચન કરો.
- (4) 1.5 વાર્તા પરિચ્છેદનું અર્થગ્રહણ કરો.
- (5) 1.9 અનાયાસે અર્થપૂર્વક વાંચન અને લેખન કરો.
- (6) 1.12 ઘટના, વાતિના પાત્રો, સ્થળોની વિગતો તારવે.
- (7) 2.1 પરિચિત પરિસ્થિતિમાં પ્રસંગને અનુરૂપ અભિવાદન કરો અને અભિવાદનનો પ્રતિભાવ આપો.
- (8) 2.4 Is that / this - are these / those - is/are there have/has જેવા ઊલટમ્રશ્નો પૂછો અને તેનો જવાબ આપો. (બોલે/લખો)
- (9) 2.5 માહિતી મેળવવા who, what, where, when, whose, how many જેવા પ્રશ્નો પૂછો અને તેનો જવાબ આપો.
- (10) 2.7 પરિચિત પરિસ્થિતિમાં સામાન્ય સંવાદ કરો.
- (11) 3.1 સ્થાનિક લોનવર્કડા અંગેજ શબ્દો જાણો.
- (12) 3.3 પોતાના પરિચય ક્ષેત્રમાં બનતી કિયાઓ અને બનેલા પ્રસંગોની ટૂંકમાં રજૂઆત કરો.
- (13) 3.5 સ્થાનિક પર્યાવરણમાં ઉપલબ્ધ અંગેજ વાંચો. (wrappers, hordings / visiting cards)

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

- (14) 3.10 પરિચિત ગાણિતિક સંક્ષારો (=, +, x, —, ??) અને ભૌમિતિક આકારો દર્શાવો, દિશાઓ દર્શાવો.
- (15) 3.11 લાખ સુધીની સંખ્યાવાચક, ક્રમદર્શિક સંખ્યાઓ દર્શાવો.
- (16) 4.1 ઉચ્ચારના ધ્વનિ અને શબ્દવાંચન વચ્ચે સંબંધ તારવે.
- (17) 4.3 ચિત્રકે વસ્તુઓનું ત્રાણથી પાંચ વાક્યમાં વર્ણન કરે.
- (18) 4.4 ઘટના, વાતાના પાત્રો, પાત્રોના લક્ષણો, સ્થળ, સમયની મુખ્ય વિગતો તારવે.
- (19) 5.1 જોડકણાં, અભિનયગીતોમાં અંગેજના લયપ્રાસનો રસાસ્વાદ માણે.
- (20) 5.3 શ્રવણને આધારે રમકડાં અને અન્ય વસ્તુઓ બનાવે.

4.4.4 ઘોરણ - 6 અંગેજુ (લિંગીય સત્ર)

- (1) 1.1 વાતાઓ સાંભળો અને ટૂંકમાં કહેછે.
- (2) 1.6 આપેલ વિગતોમાંથી અતાર્કિક અંશો દૂર કરે અને તેને સુધારો. (Oddman out માત્ર શબ્દ સુધારવા પડે તેવી પ્રવૃત્તિ)
- (3) 1.7 વસ્તુ, પદાર્થોના કદ, વજન, આકાર, કિંમત અને ઉપયોગિતાને આધારે સરખામણી કરે.
- (4) 1.8 ચિત્રો અને શબ્દો પરથી વર્ગીકરણ કરે.
- (5) 1.10 નાના/સાદા વાક્યોનું અનુલોભન કરે.
- (6) 1.11 સાદા વાક્યોનું શુદ્ધલોભન કરે.
- (7) 1.13 શબ્દકોશનો ઉપયોગ કરે.
- (8) 1.14 ટેબલ, ગ્રાફ, નકશાની માહિતીને વાક્ય સ્વરૂપે રજૂ કરે.
- (9) 2.2 વિનંતી કરે અને વિનંતીનો પ્રતિભાવ આપો.
- (10) 2.3 સૂચનાઓ આપો, આપેલ સૂચના મુજબ વર્તન કરે.
- (11) 2.6 ઘટના, વાતાને પોંચ કર્મમાં ગોઠવો.
- (12) 3.2 કુટુંબના સત્યો, શિક્ષકો, મિત્રો, અન્ય પરિચિતોનો સામાન્ય પરિચય મેળવે અને આપો.
- (13) 3.4 સ્થાનિક વ્યવસાયકારોનો પરિચય મેળવે અને આપો.
- (14) 3.6 પુસ્તકાલયનો ઉપયોગ કરે.
- (15) 3.7 ટેબલ, ગ્રાફ, નકશાની માહિતીને વાક્ય સ્વરૂપે રજૂ કરે.
- (16) 3.8 ટૂંકી ચિહ્ની લખો.
- (17) 3.9 વાક્યોમાં પદક્રમ, વિરામચિહ્નોનો પોંચ રીતે ઉપયોગ કરે.
- (18) 4.2 વસ્તુ, મ્રાણી, પક્ષી, વ્યક્તિઓના, પોતાને ગમતા લક્ષણોને, રંગ, અંગોની સંખ્યા, કાળ, વ્યક્તિવાચક વિશેખણો અને પરસંદ-નાપરસંદ સ્વરૂપે કહે.
- (19) 5.2 શ્રવણને આધારે ચિત્રો બનાવો.
- (20) 5.4 જીડીતા શબ્દોને આધારે નવા શબ્દો બનાવવાની પ્રવૃત્તિમાં ભાગ લો.

શાળાકીય સર્વશાહી ગૂદ્યાંકન

4.4.5 ધોરણ - 7 અંગ્રેજી (પ્રથમ સત્ર)

- (1) 1.3 અર્થપૂર્ણ સંવાદ કરે.
- (2) 1.5 શ્રવણની માહિતીને આધારે વાતના પાત્રો, સ્થળનું ચિત્ર દોરે.
- (3) 1.7 આપેલ વિધાનમાંથી અતાર્કિક અંશો તારવે અને વિધાન સુધારે.
- (4) 1.10 વાક્યો, ચિત્ર, ટેબલ કે ગ્રાફના આધારે વિગતોનું વર્ગીકરણ કરે.
- (5) 1.11 ફકરાનું અનુલેખન કરે.
- (6) 1.13 ઘટના, વાતના પાત્રો, પાત્રોની લાક્ષણિકતા, સ્થળો, મુખ્ય ઘટના, ઘટનાકભની વિગતો તારવે.
- (7) 1.14 શબ્દકોશનો ઉપયોગ કરે.
- (8) 2.1 પરિચિત-અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં પ્રસંગને અનુરૂપ અભિવાદન કરે અને અભિવાદનનો પ્રતિભાવ આપે.
- (9) 2.2 વિનંતી કરે અને વિનંતીનો પ્રતિભાવ આપે.
- (10) 2.4 ઊલટ પ્રશ્નો પૂછે અને તેના જવાબો આપે.
- (11) 2.5 માહિતી મેળવવા who, what, where, when, how many, whose, how જેવા પ્રશ્નો પૂછે અને તેના જવાબ આપે.
- (12) 3.1 પરિચિત વ્યક્તિઓનો પરિચય આપવામાં લાગણી વ્યક્ત કરે.
- (13) 3.2 અપરિચિત વ્યક્તિઓનો સામાન્ય પરિચય મેળવે અને આપે.
- (14) 3.3 પોતાના પરિચય કોત્રમાં બનતી કિયાઓ અને બનેલા પ્રસંગોની ટૂંકમાં રજૂઆત કરે.
- (15) 3.10 વિજ્ઞાનના સાધનો-પદથોના નામ, વ્યવહારમાં વપરાતા સૂચનો અને સંશાઓ ઓળખો.
- (16) 4.1 ઉચ્ચાર ધનિ અને શબ્દો વચ્ચે સંબંધ તારવે. (Tongue Twister)
- (17) 4.3 ઘટના, પ્રસંગ કે ચિત્રનું વર્ણન કરે.
- (18) 4.4 ઘટના, વાતનાના પાત્રો, પાત્રોનાં લક્ષણો, સ્થળ, સમયની વિગતો તારવે.
- (19) 5.1 અંગ્રેજીના લયનો રસાર્સવાદ માણે.
- (20) 5.2 જોડકણાં, ગીતો, Action songs, rhymes ગાય અને તેને આગળ વધારે.

4.4.6 ધોરણ - 7 અંગ્રેજી (દ્વિતીય સત્ર)

- (1) 1.1 વાતાંઓ સાંભળે અને ટૂંકમાં કહેછે.
- (2) 1.4 શ્રવણની માહિતીને આધારે વાતના પાત્રો, સ્થળનું ચિત્ર દોરેછે.
- (3) 1.6 વાતાં-પરિચ્છેદનું અર્થમાંથી અતાર્કિક વિગતો તારવે અને સુધારે.
- (4) 1.8 પરિચ્છેદમાંની અતાર્કિક વિગતો તારવે અને સુધારે.

શાખાકીય સર્વગ્રાહી ગૂલ્યાંકન

- (5) 1.9 વાક્યો, ચિત્ર, ટેબલ કે ગ્રાફના આધારે વિગતોની સરખામણી કરે.
- (6) 1.12 ફકરાનું અનુભેદન કરે.
- (7) 1.15 ટેબલ, ગ્રાફ, નકશા, વાક્યોની માહિતી આ પ્રકારના બીજા સ્વરૂપોમાં (ટેબલ-ગ્રાફ/ગ્રાફ-ટેબલ/નકશા-ટેબલ) રજૂ કરે.
- (8) 2.2 વિનંતી કરે અને વિનંતીનો પ્રતિભાવ આપે.
- (9) 2.3 સૂચનાઓ આપે. આપેલ સૂચના મુજબ વર્તન કરે.
- (10) 2.6 પરિચિત અને અપરિચિત પરિસ્થિતિમાં સંવાદ કરે.
- (11) 2.7 ઘટનાને - વાતને યોગ્ય ક્રમમાં ગોઠવે.
- (12) 2.8 પરિચિત ક્ષેત્ર (ઘર, શાળા, વિસ્તાર)ના અનુભવો, અવલોકનનું આદાન-પ્રદાન કરે.
- (13) 3.4 ભવિષ્યની સંભાવનાઓ, આયોજનોનું વર્ણન કરે.
- (14) 3.5 સ્થાનિક ક્ષેત્ર ઉપરાંતના વ્યવસાયકારોનો પરિચય મેળવે અને આપે.
- (15) 3.6 સ્થાનિક પર્યાવરણમાં અંગેજ (bills, forms, advt, licence etc.) વાંચે.
- (16) 3.7 પુસ્તકાલયમાં વાર્તા, વાક્યોની માહિતી આ પ્રકારના બીજા સ્વરૂપોમાં રજૂ કરે.
- (17) 3.9 પરિચિત સ્થિતિ વિશે પત્ર લખે અને પત્રનો જવાબ લખે.
- (18) 4.2 વસ્તુ, પ્રાણી, પક્ષી, વ્યક્તિઓના પોતાને ગમતા લક્ષણો, પસંદ-નાપસંદ પોતાની લાગણીઓ સાચે કહે.
- (19) 4.5 શબ્દો, શબ્દસમૂહો, અન્ય માહિતી પરથી પરિચ્છેદ લખે.
- (20) 5.3 અધ્યુરી વાતના વિકાસ માટે આગળની ઘટનાઓને રજૂ કરે અથવા વિકલ્પોમાંથી વિકલ્પ પસંદ કરે.

4.4.7 ઘોરણ - 8 અંગેજ (પ્રથમ સત્ર)

- (1) 1.1 વાતાઓ સાંભળે, ટૂકમાં કહે.
- (2) 1.2 અભિવાદન સાંભળે, તેનો યોગ્ય મત્યુત્તર આપે.
- (3) 1.3 અર્થપૂર્ણ સંવાદ કરે.
- (4) 1.4 અર્થપૂર્ણ સંદર્ભમાં રહેલા શબ્દો, વાક્યો અને પરિચ્છેદનું મૂકવાચન અને મુખ્યવાંચન કરે.
- (5) 1.5 વાર્તા, પરિચ્છેદ, કાવ્યનું અર્થગ્રહણ કરે.
- (6) 1.9 ફકરાનું અનુભેદન કરે.
- (7) 1.14 એક પ્રકારની માહિતી બીજા સ્વરૂપે રજૂ કરે. (ટેબલ, ગ્રાફ, નકશા, કાર્ડ, ફોમ)
- (8) 1.15 શબ્દકોશનો ઉપયોગ કરે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂલ્ફાંકન

- (9) 2.1 ઉલટપ્રશ્નો પૂછે અને તેના જવાબ આપે.
- (10) 2.2 માહિતી મેળવવા whose, how, which, what, who, where, when, how many જેવા પ્રશ્નો પૂછે અને જવાબ આપે.
- (11) 3.1 ઘટના, પ્રસંગ, વ્યક્તિ, સ્થળ અંગે પોતાની લાગણીઓ રજૂ કરે.
- (12) 3.2 અપરિચિત વ્યક્તિનો સામાન્ય પરિચય મેળવે.
- (13) 3.3 પોતાના પરિચય ક્ષેત્રમાં બનતી કિયાઓ અને બનેલા પ્રસંગોની રજૂઆત કરે.
- (14) 3.5 સ્થાનિક પર્યાવરણમાં ઉપલબ્ધ અંગ્રેજી શબ્દો (bills, forms, advt.) વાંચે.
- (15) 3.7 પુસ્તકાલયમાં પુસ્તકો, સામયિક, વર્તમાનપત્રો વાંચે, internet નો ઉપયોગ કરે.
- (16) 4.1 ઉચ્ચારના ધ્વનિ અને શબ્દો વચ્ચે સંબંધ તારવે. (Tongue Twister)
- (17) 4.2 વસ્તુ, પ્રાણી, પક્ષી, વ્યક્તિઓના, પોતાને ગમતા લક્ષણો, પોતાની પરાંદ-નાપસંદ, લાગણીઓ કહે.
- (18) 4.3 કાલ્યનિક સંભાવનાઓ (ઉદા. જો હું... તો) રજૂ કરે.
- (19) 5.1 અંગ્રેજીના લયનો રસાસ્વાદ માણે.
- (20) 5.2 જોડકણાં, ગીતો, Action songs, rhymes ગાય અને તેને આગળ વધારે.

4.4.8 દોરણ - 8 અંગ્રેજી (દ્વિતીય સત્ર)

- (1) 1.6 પરિચ્છેદમાંથી અતાર્ડિક વિગતો તારવે અને સુધારો કરે.
- (2) 1.7 ચિત્રો, ટેબલ, ગ્રાફ, નકશો, વાર્તાઘટના કે પરિચ્છેદની વિગતોની સરખામજી કરે.
- (3) 1.8 ચિત્રો, ટેબલ, ગ્રાફ, નકશો વાર્તાઘટના કે પરિચ્છેદની વિગતોનું વર્ગાકરણ કરે.
- (4) 1.10 ફકરાનું શુંતલેખન કરે.
- (5) 1.11 ઘટના, વાર્તાનાં પાત્રો, પાત્રોની લાક્ષણિકતા, સ્થળો, મુખ્ય ઘટના, ઘટનાકર્મની વિગતો તારવે.
- (6) 1.12 ચોક્કસ પ્રક્રિયા માટેની સૂચનાઓ અનુસરે અને તે પ્રકારની સૂચનાઓ આપે.
- (7) 1.13 સાધન-સામગ્રી પરની સૂચનાઓ, વિગતોનું ઉપયોજન કરે.
- (8) 2.3 નાટકીય સંવાદો, વ્યવહારિક સંવાદો કરે.
- (9) 2.4 ઘટના, વાર્તા, પ્રક્રિયાની વિગતો તાર્કિક કમમાં ગોઠવે.
- (10) 2.5 અનુભવો, અવલોકનોના આદાનપ્રદાન દ્વારા નવા ક્ષેત્રની વિગતો જ્ઞાને અને રજૂ કરે.
- (11) 3.4 ભવિષ્યની સંભાવનાઓ, આયોજનોનું વર્ણન કરે.
- (12) 3.6 સ્થાનિક ક્ષેત્ર ઉપરાંતના વ્યવસાયકારોનો પરિચય મેળવે અને આપે.

શાખાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

- (13) 3.8 ટેબલ, ગ્રાફ, નકશા, કાર્ડ, ફોર્મ, પરિચ્છેદની માહિતી આ પ્રકારના બીજા સ્વરૂપોમાં રજૂ કરે.
- (14) 3.9 પત્ર Email લખે અને તેનો જવાબ આપે.
- (15) 3.10 ભૌગોલિક વિગતો, વહીવટીતાંત્રના સ્થળો, પદાર્થકારીઓ, આધિકારીઓ જેવી સામાજિક વિજ્ઞાનની વ્યવહારમાં વપરાતી સંકલ્પનાઓ ઓળખે.
- (16) 4.4 ઘટના-વાર્તાની મુખ્ય વિગતો અને કાર્ય-કારણ સંબંધતારથે.
- (17) 4.5 શબ્દો, શબ્દસમૂહો, અન્ય માહિતી પરથી પરિચ્છેદ લખે.
- (18) 4.7 વાર્તા, અહેવાલ કે વર્ણન લખે.
- (19) 5.3 અધ્યૂરી વાર્તાના વિકાસ માટે આગળની ઘટનાઓ રજૂ કરે અથવા આપેલા વિકલ્પોમાંથી વિકલ્પ પસંદ કરે, નવો અંત રજૂ કરે.
- (20) 5.4 વાર્તા, ઘટનાના પાત્રોની અદલાબદલી કરી તેને નવા સ્વરૂપે રજૂ કરે.

4.5 ગણિત :

માનવીના રોજિંદા જીવનમાં ગણિત ખૂબ જ અગત્યનો ફાળો આપે છે. માનવીમાં જરૂરી ગાણિતિક ગુણોનો વિકાસ કરવા માટે વિદ્યાર્થીને ધોરણ-1 થી 8 સુધીમાં ગણિતતનું શિક્ષણ આપવામાં આવે છે. આ ગણિત શિક્ષણ દરમિયાન તેનામાં કેટલાંક ચોક્કસ ગુણોનો વિકાસ થાય છે.

આમ, વિદ્યાર્થીમાં ગણિતના વિષયના શાન ઉપરાંત વિવિધ ચોક્કસ ગુણોનો વિકાસ થવો પણ ખૂબ જરૂરી છે. આ વિવિધ ગાણિતિક ગુણો નીચે મુજબ છે:

- (1) સમસ્યા ઉકેલ
- (2) વિવેચનાત્મક ચિંતન
- (3) મેળવેલ જ્ઞાનનો વ્યવહારમાં ઉપયોગ
- (4) ધીરજ, ખાંત, તર્કશક્તિ, નિર્ણયશક્તિ જેવા ગાણિતિક ગુણોનો વિકાસ
- (5) પ્રમાણ અને માત્રા
- (6) પ્રકૃતિમાં ગણિત

સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનના પરિપ્રેક્ષયમાં સત્રવાર ગણિત વિષયનું કુલ 100 ગુણનું મૂલ્યાંકન કરવાનું થાય છે. આમ, વાર્ષિક કુલ 200 ગુણનું મૂલ્યાંકન થશે. આ સત્રવાર 100 ગુણનું ભારાંક નીચે મુજબ છે:

મૂલ્યાંકન પ્રકાર ગુણભાર

રચનાત્મક	40
સત્રાંત	40
સ્વઅધ્યયન	20
કુલ	100

શાળાકીય શર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

આગાઉ જાણાવેલ વિષય આધારિત ગુજરાતનું મૂલ્યાંકન આ વિભાગમાં કરવાનું થાય. પત્રક - A માં જાણાવેલ 20 (વીસ) પ્રતિનિધિરૂપ હેતુઓ આધારે મૂલ્યાંકન કરવાનું થાય. આ માટે ગણિતના મુખ્ય હેતુઓ આધારિત દરેક પ્રકરણ માટે ચોક્કસ વિશિષ્ટ હેતુઓ નક્કી કરવામાં આવ્યા છે. આ વિશિષ્ટ હેતુઓ એ ગુજરાતના અપેક્ષિત વર્તન પરિવર્તન છે, જેમાંથી પ્રતિનિધિરૂપ નિર્દેશકો (Indicator) નક્કી કરવાના થાય જેની વિગતો નીચે મુજબ છે:

ધોરણાવાર હેતુઓની યાદી

4.5.1 ધોરણ - 3 ગણિત (પ્રથમ સત્ર)

- (1) 1000 સુધીની સંખ્યાઓનો ઘોળાયો.
- (2) 1000 સુધીની સંખ્યાઓને અંકોમાં અને શબ્દોમાં લાયો.
- (3) 999 સુધીની સંખ્યાઓનો વિસ્તાર અને સ્થાનક્રિમત સમજો.
- (4) 999 સુધીની સંખ્યાઓ વચ્ચેની સરખામણી કરો.
- (5) એકી અને બેકી સંખ્યાઓ સમજો.
- (6) એકમના સ્થાનમાં શૂન્ય હોય તેવી બે કે ત્રણ સંખ્યાઓના મૌખિક સરવાળા કરો.
- (7) એકમ અને દશકના સ્થાનમાં શૂન્ય હોય તેવી બે કે ત્રણ સંખ્યાઓના મૌખિક સરવાળા કરો.
- (8) સરવાળો 999 થી વધે નહિ તેવી બે કે ત્રણ અંકની બે કે ત્રણ સંખ્યાઓના વદ્ધી વગરના અને વદ્ધીવાળા સરવાળા કરો.
- (9) રોજિંડા જીવનને સ્પર્શતા વ્યવહારુ કોયડાના ઉકેલ શોધો.
- (10) એકમના સ્થાનમાં શૂન્ય હોય તેવી બે અંકની સંખ્યાઓની બાદબાકી મૌખિક રીતે કરો.
- (11) એકમ અને દશકના સ્થાનમાં શૂન્ય હોય તેવી ત્રણ અંકોવાળી સંખ્યાઓની બાદબાકી મૌખિક રીતે કરો.
- (12) બે કે ત્રણ અંકની સંખ્યાઓની દશક વગરની બાદબાકી કરો.
- (13) એક-બે વખત દશકો લેવો પડે તેવી ત્રણ અંકોવાળી સંખ્યાઓની બાદબાકી કરો.
- (14) બાદબાકીને લગતા રોજિંડા જીવનને સ્પર્શતા કોયડા ઉકેલો.
- (15) સરવાળા-બાદબાકીના બે સોપાનવાળા વ્યાવહારિક કોયડા ઉકેલો.
- (16) ગુણાકાર એ પુનરાવર્ત્તિસરવાળો છે તેનો ઝ્યાલ મેળવો.
- (17) 2 થી 10 ના ધડિયા મોઢે બોલે અને લાયો.
- (18) ગુણાકાર 999 થી વધે નહિ તેવા બે અને ત્રણ અંકવાળી સંખ્યાઓના એક અંકની સંખ્યા સાથે ગુણાકાર કરો.
(વદ્ધી વગરના અને વદ્ધીવાળા)
- (19) ગુણાકારની પ્રક્રિયાને સમાવતા રોજિંડા જીવનને સ્પર્શતા કોયડા ઉકેલો.

શાળાકીય સર્વગાહી ગૂલ્યાંકન

4.5.2 ધોરણ - 3 ગણિત (દ્વિતીય સત્ર)

- (1) ઘડિયાળ જોઈને કલાક અને મિનિટોમાં સમય બતાવે.
- (2) કલાકો અને મિનિટોના સરવાળા કરે.
- (3) નિકોઝા, ચોરસ, લંબચોરસ, વર્તુળ, પંચકોણ અને ષટકોણ જેવા ભૌમિતિક આકારોની સમજ મેળવે.
- (4) પુનરાવર્તી બાદબાકી વિશે સમજે.
- (5) બે અંકની સંખ્યાને એક અંકની સંખ્યા વડે ભાગે.
- (6) જાણ અંકની સંખ્યાને એક અંકની સંખ્યા વડે ભાગે.
- (7) અપૂર્ણાંક એ વસ્તુનો ભાગ છે તેની સમજ મૌખિક રીતે દર્શાવો.
- (8) અંશ અને છેદની સંખ્યા ચારથી મોટી ન હોય તેવા શુદ્ધ અપૂર્ણાંક વસ્તુઓના ભાગ છે તેની સમજ.
- (9) 1, 2, 5, 10 રૂપિયાના સિક્કા અને નોટનો પરિચય મેળવે.
- (10) નાણાં સંબંધિત મૌખિક ગણતરી કરે.
- (11) બિનપ્રમાણિત એકમો દ્વારા વસ્તુની લંબાઈના માપનની સમજ.
- (12) મીટર અને સેન્ટિમીટર વચ્ચેના સંબંધ અંગેની સમજ.
- (13) રૂપાંતર કર્યા સિવાય મીટર અને સેન્ટિમીટરમાં આપેલી બે લંબાઈનો સરવાળો કરે.
- (14) રૂપાંતર કર્યા સિવાય મીટર અને સેન્ટિમીટરમાં આપેલી બે લંબાઈઓની બાદબાકી કરે.
- (15) કિલોગ્રામ અને ગ્રામવચ્ચેના સંબંધની સમજ મેળવે.
- (16) રૂપાંતર કર્યા વિના કિલોગ્રામ-કિલોગ્રામ તથા ગ્રામ-ગ્રામના સરવાળા કરે.
- (17) રૂપાંતર કર્યા વિના કિલોગ્રામ-કિલોગ્રામ તથા ગ્રામ-ગ્રામની બાદબાકી કરે.
- (18) ગુંજાશ માપવા માટે લિટર, મિલીલિટર (50, 100, 200 અને 500 મિલીલિટર) જેવા પ્રમાણિત એકમો વચ્ચેનો સંબંધ સમજે.
- (19) પ્રવાહીના બે કે ત્રણ જથ્થાઓને ઉમેરે છે અને સરવાળો રૂપાંતર કર્યા સિવાય લિટર અને મિલીલિટરમાં લાખે છે.
- (20) લિટર અને મિલીલિટરમાં દર્શાવેલ પ્રવાહીઓના બે જથ્થાઓનો તફાવત રૂપાંતર કર્યા સિવાય શોધે છે.

4.5.3 ધોરણ - 4 ગણિત (પ્રથમ સત્ર)

- (1) 10,000 સુધીની સંખ્યાઓ અંકમાં અને શબ્દોમાં લાખે.
- (2) 9999 સુધીની સંખ્યાઓનો વિસ્તાર અને સ્થાનક્રમત લાખે.
- (3) 9999 સુધીની સંખ્યામાં નાની, મોટી, સરખી સંખ્યાઓની સમજ મેળવે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

- (4) 9999 સુધીની સંખ્યાઓને ચડતા-ઉત્તરતા કમમાં ગોઠવે.
- (5) સરવાળો 9999 થી વધતો ન હોય તેવી ચાર અંક સુધીની બે કે ત્રણ સંખ્યાઓના વધી વગરના અને વદ્ધીવાળા સરવાળા કરે.
- (6) સરવાળાના એક કે બે સોપાનવાળા વ્યાવહારિક દાખલા ગણે.
- (7) 1000 થી મોટી ન હોય તેવી 1000 ની ગુણક સંખ્યાઓ પૈકીની બે સંખ્યાઓની બાદબાકી મૌખિક રીતે કરે.
- (8) દશકા વગર અને દશકો લઈને 9999 સુધીની સંખ્યાઓની બાદબાકી કરે.
- (9) બાદબાકીના એક કે બે સોપાનવાળા વ્યાવહારિક દાખલા ગણે.
- (10) 10, 100 અને 1000 ના એક કે બે અંક સાથેના મૌખિક ગુણાકાર કરે.
- (11) ત્રણ અંકનો બે અંક સાથે ગુણાકાર કરે.
- (12) બે, ત્રણ અંકનો બે અંક સાથેના ગુણાકારને લગતા વ્યવહારું કોયડા ઉકેલે.
- (13) ભાગાકારની ડિયા વડે અવયવની સમજ મેળવે.
- (14) અવયવ-અવયવી વચ્ચેનો ભેદ સમજો.
- (15) વિભાજ્ય-અવિભાજ્ય અવયવોની સમજ મેળવે.
- (16) ઘડિયાળ જોઈને કલાક અને મિનિટોમાં સમય બતાવે.
- (17) કેલેન્ડરનું અર્થધાટન કરે.
- (18) રૂપાંતર સાથેના કલાકો અને મિનિટોના સરવાળા કરે.
- (19) રેખા, રેખાખંડ અને ડિરણ વચ્ચેનો ભેદ સમજો.
- (20) રેખાખંડનું માપન કરે અને દોરે.

4.5.4 દોરણ - 4 ગણિત (દ્વિતીય સત્ર)

- (1) કાટકોણ, લઘુકોણ અને શુદ્ધકોણ વિશે સમજ મેળવે.
- (2) ખૂણાઓના માપના આધારે ત્રિકોણના પ્રકારો વિશે સમજ મેળવે.
- (3) ખૂણાના માપના આધારે ત્રિકોણના પ્રકારની સમજ.
- (4) બાજુના માપના આધારે ત્રિકોણના પ્રકારની સમજ.
- (5) ત્રણ અંકની સંખ્યાનો બે અંકની સંખ્યા વડે ભાગાકાર કરે.
- (6) ભાગાકારની ડિયાને સમાવતાં એક સોપાનવાળા વ્યાવહારિક કોયડા ઉકેલે.
- (7) સમઅપૂર્ણકોણી સમજ.
- (8) અપૂર્ણકોણ સરખામળી.
- (9) સહખાંશની સમજ.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

- (10) સાદા અપૂર્ણાંકનું દરશાંશ અપૂર્ણાંક સ્વરૂપે અને દરશાંશ અપૂર્ણાંકનું સાદા અપૂર્ણાંક સ્વરૂપે લખે.
- (11) રૂપાંતર કરવું પડે તેવા નાણાં સંબંધી વ્યાવહારિક દાખલા ગણે.
- (12) ચાર કિયાઓ પૈકી કોઈપણ બે કિયાઓનો સમાવેશ થતો હોય તેવા નાણાં સંબંધી વ્યાવહારિક દાખલા ગણે.
- (13) લંબાઈના નાના-મોટા એકમોની સમજ.
- (14) મીટરનું સેન્ટિમીટરમાં અને કિલોમીટરનું મીટરમાં રૂપાંતર.
- (15) સેન્ટિમીટરનું મીટર અને મીટર-સેમીમાં તથા મીટરનું કિલોમીટર અને કિલોમીટર-મીટરમાં રૂપાંતર.
- (16) ગણતરી કરીને ઉકેલી શકાય તેવા વ્યાવહારિક દાખલા.
- (17) વજન આધારિત સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર, ભાગાકાર પૈકી કોઈપણ એક કિયાના સાદા વ્યાવહારિક દાખલાની ગણતરી કરે.
- (18) કિલોગ્રામનું ગ્રામમાં અને ગ્રામનું કિલોગ્રામમાં રૂપાંતર કરે.
- (19) મિલીલિટરનું લિટરમાં રૂપાંતર કરે.
- (20) વ્યાવહારિક કોયડા, જેમાં રૂપાંતર થતું ન હોય અને ગુણાકાર કે ભાગાકારની કિયાનો ઉપયોગ થતો હોય તેવા ગુંજાશના મૌખિક દાખલા ગણે.

4.5.5 ઘોરણ - 5 ગણિત (પ્રથમ સત્ર)

- (1) 10,000 થી 1,00,000 સુધીની સંખ્યાઓને અંકોમાં અને શરૂદોમાં લખે.
- (2) 10,000 થી 1,00,000 સુધીની સંખ્યાઓના દરેક અંકની સ્થાનક્રમતસમજે અને લખે.
- (3) છ અંકની સંખ્યાઓના વકી વગરના અને વદીવાળા સરવાળા કરેછે.
- (4) છ અંકની સંખ્યાઓના દશકા વગરની અને દશકાવાળી બાદબાકી કરેછે.
- (5) છ અંકની સંખ્યાઓનાં સરવાળા, બાદબાકીને સમાવતા કોયડા ઉકેલેછે.
- (6) ચાર અંકની સંખ્યાને બે અંકની સંખ્યા વડે ભાગે.
- (7) ગુણાકાર તથા ભાગાકારના વ્યવહારુ કોયડા ઉકેલે.
- (8) ચાર કિયાઓ પૈકી કોઈપણ ત્રણ કિયાઓનો સમાવેશ થતો હોય તેવા સાહુ રૂપ આપવાના દાખલા ગણે.
- (9) પૂર્ણ સંખ્યા વિશે જાણો.
- (10) સંખ્યારેખા પર પૂર્ણ સંખ્યાઓનું નિરૂપણ કરે.
- (11) પૂર્ણ સંખ્યાના સરવાળા અને ગુણાકાર વિશેના ગુણધર્મો જાણો.
- (12) 2, 3, 5 અને 10 વિભાજ્યતાની ચાવીઓ વિશે જાણો.
- (13) વિભાજ્યતાની ચાવીઓના આધારે આપેલ 2, 3, 5 કે 10 વડે નિઃશેપ ભાગી શકાય કે નહિ તે નક્કી કરે.
- (14) 100 સુધીની સંખ્યાના અવયવોની સમજ મેળવે.

શાળાકીય સર્વોચ્ચ ગૂદ્યાંકન

- (15) વિભાજ્ય અને અવિભાજ્ય સંખ્યાઓની સમજ મેળવે.
- (16) સંખ્યાના અવિભાજ્ય અવયવોની સમજ મેળવે.
- (17) અવયવીની સમજ મેળવે.
- (18) આલેખપત્રની મદદથી ચોરસ અને લંબચોરસની પરિમિતિ શોધે.
- (19) આલેખપત્રની મદદથી નિયમિત અને અનિયમિત આકારની આકૃતિઓની સપાટીના ક્ષેત્રફળ શોધે.
- (20) આલેખપત્ર બનાવતાં શીખે.

4.5.6 ધોરણ - 5 ગણિત (દ્વિતીય સત્ર)

- (1) કેલ્ક્યુલેટરનો ઉપયોગ કરતા શીખે.
- (2) કેલ્ક્યુલેટરના વિવિધ પ્રકાર વિશે જાણો.
- (3) સરાસરીની સમજ મેળવે.
- (4) રોજિદા વ્યવહારમાં સરાસરીનો ઉપયોગ કરે.
- (5) વર્તુળના વિવિધ ભાગો જેવા કે ત્રિજ્યા, વ્યાસ અને જીવાનો પરિયય મેળવે.
- (6) ત્રિજ્યા અને વ્યાસનો પરસ્પર સંબંધ સમજે.
- (7) પરિકરની મદદથી આપેલ ત્રિજ્યા પરથી વર્તુળ દોરે.
- (8) આપેલ અપૂર્ણાંકનું અતિસંક્ષિપ્ત રૂપ આપે.
- (9) સમચ્છેદી અપૂર્ણાંકના સરવાળા કરે.
- (10) સાદા અપૂર્ણાંકનું દશાંશ અપૂર્ણાંકમાં અને દશાંશ અપૂર્ણાંકનું સાદા અપૂર્ણાંકમાં રૂપાંતર કરે.
- (11) નફો અને ખોટની સમજ મેળવે.
- (12) ખરીદકિમત, પડતર કિમત અને વેચાણકિમત પરથી નફો-ખોટ શોધે.
- (13) નફો-ખોટ સંદર્ભે વ્યવહારું દાખલાઓ જાણો.
- (14) અજ્ઞાત સંખ્યાઓનો જ્યાલ સ્પષ્ટ કરે.
- (15) ગાણિતિક બાબતોને સાંકેતિક સ્વરૂપમાં રૂપાંતર કરે.
- (16) વિદ્યાર્થીઓ ત્રિકોણના ત્રણે ખૂણાના માપનો સરવાળો 180° થાય છે તે સમજે.
- (17) ત્રિકોણ આધારિત કોયડાઓ ઉકેલે.
- (18) ઘાસપાસ રહેલી વસ્તુઓ માંથી ખૂણાઓની ઓળખ મેળવે.
- (19) ઘડિયાળના કાંટાની વિવિધ પરિસ્થિતિને આધારે ખૂણાની ઓળખ મેળવે.
- (20) કોણમાપકની મદદથી ખૂણાની રચના કરે.

શાખાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

4.5.7 ધોરણ - 6 ગણિત (મ્રયમ સગ)

- (1) સ્તંભ-આલેખ પરથી માહિતીનું વાચન કરી યોગ્ય અર્થઘટન કરે.
- (2) પ્રમાણમાપની સમજ કેળવે.
- (3) માહિતી એકત્ર કરી સ્તંભ-આલેખની રચના કરે.
- (4) ચોરસ અને લંબચોરસની પરિમિતિ શોષે અને તેના આધારે વ્યાવહારિક કોયડા ઉકેલે.
- (5) ચોરસ અને લંબચોરસનું શૈત્રફળ શોષે અને તેના આધારે વ્યાવહારિક કોયડા ઉકેલે.
- (6) શૈત્રફળના એકમોનો પરસ્પર સંબંધ જાણો.
- (7) આપેલ માહિતી (સાદા અને દશાંશ અપૂર્ણાંક) ને અપૂર્ણાંક સ્વરૂપમાં રૂપાંતર કરી ટકા શોષે.
- (8) શૂન્ય ટકા, સો ટકા અને સોથી વધારે ટકાની માહિતી મેળવે.
- (9) આપેલ ટકા પરથી માહિતી શોષે અને તેનું સાદા અને દશાંશ અપૂર્ણાંકમાં રૂપાંતર કરે.
- (10) ટકાના વ્યવહારું ઉપયોગ વિશે જાણો અને દાખલા ગજાવાનું કૌશલ્ય કેળવે.
- (11) નફો-ખોટની સમજ મેળવે.
- (12) નફો-ખોટની ટકામાં ગણતરી કરતાં શીખો.
- (13) નફો-ખોટના વ્યવહારું કોયડા ઉકેલતાં શીખો.
- (14) પૂર્ણ સંખ્યાઓના પુનરાવર્ત્તી ગુણકારને ધાત સ્વરૂપમાં દર્શાવો.
- (15) ધાત સ્વરૂપે લખેલી પૂર્ણ સંખ્યાના ધાત, ધાતાંક અને આધાર ઓળખો.
- (16) ધાત સ્વરૂપની કિંમત શોષે.
- (17) એકપદી, દ્વિપદી અને ત્રિપદીને ઓળખો.
- (18) ચલની કિંમત આપેલી હોય ત્યારે બહુપદીની કિંમત શોષે.
- (19) કાટખૂણિયાની મદદથી આપેલી રેખા પર આપેલા નિંદુઓથી તે રેખાને લંબારેખા દોરે.
- (20) કાટખૂણિયાની મદદથી આપેલી રેખાની બહાર આપેલ નિંહુમાંથી તે રેખાને લંબારેખા દોરે.

4.5.8 ધોરણ - 6 ગણિત (લિંગીય સગ)

- (1) સંખ્યારેખાની મદદથી પૂર્ણાંક સંખ્યાઓના સરવાળા કરે.
- (2) સંખ્યારેખાની મદદથી પૂર્ણાંક સંખ્યાઓની બાદબાકી કરે.
- (3) રેખિક જોડ અને તેના સંબંધને અનુરૂપ દાખલાઓની ગણતરી કરે.
- (4) પૂરકકોણ અને તેના સંબંધને અનુરૂપ દાખલાઓની ગણતરી કરે.
- (5) કોટિકોણ, પૂરકકોણ, રેખિક જોડ અને અભિકોણની સમજ મેળવે.
- (6) લ.સ.ા.ગ. શોધી શકે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂલ્યાંકન

- (7) ગુ.સા.અ. શોધી શકે.
- (8) બે કે ત્રણ વિષમચેદી અપૂર્ણકોના સરવાળા અને બાદબાકી કરે. (છેદનો લ.સા.અ. 100થી વધુ નહિ.)
- (9) અપૂર્ણકનો અપૂર્ણક સાથે ગુણાકાર કરે.
- (10) અપૂર્ણકનો પ્રાકૃતિક સંખ્યા વડે ભાગાકાર કરે.
- (11) અપૂર્ણકોમાં ચાર ડિયાઓનું સાહું રૂપ આપે.
- (12) દશાંશ અપૂર્ણકનો 10,000 અને 1000 વડે ગુણાકાર કરે.
- (13) દશાંશ અપૂર્ણકનો 10,000 અને 1000 વડે ભાગાકાર કરે.
- (14) વ્યાવહારિક કોયડાનો ઉકેલ મેળવે.
- (15) વિદ્યાર્થીઓ ગુજરોતર અને પ્રમાણની સમજ મેળવે. બંને વચ્ચેનો બેદ જાણો.
- (16) વિદ્યાર્થીઓ જ્યારે રાશિ સમપ્રમાણમાં હોય, ત્યારે ખૂટટી માહિતી સૂત્ર દ્વારા શોખે.
- (17) વિદ્યાર્થીઓ વસ્ત પ્રમાણના સૂત્રની મદદથી કોયડા ઉકેલે.
- (18) વર્તુળના પરિધિ શોખવાનું સૂત્ર જાણો.
- (19) વર્તુળના પરિધિને લગતા વ્યવહારું કોયડા ઉકેલે.
- (20) વર્તુળના ક્રેન્ફળને લગતા વ્યવહારું કોયડા ઉકેલે.

4.5.9 દોરણ - 7 ગણિત (પ્રથમ સત્ર)

- (1) વર્તુળ આલેખ પરથી માહિતીનું વાચન કરી યોગ્ય અર્થઘટન કરે.
- (2) આપેલ માહિતી પરથી જે-તે માહિતી માટે અંશમાપ નક્કી કરે અને ટકા શોખે.
- (3) પૂર્ણકોના સરવાળા વિશેના ગુણધર્મો વિશે જાણો.
- (4) પૂર્ણકોના સરવાળા-બાદબાકી કરે.
- (5) પૂર્ણકોના ગુણાકાર વિશેના ગુણધર્મો વિશે જાણો.
- (6) બે પૂર્ણકોનો ગુણાકાર કરે.
- (7) વર્ગ, વર્ગમૂળ અને પૂર્ણવર્ગ સંખ્યાઓ વિશે જાણો.
- (8) પૂર્ણવર્ગ સંખ્યાઓ અને તેના વર્ગમૂળનાં ઉદાહરણ આપે.
- (9) આપેલી સંખ્યાનું અવયવની રીતથી વર્ગમૂળ શોખે.
- (10) પૂર્ણવર્ગ અપૂર્ણકનું વર્ગમૂળ શોખે.
- (11) નક્કી કે ખોટ ટકામાં આપેલ હોય ત્યારે પડતર કિમત પરથી વસ્તુની વેચાણકિમત શોખવાના કોયડા ઉકેલે.

શાળાકીય સર્વ્યાહી ગૂલ્યાંકન

- (12) દલાલી અને વળતરનો સમાવેશ થતો હોય તેવા નફા-ખોટના કોયડા ઉકેલે.
- (13) સમાંતર રેખાઓ અને તેની લાક્ષણિકતા જાણો.
- (14) બે સમાંતર રેખાઓ વચ્ચેના અંતરનું માપન કરે.
- (15) બે રેખાઓની છેદિકાથી બનતા ખૂઝાઓ વિશે જાણો.
- (16) સમાંતર રેખાઓની છેદિકાથી બનતા ખૂઝાઓ વચ્ચેનો સંબંધ જાણો.
- (17) રેખાની બહારના બિંદુમાંથી તે રેખાને સમાંતર રેખા રચે.
- (18) દ્વિપદીના દ્વિપદી સાથે સરવાળા કરે.
- (19) દ્વિપદીની દ્વિપદી સાથે બાદભાડી કરે.
- (20) ત્રિપદીના એકપદી સાથે, દ્વિપદી સાથે અને ત્રિપદી સાથે સરવાળા અને બાદભાડી કરે.

4.5.10 ઘોરણ - 7 ગણિત (દ્વિતીય સગ)

- (1) ધાતના ધાત સ્વરૂપનું પરિણામ મેળવે.
- (2) ગુણાકારના ધાત સ્વરૂપનું પરિણામ મેળવે.
- (3) ભાગાકારના ધાત સ્વરૂપનું પરિણામ મેળવે.
- (4) સાદું રૂપ આપે.
- (5) સાદું રૂપ આપી કિમત મેળવે.
- (6) વિદ્યાર્થીઓ સૂત્ર વગર અને સૂત્રની મદદથી સાદા વ્યાજની ગણતરી કરી શકે.
- (7) વિદ્યાર્થીઓ વ્યાજ આપેલ હોય, ત્યારે મુદ્દા, મુદ્ત કે વ્યાજનો દર શોધી શકે.
- (8) વિદ્યાર્થી આપેલ માહિતી પરથી સાદા વ્યાજની ગણતરી કરતાં શીખો.
- (9) એકથી વધારે કોંસ આપ્યા હોય ત્યારે સાદું રૂપ આપવા માટે કોંસ છોડવાની પ્રક્રિયા જાણો.
- (10) કોંસના ઉપયોગથી દરાવેલી બહુપદીનું સાદું રૂપ આપે.
- (11) સમતાના ગુણાધ્યમો જાણો.
- (12) $ax + b = c$ ($a > 0$) મ્યાકારના સમીક્ષાનો ઉકેલ મેળવે.
- (13) સમીક્ષા આધારિત વ્યાવહારિક કોયડા ઉકેલે.
- (14) ધનફળની સમજ મેળવે.
- (15) સમધનનું ધનફળ શોધવાનું સૂત્ર જાણો.
- (16) લંબધનનું ધનફળ શોધવાનું સૂત્ર જાણો.
- (17) સૂત્ર આધારિત સમધન અને લંબધનનું ધનફળ શોધો.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

- (18) સમધન અને લંબધનના ધનફળ શોધવાના વ્યવહારું કોયડા ઉકેલે.
- (19) ત્રિકોણના જાણે બાજુના માપ પરથી ત્રિકોણની રચનાની સમજ મેળવે.
- (20) કષ્ટાને એક બાજુના માપ પરથી કાટકોણ ત્રિકોણની રચના કરે.

4.5.11 ઘોરણા - 8 ગણિત (પ્રથમ સત્ર)

- (1) આપેલ પૂર્ણધન સંખ્યાનું ધનમૂળ શોધો.
- (2) સંમેય સંખ્યાની વિરોધી સંખ્યા અને વસ્ત સંખ્યા વિશે જાણો.
- (3) સંમેય સંખ્યાઓના સરવાળા વિશેના ગુણધર્મો વિશે જાણો.
- (4) સંમેય સંખ્યાઓના ગુણાકાર વિશેના ગુણધર્મો વિશે જાણો.
- (5) પૂર્ણાંક ધાતાંકના નિયમો જાણો અને દાખલામાં તેનો ઉપયોગ કરે.
- (6) અપૂર્ણાંક (સંમેય) ધાતાંક વિશે જાણો અને દાખલામાં તેનો ઉપયોગ કરે.
- (7) સંખ્યાના મૂળને સંખ્યાના ધાતાંક તરીકે દર્શાવો.
- (8) ગણ દર્શાવવાની રીતો વિશે જાણો.
- (9) કેટલાક વિશિષ્ટગણ વિશે જાણો અને તેમને સંકેતમાં દર્શાવો.
- (10) ગણને વેન આકૃતિ વડે દર્શાવો અને વેન આકૃતિ દ્વારા યોગદિયા તથા છેદકિયા દર્શાવો તેમજ તેને સંકેતમાં દર્શાવો.
- (11) $(a+b)^2$ ના વિસ્તરણના સૂત્રની સમજ મેળવે.
- (12) $(a-b)^2$ ના વિસ્તરણના સૂત્રની સમજ મેળવે.
- (13) $(a+b)(a-b)$ ના વિસ્તરણના સૂત્રની સમજ મેળવે.
- (14) ચતુર્ભોજના ખૂણાઓના માપનો સરવાળો 360° થાય છે તેવું સાબિત કરે.
- (15) ચતુર્ભોજના ખૂણાના માપ આધારિત કોયડા ઉકેલે.
- (16) ચતુર્ભોજના મકારો વિશે જાણો.
- (17) નણાકારની વક્સપાટીનું અને કુલ સપાટીનું કોનફળનું સૂત્ર તારવો.
- (18) તળિયાવાળા ખુલ્લા નણાકારનું અને બંધ નણાકારની કુલ સપાટીના કોનફળનું સૂત્ર સમજો.
- (19) નણાકારનું ધનફળ શોધવાનું સૂત્ર તારવતાં શીખો.
- (20) નણાકારના કોનફળ અને ધનફળના વ્યાવહારિક કોયડાઓનો ઉકેલ મેળવે.

4.5.12 ઘોરણા - 8 ગણિત (લિલીય સત્ર)

- (1) બેન્કની ઉપયોગિતા જાણો.
- (2) ખાતાઓના વિવિધ પ્રકાર વિશે જાણો.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

- (3) એક અને એકના પ્રકાર વિશે જાણો.
- (4) ચક્કવૃદ્ધિ વ્યાજ વિશે સમજ મેળવો.
- (5) ચક્કવૃદ્ધિ વ્યાજના સુત્રની મદદથી ગણતરી કરો.
- (6) ચક્કવૃદ્ધિ વ્યાજ અને સાદા વ્યાજનો તફાવત સમજો.
- (7) કામના દર વિશે સમજ મેળવો.
- (8) સંયુક્ત કામનો દર શોધો.
- (9) કામના દર પ્રમાણે મહેનતાનું શોધો.
- (10) $ax - ay + bx + by$ જેવી બહુપદીના અવયવ પાડો.
- (11) પૂર્ણવર્ગ ત્રિપદીના અવયવો પાડો.
- (12) $a^2 + b^2 + c^2 + 2ab + 2bc + 2ca$ જેવા છ પદના અવયવ પાડો.
- (13) $(x \pm y)^2 - a^2, a^2 - (x \pm y)^2, (x \pm y)^2 - (a \pm b)^2$ સ્વરૂપના અવયવો પાડો.
- (14) $a^3 - b^3$ ના અવયવો પાડો.
- (15) $a^2 + bx + c$ ($a > 0$) ના અવયવો પાડો.
- (16) $ax + b = cx + d$ ($a \neq c$) સ્વરૂપનાં સમીકરણનો ઉકેલ મેળવો.
- (17) $\frac{ax + b}{cx + d} = k$ પ્રકારનાં સમીકરણનો ઉકેલ મેળવો.
- (18) સમીકરણ આધારિત વ્યાવહારિક ક્રોયડાઓ ઉકેલે.
- (19) 120° ના માપનો ખૂણો રચો.
- (20) આપેલ ખૂણાને એકરૂપ હોય તેવો ખૂણો રચો.

ઉપરોક્ત હેતુઓનું મૂલ્યાંકન અવલોકન દ્વારા, મૌખિક, હિપાત્મક કે લેખિત કસોટીઓ દ્વારા કરી શકાય.

સામાંત મૂલ્યાંકન :

સત્રને અંતે વિષયવસ્તુ આધારિત મૂલ્યાંકન કરવાનું થાય. આ મૂલ્યાંકનમાં લિયુપ્રિન્ટ આધારિત પ્રથમસત્રના અભ્યાસક્રમ(પાઠ્યકક્ષ)ને આવારી લેટું કુલ 80 ગુણનું પ્રશ્નપત્ર ધોરણ-6 થી 8 માટે તૈયાર કરવાનું થાય છે. તેમાં મેળવેલ ગુણને 40 ગુણમાં રૂપાંતરિત કરવાના થાય.

જ્યારે ધોરણ-3 થી 5 માટે કુલ 40 ગુણનું પ્રશ્નપત્ર તૈયાર કરવાનું થાય છે.

સ્વચાધ્યાયન આધારિત :

આ મૂલ્યાંકનમાં સ્વાધ્યાયપોથી (વર્કબુક) કાર્ય તથા વર્ગકાર્ય દરમિયાન વિદ્યાર્થીના સ્વાધ્યાય કાર્યના આધારે મૂલ્યાંકન કરવાનું થાય.

પાઠ્યપુસ્તકમાં આપવામાં આવેલ પ્રોજેક્ટ, પ્રવૃત્તિના કાર્ય તથા વર્કબુક (સ્વચાધ્યયનપોથી)ના કાર્યની સમગ્રધાપના આધારે 20માંથી ગુણ મૂકવાના થાય છે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

4.6 વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી :

સમગ્ર વિશ્વ વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીથી ધેરાયેલું છે. વિજ્ઞાનનો વિસ્તાર બહોળો છે. વિદ્યાર્થી ધોરણ 6 થી 8 સુધીમાં વિજ્ઞાન શિક્ષણ મેળવે છે ત્યારે તેનામાં કેટલાક એવા ગુણોનો વિકાસ આપેક્ષિત છે કે જેથી સમગ્ર વિજ્ઞાનને તેની જાતે સમજવા માટે સક્ષમ બને.

આમ, વિદ્યાર્થીમાં વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીના વિષયના શાન ઉપરાંત વિવિધ ચોક્કસ ગુણોનો વિકાસ પણ થવો જરૂરી છે. આ ગુણોની યાદી નીચે મુજબ છે.

- (1) જિઝાસાવૃત્તિ
- (2) અવલોકન
- (3) ચોક્કસાઈ
- (4) વૈજ્ઞાનિક ડાયાનોંડ/વલાણ
- (5) વિવેચનાત્મક ચિંતન
- (6) નિષ્ઠયશક્તિ
- (7) સર્જનાત્મકતા

સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનના પરિપેક્ષમાં સત્રવાર વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી વિષયનું કુલ 100 ગુણનું મૂલ્યાંકન કરવાનું થાય છે.

આ 100 ગુણનું ભારાંક નીચે મુજબ છે:

મૂલ્યાંકન માટે	ગુણનાર્થ
રચનાત્મક	40
સત્રાંત	40
સ્વઅધ્યયન	20
કુલ	100

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

અગાઉ જણાવેલ વિષય આધારિત ગુણોનું મૂલ્યાંકન આ વિભાગમાં કરવાનું થાય. પત્રક - A માં જણાવેલ 20(વીસ) પ્રતિનિધિદ્રુપ હેતુઓ આધારે મૂલ્યાંકન કરવાનું થાય. આ માટે વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીનાં આપેક્ષિત હેતુ/ગુણોના આપેક્ષિત વર્તન પરિવર્તન (નિર્દેશકો) (Indicator) નક્કી કરવા પડે અને ત્યાર બાદ તેમાંથી પ્રતિનિધિદ્રુપ નિર્દેશકો નક્કી કરવાના થાય જેની વિગતો નીચે મુજબ છે.

શાખાકીય સર્વોધ્યાંકન

મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય	નિર્દેશકો/હેતુઓ
જિલ્લાસાવૃત્તિ	<ol style="list-style-type: none"> આસપાસ જોવા મળતી વસ્તુઓ વિશે જાણવાનો પ્રયત્ન કરેછે. આસપાસ બનતી ઘટનાઓ વિશે પ્રશ્નોત્તરી/ચર્ચા કરેછે. કુદરતી ઘટનાઓ વિશે માહિતી એકઠી કરેછે. આસપાસ બનતા ફેરફારો વિશે જાણવા/સમજવાનો પ્રયત્ન કરેછે. નવું-નવું જોવા-માણવાનો પ્રયત્ન કરેછે. ઘટનાઓ કે બનાવો બનવા પાછળની વાસ્તવિકતા જાણવાનો પ્રયત્ન કરેછે. કુદરતમાં જોવા મળતી વિવિધતા માટેના કારણો શોધેછે. કોઈપણ બાબત માટે વધુ જાણવા-સમજવા માટે ઉત્સુક છે. અજ્ઞાત બાબતો જાણવા સમજવા માટે ઉત્સુક છે. માહિતી ઘટનાઓ જેવી અન્ય ઘટનાઓ વિશે માહિતી મેળવેછે.
અવલોકન	<ol style="list-style-type: none"> કોઈપણ વસ્તુને જોઈને તેના ગુણવર્ણન કરી શકે છે કે વર્ણન કરી શકે છે. કોઈપણ વસ્તુને સ્પશ્નિને તેના ગુણવર્ણન કરી શકે છે./વર્ણન કરી શકે છે. કોઈપણ વસ્તુને સુંધીને તેના ગુણવર્ણન કરી શકે છે./વર્ણન કરી શકે છે. વસ્તુના સ્વાદ દ્વારા વસ્તુ ઓળખવાનો પ્રયત્ન કરેછે. જુદાં-જુદાં અવાજો ઓળખી વસ્તુ કે વ્યક્તિને જુદી તારવેછે. પોતાની આસ-પાસ બનતા ફેરફારોની નોંધ રાખેછે. કોઈ કાર્ય જુદી-જુદી રીતે કરી જૂએ છે અને તેનો ભેદ સમજેછે. કુદરતી કે કૃત્રિમ ઘટનાઓને કારણે થતા ફેરફારો કરી શકે છે. પ્રવૃત્તિ દરમિયાન થતા ફેરફારો નોંધેછે. સમાન દેખાતી કે જાણીતી વસ્તુઓ વચ્ચેનો ભેદ તારવેછે.
ચોક્સાઈ	<ol style="list-style-type: none"> કોઈપણ કાર્ય જીણવટપૂર્વક કરેછે. દરેક કાર્ય ખામી રહિત કરવાનો પ્રયત્ન કરેછે. કોઈપણ માપન માં કાળજી (સભાનતા) રાખેછે. વસ્તુની ખામી શોધી તેને દૂર કરેછે. તારણોને આધારે ભૂલરહિત ગણતરી કરવાનો પ્રયત્ન કરેછે. કેટલીક ગણતરીમાં જરૂરી સૂત્રનો ઉપયોગ કરેછે. પ્રયોગ/પ્રવૃત્તિ દરમિયાન જરૂરી સાવધાની રાખેછે. દરેક કાર્ય વિચારપૂર્વક કરેછે. સમયાનુસાર આયોજન કરેછે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

	<p>10. પોતાની વસ્તુઓ યોગ્ય રીતે રાખેછે.</p> <p>11. પ્રયોગો/પ્રવૃત્તિ દરમિયાન સાધનોનો યોગ્ય ઉપયોગ કરેછે.</p>
વિવેચનાત્મક ચિંતન	<p>1. સમસ્યાઓ વિશે વિચારેછે. મશ્ન કરેછે.</p> <p>2. સમસ્યાનો ઉકેલ મેળવેછે.</p> <p>3. કોયડાઓ ઉકેલે છે.</p> <p>4. સમસ્યાનું પૃથક્કરણ કરેછે.</p> <p>5. કોઈપણ વસ્તુ કે વ્યક્તિનું મહત્વ સમજે છે.</p> <p>6. કોઈપણ ઘટના પાછળાનું કારણ જાણવા પ્રયત્ન કરેછે.</p> <p>7. કુદરતી ઘટનાને સમજવાનો પ્રયત્ન કરેછે.</p> <p>8. વસ્તુ, ઘટના કે પરિસ્થિતિની તુલના કરેછે.</p>
સર્જનાત્મકતા	<p>1. કંઈક નવીન સર્જન કરેછે.</p> <p>2. કોઈ વસ્તુ જોઈ તેના જેવી અન્ય વસ્તુ બનાવેછે.</p> <p>3. કોઈ એક વસ્તુને અલગ-અલગ રીતે ઉપયોગી બનાવેછે.</p> <p>4. પોતાની સમસ્યાના ઉકેલ માટે કોઈ નવીન સાધનનું સર્જન કરેછે.</p> <p>5. પરંપરાગત સાધનને બદલે વૈકલ્પિક સાધનનું સર્જન કરેછે.</p> <p>6. કુદરતમાં સમાયેલ સત્યને શોધી કાઢેછે.</p>
વૈજ્ઞાનિક દાખિકોષ્ણ	<p>1. કોઈપણ ઘટના પાછળાનો વૈજ્ઞાનિક સિદ્ધાંત જાણવાનો પ્રયત્ન કરેછે.</p> <p>2. રોજબારોજની ઘટના પાછળાનો કાર્યકારણ સંબંધ સમજવા પ્રયત્ન કરેછે.</p> <p>3. પોતાના કાર્યો કરતી વખતે વૈજ્ઞાનિક વલણ અપનાવેછે.</p> <p>4. આસ-પાસ બનતી ઘટનાઓને વૈજ્ઞાનિક દાખિએ મૂલવેછે.</p> <p>5. પોતે મેળવેલી સાચી સમજની અન્ય સાથે ચર્ચા કરેછે.</p> <p>6. કોઈપણ બાબતને તરત જન સ્વીકારતા તર્ક કરી જો પોતાને સાચી લાગે તો સ્વીકારેછે.</p> <p>7. પોતે મેળવેલ જ્ઞાનનો નવીન પરિસ્થિતિમાં ઉપયોગ કરેછે.</p>
નિર્ણયશક્તિ	<p>1. તારણોના આધારે સામાન્યીકરણ કરેછે.</p> <p>2. કોઈપણ બાબત માત્રે પોતાનો ચોક્કસ મત રજૂ કરેછે.</p> <p>3. કોઈપણ બાબત સાચી છે કે પોતી કહી શકે છે.</p> <p>4. તારણોના આધારે સાચું અનુમાન કરી શકે.</p> <p>5. ગુણધર્મોના આધારે પદાર્થને ઓળખી બતાવેછે.</p> <p>6. નિર્ણય કરી શકે છે.</p>

આ યાદીના આધારે મૂલ્યાંકન કરતી વખતે દરેક ડેટુના આધારે બાળકનાં વર્તન પરિવર્તનોને ધ્યાનમાં લેવાનાછે.

શાખાકીય સર્વગ્રહી ગૂલ્યાંકન

આ પૈકીની પત્રક - A માટેના 20 પ્રતિનિધિરૂપ હેતુઓનીચે મુજબ છે:

ક્રમ	હેતુઓ	પ્રતિનિધિરૂપ હેતુઓ/ નિર્દેશકોનો ક્રમાંક
1.	જિષ્ણાસાવૃત્તિ	1, 2, 8
2.	અવલોકન	1, 6, 10
3.	ચોકસાઈ	2, 4, 7
4.	વૈજ્ઞાનિક દાખિલોક્ષણ	2, 6, 7
5.	વિવેચનાત્મક ચિંતન	1, 4, 7
6.	નિર્ણયશક્તિ	1, 2, 4
7.	સર્જનાત્મકતા	1, 3.

(ઉપરોક્ત હેતુઓનું મૂલ્યાંકન અવલોકન દ્વારા, મૌખિક કે કિયાત્મક કસોટીઓ દ્વારા કરી શકાય.)

સારાંત મૂલ્યાંકન :

સત્રને અંતે વિષયવસ્તુ આધારિત મૂલ્યાંકન કરવાનું થાય. આ મૂલ્યાંકનમાં જ્યુઝિન્ટ આધારિત પ્રથમસત્રનાં અભ્યાસક્રમ(પાઠ્યક્રમ)ને આવરી લેતું કુલ 80 ગુણાંતું પ્રશ્નપત્ર (લેઝિટ) તૈયાર કરવાનું થાય તથા તેમાં વિદ્યાર્થીએ મેળવેલ ગુણને 40 ગુણમાં રૂપાંતરિત કરવાના થાય.

સ્વઅધ્યયન આધારિત :

આ મૂલ્યાંકનમાં સ્વાધ્યાય પોથીના કાર્ય તથા વર્ગકાર્ય દરમિયાનનાં વિદ્યાર્થીના સ્વાધ્યાય કાર્યના આધારે મૂલ્યાંકન કરવાનું થાય.

પાઠ્યપુસ્તકમાં આપવામાં આવેલ પ્રોજેક્ટ, પ્રવૃત્તિના કાર્ય તથા સ્વઅધ્યયન પોથીના કાર્યની સમગ્ર છાપના આધારે કુલ 20 માંથી ગુણ મુકવાના થાય છે.

4.7 પર્યાવરણ :

સમગ્ર વિશ્વ આજે વિવિધ પ્રકારની પર્યાવરણીય સમસ્યાઓ સામે જગ્યામી રહ્યું છે. આપણી સમગ્ર જીવસૂચિની સલામતી, વિકાસ અને જીવન સુખેથી જીવવા માટે પર્યાવરણનું મહત્વ અનિવાર્ય છે. આમ વર્તમાન સમયમાં પર્યાવરણના જતન-સંવર્ધનની જરૂરિયાત ખૂબ જ જરૂરી બની ગઈ છે. આ બાબતને મહત્વ આપીને ધોરણ 1 થી 5 સુધીમાં વિદ્યાર્થી પર્યાવરણ શિક્ષણ મેળવે અને તેમનામાં કેટલાક એવા ગુણોનો વિકાસ થાય કે જેથી તે પોતાના સ્થાનિક પર્યાવરણને જાણે અને તેનું યોગ્ય જતન તથા સંવર્ધન કરવા પ્રેરાય.

આમ, વિદ્યાર્થીમાં પર્યાવરણ વિષયના જ્ઞાન ઉપરાંત વિવિધ ગુણોનો વિકાસ થાય તે માટે નીચેના જેવા હેતુઓ નક્કી કરવામાં આવ્યા છે:

શાળાકીય સર્વશાહી મૂલ્યાંકન

- (1) કોશલો
- (2) અનુષ્ઠાન
- (3) કાર્યકારણ સંબંધ
- (4) સહ-અસ્તિત્વનો સ્વીકાર
- (5) જીવાતા જીવન સાથેનો સંબંધ
- (6) પર્યાવરણનું જતન અને સંવર્ધન
- (7) પર્યાવરણપ્રેમી સમાજની રચના

સર્વશાહી મૂલ્યાંકનના પરિપ્રેક્ષમાં સત્રવાર પર્યાવરણ વિષયનું કુલ 100 ગુણનું મૂલ્યાંકન કરવાનું થાય છે.
આ 100 ગુણનું ભારાંક નીચે મુજબ છે :

મૂલ્યાંકના પ્રકાર	ગુણભાર
રચનાત્મક	40
સત્રાંત	40
સ્વ-આધ્યયન	20
કુલ	100

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન :

ઉપર જણાવેલ વિષય આધ્યારિત હેતુઓનું મૂલ્યાંકન આ વિભાગમાં કરવાનું થાય. જે માટે ખોરણ 3 થી 5 ના વિવિધ પૂરક ઉદ્દેશોની યાદી આ પ્રમાણે છે :

4.7.1 ધોરણ - 3 પર્યાવરણ - મારી આસપાસ (પ્રથમ સત્ર)

વિદ્યાર્થીઓ.....

- (1) જીવનમાં શિસ્તનું મહત્વ જાણો.
- (2) ધર, શાળા અને જાહેર સ્થળોએ યોગ્ય વ્યવહાર કરવાની સભાનતા કેળવો.
- (3) શિસ્તથી પોતાના વિકાસ પ્રત્યે હકારાત્મક અભિગમ કેળવતાં શીખો.
- (4) ખોરાકની જરૂરિયાત સમજો.
- (5) ખોરાકની આરોગ્ય ઉપર અસર (બાજુરુ તથા વાસી ખોરાક) વિશે જાણો.
- (6) સ્થાનિક વાનગીઓ વિશે જાણો.
- (7) સજીવ-નિર્જવનનું વગ્નીકરણ કરતાં શીખો.
- (8) સજીવ-નિર્જવનાં લાક્ષણો જાણો.

શાહીસ્મારક શિક્ષણ પ્રાંગન

- (9) સજીવ-નિર્જીવ વિશે અવલોકન કરતાં શીખે.
- (10) સજીવ-નિર્જીવના ઉપયોગ વિશે જાણે.
- (11) સ્થાનિક પર્યાવરણ વિશે જાણે.
- (12) ગામના લોકજીવન વિશે જાણે.
- (13) સામુદ્રાધિક સહઅસ્તિત્વનો સ્વીકાર કરવાનું જાણે.
- (14) પશુ, પક્ષી અને જીવજંતુની ચાલવાની, ઘોરાક લેવાની અને શરીર સફાઈની ટેલો વિશે જાણે.
- (15) પ્રાણીઓનું પશુ, પંખી અને જીવજંતુઓમાં વર્ગીકરણ કરે.
- (16) પ્રાણીઓની ઉપયોગિતા વિશે જાણે.
- (17) અંધારું - અજવાણું કેમ થાય છે તે વિશે જાણે.
- (18) અંધારું - અજવાણું થવા પાછળની ઘટનાઓ વિશે જાણે.

4.7.2 ધોરણ - 3 પર્યાવરણ - મારી આસપાસ (દ્વિતીય સત્ર)

- (1) વિદ્યાર્થી પોતાની આસપાસ આવેલી સંસ્થાઓ જેવી કે ગ્રામ્સચિવાલય, તેરી, બેન્ક, દવાખાનું, પોર્ટ ઓફિસના માથમિક કાર્યોનો પરિચય કેળવે.
- (2) વિદ્યાર્થી પોતાની આસપાસની વનસ્પતિઓને ઓળખો.
- (3) વનસ્પતિના પાંચ અંગો (મૂળ, થડ, પાન, કૂલ, ફળ)ને ઓળખો અને તેનાં પ્રથમિક કારણો જાણે.
- (4) વનસ્પતિના અંગોમાં રહેલી વિવિધતા વિશે જાણે.
- (5) હલકા-ભારે પદાર્થોને ઓળખીને વર્ગીકરણ કરે.
- (6) લીસા-ખરબચડા પદાર્થોને ઓળખીને વર્ગીકરણ કરે.
- (7) નરમ-કઠળા-બરડ પદાર્થોએ કબીજાની સાપેક્ષમાં હોય છે તે જાણે.
- (8) પદાર્થોના ગુણધર્મો જાણવા માટેની ચકસણીઓ કરતાં શીખે.
- (9) પોતાની આસપાસના પદાર્થોને ઓળખો.
- (10) વિદ્યાર્થી રાખ્યીય પ્રતીકોને ઓળખો.
- (11) શરીરના બાબ્ધ અને આંતરિક અંગોની માહિતી મેળવે.
- (12) શ્રસન સાથે સંકળાયેલ અંગોની ઓળખ પણ કરે અને હવાના અવરજનના માર્ગની સમજ મેળવે.
- (13) સ્થાનિક વ્યવસાયકારો વિશે જાણે.
- (14) વ્યવસાયકારોનાં ઓજારો અને તેનાં કાર્યોની સમજ કેળવે.

4.7.3 ધોરણ - 4 પર્યાવરણ - આપણી આસપાસ (પ્રથમ સત્ર)

વિદ્યાર્થીઓ.....

- (1) અક્સમાત થવાનાં કારણો વિશે જાણે.

શાળાકીય સર્વોચ્ચ ગૂદ્યાંકન

- (2) અક્ષમાતની ગંભીરતા અને પ્રાથમિક સારવાર વિશે જાણો.
- (3) અક્ષમાત ટાળવા અંગેની તકેદારી અને પોતાની ભૂમિકા વિશે જાણો.
- (4) સમતોલ ખોરાક અને તેની સ્વાસ્થ્ય પર અસરો વિશે જાણો.
- (5) ખોરાકની વિવિધતા વિશે જાણો.
- (6) ખોરાક બનાવવાની મુખ્ય રીતો વિશે જાણો.
- (7) આસપાસની વનસ્પતિથી પરિચિત બને.
- (8) આસપાસની વનસ્પતિના પ્રકાર જેવા કે વૃક્ષ છોડ કે વેલા વિશે જાણો.
- (9) સ્થાનિક કષાએ વનસ્પતિના વિવિધ ઉપયોગો વિશે જાણો.
- (10) સ્થાનિક પણવરણની જાણકારી મેળવે.
- (11) તાલુકાના લોકજીવનનો પરિચય મેળવે.
- (12) સામુદ્રાયિક સહ અસ્તિત્વનો સ્વીકાર કરવાનું શીખો/જાણો.
- (13) પશુપંખીઓમાં રહેલી સમાનતા અને વિવિધતા વિશે જાણો.
- (14) પશુ-પંખીની ખોરાકની ટેવો અને ઉપયોગિતા વિશે જાણો.
- (15) ચૂરજ, ચંદ્ર અને તારાઓ વિશે જાણો.
- (16) ચૂરજ, ચંદ્ર અને તારાઓની વિશેષતા વિશે જાણો.

4.7.4 ઘોરણ - 4 પર્યાવરણ - આપણી આસપાસ (દ્વિતીય સત્ર)

- (1) વિદ્યાર્થીનકશા નિર્માણની સમજ કેળવે.
- (2) વિદ્યાર્થીનકશામાં ડાબી-જમણી દિશા ઓળખી શકે.
- (3) વિદ્યાર્થીનકશામાં સંકેતોનો ઉપયોગ અને તેનું મહત્વ જાણો.
- (4) વિદ્યાર્થી સૂચિને આધારે દિશા વાચન કરી શકે.
- (5) સ્થાનિક સ્વરાજ્યની સંસ્થા વિશે જાણો.
- (6) સ્થાનિક સ્વરાજ્યની સંસ્થાના મહત્વને જાણો.
- (7) રાખ્યીય મતીકોનો વિસ્તૃત પરિચય અને રાખ્યું સાચે તેનો સંબંધ જાણો.
- (8) રાખ્યેમ વિશે તેમજ આપણી રાખ્યું પ્રત્યેની ફરજો વિશે જાણો.
- (9) આપણી ફરજો અને દેશ વિકસના સંબંધને જાણો.
- (10) પોતાની આસપાસના પદાર્થોને ઓળખો.
- (11) આસપાસના પદાર્થના શુષ્ણાખર્મો જાણો.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂલ્ફાંકન

- (12) પાચન સાથે સંકળાપેલ અંગોની માહિતી મેળવે.
- (13) ખોરાક પસાર થવાના માર્ગનું જ્ઞાન મેળવે.
- (14) માછીમાર, અગરિયા, પશુપાલક અને ખેડૂત વિશે જાણો.
- (15) તેઓના ઉત્પાદન અને હિન્દુરાયાં વિશે જાણો.
- (16) આ વ્યવસાયકારોને ખાદ્ય ઉત્પાદકો તરીકે જાણો.

4.7.5 દોરણ - 5 પર્યાવરણ - સૌની આસપાસ (પ્રથમ સત્ર)

વિદ્યાર્થીઓ.....

- (1) સ્વચ્છતા અને આરોગ્યને લગતી પ્રાથમિક ફરજોની સમજ કેળવશે.
- (2) જાહેર મિલકતને લગતી પ્રાથમિક ફરજોની સમજ મેળવશે.
- (3) પર્યાવરણની જાળવણીને લગતી પ્રાથમિક ફરજોની સમજ કેળવશે.
- (4) સામુદ્રાયિકતા અને સહઅસ્તિત્વ વિશે જાણો.
- (5) વિવિધ સુવિધા સંદર્ભે કામકરતા લોકોના શ્રમનું મહત્વ જાણો.
- (6) આસપાસની વનસ્પતિઓના બીજને ઓળખો/જાણો.
- (7) કઠોળ, અનાજ અને તેલીબિયાં માં વગ્ફાંકરણ કરતાં શીખો.
- (8) એકદળી અને દ્વિદળી બીજનું વગ્ફાંકરણ કરતાં શીખો.
- (9) બીજને વાવતાં અને અંકુરિત થતાં જતનનું મહત્વ જાણો.
- (10) બીજના ઊગવાની લાક્ષણિકતાઓ વિશે જાણો.
- (11) સ્થાનિક પર્યાવરણની જાણકારી પ્રાપ્ત કરે.
- (12) જિલ્લાના વૈવિધ્યસમ્બર લોકજીવનને જાણો.
- (13) કોઈ ઘટના અંગેનો કાર્યકારણ સંબંધ જાણો.
- (14) ભૂચર, જળચર, ખેચર અને ઊભયજીવીની સમજણ મેળવે અને વગ્ફાંકરણ કરતાં શીખો.
- (15) પ્રાણીઓ અને વનસ્પતિના સંરક્ષણ અને સંવર્ધન વિશે જાણો.
- (16) સેવાકીય વ્યવસાયકારો વિશે જાણો.
- (17) વ્યવસાયકારોના સાધનોને ઓળખો/સમજે.
- (18) સેવાકીય વ્યવસાયકાર સમાજને કઈ રીતે ઉપયોગી થાય એ વિશે જાણો.
- (19) ગુજરાતની કુદરતી સંપત્તિ વિશે જાણો.
- (20) પર્યાવરણના સંરક્ષણ અને સંવર્ધન પ્રત્યે જાગૃત થવા વિશે જાણો.

શાહીકીય સર્વગ્રાહી ગૂલ્ફ્યાંકન

4.7.6 ધોરણ - 5 પર્યાવરણ - સૌની આસપાસ (દ્વિતીય સમાચાર)

- (1) આહાર અને આરોગ્યનો સંબંધ જાણો.
- (2) રાંધ્વાની રીત સાથે આરોગ્ય સંકળાયેલું છે તે જાણો.
- (3) આહારના વિવિધ સ્વાદ વિશે જાણો.
- (4) રસોડામાં વપરાતા મસાલાઓની ઉપયોગિતા વિશે જાણો.
- (5) એસ્ટિડ, બેઈડી, ક્ષારનો માત્ર પ્રાથમિક પરિચય મેળવો.
- (6) બાળકો સ્થાનિક જમીનની વિવિધતાને જાણો તેમજ તેના બંધારણને સમજો.
- (7) બાળકો અલગ-અલગ સમયે અવલોકન કરી લાંબા-ટૂંકા રાત-દિવસ અને ચંદ્ર ઉગવાના સમયની સમજ કેળવે તેમજ આ ફેરફારની પોતાની જીવન પર કેવી અસર થાય છે તે જાણો.
- (8) સ્થાનિક કક્ષાઓ બનેલ દેશપ્રેમની લગતી ઘટનાઓનો પરિચય કેળવો.
- (9) બાળક જ્યાં રહે છે તેની આસપાસના શહીદો વિશે જાણો.
- (10) વિદ્યાર્થીનકશા નિર્માણની સમજ કેળવો.
- (11) નકશામાં ડાઢી-જમણી અને આગળ-પાછળની બાજુઓ આવેલ વસ્તુઓ દોરી શકે.
- (12) વિદ્યાર્થીઓ પોતાના જિલ્લાના નકશા વિશે જાણો.
- (13) રૂપિરાભિસરણ એટલે રૂપિરનું વહન તેનાથી માહિતગાર થાય.
- (14) છદ્ય આ કિયાનું સૌથી મહત્વનું અંગ છે તે જાણો.
- (15) રૂપિરના વહન સાથે સંકળાયેલ વિવિધ અંગોની ઓળખાણ કેળવો.
- (16) સ્થાનિક સ્વરાજ્યની સંરથાઓ વિશે જાણો.
- (17) પંચાયતોન ત્રિસ્તરીય માળખા વિશે જાણો.
- (18) પોતાની આસપાસના ઘન, પ્રવાહી અને વાયુ પદાર્થને જાણો.
- (19) બધા જ પદાર્થો સીધી કે આડકતરી રીતે પર્યાવરણમાંથી જ માત્ર થાય છે તે જાણો.

4.8 સામાજિક વિજ્ઞાન :

સામાજિક વિજ્ઞાન એ સમાજના વિવિધ પાસાંનો અભ્યાસ કરાવતું વિજ્ઞાન છે. તે વિદ્યાર્થીઓની બૌદ્ધિક ક્ષિતિજોને વિસ્તારે છે. સામાજિક વિજ્ઞાન એ જીવનમાં આચરણનું વિજ્ઞાન છે અને તે પ્રત્યેક નાગરિકના જીવન વ્યવહારોને આજીવન સર્વો છે. સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય દ્વારા વિદ્યાર્થી રાખ્યના નિર્માણમાં વ્યક્તિગત સુખ, સ્વાર્થ અને બલિદાન આપનાર મહાન પાત્રો વિશે જાણકારી મેળવે, તે જ પ્રમાણે આપણા રાખ્યની સંવૈધાનિક વ્યવસ્થાને સમજે અને નાગરિક તરીકેની વિકાસયાત્રાનો પાયો સંગીન બને તે રીતે જીવનશૈલી વિકસાવે. સાથે સાથે ભૌગોલિક સીમાઓ સાથે જોડાયેલા પ્રદેશોના લોકજીવન તેમજ તેમની જીવનશૈલી પર પ્રભાવ પાડતાં નૈસર્જિક પરિવર્તનોની જાણકારી મેળવે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

વિદ્યાર્થીઓમાં સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયના જ્ઞાન ઉપરાંત અભ્યાસ દ્વારા નીચે મુજબના હેતુઓ સિદ્ધ થાય તે અપેક્ષા રાખવામાં આવી છે:

- (1) સાંસ્કૃતિક વારસાનું ગૌરવ અને સંવર્ધન (જતન)
- (2) પ્રકૃતિગ્રેમ
- (3) લોકશાહીની સમાનતા
- (4) સામાજિકતા
- (5) કાર્યકારણનો સંબંધ

સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનના પરિપ્રેક્ષયમાં સત્રવાર સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયનું કુલ 100 ગુણનું મૂલ્યાંકન કરવાનું થાય છે.

પ્રથમ સત્રના અંતે 100 ગુણનું ભારાંક નીચે મુજબ છે:

મૂલ્યાંકનના પ્રકાર	ગુણભાર
રચનાત્મક	40
સત્રાંતે (લેખિત ઔપચારિક)	40 $(80 \div 2)$
સ્વ-ગાધ્યયન	20
કુલ	100

ઉપરોક્ત વિગત મુજબ બીજા સત્રના અંતે પણ 100 ગુણનું મૂલ્યાંકન કરવાનું રહેશે. કુલ આ વિષયમાં વર્ષાંતે 200 ગુણમાંથી ગ્રેડ આપવાના રહેશે.

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન:

રચનાત્મક મૂલ્યાંકન સામાજિક વિજ્ઞાન વિષયમાં પાઠના શૈક્ષણિક હેતુને ઘાને લઈ કરવાનું થાય છે, જે શિક્ષક આવૃત્તિમાં દરેક પાઠની શરૂઆતમાં આપવામાં આવેલ છે.

4.8.1 ધોરણ - 6 સામાજિક વિજ્ઞાન (પ્રથમ સત્ર)

વિદ્યાર્થીઓ:-

- (1) સાંસ્કૃતિક વારસાનું ગૌરવ અનુભવે અને તેનું જતન કરે.
- (2) રાનિક ઇતિહાસ વિશે જાણકારી મેળવે.
- (3) ઇતિહાસ જાણવાના ઓત વિશે જાણકારી મેળવે અને તેનો ઉપયોગ કરી શૈતિહાસિક બાબતોની તારફળી કરતાં શીખે.
- (4) નકશો, નકશાના પ્રકારો, નકશાના અંગો અને નકશા કેવી રીતે બનતા હશે તે વિશે જાણો; નકશો બનાવતાં શીખે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

- (5) કુટુંબના સત્યોનાં કામ, જવાબદારી અને તેની સંબંધો પર અસર વિશે જાણો.
- (6) 'નાગરિક' અને 'નાગરિકતા'નો અર્થ જાણો.
- (7) માનવજીવનની શરૂઆત કઈ રીતે થઈ તે વિશે જાણો.
- (8) આદિમાનવ દ્વારા થયેલ પથ્યરનાં ઓજારો, અજિન, ચક, પશુપાલનની શોધ વિશે સમજો.
- (9) પૃથ્વી અને તેના પર આવેલા કટિબંધો, પંડો અને મહાસાગરોનો પરિચય મેળવો.
- (10) માનવ કયા કારણે સ્થાયી થયો તે સમજો.
- (11) કેટલીક રીતે આપણું જીવન હજાર વર્ષ પહેલાંના લોકો જેવું જ છે. પરંતુ ઘણી બધી રીતે આપણું જીવન ખૂબ જ જૂદું છે, તે સમજો.
- (12) ગુજરાતના સ્થાન, સીમા અને ભૂપૃષ્ઠ વિશે જાણો.
- (13) ભારતના લોકોમાં રહેલી વિવિધતામાં એકતા સમજો.
- (14) વિદ્યાર્થીઓ ખોદકામ કરવાથી મળી આવેલ પ્રાચીન નગરો વિશે જાણો.
- (15) વિદ્યાર્થીઓ સિંહઘીણની સંસ્કૃતિ વિશે જાણો.

4.8.2 ધોરણ - 6 સામાજિક વિજ્ઞાન (ભિતીય સત્ર)

વિદ્યાર્થીઓ...

- (1) લેખિત અને ભૌતિક અવશેષોના આપારે જે-તે સમયનું સમાજજીવન જાણો.
- (2) આપણા પ્રાચીન ગ્રંથોથી માહિતગાર થાય.
- (3) ગુજરાતની આબોહવા વિશે જાણો.
- (4) ગુજરાતની આબોહવાની લાક્ષણિકતાઓ અને તેની માનવ જીવન પર થતી અસરો વિશે જણાવો.
- (5) કુદરતી સંસારનો જેવા કે જળસંસારન, જંગલો, વન્ય પ્રાણીઓ અને ખનિજોથી પરિચિત થાય.
- (6) કુદરતી સંસારનો વિવેક પૂર્વક ઉપયોગ કરતાં શીખો.
- (7) સ્થાનિક સરકાર (આમીઝુ)ની રચના, કાર્યો અને વહીવટ અંગે જાણો.
- (8) ભારતમાં પ્રારંભિત રાજ્ય વ્યવસ્થા કેવી રીતે અમલમાં આવી તેના વિશે જાણો.
- (9) જનપદ, મહાજનપદ અને ગણરાજ્ય સમયની શાસન વ્યવસ્થા વિશે જાણો.
- (10) ગુજરાતની ખેતી, ઉદ્યોગ અને વાહનવહાર વિશે જાણો.
- (11) સ્થાનિક સ્વરાજ્યની સંસ્થાઓની રચના, કાર્યો અને વહીવટ વિશે જાણો.
- (12) ભારતમાં થયેલા નવા વિચારોના ઉદ્ય, બૌદ્ધર્થ, જૈનપર્માત્મા ઉપનિષદ વિશે જાણો.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

- (13) ગુજરાતના લોકોના લોકજીવન વિશે જાણો.
- (14) ભારતમાં પ્રથમ સામ્રાજ્ય - મૌર્ય સામ્રાજ્ય અને તેની સ્થાપના, સંચાલન, સમાજ સંગર્ઠન અને સામાન્ય અશોક વિશે જાણો.
- (15) આપત્તિ, તેની માનવજીવન પરની અસરો અને આપત્તિ વ્યવસ્થાપન વિશે જાણો.
- (16) નાગરિકના મૂળભૂત હક્કો અને ફરજો વિશે જાણો.
- (17) ગુપ્તયુગના સમાટો અને તેમની કારકિર્દી તથા તે સમયની રાજકીય, આર્થિક, સામાજિક પરિસ્થિતિઓ તથા ભારતમાં ભૂતકાળની ભવ્યતા વિશે જાણો.
- (18) આપણા ખંડોમાં એન્ટાર્કિટિક અને ઓસ્ટ્રેલિયા ખંડનો પરિચય મેળવો.

4.8.3 ધોરણ - 7 સામાજિક વિજ્ઞાન (પ્રથમ સત્ર)

વિધાર્થીઓ:-

- (1) હર્ષવર્ધનના સમયના ભારતની રાજકીય, આર્થિક અને સામાજિક પરિસ્થિતિ વિશે જાણો.
- (2) ભારતના ભૂતકાળની ભવ્યતા વિશે જાણો અને તેનું ગૌરવ અનુભવે.
- (3) પરિભ્રમણ ગતિ અને પરિક્રમણ ગતિ વિશે જાણો.
- (4) ઋતુ પરિવર્તનની ઘટનાઓથી પરિચિત થાય.
- (5) સરકાર, તેના કાર્યો અને તેનાં અંગોથી માહિતગાર બને.
- (6) સાંસ્કૃતિક વારસાનું ગૌરવ અનુભવે અને તેનું જતન કરે.
- (7) રાજ્યપૂત્ર યુગની શાસનવ્યવસ્થા વિશે જાણકારી મેળવો.
- (8) રાજ્યપૂતોની વીરતા, શૂરવીરતા અને ખમીર વિશે જાણકારી મેળવો.
- (9) સ્થળ અને સમયની માહિતી મેળવો.
- (10) અક્ષાંશવૃત્ત અને રેખાંશવૃત્તોથી પરિચિત થાય.
- (11) આંતરરાષ્ટ્રીય દિનાંતર રેખાથી પરિચિત થાય.
- (12) સ્થાનિક સમય અને પ્રમાણ સમયથી વાકેફ થાય.
- (13) સાંસ્કૃતિક વારસાનું ગૌરવ અનુભવે, તેમજ ઐતિહાસિક બનાવો કે ઘટનાઓના સંબંધ વિશે જાણો.
- (14) ભારતનું સ્થાન, તેની સીમાઓ, વિસ્તાર અને ભૂપૃષ્ઠ વિશે જાણો.
- (15) મધ્યયુગીન દિલહી સલ્તનત અને તેના શાસકો વિશે જાણો.
- (16) મધ્યયુગની મહિલા શાસકો વિશે જાણો.
- (17) રાજ્ય સરકારની રચના, કાર્યો અને વહીવટ વિશે જાણો.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂલ્ફાંકન

4.8.4 ધોરણ - 7 સામાજિક વિજ્ઞાન (દ્વિતીય સગ)

વિદ્યાર્થીઓ.....

- (1) ભાષ્યકાળીન ગુજરાતના શાસકો અને તેમની શાસન વ્યવસ્થા વિશે જાણો.
- (2) ભારતની આબોહવા વિશે જાણો.
- (3) આબોહવાની માનવજીવન પર થતી અસરો વિશે જાણો.
- (4) ભારતના કુદરતી સંસાધન વિશે જાણો અને તેનો વિવેકપૂર્વક ઉપયોગ કરતાં શીખો.
- (5) આદાલતો અને તેમના કાર્યો વિશે જાણો.
- (6) મુઘલકાળની મહત્વના શાસકો વિશે જાણકારી મેળવો.
- (7) મુઘલકાળની શાસન વ્યવસ્થા, સમાજ વ્યવસ્થા અને સ્થાપત્ય વિશે માહિતગાર થાય.
- (8) ભારતની જેતી, ઉદ્યોગ અને વાહનવ્યવહાર વિશે જાણો.
- (9) મુઘલકાળના શાસકો, શાસન વ્યવસ્થા, સમાજ વ્યવસ્થા અને સ્થાપત્ય વિશે માહિતગાર થાય.
- (10) ગ્રાહકના અધિકારો અને ગ્રાહક સુરક્ષા વિશે જાણો.
- (11) આપણા ભૂતકાળના વારસાથી પરિચિત થાય.
- (12) જે-તે પ્રદેશના સમાજ અને ભૂગોળથી પરિચિત થાય.
- (13) પદ્ધિમભારતના લોકોના પહેરવેશ, આધાર, ભાષા, બોલી, ઉત્સવો અને આર્થિક પ્રવૃત્તિઓ વિશે જાણો.
- (14) જાહેર મિલકતનું મહત્વ અને તેની જગતવારી વિશે જાણો.
- (15) ભારતની પ્રાચીન સમયની ધાર્મિક-સામાજિક પરિસ્થિતિથી વાકેફ થાય.
- (16) પ્રાચીન ભારતના વિવિધ સંતોના કાર્યો અને તેમના ઉપદેશથી માહિતગાર થાય.
- (17) ઉત્તર અમેરિકા, દક્ષિણ અમેરિકા અને યુરોપ હંડથી પરિચિત થાય.

4.8.5 ધોરણ - 8 સામાજિક વિજ્ઞાન (પ્રથમ સગ)

વિદ્યાર્થીઓ.....

- (1) ભારતમાં યુરોપિયન પ્રજાના આગમનથી ભારતીય ઇતિહાસ પર પેટેલી દૂરોગામી અસરો વિશે જાણો.
- (2) પૃથ્વી પર આવેલ વિવિધ આવરણો અને તેની માનવજીવન ઉપર પડતી અસર વિશે જાણકારી મેળવો.
- (3) ભારતના બંધારણની વિશેષતાઓ જેવી કે ધર્મનિરપેક્ષતા, પ્રજાસત્તાક, સંઘરાજ્ય, નાગરિકના મૂળભૂત અધિકારો વિશે જાણકારી મેળવો.
- (4) ભારતીય શાસકોની નબળાઈને કારણે વિદેશી પ્રજા શાસક કેવી રીતે બની? તેના વિશે જાણો.
- (5) પ્રાકૃતિક આપણિઓ વિશે જાણો.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

- (6) પ્રાકૃતિક આપત્તિના ઉદ્ભવ થવાના કારણો વિશે જાણો.
- (7) અંગ્રેજોએ ભારત પર જે રીતો અપનાવી શાસન કર્યું તેની આપણા દેશ પર કઈ રીતે અસર પડી તે જાણો.
- (8) બદલાતી જતી આભોહવા અને તેની વ્યાપક અસરો વિશે જાણો અને તેના ઉપાયો વિશે વિચારો.
- (9) ભારતીય સંસદની રચના, તેના કાર્યો તથા સંસ્કૃતીય વહીવટી કાર્યમણ્ણાલી વિશે જાણકારી મેળવો.
- (10) અંગ્રેજ શાસન સામે ભારતીય મજાઓ અને શાસકોએ કરેલ મુખ્ય સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામ વિશે જાણકારી મેળવો.

4.8.6 ઘોરણ - 8 સામાજિક વિજ્ઞાન (ભિત્તીય સામ)

વિદ્યાર્થીઓ.....

- (1) ભારતની ધાર્મિક, સામાજિક પરિસ્થિતિથી માહિતગાર થશે.
- (2) વિવિધ સમાજ સુધારકો વિશે જાણો અને તેમના કાર્યોથી વાકેફ થાય.
- (3) પ્રાચીન અને હાલની ધાર્મિક-સામાજિક પરિસ્થિતિનો તુલનાત્મક અભ્યાસ કરી માહિતી મેળવો.
- (4) પર્યાવરણીય મદ્દખલા અને તેની અસરોથી માહિતગાર થાય.
- (5) મદ્દખલા ઘટાડવાના ઉપાયોની સમજ કેળવો.
- (6) અંગ્રેજ શાસન સામે ભારતમાં ઉદ્ભવેલ રાખ્યાદ વિશે જાણકારી મેળવો.
- (7) આજાદ હિંદ ફોજ અને તેની કામગીરી વિશે જાણો.
- (8) સરકારના અંગતરીકે ન્યાયતંત્ર અને તેની પ્રક્રિયાનું મહત્વ જાણો.
- (9) વડી અદાલત અને સર્વોચ્ચ અદાલતની પ્રક્રિયા અને તેનું મહત્વ જાણો.
- (10) રાષ્ટ્રીય સ્વાતંત્ર્ય ચળવણની કાંતિકારી પ્રવૃત્તિઓ સાથે સંકળાપેલ વિશિષ્ટ બજીટો વિશે જાણો.
- (11) ભારતીય માનવ સંસાધન વિશે જાણો.
- (12) ગાંધીજીનું ભારતમાં આગમન અને તેમના સમયની ચળવળો વિશે જાણો.
- (13) ભારતની સમર્યાઓ અને તેના ઉપાયો વિશે જાણો.
- (14) આપણી અર્થવ્યવસ્થા વિશે જાણો.
- (15) સવિનય કાનૂનભંગ, ગોળમેજી પરિષદો અને હિંદ છોડો લક્ષ્ય વિશે જાણો.
- (16) સંયુક્ત રાખ્યો (યુનો) અને તેની વિવિધ વિશ્વ સંસ્થાઓ વિશે જાણો.
- (17) વિશ્વ બંધુત્વની ભાવના કેળવાય.
- (18) ભારતની આજાદી અને તે સમયની સમર્યાઓ વિશે જાણો.
- (19) રાજ્યોની પુનર્જના, મહાગુજરાત ચળવળ, ફેન્ચ, પોર્ટુગિઝ શાસનથી સ્વતંત્રતા, ભારત-પાકિસ્તાન સંબંધો અને આજના ભારતની પરિસ્થિતિ વિશે જાણો.
- (20) આંકિકા અને એશ્રીયા પંડનો પરિચય મેળવો.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

પ્રકરણ : 5

વ્યક્તિત્વ વિકાસ : પત્રક D અને B ના વિધાનો માટેના નિર્દેશકો

વ્યક્તિત્વ વિકાસના મૂલ્યાંકન માટે ધોરણ-1 અને 2 માટે પત્રક - D માં અગ્નિયાર વિધાનો, જ્યારે ધોરણ-3 થી 8 માટે પત્રક - B માં ચાળીસ વિધાનો પૈકી 31 વિધાનો આપેલા છે જ્યારે 9 વિધાનો શિક્ષકે પોતાની સ્થાનિક પરિસ્થિતિ મુજબ જાતે લખવાનાં છે. આ વિધાનોને આધારે શિક્ષકે વિદ્યાર્થીના વ્યક્તિત્વ વિકાસનું મૂલ્યાંકન કરવાનું થાય છે. શિક્ષકે દરેક વિધાનને આધારે બાળકનું અવલોકન કરી મૂલ્યાંકન કરવાનું છે, જે માટે દરેક વિધાન માટે ઉદાહરણરૂપી કેટલાક નિર્દેશકો આ સાથે આપવામાં આવ્યા છે. આવા નિર્દેશકો દ્વારા શિક્ષકે જે-તે વિધાનનું મૂલ્યાંકન કરવાનું હોય છે. આહી આપવામાં આવેલા નિર્દેશકો ઉદાહરણરૂપ છે. આ સિવાયના પણ નિર્દેશકો આવી શકે. શિક્ષકે પોતાના અનુભવ અને સૂઝનો ઉપયોગ કરી, વિદ્યાર્થીઓના વ્યક્તિત્વ વિકાસના પાસાનું મૂલ્યાંકન કરવાનું રહેશે.

નોંધ : પત્રક - B (વ્યક્તિત્વ વિકાસ)ના ચાળીસ વિધાનોનું મૂલ્યાંકન કરતી વખતે વિદ્યાર્થીની વયક્ષણ અને ધોરણને ધ્યાનમાં રાખવાનાં છે.

5.1 વ્યક્તિત્વ વિકાસ :

પ્રાથમિક શિક્ષણને અંતે વિદ્યાર્થીઓના શારીરિક માનસિક સાંબેદિક અને સામાજિક વિકાસને આધારે તેના વ્યક્તિત્વનું ઘડતર થતું હોય છે. આ વ્યક્તિત્વના વિકાસ માટે દરેક શિક્ષક તેના નિર્દેશકોથી માહિતગાર હોવો આવશ્યક છે. આ નિર્દેશકોની પત્રક D અને E ના સંદર્ભમાં વિગતો નીચે મુજબ છે.

5.1.1 ધોરણ-1

- (1) શાળાએ નિયમિત અને સમયસર આવે છે.
 - વિદ્યાર્થી હાજરીપત્રકના આધારે જાણકારી મેળવવી.
 - શિક્ષક અવલોકન.
- (2) શરીર અને કપડાં સ્વચ્છ રાખે છે.
 - વિદ્યાર્થી રોજ નાહીં હોઈને આવતો હોય.
 - વિદ્યાર્થીના વાળ વ્યવસ્થિત હોય.
 - વિદ્યાર્થીના નાખ કપાયેલા હોય.
 - વિદ્યાર્થીના કપડાં સ્વચ્છ હોય.
 - જમતાં પહેલાં ધાથ-પગ સાફ કરે.
 - વિદ્યાર્થીના આંખ-કાન-નાક સ્વચ્છ હોય.
- (3) સમૂહમાં દળીમળીને રહે છે.
 - વર્ગમાં બીજા વિદ્યાર્થીઓ સાથે મૈન્ઝિભર્સ વ્યવહાર કરતો હોય.
 - જૂથકાર્ય દરમિયાન એકબીજાને મદદ કરતો હોય.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

- વિરામના સમયે સમૂહમાં રમતો રમતો હોય.
- અન્ય વિદ્યાર્થીઓ સાથે લડાઈ-ઝડાન કરે.
- (4) વડીલો પ્રત્યે આદર ધરાવે છે.
 - શિક્ષકો-વડીલોને માનથી બોલાવે.
 - વર્ગમાં વડીલ વ્યક્તિ દાખલ થાય તો તેનું સન્માન કરે.
 - માતા-પિતા કે અન્ય વડીલોની વાતો માને.
- (5) શાળાકીય કાર્યક્રમોમાં સહકાર આપે છે.
 - પ્રાર્થના સંમેલનમાં નિયમિત આવે.
 - તહેવારોની ઉજવણી કે કાર્યક્રમોમાં હાજરી આપે કે ભાગ લે.
 - શિક્ષકે સોંપેલ કાર્ય કરે.
- (6) સત્ય બોલવાનું વલણ દાખવે છે.
 - સાચું બોલે.
 - કોઈની ભૂલ થઈ ગઈ હોય તો તેનો સ્વીકાર કરે.
 - કોઈની ખોવાયેલી વસ્તુ જે તો પરત કરે.
- (7) શિસ્તપૂર્વક વર્તે છે.
 - શિક્ષકે સોંપેલ કાર્ય કરે.
 - કાર્યક્રમ દરમિયાન શિસ્તમાં રહે.
- (8) પુસ્તકો/સાધનો વ્યવસ્થિત રાખે છે.
 - પુસ્તકો સાચવીને રાખે.
 - પુસ્તકને ગંદુન કરે. (સ્વચ્છ રાખે)
 - પુસ્તક ફાડીન નાંખે.
 - શાળાના સાધનોની જાળવણી કરે.
- (9) નવું જીણવાની જિજ્ઞાસા ધરાવે છે.
 - વિદ્યાર્થી શિક્ષકને પ્રશ્નો પૂછે છે. (પુછ્યપરછ કરે)
 - નવી બાળતો જીણવાનો પ્રયત્ન કરે.
 - પોતે કરેલા કાર્યો શિક્ષકને બતાવે.
- (10) પ્રાણીઓ પ્રત્યે કરુણા દાખવે છે.
 - શાળામાં આવેલા પ્રાણી પ્રત્યે લાગણીપૂર્વક વર્તે.
 - પશુ-પક્ષીઓ પ્રત્યે સંવેદનશીલ બને.
- (11) જૂથકાર્યમાં સક્રિયપણે ભાગ લે છે.
 - જૂથમાં કાબ્યનું ગાન કરે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

- જૂથ અભિનયમાં ભાગ લે.
- રમત કે નાટક દરમિયાન જૂથમાં કાર્ય કરે.

5.1.2 ઘોરણ-2

- (1) સમયસર અને નિયમિત રીતે શાળાએ આવે છે.
 - નિયમિત આવે. (શાળા હાજરીપત્રક)
 - સમયસર આવે. (શિક્ષક અવલોકન)
- (2) શરીરની અને પહેરેલા કપડાની સ્વચ્છતા રાખે છે.
 - દરરોજ નાહીંપોઈને આવે.
 - નખ કપાયેલા હોય, આંખ-કાન-નાક સ્વચ્છ હોય.
 - દરરોજ સ્વચ્છ કપડાં પહેરે.
 - જમતાં પહેલાં હાથ સાફ કરે.
 - રમત-જમત પછી હાથ-પગ પર લાગેલી ધૂળ સાફ કરે.
- (3) વર્ગમાં અન્ય બાળકો સાથે હળીમળીને રહે છે.
 - વર્ગમાં અન્ય બાળકોને મદદરૂપ બને.
 - અન્ય વિદ્યાર્થીઓ સાથે મૈત્રીભર્યો વ્યવહાર કરે.
 - સમૂહકાર્યમાં ભાગ લે.
 - રમત અને નાટકની પ્રવૃત્તિઓમાં જોડાય.
- (4) વર્ગાને શાળાની સફાઈમાં ભાગ લે છે.
 - વર્ગ સ્વચ્છતાની ટૂકડીમાં નિયમિત કાર્ય કરે.
 - શાળાની કચરાપેટીનો ઉપયોગ કરે.
 - વર્ગ સુશોભનમાં રસ દાખવે.
- (5) ઉત્સવો અને રાષ્ટ્રીય પર્વોની ઉજવણીમાં ભાગ લે છે.
 - ઉત્સવોની ઉજવણીમાં ભાગ લે.
 - ઉત્સવો સંદર્ભે પ્રાર્થનાસભામાં રજૂઆત કરે.
 - ૧૫મી ઓગસ્ટ, ૨૬મી જીન્યુઆરી જેવા રાષ્ટ્રીય પર્વો દરમિયાન શાળામાં હાજર રહે.
 - રાષ્ટ્રીય પર્વો દરમિયાન સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમમાં ભાગ લે.
- (6) રમતો અને પ્રવૃત્તિમાં હોંશથી ભાગ લે છે.
 - રમત-જમતમાં ભાગ લે./તત્પર રહે.
 - જૂથકાર્યમાં રસ દાખવે.
 - રમત દરમિયાન નિખાલસતા દાખવે.

શાળાકીય સર્વગ્રહી ગૂલ્યાંકન

- (7) પ્રાર્થના સંમેલનમાં યોગદાન આપે છે.
- પ્રાર્થના સંમેલનમાં નિયમિત હાજર રહે.
 - પ્રાર્થના સંમેલનમાં વિદ્યાર્થીઓની રજૂઆતને ધ્યાનપૂર્વક સાંભળે.
 - પ્રાર્થના સંમેલનમાં પોતાની રજૂઆત કરે.
 - પ્રાર્થના સંમેલનમાં વિદ્યાર્થીઓની કૃતિઓને બિરદાવે.
- (8) રસપૂર્વક અવલોકન કરે છે.
- શાળામાં બનતી ઘટનાઓની નોંધ રાખે.
 - વિશેષ દિનની પ્રાર્થનાસભામાં નોંધ રાખે.
 - શાળામાં આવેલ અતિથિવિશેપ વિશે જાણકારી મેળવે.
- (9) જિઝાસુછે. નવું નવું જાણવા પ્રયત્ન કરે છે.
- નવી વસ્તુઓ વિશે જાણવાનો પ્રયત્ન કરે.
 - નવી ઘટનાઓ વિશે માહિતી પ્રાપ્ત કરે.
 - ઘટનાઓ/પ્રસંગો બાબતે પ્રશ્નોત્તર કરે.
- (10) પશુ-પંપીઓ તરફ પ્રેમભાવ રાખે છે.
- પશુ-પંપીઓ માટે કૂડાઓમાં પાણી ભરે.
 - પક્ષીઓને દાઢા નાખે.
- (11) પોતાને ભાગે આપેલું કાર્યહોંશથી કરે છે.
- પોતાને સોંપેલું કાર્યપૂર્ણ કરે.
 - પોતે કરેલ કાર્ય બતાવે.

5.2 ઘોરણ 3 થી 8 ના વ્યક્તિત્વ વિકાસના નિર્દેશકો (પાઠક - B ના સંદર્ભમાં)

- વિધાન: (1) શાળામાં નિયમિત આવે છે.
- વગનું હાજરી પત્રક
 - શિક્ષકનું અવલોકન
- વિધાન: (2) પ્રાર્થના સંમેલનમાં નિયમિત સામેલ થાય છે.
- પ્રાર્થના સંમેલનમાં રજૂઆત/ભાગીદારી
 - પ્રાર્થના કાર્યક્રમ શાંતિથી/રસપૂર્વક સાંભળે છે.
- વિધાન: (3) શાળાની સ્વચ્છતા જાણવે છે.
- સ્વચ્છતા વિંખ્યક મવૃત્તિઓમાં ભાગીદારી
 - શિક્ષકનું અવલોકન
- વિધાન: (4) બીજા વિદ્યાર્થીઓને મદદરૂપ થાય છે.
- વિદ્યાર્થીઓનો વર્ગ વ્યવહાર/શિક્ષકનું અવલોકન

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

- વિધાન : (5)** સોંપેલું કાર્ય સારી રીતે કરે છે.
- વર્ગશિક્ષણકાર્ય/શિક્ષકનું અવલોકન
 - શિક્ષકે પાઠેલા જૂથમાં કાર્યને આધારે
- વિધાન : (6)** ક્રોઈપણ કાર્ય કરવામાં તત્પરતા દાખલે છે.
- શિક્ષક દ્વારા આપાતી સૂચના/કાર્યમાં દાખવવામાં આવતી તત્પરતાને આધારે
- વિધાન : (7)** શિક્ષણ પ્રત્યે હક્કારાત્મક વલશ ધરાવે છે.
- શિક્ષક સાથેના બ્યવહારને આધારે
 - વર્ગશિક્ષણ કાર્ય/શિક્ષકનું અવલોકન
- વિધાન : (8)** શાળા મિલકતની જાળવણી રાજે છે.
- વિધાન : (9)** સોંપેલ કાર્યની ગુણવત્તાને આધારે સહાધ્યાપી પ્રત્યે સહયોગ દાખલે છે.
- સહાધ્યાપી પ્રત્યેના બ્યવહારને આધારે
- વિધાન : (10)** વ્યક્તિગત સ્વચ્છતા અને સુધડતા જાળવે છે.
- પહેરવેશની, શારીરિક સ્વચ્છતાની અવલોકનને આધારે
- વિધાન : (11)** પર્યાવરણની સમતૃલા જાળવવામાં ઉપયોગી થાય છે.
- ઠકો કલણની પ્રવૃત્તિ/શાળા બાગની જાળવણીની પ્રવૃત્તિને આધારે
- વિધાન : (12)** ઈતરવાચન
- શાળા પુસ્તકાલયના ઉપયોગને આધારે
 - વર્ગશિક્ષણકાર્ય સમયે
 - પ્રાર્થના સંમેલન વખતે રજૂઆત
 - શાળાકીય કાર્યક્રમમાં રજૂઆત
- વિધાન : (13)** ભાધા થુદ્ધ સાથેનું મરોડાર અક્ષરલેખન.
- વિધાથીને આપેલ ગૃહકાર્ય/શાળા સમયમાં કરેલ લેખન કાર્યને આધારે
 - નોટબુક/વર્કબુકના અવલોકનના આધારે
- વિધાન : (14)** મૌલિક વાર્તાકથન - વક્તવ્ય
- પ્રાર્થના કાર્યક્રમ/શાળા કાર્યક્રમમાં રજૂઆતને આધારે
- વિધાન : (15)** ગાન/વાદન (અભિનય, બાળગીત) વગેરે.
- અભિનય ગીતમાં ભાગીદારી
 - પ્રાર્થના કાર્યક્રમ, શાળા કાર્યક્રમગીત/કાવ્ય/નાટક/અભિનયની રજૂઆતના આધારે
 - શૈક્ષણિક કાર્ય દરમિયાન ગીત, કાવ્યની રજૂઆત
 - આરોહ-અવરોહ સાથે ગાયછે.
 - લય-તાલ સાથે વાદન કરી શકે છે.
 - તાલ સાથે અભિનય કરી શકે છે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂલ્ફાંકન

- વિધાન: (16)** ચિત્રમાં રેખાંકન સ્પષ્ટ અને સુંદર કરે છે.
 ● વિષયને અનુરૂપ ચિત્રો/આકૃતિ/આકારોમાં કરેલ રંગપૂરણીના આધારે
- વિધાન: (17)** ચિત્રમાં રંગપૂરણી સારી રીતે કરે છે.
 ● વિષયને અનુરૂપ દોરેલ ચિત્ર/આકૃતિ/આકારોમાં કરેલ રંગપૂરણીના આધારે
- વિધાન: (18)** યૌગિક હિયાઓ ઉત્સાહપૂર્વક કરે છે.
 ● પ્રાર્થના કાર્યક્રમમાં યોગ નિર્દશન સમયે.
 ● વિવિધ કાર્યક્રમોમાં/સ્પર્ધાઓમાં યોગના નિર્દશનને આધારે
- વિધાન: (19)** સરળ આસનો યોગ્ય સ્થિતિમાં કરે છે.
 ● આસનોના અવલોકનને આધારે.
- વિધાન: (20)** સાંઘિક રમતો ક્રોશલ્યપૂર્વક રમે છે.
 ● વિરામસમયે (રીસેશ) રમતી રમતોના અવલોકનને આધારે
 ● શાળામાં રમતી રમત-ગમત સમયે અવલોકનને આધારે
 ● ક્રોશલ્ય શિક્ષણના અંતે અવલોકનને આધારે
 ● વિવિધ સ્પર્ધાઓમાં પ્રદર્શનના આધારે
- વિધાન: (21)** જેલકૂદ અને જિઝનાસ્ટિક ગતિમેળ અને લયબદ્ધ રીતે કરે છે.
 ● ક્રોશલ્ય શિક્ષણના અંતે અવલોકનના આધારે
 ● સ્પર્ધાઓમાં પ્રદર્શનના આધારે
- વિધાન: (22)** ઉત્સવ ઉજવણી
- શાળામાં ઉજવાતા વિવિધ ઉત્સવોમાં ભાગીદારી
 - સ્થાનિક વિસ્તારમાં ઉજવાતા ઉત્સવોમાં શિક્ષકનું નિરીક્ષણ
- વિધાન: (23)** વિશેષ દિનની ઉજવણી:
- વિશેષ દિનની ઉજવણીમાં સહભાગીદારી
 (પર્યાવરણ દિવસ, વિવેકાનંદ-મહાત્મા ગાંધી જયંતિ, શિક્ષક દિન વગેરે)
- વિધાન: (24)** નાટ્ય, નૃત્ય, વેશભૂષા અભિનય
- પ્રાર્થના સભા/શાળા કાર્યક્રમોમાં પ્રદર્શનને આધારે
 - સ્પષ્ટ ઉચ્ચાર સાથે સંવાદો રજૂ કરી શકે છે.
 - તાલ સાથે લોકનૃત્યો, અભિનય કરી શકે છે.
 - રંગમંચ પરથી નિર્ભય રીતે રજૂઆત કરી શકે છે.
- વિધાન: (25)** પ્રશ્નમંચ (ક્વિઝ)માં ભાગીદારી
- શાળામાં યોજેલ કાર્યક્રમને આધારે
 - વગ્નિશિક્ષણકાર્ય દરમિયાના પ્રશ્નોત્તરને આધારે
 - શાળા બહારના કાર્યક્રમમાં પણ ભાગીદારી

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

- વિધાન : (26)** મૂલ્યશિક્ષણની પ્રવૃત્તિમાં ભાગીદારી
- વિદ્યાર્થીઓ સૂચનાઓનું પાલન કરે છે.
 - શિસ્તમાં રહે છે.
 - સાચું બોલે છે.
- વિધાન : (27)** વિવિધ સ્પર્ધાઓ
- શાળામાં યોજાતી સ્પર્ધાઓમાં ભાગીદારીને આધારે
 - રીઆર્સી/બીઆર્સી કક્ષાએ યોજાનારી વિવિધ સ્પર્ધાઓમાં ભાગીદારીને આધારે
 - રમતોત્સવ, વિજ્ઞાનમેળામાં ભાગીદારીને આધારે
- વિધાન : (28)** ઈકોકલબની પ્રવૃત્તિ:
- ઈકોકલબના છોડ-વૃક્ષોની માવજત/ઉછેરને આધારે
 - ઈકોકલબના વૃક્ષો વાવવા/ઉછેરવાની પ્રવૃત્તિને આધારે
- વિધાન : (29)** પ્રવાસ-પર્યટન/મુલાકાત
- શાળા/વર્ગને આધારે યોજાયેલ પ્રવાસ/પર્યટન/મુલાકાતના અહેવાલ લેખનને આધારે
 - પ્રવાસ/પર્યટન/મુલાકાત સમયે અવલોકનના આધારે
- વિધાન : (30)** કાગળકામ, ટી.ઓ.લ.એ.મ. નિર્માણમાં સહયોગ
- વર્ગમાં થતી પ્રવૃત્તિને આધારે
 - વિષય અનુરૂપ/એકમઅનુરૂપ સાધનોના નિર્માણને આધારે
- વિધાન : (31)** માટીકામ/બાગકામ/શાળા સુશોભન:
- વર્ગમાં થતી વિવિધ માટીકામની પ્રવૃત્તિને આધારે
 - શાળા બાગને જાળવવાની પ્રવૃત્તિને આધારે
 - શાળા સુશોભન પ્રવૃત્તિમાં ભાગીદારી

ચિત્રકલાના વિધાન :

- (1) ચિત્રમાં વિષયને અનુરૂપ પ્રમાણ-માપની સમજ પಡે છે.
- કાગળના પ્રમાણમાં દોરેલ ચિત્ર/આકૃતિ/આકારના આધારે
- (2) ચિત્રમાં રેખાંકન સ્પષ્ટ અને સુંદર કરે છે.
- વિષયને અનુરૂપ દોરેલ ચિત્ર/આકૃતિ/આકારના આધારે
- (3) ચિત્રમાં રંગપૂરણી સારી રીતે કરે છે.
- વિષયને અનુરૂપ દોરેલ ચિત્ર/આકૃતિ/આકારોમાં પૂરેલ રંગના આધારે
- રંગોની પસંદગીના આધારે

ચિત્રકલાના મૂલ્યાંકન માટે દ્યાનમાં રાખવાની બાનતો :

- ચિત્રકામની પ્રવૃત્તિમાં રસપૂર્વક જોડાય છે કે કેમ?
- ચિત્રસ્પર્ધામાં ભાગીદારી નોંધાવે છે કે કેમ?

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

- કાગળના પ્રમાણમાં ચિત્રનું પ્રમાણ-માપ જળવાય છે કે કેમ?
- ચિત્રના રેખાંકનની ચોકસાઈ તથા કાગળની સ્વચ્છતા કેવી જણાય છે?
- ચિત્રમાં રંગો ચોકસાઈપૂર્વક પૂરવામાં આવેલ છે કે કેમ?

કાર્યાનુભવ મૂલ્યાંકન

શિક્ષક મિત્રો,

કાર્યાનુભવનું મૂલ્યાંકન પરિશીલન 'બી'માં આપેલ કાર્યાનુભવના વિધાનોને ધ્યાનમાં રાખીને કરવાનું થાય છે. કાર્યાનુભવના મૂલ્યાંકનના માપદંડો માહિતી કે પુસ્તકિયા શાન આધારિત નહીં, ગોખાડાપણીને આધારે નહીં પણ કાર્યાનુભવને તેજદ્રમાં રાખીને નક્કી કરેલ છે.

કાર્યાનુભવ મૂલ્યાંકન માટે કાર્યજૂથો અને કાર્યસ્થળ કે કાર્યશાળાનું નિર્માણ કરવા માટે સામૂદ્રાયિક મૂડીરોકાણનો સહયોગ મેળવવો તથા યોગ્યતમાં ટેક્નોલોજીનો ઉપયોગ કરવો.

કાર્યાનુભવની પ્રવૃત્તિઓનું મૂલ્યાંકન આ રીતે કરી શકાય:

- સામાજિક - સમૂહકાર્યનું મૂલ્યાંકન
- વિદ્યાર્થીઓની પ્રગતિની નોંધનું મૂલ્યાંકન
- વિદ્યાર્થીઓના વ્યક્તિત્વનું મૂલ્યાંકન

NCERT નવી દિલ્હી અનુસાર કાર્યાનુભવ મૂલ્યાંકનના મહત્વના ઘટકો :

(1) કાર્ય-કામપત્રેની નિધા	(5) સહકાર
(2) શ્રમઅને શ્રમકાર્ય કરનાર પત્રેનો આદર	(6) સમાજસેવા
(3) રસ	(7) સંગઠન
(4) સ્વયંશિસ્ત	(8) કાર્યનિપૂણતા

કાર્યાનુભવની પ્રવૃત્તિનું મૂલ્યાંકન

ક્રમ	પ્રવૃત્તિનું નામ	પ્રવૃત્તિમાં શું અને કેવી રીતે થઈ શકે?	પ્રવૃત્તિનું મૂલ્યાંકન
1.	ઇકો કલબની પ્રવૃત્તિમાં સહભાગીદારી	બાળકો નીચે મુજબની ઇકો કલબની પ્રવૃત્તિઓ કરી શકે. <ul style="list-style-type: none"> ● સ્વરસ્થ જમીનની રચના ● અંતર્ધાન નિર્માણ ● વૃક્ષારોપણ (ઉછેર અને જતન) ● બાગકામ ● અમૃતજળની રચના ● અણસિયા નેન્કની રચના 	વિદ્યાર્થીઓ કરેલ પ્રત્યક્ષ કાર્યાનુભવનું અવલોકન અને સમીક્ષા કરી મૂલ્યાંકન કરી શકાય. <ul style="list-style-type: none"> ● અહેવાલ લેખન તથા વ્યક્તિગત નોંધના આધારે મૂલ્યાંકન કરી શકાય. ● જૂથચર્ચા દ્વારા વિદ્યાર્થીના ઇકો કલબ / પર્યાવરણ પત્રેનું શાન, સમજ અને કૌશલ્ય ચકાસી તેનું મૂલ્યાંકન થઈ શકે.

શાળાકીય સર્વગાહી ગૂદ્યાંકન

શારીરિક શિક્ષણ

હેતુઓ : જે હેતુઓને ધ્યાનમાં રાખી શારીરિક શિક્ષણ આપવામાં આવે છે તે હેતુ નીચે આપવામાં આવેલાછે.

વિદ્યાર્થીઓમાં.....

- (1) આંતરિક તેમજ બાહ્ય અવયવ વધુ સક્રિય બને.
- (2) અંતઃખાલી ગ્રંથિઓ વધુ પ્રભાવશાળી બને.
- (3) ગતિમેળ કેળવાય.
- (4) શક્તિ વધે.
- (5) ઝડપ વધે.
- (6) ચપળતા વિકસે.
- (7) નિયમિતતા આવે.
- (8) સહનશીલતા વધે.
- (9) સમતોલન જીળવતાં શીખે.
- (10) એકાગ્રતા કેળવાય.
- (11) રમતોમાં રહેલી વૈજ્ઞાનિક બાબતોને જાણે.

સંનંદ્ધો

પ્રવર્તમાન સ્થિતિ

- હોદ્દા મુજબ પદ,
- જવાબદારી ઉપરવાળા તરફ
- જવાબદારી ઠેરવવામાં આવે
- શિસ્તબદ્ધ વાતાવરણ
- ગર્ભિત / પરોક્ષ પૂર્વગ્રહ

અપોક્ષિત પરિવર્તનો

- સહકારયુક્ત ભાગીદારી
- જવાબદારી નીચેલા સ્તરે, બે-તરફી
- રીસ્પોન્સીવ (દરેક સ્થિતિને અનુરૂપ ફેરફારો કરી શકે)
- સૌલાઈપૂર્ણ અને આવકારયુક્ત માહોલ
- ભેદભાવ - રહિત

આવા સંનંદ્ધો કેવી રીતે પ્રસ્થાપિત થઈ શકે ?

- ઉપરથી શરૂ થાય, એવા લોકોને સન્માન મળે જે લોકો:
 - ❖ આયોજન, વિકાસ, અમલીકરણ, મોનિટરીંગ અને રિપોર્ટિંગ વખતે વંચિતોના હિતમાં વિચારતા હોય
- નીચેની બાબતો પર અસર પડે:
 - ❖ પેડાગોજી, વર્ગિન્ડ વ્યવસ્થા, આયોજન.
 - ❖ તાલીમની પદ્ધતિ અને અનુકાર્ય
 - ❖ શાળા વ્યવસ્થાપન અને સમુદાયની સામેલગીરી

શાખાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

પરિષાસ 1 : રચનાત્મક મૂલ્યાંકન પાઠક - A

ક્રમાંક:	વિષય:	સત્ર:	બોરદ:	અભ્યાસકાળ પ્રમાણે સત્ર 1/2ની પ્રતિનિધિત્વપૂર્વ ક્ષમતાએટેનુંઓ (મહત્તમ - 20)	સત્ર-1/2ની કુલ ક્ષમતાએવિશિષ્ટ હેતુઓ:	નાનાં વિદેશીઓને મેળવેલ હોય નિર્માણની કુલ ક્ષમતા	40 હિસ્થાપનાની નિર્માણની કુલ ક્ષમતા	100
ક્રમ.	વિદ્યાર્થીનું નામ							

પાઠક - A રચનાત્મક મૂલ્યાંકન પાઠક ધોરણ - 3 થી 8

આચાર્યની સહી

દાખા શિક્ષકની સહી

શાળાકીય સર્વશ્રાણી ગૂદ્યાંકન

परिशिष्ट 2 : व्यक्तित्व विकास पत्रक - B

ਦੱਗ ਸ਼ਿਖਣੀ ਸਹੀ

અન્યાંની સહી

બિધાતીનું નમ્ર					
સત્ર					
શાળામાંનિયમિત આવે છે. પ્રાર્થના સંમેલનમાંનિયમિત સામેલ થાય છે. શાળા-મી સ્વચ્છતા જ્ઞાનવે છે. ભૌજ વિદ્યાર્થીઓને મદદરૂપ થાય છે. સોપેલું કાર્ય ચારી રીતે કરે છે. કોઈપણ કાર્ય કરવામાંટત્ત્વતા દાખલવે છે.	ક્ષેત્ર - 1 : વિધાતીનું અને સામાજિક ગુણો	ક્ષેત્ર - 2 : વિધાતીનું વિશે	ક્ષેત્ર - 3 : વિધાતીનું સત્રના કોણો	ક્ષેત્ર - 4 : કાલાંગ	
શિશ્યપત્રે હકારાતમક વલાસ પરાવે છે. શાળામિલકતની જ્ઞાનવાસી રાખે છે. સત્તાધ્યારીપત્રે સહયોગ હાયાવે છે. વ્યક્તિગત સ્વચ્છતા અને સુપક્તતા જ્ઞાનવે છે. પર્યાવરણની સમતુલ્ય જ્ઞાનવાસમાં ઉપયોગી થાય છે.	શાહીન્ય	મંગળ અને કર્યા	શાદીની રિશ્યા	સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ	અભીન્વિત
ઇતિર વાચન ભાગાશુદ્ધ સાચેનું મરોકડાર અલારલેખન મૌખિક વાતો કથન / વક્તવ્ય					
ગ્રાન/વાદળ (અભિનાય, ભાગીડાન વગેરે) નાટ્ય/નૃત્યવિશાળૂપ/અભિનાય વિત્તમાં રેણ્ડાન સ્પષ્ટ અને સુંદર કરે છે. વિત્તમાં રંગપૂરુષી ચારી રીતે કરે છે.					
ફોનિક ડિમાગો ઉત્ત્સાહપૂર્વક કરે છે. સરળ આસનો ઉત્ત્સાહપૂર્વક કરે છે. સૌંદર્ય રમતો ફોથલ્યપૂર્વક રો છે. ઘેલફૂડ અને કિમારિકિ ગતિગો અને લયનાં રીતે કરે છે.					
ઉત્ત્સવ ઉજવણી વિરોધ હિનું ઉજવણી					
પ્રશ્નગંચ (છિક્ક)માં ભાગીડારી મૂલ્યશિખણની પ્રવૃત્તિમાં ભાગીડારી વિવિધ સ્પષ્ટાંગો					
ઇઠો કલબારીપ્રવૃત્તિ પ્રવાસ પથટન/મુલાકાત માટીકામ/બાગકામ/શાળા મુશ્કોળન કાગળકામ/દી, એલ, એમ, નિર્માણમાં સાપોગ					
કુલ ગુણા : સત્ર-1 ४० કુલ ગુણા : સત્ર-2 ३० સરેરાશા ગુણા (બને સત્રના આપારે ક્રમાંને)					

શાખાકીય સર્વગ્યાની ગુદ્યાંકન

પરિશિષ્ટ 3 : પરિણામ પત્રક - C

જિલ્લા પંચાયત શિક્ષણ સમિતિ / નગર પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિ.....

ધોરણ : ઉ

વર્ષ:

પરિણામ પત્રક

શાળાનું નામ :

ગામ :

તાલુકો :

જિલ્લો :

પેસેન્ટર :

તારીખ :

વર્ગશિક્ષકનું નામ :

સી.આર.સી. :

જાતિ	રજી. સંખ્યા			મેળવેલ એકંદર શેડ										નોંધ	
	રૂપાંડ	કાંઈ	લાં	A	B	C	D	E	રૂપાંડ	કાંઈ	લાં	રૂપાંડ	કાંઈ	લાં	
અનુ.જાતિ															
અનુ.જ.જાતિ															
શા. અને શૈ. પદ્ધતા															
અન્ય															
કુલ															

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

પત્રક - C ધોરણ - 3 માટે

ક્રમ	વિદ્યાર્થીનું નામ	વિષય-ગુજરાતી										વિષય-ગુજરાતી						
		પ્રથમ સત્ર					દ્વિતીય સત્ર					પ્રથમ સત્ર			દ્વિતીય સત્ર			
		કુલ ગુણ 2000માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 2000માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 2000માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 2000માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 2000માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 2000માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 2000માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 2000માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 2000માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 2000માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 2000માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 2000માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 2000માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 2000માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 2000માંથી મેળવેલ ગુણ		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
		40 ગુણ	40 ગુણ	20 ગુણ	40 ગુણ	40 ગુણ	20 ગુણ	20 ગુણ	40 ગુણ	40 ગુણ	40 ગુણ	20 ગુણ	40 ગુણ	40 ગુણ	20 ગુણ	20 ગુણ	40 ગુણ	
		સર્વાત મૂલ્યાંકન	સર્વાત મૂલ્યાંકન	સર્વ-અભ્યયન કોર્ચના આખારે મૂલ્યાંકન	સર્વ-અભ્યયન કોર્ચના આખારે મૂલ્યાંકન	સર્વાત મૂલ્યાંકન	સર્વ-અભ્યયન કોર્ચના આખારે મૂલ્યાંકન	સર્વાત મૂલ્યાંકન	સર્વ-અભ્યયન કોર્ચના આખારે મૂલ્યાંકન	સર્વાત મૂલ્યાંકન	સર્વ-અભ્યયન કોર્ચના આખારે મૂલ્યાંકન	સર્વાત મૂલ્યાંકન	સર્વ-અભ્યયન કોર્ચના આખારે મૂલ્યાંકન	સર્વાત મૂલ્યાંકન	સર્વ-અભ્યયન કોર્ચના આખારે મૂલ્યાંકન	સર્વાત મૂલ્યાંકન	સર્વ-અભ્યયન કોર્ચના આખારે મૂલ્યાંકન	સર્વાત મૂલ્યાંકન
		શ્રેષ્ઠ	શ્રેષ્ઠ	શ્રેષ્ઠ	શ્રેષ્ઠ	શ્રેષ્ઠ	શ્રેષ્ઠ	શ્રેષ્ઠ	શ્રેષ્ઠ	શ્રેષ્ઠ	શ્રેષ્ઠ	શ્રેષ્ઠ	શ્રેષ્ઠ	શ્રેષ્ઠ	શ્રેષ્ઠ	શ્રેષ્ઠ	શ્રેષ્ઠ	

શાળાકીય સર્વશ્રાહી મૂલ્યાંકન

પ્રકાશ - C ધોરણ - 3 માટે

વિપ્યા-પર્યાવરણ											
પ્રથમ સત્ર		દ્વિતીય સત્ર		તૃતીય સત્ર		ચોંડ		પ્રકડ-B વિજિન્ટન વિકલ્પ પત્રક		તમામ વિષયોઓના + પ્રકડ-B ના કુલ ગુણ	
19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
40 ગુણ	40 ગુણ	20 ગુણ	40 ગુણ	40 ગુણ	20 ગુણ	20 ગુણ	20 ગુણ	200 ગુણ	200 ગુણ	800 ગુણ	સરેરાશ છેંડ
રેખાનાત્મક મૂલ્યાંકન	રેખાનાત્મક મૂલ્યાંકન	સ્ટ્રે - અભ્યધન ક્રાર્યાંતા આપારે મૂલ્યાંકન	રેખાનાત્મક મૂલ્યાંકન	રેખાનાત્મક મૂલ્યાંકન	સ્ટ્રે - અભ્યધન ક્રાર્યાંતા આપારે મૂલ્યાંકન	રેખાનાત્મક મૂલ્યાંકન	રેખાનાત્મક મૂલ્યાંકન	પ્રકડ-B વિજિન્ટન વિકલ્પ પત્રક	પ્રકડ-B વિજિન્ટન વિકલ્પ પત્રક	તમામ વિષયોઓના + પ્રકડ-B ના કુલ ગુણ	સરેરાશ છેંડ
								ચોંડ	ચોંડ		

ਵਾਰ් ਸ਼ਿਕਾਕਨੀ ਸਾਹੀ

આચાર્યની સહી

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

જિત્તા પંચાયત શિક્ષણ સમિતિ /નગર પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિ.....

ધોરણ : ૪

વર્ષ :

પરિણામ પત્રક

શાળાનું નામ :
 ગામ :
 તાલુકો :
 જિલ્લો :
 પેસેન્ટર :
 તારીખ :
 વગશિક્ષકનું નામ :
 સી.આર.સી. :

જાતિ	રજી. સંખ્યા			મેળવેલ એકંદર ગ્રેડ												નોંધ		
				A		B		C		D		E						
	કુમાર	કુન્ઝા	કુલ	કુમાર	કુન્ઝા	કુલ	કુમાર	કુન્ઝા	કુલ	કુમાર	કુન્ઝા	કુલ	કુમાર	કુન્ઝા	કુલ			
અનુ.જાતિ																		
અનુ.જ.જાતિ																		
શા. અને શ્રી. પણાત																		
અન્ય																		
કુલ																		

શાળાકીય સર્વશ્રાહી ગૂલ્યાંકન

પત્રક - C ધોરણ - 4 માટે

ક્રમ	વિદ્યાર્થીનું નામ	વિષય-ગુજરાતી										વિષય-ગણિત					
		પ્રથમ સત્ર					દ્વિતીય સત્ર					પ્રથમ સત્ર			દ્વિતીય સત્ર		
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	2	40 ગુણ	40 ગુણ	20 ગુણ	40 ગુણ	40 ગુણ	20 ગુણ	20 ગુણ	40 ગુણ	40 ગુણ	40 ગુણ	20 ગુણ					
		રચનાત્મક મૂલ્યાંકન	સરંગત મૂલ્યાંકન	સરંગત મૂલ્યાંકન કોઈના આપાડારે મૂલ્યાંકન	રચનાત્મક મૂલ્યાંકન	સરંગત મૂલ્યાંકન	રચનાત્મક મૂલ્યાંકન	સરંગત મૂલ્યાંકન	રચનાત્મક મૂલ્યાંકન	સરંગત મૂલ્યાંકન	સરંગત મૂલ્યાંકન	રચનાત્મક મૂલ્યાંકન	સરંગત મૂલ્યાંકન	રચનાત્મક મૂલ્યાંકન	સરંગત મૂલ્યાંકન	રચનાત્મક મૂલ્યાંકન	
		કુલ ગુણ 200માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 200માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 200માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 200માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 200માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 200માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 200માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 200માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 200માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 200માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 200માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 200માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 200માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 200માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 200માંથી મેળવેલ ગુણ	કુલ ગુણ 200માંથી મેળવેલ ગુણ
		શેડુલ	શેડુલ	શેડુલ	શેડુલ	શેડુલ	શેડુલ	શેડુલ	શેડુલ	શેડુલ	શેડુલ	શેડુલ	શેડુલ	શેડુલ	શેડુલ	શેડુલ	શેડુલ

શાળાકીય સર્વગાહી ગૂદ્યાંકન

પ્રકાશ - C દોરણ - 4 માટે

वर्ग शिक्षकनी संघी

આચાર્યની સહી

શાખાકીય સર્વગ્રાહી ગૂલ્ફાંકન

જિલ્લા પંચાયત શિક્ષણ સમિતિ / નગર પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિ.....

ધોરણ : ૫

વર્ષ:

પરિણામ પત્રક

શાળાનું નામ	:
ગામ	:
તાલુકો	:
જિલ્લો	:
પેસેન્ટર	:
તારીખ	:
વર્ગશિક્ષકનું નામ	:
સી.આર.સી.	:

જાતિ	રજી. સંખ્યા			મેળવેલ એક્સાર ગ્રેડ										નોંધ				
	A	B	C	D	E													
	કુલ	કાન્દી	ઝડું	કુલ	કાન્દી	ઝડું	કુલ	કાન્દી	ઝડું	કુલ	કાન્દી	ઝડું	કુલ	કાન્દી	ઝડું	કુલ		
અનુ.જાતિ																		
અનુ.જ.જાતિ																		
શા. અને શૈ. પદ્ધતા																		
અન્ય																		
કુલ																		

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

પાક - C દોરણ - 5 માટે

શાખાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

પાઠક - C

દોરણ - 5 માટે

વિષય-પથરવિરફ				વિષય-હિન્દી				
પ્રથમ સત્ર		દ્વિતીય સત્ર		પ્રથમ સત્ર		દ્વિતીય સત્ર		
40 ગુણ	રચનાત્મક મૂલ્યાંકન	સર્વાત મૂલ્યાંકન		40 ગુણ	રચનાત્મક મૂલ્યાંકન	સર્વાત મૂલ્યાંકન		
19 20	40 ગુણ	સર્વાત મૂલ્યાંકન		20 ગુણ	સ્વ - અધ્યયન ક્રિયાના આધારે મૂલ્યાંકન	સર્વાત મૂલ્યાંકન		
21 22	20 ગુણ	રચનાત્મક મૂલ્યાંકન		40 ગુણ	રચનાત્મક મૂલ્યાંકન	સર્વાત મૂલ્યાંકન		
23 24	40 ગુણ	સર્વાત મૂલ્યાંકન		20 ગુણ	સ્વ - અધ્યયન ક્રિયાના આધારે મૂલ્યાંકન	સર્વાત મૂલ્યાંકન		
25 26	ડુલ ગુજરાત 2000માટે મેળવેલ ગુણ	ડુલ ગુજરાત 2000માટે મેળવેલ ગુણ		27 28	રચનાત્મક મૂલ્યાંકન	સર્વાત મૂલ્યાંકન		
29 30	40 ગુણ	સર્વાત મૂલ્યાંકન		20 ગુણ	સ્વ - અધ્યયન ક્રિયાના આધારે મૂલ્યાંકન	રચનાત્મક મૂલ્યાંકન		
31 32	40 ગુણ	સર્વાત મૂલ્યાંકન		20 ગુણ	સ્વ - અધ્યયન ક્રિયાના આધારે મૂલ્યાંકન	સર્વાત મૂલ્યાંકન		
33 34	ડુલ ગુજરાત 2000માટે મેળવેલ ગુણ	ડુલ ગુજરાત 2000માટે મેળવેલ ગુણ						

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

પ્રકાશ - C દોરવા - 5 માટે

વિપય-અંગેજ											
પ્રથમ સત્ર				દ્વિતીય સત્ર				તૃતીય સત્ર			
35	40 ગુણ	2ચાનાસક મૂલ્યાંકન		36	40 ગુણ	સર્વાત મૂલ્યાંકન		37	20 ગુણ	સ્વચ - અભ્યધન કોર્ટના આપાદે મૂલ્યાંકન	
38	40 ગુણ	2ચાનાસક મૂલ્યાંકન		39	40 ગુણ	સર્વાત મૂલ્યાંકન		40	20 ગુણ	સ્વચ - અભ્યધન કોર્ટના આપાદે મૂલ્યાંકન	
41	40 ગુણ	હુલ ગુણ 200થી મેળવેલ ગુણ		42	400 ગુણ	પરક-B વિભિન્ન વિકાસ પરક		43	200 ગુણ	પરક-B વિષયોએતોના + પરક-B ના કુલ ગુણ	
44	40 ગુણ			45	1200 ગુણ	તમામ વિષયોએતોના + પરક-B ના કુલ ગુણ		46	સરેરાખ ગુણ		

ફોર્મ પાઠી

શ્રીમતી દુર્ગાંશુમારી

શાખાકીય સર્વગ્રાહી ગુરુદ્યાંકન

જિલ્લા પંચાયત શિક્ષણ સમિતિ / નગર પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિ.....

ધોરણ દ થી ૮

વર્ષ:

પરિણામ પત્રક

શાળાનું નામ :
 ગામ :
 તાલુકો :
 જિલ્લો :
 પેસેન્ટર :
 તારીખ :
 વર્ગશિક્ષકનું નામ :
 શ્રી.આર.સી. :

જાતિ	રજી. સંખ્યા		મેળવેલ એકેંદ્ર ગ્રેડ												નોંધ	
			A			B			C			D				
	ટોપન્ડ	ગોંડ	ચાંદ	ટોપન્ડ	ગોંડ	ચાંદ	ટોપન્ડ	ગોંડ	ચાંદ	ટોપન્ડ	ગોંડ	ચાંદ	ટોપન્ડ	ગોંડ	ચાંદ	
અનુ.જાતિ																
અનુ.જ.જાતિ																
શા. અને શ્રી. પણત																
અન્ય																
કુલ																

શાળાકીય સર્વશ્રાણી ગૂદ્યાંકન

પત્રક - C ઘોરણ - 6, 7 અને 8 માટે

ક્રમ	વિદ્યાર્થીનું નામ	વિષય-ગુજરાતી										વિષય-ગણિત					
		પ્રથમ સત્ર					દ્વિતીય સત્ર					પ્રથમ સત્ર			દ્વિતીય સત્ર		
		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	2	40 ગુણ	40 ગુણ	20 ગુણ	40 ગુણ	20 ગુણ	40 ગુણ	20 ગુણ	40 ગુણ	40 ગુણ	20 ગુણ	20 ગુણ	40 ગુણ	20 ગુણ	20 ગુણ	20 ગુણ	
		દ્વારાનાભક્ત મૂલ્યાંકન	દર્શાવત મૂલ્યાંકન	કુલ ગુણ 200માંથી મેળવેલ ગુણ													
		ગેડ	ગેડ	ગેડ	ગેડ	ગેડ	ગેડ	ગેડ	ગેડ	ગેડ	ગેડ	ગેડ	ગેડ	ગેડ	ગેડ	ગેડ	

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

પાક - C પોરા - 6, 7 અને 8 માટે

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

પત્રક - C પોરશ - 6, 7 અને 8 માટે

વિષય-વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી				વિષય-સંસ્કૃત			
પ્રથમ સત્ર	દ્વિતીય સત્ર	પ્રથમ સત્ર	દ્વિતીય સત્ર	પ્રથમ સત્ર	દ્વિતીય સત્ર	પ્રથમ વિષયોના + પત્રક-B ના કુલ ગુણ	સરેરાશ બ્રેક
40 ગુણ	રચનાત્મક મૂલ્યાંકન	40 ગુણ	સર્વોત્તમ મૂલ્યાંકન	40 ગુણ	રચનાત્મક મૂલ્યાંકન	400 ગુણ	પત્રક-B વિકિતિનું વિકિતિસ પત્રક
43 44 45 46 47 48 49 50	રચનાત્મક મૂલ્યાંકન સર્વોત્તમ મૂલ્યાંકન રચનાત્મક મૂલ્યાંકન સર્વોત્તમ મૂલ્યાંકન રચનાત્તમક મૂલ્યાંકન રચનાત્તમક મૂલ્યાંકન રચનાત્તમક મૂલ્યાંકન રચનાત્તમક મૂલ્યાંકન	રચનાત્મક મૂલ્યાંકન સર્વોત્તમ મૂલ્યાંકન રચનાત્મક મૂલ્યાંકન સર્વોત્તમ મૂલ્યાંકન રચનાત્મક મૂલ્યાંકન રચનાત્તમક મૂલ્યાંકન રચનાત્તમક મૂલ્યાંકન રચનાત્તમક મૂલ્યાંકન	રચનાત્મક મૂલ્યાંકન સર્વોત્તમ મૂલ્યાંકન રચનાત્મક મૂલ્યાંકન સર્વોત્તમ મૂલ્યાંકન રચનાત્તમક મૂલ્યાંકન રચનાત્તમક મૂલ્યાંકન રચનાત્તમક મૂલ્યાંકન રચનાત્તમક મૂલ્યાંકન	40 51 52 53 54 55 56 57	રચનાત્મક મૂલ્યાંકન સર્વોત્તમ મૂલ્યાંકન રચનાત્મક મૂલ્યાંકન સર્વોત્તમ મૂલ્યાંકન રચનાત્મક મૂલ્યાંકન રચનાત્તમક મૂલ્યાંકન રચનાત્તમક મૂલ્યાંકન રચનાત્તમક મૂલ્યાંકન	400 ગુણ	1800 ગુણ
							સરેરાશ બ્રેક

આચાર્યની સહી

વગ્ન શિક્ષકની સહી

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

પરિશિષ્ટ 4 શો. 1 અને 2 ના મૂલ્યાંકન માટેના પત્રકો - પત્રક - D

જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિ, જિલ્લો :

ઘોરણા - ૧

વિદ્યાર્થીનું નામ: જન. રજિ. નંબર
શાળાનું નામ: તાલુકો:

વર્ગ: ક્રમાંક: હાજર દિવસ: કાર્ય દિવસ:

પ્રાતિપત્રક

લાગુ પડતા ખાનામાં ✓ ની નિશાની કરવી.

ભાષા/પચ્ચિવરણ/ગણિતના વિષયવસ્તુના સંદર્ભે કરેલી પ્રવૃત્તિઓ

ક્રમ	વિદ્યાન	સાર્ટ - A	મધ્યમ - B	સાધારણ - C
1.	જોડકણાં આવડે છે / ગાય છે.			
2.	ગીતો આવડે છે / ગાય છે.			
3.	રમતો રમતાં આવડે છે.			
4.	ચિત્રો દોરે છે / આકૃતિ દોરે છે.			
5.	ચિત્રોમાં રંગપૂરણી કરે છે.			
6.	સંગ્રહ પ્રવૃત્તિ કરે છે.			
7.	વાર્તાઓ આવડે છે.			
8.	વાર્તાઓ કહી શકે છે.			
9.	માટીકામની પ્રવૃત્તિઓ કરે છે.			
10.	કાગળકામ/ કાર્ડ પેપરની પ્રવૃત્તિઓ કરે છે.			
11.	પ્રવાસ/ પર્ફટનમાં ભાગ લે છે.			
12.	નાટકમાં ભાગ લે છે.			
13.	ગણનકાર્ય કરવું ગમે છે.			
14.	મૂર્ત્પદાર્થો વડે ગણિતિક પ્રવૃત્તિઓ કરે છે.			
15.	એકાગ્રતાપૂર્વક સાંભળે છે અને સમજે છે.			

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

ક્રમ	વિધાન	સાંતુ - A	મદ્દગ્રામ - B	સાધારણ - C
16.	મૂળાખરોને ઓળખે છે.			
17.	સરળ વાક્યો વાંચે છે.			
18.	મૂળાખરો લખે છે.			
19.	વિવિધ પદાર્�ોથી બનતા શબ્દો સાંભળીને લખે છે.			
20.	બોલાયેલાં ટૂંકાં વાક્યો સાંભળીને લખે છે.			
21.	જવાબ સ્પષ્ટ રીતે આપે છે.			
22.	પુસ્તક કાર્ય (લેખન અને રંગપૂરણી) કરે છે.			
23.	શરીરના ભાગોનાં કાર્યો જાણે છે.			
24.	પોતાના કુદુંબના સભ્યોને ઓળખે છે.			
25.	ગામના કારીગરો અને તેના વ્યવસાયને ઓળખે છે.			
26.	આસપાસના પર્યાવરણથી પરિચિત છે.			
27.	1 થી 20 સુધીની સંખ્યાનું સમજપૂર્વક શાન ધરાવે છે.			
28.	21 થી 50 સુધીની સંખ્યાનું સમજપૂર્વક શાન ધરાવે છે.			

વ્યક્તિગત વિકાસ

ક્રમ	વિધાન	ફેશન - A	મોટેભાગે - B	બાળોજ - C
1.	શાળાએ નિયમિત અને સમયસર આવે છે.			
2.	શરીર અને કપડાં સ્વચ્છ રાખે છે.			
3.	સમૂહમાં હળી મળીને રહે છે.			
4.	વડીલો પ્રત્યે આદર ધરાવે છે.			
5.	શાળાકીય કાર્યક્રમોમાં સહકાર આપે છે.			
6.	સત્ય બોલવાનું વલણ દાખલવે છે.			
7.	શિસ્તપૂર્વક વર્તે છે.			
8.	પુસ્તકો/સાધનો વ્યવસ્થિત રાખે છે.			
9.	નવું જાણવાની જિલ્લાસા ધરાવે છે.			
10.	પ્રાણીઓ પ્રત્યે કરુણા દાખલવે છે.			
11.	જૂથકાર્યમાં સક્રિયપણે ભાગ લે છે.			

વગ્નિ શિક્ષકનું નામ અને સહી

આચાર્યશ્રીનું નામ અને સહી

શાળાકીય સર્વશાલી ભૂલયાંકન

વાતીને સૂચના

- આ વિકાસ પત્રક છે. તમારા બાળકે શાળામાં એક વર્ષ દરમિયાન વિવિધ બાબતોમાં કેટલા પ્રમાણમાં વિકાસ સાથો છે તેની નોંધ આ પત્રકમાં છે.
- પત્રકમાં જ્યાં નબળું એવો ઉલ્લેખ છે, તેથી તમારું બાળક ઠોડ છે એમ માની ન લેશો. ‘નબળું’ એવી નોંધ તેને તમારી કે ધરના ભજોલા અન્ય સત્યોની મદદની કયાં જરૂર છે, તે સૂચવવા માટે કરેલ છે. વેકેશનમાં તેની કચાશ દૂર કરવા તમે પ્રયત્ન કરજો. તમારી થોડી મદદથી બાળકની ઘડી કચાશ દૂર કરી શકાશે અને તે આવતાં વર્ષમાં અભ્યાસક્રમ શીખવા માટે પરિપક્વતા પ્રાપ્ત કરશો.
- વેકેશનમાં બાળકને ખૂબ રમવા દેખો. પણ વર્ષ દરમિયાન શીખેલું ખૂલ્લી ન જાય તે માટે તેણે શીખેલી બાબતો યાદ કરાવવા રોજ થોડો સમય તમારી પાસે બેસાડજો.
- ધરની નાની મોટી ખરીદીનાં કામ તેને સોંપજો અથવા તેને તમારી સાથે રાખશો. એ દ્વારા પણ તેણે શીખેલી ઘડી બધી બાબતો દઢ થશે.
- તમારા બાળકની પ્રગતિ માટે કઈ કઈ બાબતોની કાળજી તમારે લેવાની છે એ નીચેના વિભાગમાં વર્ગશિક્ષકે જણાયું છે. શિક્ષકે સૂચવેલી બાબતો અંગે વેકેશનમાં વિશેષ કાળજી લેશો.
- વેકેશન ખૂલે ત્યારે તમારું બાળક ઉત્સાહભેર શાળાએ જાય એ માટે તમે તેને પ્રોત્સાહન આપશો. બને તો આવતા વર્ષ અવારનવાર વર્ગશિક્ષકને બાળકની પ્રગતિ અંગે પૂછતા રહેશો.

નોંધ : શિક્ષકે વાતીને આપવાની વિશેષ સૂચના

વાતીની સહી

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિ, નગરપાલિકા, સમિતિ, જિલ્લો

પરિણામ પત્રક

ધોરણ - ૧

(૨૦..... - ૨૦.....)

શાળાનું નામ.....

ગામ..... તાલુકો.....

ધોરણ..... વર્ગ..... પરિણામ તારીખ.....

વ.શ.નું નામ..... સી.આર.સી.

જાતિ	અનુ. જાતિ			અનુ. જનજાતિ			બખી પંચ			અન્ય			કુલ			નોંધ
	કુ.	ક.	કુલ	કુ.	ક.	કુલ	કુ.	ક.	કુલ	કુ.	ક.	કુલ	કુ.	ક.	કુલ	

આચાર્ય શ્રી

વર્ગ શિક્ષક

વર્ષ દરમિયાન કરાવેલ શાળા તત્પરતાની પ્રવૃત્તિઓ	સંખ્યા	ભાષા/ગણિત/પર્યાવરણ શિક્ષણ અન્વયે વર્ષ દરમિયાન કરાવેલ પ્રવૃત્તિઓ	સંખ્યા
૧. બાળનાટકો		૧. માટીકામ	
૨. પર્યાટન		૨. કાગળકામ	
૩. રમત		૩. રમત	
૪. બાળ વાત્તી		૪. રંગપૂરછી	
૫. અવલોકન પ્રવૃત્તિઓ		૫. જોડકણાં	
૬. વર્ગાકિરણ પ્રવૃત્તિઓ		૬. બાળગીતો	
૭. ફૂટુહલ મેરક પ્રવૃત્તિઓ		૭. ચિત્રો-આફુતિઓ	
૮. અખતરા-અનુભવજન્ય પ્રવૃત્તિઓ		૮. સંગ્રહ પ્રવૃત્તિ	
૯. ગુણા-લક્ષ્ણ ઓળખ પ્રવૃત્તિઓ		૯. પ્રવાસ/પર્યાટન	
૧૦. સંગ્રહ પ્રવૃત્તિઓ		૧૦. નાટ્ય પ્રવૃત્તિ	
૧૧. યાદશક્તિ વિકાસ પ્રવૃત્તિઓ		૧૧. વાતાવરણ	
૧૨. વિચારશક્તિ વિકાસ પ્રવૃત્તિઓ			
૧૩. સર્જનાત્મક પ્રવૃત્તિઓ			
૧૪. તરાઠની પ્રવૃત્તિઓ			

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

અનુકૂળ નંબર	વિદ્યાર્થીનાનામ	જાતિ	ધાર્યાન દિવસ
10			
9			
8			
7			
6			
5			
4			
3			
2			
1			
	1. જોડકલાં આવડે છે/ગાયછે.		
	2. ગીતો આવડે છે/ગાયછે.		
	3. રમતો રમતાં આવડે છે.		
	4. ચિંતો દોરે છે/આફુતિ દોરે છે.		
	5. ચિંતોમાં રંગપૂરણી કરે છે.		
	6. સંગ્રહ પ્રવૃત્તિ કરે છે.		
	7. વાતાંઓ આવડે છે.		
	8. વાતાંઓ કઠી શકે છે.		
	9. માટીકામની પ્રવૃત્તિઓ કરે છે.		
	10. કાગળકામ/કાઈપેપરની પ્રવૃત્તિઓ કરે છે.		
	11. પ્રવાસ/પર્ફિનમાં ભાગ લે છે.		
	12. નાટકમાં ભાગ લે છે.		
	13. ગણનકાર્ય કરતું ગમે છે.		
	14. મૂર્તિપદાર્થો વડે ગાંધીજિતક પ્રવૃત્તિઓ કરે છે.		
	15. એકાગ્રતાપૂર્વક સાંભળો છે અને સમજે છે.		
	16. મૂળાશરોને ઓળખે છે.		
	17. સરળ વાક્યો વાંચે છે.		
	18. મૂળાશરો લખે છે.		
	19. વિવિધ પદાર્થોથી બનતા શાઢી સાંભળીને લખે છે.		
	20. બોલાયેલાં ટૂંકાં વાક્યો સાંભળીને લખે છે.		
	21. જવાબ સ્પષ્ટ રીતે આપે છે.		
	22. પુસ્તક કાર્ય (લેખન અને રંગપૂરણી) કરે છે.		
	23. શરીરના ભાગોનાં કાયો જાપો છે.		
	24. પોતાના હૃદ્દાલના સાધ્યોને ઓળખે છે.		
	25. જામના કારીગરો અને તેના વ્યવસાયને ઓળખે છે.		
	26. આસપાસના પર્યાવરણથી પરિચિત છે.		
	27. ૧ થી ૨૦ સુધીની સંખ્યાનું સમજપૂર્વક શાન પરાવે છે.		
	28. ૨૧ થી ૫૦ સુધીની સંખ્યાનું સમજપૂર્વક શાન પરાવે છે.		

નાનામાં પરસ્પરના જીવિતના અનુભૂતિની સાંભળીની વિધાનીની વિધાની

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

શિક્ષકશ્રી માટેની સૂચના

- સતત મૂલ્યાંકનને આધારે પ્રત્યેક બાળકનું પ્રગતિપત્રક તૈયાર કરવું.
- પ્રથમપાનાના ઉપરના ભાગમાં મહત્વની વિગતો કાળજીથી ભરવી.
- પ્રથમપાના પરના પ્રથમકોઈમાં શાળા તત્પરતા અન્વયે કરેલી પ્રવૃત્તિઓની તેમજ બીજા કોઈમાં ભાષા/ગણિત/પદ્ધતિવિરાશ શિક્ષણ અન્વયે વર્ષ દરમિયાન કરાવેલ પ્રવૃત્તિઓની સંખ્યા લખવી.
- પરિણામપત્રકમાં પ્રત્યેક વિદ્યાર્થી વિષયવસ્તુ અન્વયે પ્રગતિપત્રકમાં કરેલી નોંધના આધારે A, B, C પૈકી કઈ કષા ધરાવે છે તે નોંધવું.
- વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા વધુ હોય તો વચ્ચેના ભાગમાં ઈનર ચિપકાવવું.
- પરિણામપત્રક તૈયાર કરી આચાર્યશ્રીને વર્ગનાં બાળકોના પ્રગતિપત્રક તથા પરિણામપત્રક સહી કરીને આપવા તેમજ આચાર્યશ્રીની સહી પણ તેમાં અવશ્ય લેવી.
- પરિણામપત્રક અને પ્રગતિપત્રકો ફાઈલ કરવા આચાર્યશ્રીને આપો.
- પ્રત્યેક વિદ્યાર્થીની આપવામાં આવતા સર્વગ્રાહી વિકાસાત્મક મૂલ્યાંકન પત્રકમાં જરૂરી નોંધ કરી તેમાં તમારી સહી કરવી અને વિદ્યાર્થીના વાલીશ્રીની સહી અવશ્ય કરાવવી. ત્યારબાદ આ પત્રક આચાર્યને સુપરત કરવું.

આચાર્યશ્રી માટેની સૂચના

- સતત મૂલ્યાંકનને આધારે વર્ગ શિક્ષકે ફાઈલ કરવા આપે પ્રત્યેક બાળકનું પ્રગતિપત્રક તે બાળકના ઉપરના શિક્ષકને પ્રગતિની જાણકારી માટે અવશ્ય આપવું.
- વર્ગ શિક્ષક દ્વારા વિદ્યાર્થીની આપવામાં આવેલ સર્વગ્રાહી વિકાસાત્મક મૂલ્યાંકન પત્રક તે બાળકના ઉપરના ધોરણના વર્ગ શિક્ષકને સુપરત કરવા.

“બાળકોને પણ આબરૂ હોય છે.
 ફજેતીથી તેઓ કરમાઈજાય છે
 મોટેરા કરતાં બાળકમાં સ્વમાનની લાગણી
 વધુ તીવ્ર હોય છે.”

-કાકા કાલેલકર

શાખાકીય સર્વગ્રાહી ગ્રૂપ્યાંકન

ધોરણ - ૨

વિદ્યાર્થીનું નામ: જન. રજિષ્ટ. નંબર:

શાળાનું નામ: તાલુકો:

વર્ગ: ક્રમાંક: હાજર દિવસ: કાર્ય દિવસ:

પ્રગતિપત્રક

લાગુ પડતા ખાનામાં ✓ ની નિશાની કરવી.

ભાષા/પર્યાવરણના વિષયવસ્તુના રંદંબે કરેલી પ્રવૃત્તિઓ

ક્રમ	વિધાન	સાંકુ A	મદ્યામ B	સાધારણ C
	ભાષા-પર્યાવરણ વિષયવસ્તુ અંગેની સમજ			
1.	ગીતો/શોઇકણાં/ચાખ્યાળિત આવડેછે / ગાયછે.			
2.	વાતાંઓ આવડેછે.			
3.	સર્જનાત્મક પ્રવૃત્તિઓ: ચિત્રકામ, માટીકામ, કાગળકામ, વગરે કરેછે.			
4.	રમતો રમેછે.			
5.	વગ્નિકરણ કરેછે.			
6.	દિશાઓ ઓળખેછે અને કહી શકેછે.			
7.	સાંભળેલી વિગતોમાંથી મુખ્ય વિચાર સમજેછે.			
8.	અપરિચિત વાતચીત સમજેછે.			
9.	પ્રશ્નોના જવાબ આપેછે.			
10.	પાઈનું વાંચન મોટેથી કરી શકેછે.			
11.	અપરિચિત વાક્યોનું અનુલેખન કરી શકેછે.			
12.	પરિચિત શબ્દો અને વાક્યોનું શુંતલેખન કરેછે.			
13.	શિક્ષકની મદદથી સરળ વર્ણનાત્મક વાક્યો લખેછે.			
14.	શબ્દ ભંડોળમાં યોગ્ય વિકાસ જરૂાય છે.			
15.	સ્વાધ્યાય કાર્ય આપેલી સૂચના મુજબ કરેછે.			
16.	પશુઓ, પકીઓ અને જંતુઓના રહેઠાણો વિશે લખેછે.			
17.	વિવિધ વ્યવસાયો વિશે જાણેછે.			
18.	સ્થાનિક વિસ્તારના વૃક્ષો, પશુઓ અને જોતીના પાક વિશે જાણેછે.			
19.	રાષ્ટ્રીય પર્વો અને ઉજવણીમાં ભાગ લેછે અને તે અંગેની વિગતો સમજેછે.			
20.	વનસ્પતિના વિવિધ ભાગોને ઓળખેછે.			

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

ગણિત/પર્યાવરણના અભ્યાસક્રમ સંદર્ભે કરેલી પ્રવૃત્તિઓ

ક્રમ	વિધાન	સાંકુ - A	મદ્ધત્વ - B	સાધારણ - C
	ગણિત/પર્યાવરણના વિષયવસ્તુ અંગેની સમજ			
1.	૧ થી ૧૦૦ સુધીની સમજપૂર્વકનું સંખ્યાશાન ધરાવે છે.			
2.	૧ થી ૧૦૦ સુધીની સંખ્યાઓની વિવિધ રીતે સરખામણી કરે છે.			
3.	સંખ્યાઓને ચડતા/ઉત્તરતા ક્રમમાં ગોઠવે છે.			
4.	૧૦ થી ૮૮ સુધીની સંખ્યાના અંકોની સ્થાન કિંમત સમજે છે.			
5.	બે અંકની સંખ્યાના સાદા સરવાળા કરે છે.			
6.	બે અંકની બે સંખ્યાના વધીવાળા સરવાળા કરે છે.			
7.	બે અંકની બે સંખ્યાની સાદી બાદબાકી કરે છે.			
8.	બે, ત્રણ, ચાર, પાંચ અને દશના ધરિયા આપવે છે.			
9.	ઈસ્વીસન તેમજ વિકમસંવત્ત પ્રમાણેના મહિનાઓના નામ અને ક્રમજાહેરે છે.			
10.	પુસ્તકનું કાર્ય વ્યવસ્થિત રીતે કરે છે.			
11.	ચલણી નોટો અને ચલણી સિક્કાઓને બોળ્યે છે, તેમજ તેમની વચ્ચેનો સહસંબંધ જાહેરે છે.			
12.	ટી.એલ.એમ. બનાવે છે.			
13.	પ્રદર્શનમાં ભાગ લે છે.			

વ્યક્તિગત વિકાસ

ક્રમ	વિધાન	હંમેશા - A	મોટેભાગે - B	ભાગ્યેજ - C
1.	સમયસર અને નિયમિત રીતે શાળાએ આવે છે.			
2.	શરીરની અને પહેરેલાં કપડાંની સ્વચ્છતા રાખે છે.			
3.	વર્ગમાં અન્ય બાળકો સાથે હળી મળીને રહે છે.			
4.	વર્ગાને શાળાની સફાઈમાં ભાગ લે છે.			
5.	ઉત્સવો અને રાષ્ટ્રીય પર્વોની ઉજવણીમાં ભાગ લે છે.			
6.	રમતો અને પ્રવૃત્તિમાં હોશથી ભાગ લે છે.			
7.	પ્રાર્થના સંમેલનમાં યોગદાન આપે છે.			
8.	રસપૂર્વક અવલોકન કરે છે.			
9.	જિલ્લાસુ છે. નંતું નંતું જાણવા પ્રયત્ન કરે છે.			
10.	પશુ-પણીઓ તરફ મેમભાવ રાખે છે.			
11.	પોતાને ભાગે આવેલું કાર્ય હોશથી કરે છે.			

વર્ગ શિક્ષકનું નામ અને સહી

આચાર્યશ્રીનું નામ અને સહી

શાખાકીય સર્વગ્રાહી ગૂલ્ફાંકન

વાલીને સૂચના

- આ વિકાસ પત્રક છે. તમારા બાળકે શાળામાં એક વર્ષ દરમિયાન વિવિધ બાબતોમાં કેટલા પ્રમાણમાં વિકાસ સાધ્યો છે તેની નોંધ આ પત્રકમાં છે.
- પત્રકમાં જ્યાં નબળું એવો ઉલ્લેખ છે, તેથી તમારું બાળક ઠોક છે એમ માની ન લેશો. ‘નબળું’ એવી નોંધ તેને તમારી કે ઘરના ભણેલા અન્ય સભ્યોની મદદની ક્યાં જરૂર છે, તે સૂચવવા માટે કરેલ છે. વેકેશનમાં તેની કચાશ દૂર કરવા તમે મ્રયાન કરજો. તમારી થોડી મદદથી બાળકની ઘણી કચાશ દૂર કરી શકશે અને તે આવતાં વર્ષમાં અભ્યાસક્રમ શીખવા માટે પરિપક્વતા પ્રાપ્ત કરશો.
- વેકેશનમાં બાળકને ખૂબ રમવા દેજો. પણ વર્ષ દરમિયાન શીખેલું ખૂલ્લી ન જાય તે માટે તેણે શીખેલી બાબતો યાદ કરાવવા રોજ થોડો સમય તમારી પાસે બેસાડજો.
- ઘરની નાની મોટી ખરીદીનાં કામ તેને સોંપજો અથવા તેને તમારી સાથે રાખશો. એ દ્વારા પણ તેણે શીખેલી ઘણી બધી બાબતો દઢ થશે.
- તમારા બાળકની પ્રગતિ માટે કઈ કઈ બાબતોની કાળજી તમારે લેવાની છે એ નીચેના વિભાગમાં વર્ગશિક્ષકે જણાયું છે. શિક્ષકે સૂચવેલી બાબતો અંગે વેકેશનમાં વિશેષ કાળજી લેશો.
- વેકેશન ખૂલે ત્યારે તમારું બાળક ઉત્સાહભેર શાળાએ જાય એ માટે તમે તેને પ્રોત્સાહન આપશો. બને તો આવતા વર્ષે અવારનવાર વર્ગશિક્ષકને બાળકની પ્રગતિ અંગે પૂછતા રહેશો.

નોંધ : શિક્ષકે વાલીને આપવાની વિશેષ સૂચના

વાલીની સહી

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિ, નગર પ્રા. શિ. સમિતિ, જિલ્લો

પરિણામ પત્રક

ઘોરણ - ૨

(૨૦..... - ૨૦.....)

શાળાનું નામ.....

ગામ..... તાલુકો.....

ઘોરણ..... વર્ગ..... પરિણામ તારીખ.....

વ.શિ.નું નામ..... સી.આર.સી.

જાતિ	અનુ. જાતિ			અનુ. જનજાતિ			બધી પંચ			અન્ય			કુલ			નોંધ
	સંખ્યા	કુ.	ક.	કુલ	કુ.	ક.	કુલ	કુ.	ક.	કુલ	કુ.	ક.	કુલ	કુ.	ક.	

આચાર્ય શ્રી

વર્ગ શિક્ષક

વિષય શિક્ષણ અન્વયે વર્ષ દરમિયાન કરાવેલ પ્રવૃત્તિઓ

ભાષા/ગણિત/પર્યાવરણ શિક્ષણ અન્વયે વર્ષ દરમિયાન કરાવેલ પ્રવૃત્તિઓ	ભાષા/પર્યાવરણ સંખ્યા	ગણિત/પર્યાવરણ સંખ્યા
1. માટીકામ		
2. કાગળકામ		
3. રમત		
4. રંગપૂરછી		
5. જોડકણાં		
6. બાળગીતો		
7. ચિન્નો - આદૃતિઓ		
8. સંગ્રહ પ્રવૃત્તિ		
9. પ્રવાસ/પર્યાતન		
10. નાટ્ય પ્રવૃત્તિ		
11. વાતાવરણ		
12. અન્ય		

શાળાકીય સર્વગાહી ગૂદ્યાંકન

નંબર	સાહુકાર્ય	વિધાનશીલ વામ	જાતિ	દરમાર વિષય
10				
9				
8				
7				
6				
5				
4				
3				
2				
1				
		1. જોડકણાં આવડે છે / ગાય છે. 2. ગીતો આવડે છે / ગાય છે. 3. ગીતો / જોડકણાં / રાખ્યું ગીત આવડે છે / ગાય છે. 4. વાતાંઓ આવડે છે. 5. સર્જનાત્મક પ્રવૃત્તિઓ: ચિત્રકામ, માટીકામ, કાગળકામ, વગેરે કામ 6. રમતો રમે છે. 7. વર્ગીકરણ કરે છે. 8. દિશાઓ ઓળખે અને કદી શકે છે. 9. સાંભળી વિગતોમાંથી મુખ્ય વિચાર સમજે છે. 10. અપરિચિત વાતચીત સમજે છે. 11. પ્રશ્નોના જવાબ આપે છે. 12. પાઠનું વાંચન મોટેથી કરી શકે છે. 13. અપરિચિત વાક્યોનું અનુલેખન કરી શકે છે. 14. પરિચિત શબ્દો અને વાક્યોનું શુદ્ધ લેખન કરે છે. 15. શિક્ષકની મદદથી સરળ વર્ણનાત્મક વાક્યો લખે છે. 16. શબ્દબંદોળમાં યોગ્ય વિકાસ જણાય છે. 17. સ્વાધ્યાય કાર્ય આપેલી સૂચના મુજબ કરે છે. 18. પશુઓ, પકીઓ અને જંતુના રહેકાણો વિશે લખે છે. 19. વિવિધ વ્યવસાયો વિશે જાણે છે. 20. સ્થાનિક વિસ્તારના વૃક્ષો, પશુઓ અને જોતીના પાક વિશે જાણે છે.	લાલ	નાના-પર્યાવરણ વિષયસ્થુનું અંગેની અધ્ય

શાળાકીય સર્વશાહી ગૂદ્યાંકન

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

શિક્ષકશ્રી માટેની સૂચના

- સતત મૂલ્યાંકનને આધારે પ્રત્યેક બાળકનું પ્રગતિપત્રક તૈયાર કરવું.
- પ્રથમ પાનાના ઉપરના ભાગમાં મહત્વની વિગતો કાળજીથી ભરવી.
- પ્રથમ પાના પરના પ્રથમકોઠામાં શાળા તત્પરતા અન્વયે કરેલી પ્રવૃત્તિઓની તેમજ બીજા કોઠામાં ભાષા/ગણિત/પર્યાવરણ શિક્ષણ અન્વયે વર્ષ દરમિયાન કરાવેલ પ્રવૃત્તિઓની સંખ્યા લખવી.
- પરિશામપત્રકમાં પ્રત્યેક વિદ્યાર્થી વિષય વસ્તુ અન્વયે પ્રગતિપત્રકમાં કરેલી નોંધના આધારે A, B, C પેડી કઈ કષા ધરાવે છે તે નોંધવું.
- વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા વધુ હોય તો વચ્ચેના ભાગમાં ઈનર ચિપકાવવું.
- પરિશામપત્રક તૈયાર કરી આચાર્યશ્રીને વર્ગનાં બાળકોના પ્રગતિપત્રક તથા પરિશામપત્રક સહી કરીને આપવા તેમજ આચાર્યશ્રીની સહી પણ તેમાં અવશ્ય દેલી.
- પરિશામપત્રક અને પ્રગતિપત્રકો ફાઈલ કરવા આચાર્યશ્રીને આપો.
- પ્રત્યેક વિદ્યાર્થીની આપવામાં આવતા સર્વગ્રાહી વિકાસાત્મક મૂલ્યાંકન પત્રકમાં જરૂરી નોંધ કરી તેમાં તમારી સહી કરવી અને વિદ્યાર્થીના વાલીશ્રીની સહી અવશ્ય કરાવવી. ત્યારબાદ આ પત્રક આચાર્યને સુપરત કરવું.

આચાર્યશ્રી માટેની સૂચના

- સતત મૂલ્યાંકનને આધારે વર્ગ શિક્ષકે ફાઈલ કરવા આપેલ પ્રત્યેક બાળકનું પ્રગતિપત્રક તે બાળકના ઉપરના ધોરણના શિક્ષકને પ્રગતિની જાણકારી માટે અવશ્ય આપવું.
- વર્ગ શિક્ષક દ્વારા વિદ્યાર્થીની આપવામાં આવેલ સર્વગ્રાહી વિકાસાત્મક મૂલ્યાંકન પત્રક તે બાળકના ઉપરના ધોરણના વર્ગ શિક્ષકને સુપરત કરવા.

“બાળકોનું હિત જેના હૈયે છે તે
સહુના હૃદયમાં ઓમનું સ્થાન
હેંમેશા ખિરંજીવ રહેશે”

- મેટ્રમ મોન્ટેસોરી

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

પરિશાખ 5 : સર્વગ્રાહી વિકાસાત્મક સંગૃહિત પ્રગતિ પત્રક - E

ગુજરાત શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ, ગાંધીનગર

જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિ :

પત્રક - E

સર્વગ્રાહી વિકાસાત્મક સંગૃહિત પ્રગતિપત્રક
(ધોરણ : 1 થી 8)

વિદ્યાર્થીનું નામ:

જન્મતારીખ:

ધોરણ 1 માં પ્રવેશ તારીખ:

શાખાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

સામાન્ય માહિતી

1.	વિદ્યાર્થીનું નામ: (કુમાર/કન્યા)	
2.	જન્મતારીખ :	તારીખ / માસ / વર્ષ
	શબ્દોમાં	
3.	જન્મસ્થળ :	
4.	ધર્મ, જ્ઞાતિ, પેટાજ્ઞાતિ :	
5.	અણખની નિશાની :	
6.	વતનનું સરનામું :	
7.	હાલનું સરનામું :	
8.	કુટુંબમાં બોલાતી ભાષા :	
9.	શાળાનું નામ:	
10.	શાળા ક્રોડ (DISE) :	
11.	વિદ્યાર્થીનો જ.ર. નંબર :	

શાળા પ્રવેશ વખતની કૌટુંબિક માહિતી

12.	વિદ્યાર્થીના પિતાનું નામ:	
13.	ઉંમર (વર્ષ)	
14.	અભ્યાસ	
15.	બ્યબસાય (વાર્ષિક આવક)	
16.	બ્યબસાયનું સ્થળ	
17.	સંપર્ક નંબર	

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

18. વિદ્યાર્થીના શારીરિક વિકાસની નોંધ

(જે તે ધોરણના પ્રારંભની માહિતી નોંધવી)

ધોરણ	વજન કિલો-ગ્રામ	ગોચાઈ સેમી	ઇંતી સેમી
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

19. શાળામાં હાજરીની વિગત :

ધોરણ	કામના કુલ દિવસો	હાજરીના દિવસો	વિશેષ નોંધ
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

20. શૈક્ષણિક બાનતો : Scholastic Matter

ઘોરણા - 1

વિષય	સારાં પાસાંઓ	સુધારાત્મક બાનતો
શાબ્દિકી		
કથન		
વાચન		
લેખન		
ગજાન		
સર્જનાત્મક		
પ્રવૃત્તિ		
સ્વચ્છતા		
પદ્ધતિવિરાશ્ય પ્રેમ		
નિયમિતતા		

ઘોરણા - 2

વિષય	સારાં પાસાંઓ	સુધારાત્મક બાનતો
શાબ્દિકી		
કથન		
વાચન		
લેખન		
ગજાન		
સર્જનાત્મક		
પ્રવૃત્તિ		
સ્વચ્છતા		
પદ્ધતિવિરાશ્ય પ્રેમ		
નિયમિતતા		

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂલ્ફાંકન

ધોરણ - 3

વિષય	સારાં પાસાંઓ	સુધારાત્મક બાબતો
ગુજરાતી		
ગણિત		
પદ્ધતિવિજ્ઞાન		

ધોરણ - 4

વિષય	સારાં પાસાંઓ	સુધારાત્મક બાબતો
ગુજરાતી		
ગણિત		
પદ્ધતિવિજ્ઞાન		
લિંગાંકા		

શાખાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

ધોરણ - 5

વિષય	ગ્રેડ	સારાં પાસાંથો	સુધારાત્મક બાનતો
ગુજરાતી			
ગાળિત			
પદ્ધતિવરણ			
ભાષા			
અંગ્રેજી			
ચિત્ર			
સંગીત			
શારીરિક શિક્ષણ			
કાર્યાનુભવ			

નોંધ: ઉપરોક્ત ચિત્ર, સંગીત, શારીરિક શિક્ષણ અને કાર્યાનુભવ વિષયના મૂલ્યાંકનની વિગતો પરિશીષા-B અને દૈનિક અવલોકનને આધારે નક્કી કરી અહીં સંબંધિત વિષયના કોલમમાં તેની વિગતો મૂકવી.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂલ્યાંકન

ધોરણ - 6

વિષય	ફેદ	સારાં પાસાંથો	સુધારાત્મક બાબતો
ગુજરાતી			
ગાંધીએ			
હિન્દી			
અંગ્રેજી			
સામાજિક વિજ્ઞાન			
વિજ્ઞાન અને ટેક્નોલોજી			
સંસ્કૃત			
ચિત્ર			
સંગીત			
શારીરિક શિક્ષણ			
કાર્યાનુભવ			

નોંધ: ઉપરોક્ત ચિત્ર, સંગીત, શારીરિક શિક્ષણ અને કાર્યાનુભવ વિષયના મૂલ્યાંકનની વિગતો પરિશિષ્ટ-B અને દૈનિક અવલોકનને આધારે નક્કી કરી અહીં સંબંધિત વિષયના કોલમમાં તેની વિગતો મુકવી.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂલ્યાંકન

ઘોરણા - 7

વિષય	ગ્રેડ	સારાં પાસાંઓ	સુધારાત્મક બાબતો
ગુજરાતી			
ગણિત			
દિનાં			
અંગ્રેજી			
સામાજિક વિજ્ઞાન			
વિજ્ઞાન અને ટેક્નોલોજી			
સંસ્કૃત			
ચિત્ર			
સંગીત			
શારીરિક શિક્ષણ			
કાર્યાનુભવ			

નોંધ: ઉપરોક્ત ચિત્ર, સંગીત, શારીરિક શિક્ષણ અને કાર્યાનુભવ વિષયના મૂલ્યાંકનની વિગતો પરિશીષણ-B અને દૈનિક અવલોકનને આધારે નક્કી કરી અહીં સંબંધિત વિષયના કોલમમાં તેની વિગતો મુક્કવી.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂલ્યાંકન

ઘોરણા - 8

વિષય	ગ્રેડ	સારાં પાસાંઓ	સુધારાત્મક બાબતો
ગુજરાતી			
ગણિત			
હિન્દી			
અંગ્રેજી			
સામાજિક વિજ્ઞાન			
વિજ્ઞાન અને ટેક્નોલોજી			
સંસ્કૃત			
ચિત્ર			
સંગીત			
શારીરિક શિક્ષણ			
કાર્યાનુભવ			

નોંધ: ઉપરોક્ત ચિત્ર, સંગીત, શારીરિક શિક્ષણ અને કાર્યાનુભવ વિષયના મૂલ્યાંકનની વિગતો પરિશાખ-B અને દૈનિક અવલોકનને આધારે નક્કી કરી અહીં સંબંધિત વિષયના કોલમમાં તેની વિગતો મુકવી.

શાખાકીય સર્વગ્રાહી ગૂલ્યાંકન

21. વિશેષ સિદ્ધિઓ : શાળા કક્ષાએ અને શાળા બહારના સ્પર્ધાત્મક કાર્યક્રમોની વિગતો.

ઘોરણા	પ્રવૃત્તિની વિગતા	મેળવેલ સિદ્ધિ	કક્ષા (સ્થળ)	તારીખ	વિશેષ નોંધ	વગ્ચ શિક્ષકની સહી

22. ઈતર પરીક્ષાઓના પરિણામની વિગતો

ઘોરણા	પરીક્ષાનું નામ	પરીક્ષાની તારીખ	કુલ ગુણ	મેળવેલ ગુણ	નોંધ	વગ્ચ શિક્ષકની સહી

23. સમગ્ર છાપની સંક્ષિપ્ત નોંધ :

વિદ્યાર્થીના વર્ષ દરમિયાન સતત અવલોકનના આધારે નિયમિતતા, સ્વચ્છતા, શિસ્ત, વલણ, સામાજિકતા, વ્યક્તિત્વ, મૂલ્યો, રસ-રુચિ, સુટેવો, કુટેવો વગેરે જેવી બાબતો ઘ્યાને લઈ ઉપરોક્તી સમગ્ર છાપની માર્ગદર્શક બની રહે તેવી સંક્ષિપ્ત નોંધ.

ઘોરણા	ઘોરણાના સંદર્ભમાં જેવા મળેલ સારી બાળતોની નોંધ	ઘોરણાના સંદર્ભમાં જેવા મળેલ સુધારાત્મક બાળતોની નોંધ	નોંધ કરનારની સહી	વાલીની સહી
1				
2				
3				
4				
5				

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

ધોરણ 1 થી 5 સુધીમાં શાળા બદલતાં કરવાની નોંધ :

1 શાળાનું નામ: સરનામું: પ્રવેશ મેળવ્યા તારીખ શાળા છોડ્યા તારીખ શાળા છોડવાનું કારણ :	ધોરણ : જ.ર.ન. : ધોરણ : L.C. ન.
2 શાળાનું નામ: સરનામું: પ્રવેશ મેળવ્યા તારીખ શાળા છોડ્યા તારીખ શાળા છોડવાનું કારણ :	ધોરણ : જ.ર.ન. : ધોરણ : L.C. ન.
3 શાળાનું નામ: સરનામું: પ્રવેશ મેળવ્યા તારીખ શાળા છોડ્યા તારીખ શાળા છોડવાનું કારણ :	ધોરણ : જ.ર.ન. : ધોરણ : L.C. ન.
4 શાળાનું નામ: સરનામું: પ્રવેશ મેળવ્યા તારીખ શાળા છોડ્યા તારીખ શાળા છોડવાનું કારણ :	ધોરણ : જ.ર.ન. : ધોરણ : L.C. ન.

શાખાકીય સર્વગ્રહી ગૂલ્યાંકન

પરિશાષ્ટ 6 : પ્રગતિ પત્રક - F

જિલ્લા પંચાયત/નગર શિક્ષણ સમિતિ

પ્રગતિપત્રક

(PROGRESS REPORT)

ધોરણ : _____

ક્રમાંક : _____

સાલ : ૨૦૧ _____ / ૨૦૧ _____

શાળાનું નામ :

તાલુકો : વિ.

નામ :
(આડક) (વિદ્યાર્થીનું નામ) (પિતાનું નામ)

સરનામું :

પિતા/વાતી/

માતાનું નામ :

જ.ર.નં. : જન્મતારીખ :

સંપર્ક નંબર :

શાળાકીય સર્વગાહી ગૂલ્યાંકન

વિદ્યાર્થીનું નામ : _____

ધોરણ : ૩ / ૪ / ૫

કાર્ડ : _____ હાજરીપત્રક નંબર : _____

ક્રમ	વિષય	મેળવેલ ગ્રેડ	વિષયના સંદર્ભમાં વિરોધ નોંધ
૧.	ગુજરાતી		
૨.	હિન્દી		
૩.	અંગ્રેજી		
૪.	ગણિત		
૫.	પર્યાવરણ		
૬.	વ્યક્તિત્વ વિકાસ		
મેળવેલ એકદર ગ્રેડ			

સ્થળ : _____

વાલીની રાહી : _____

તારીખ : _____

સિક્કો

વાર્ષિકાકની સહી

આચાર્યની સહી

શાખાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

વિદ્યાર્થીનું નામ : _____

ધોરણ : ૬ / ૭

કાર્ડ : _____ હાજરીપત્રક નંબર : _____

ક્રમ	વિષય	મેળવેલ ગ્રેડ	વિષયના સંદર્ભમાં વિરોધ નોંધ
૧.	ગુજરાતી		
૨.	હિન્દી		
૩.	અંગ્રેજી		
૪.	સંસ્કૃત		
૫.	ગણિત		
૬.	વિજ્ઞાન અને ટૈક્નોલોજી		
૭.	સામાજિક વિજ્ઞાન		
૮.	વ્યક્તિત્વ વિકાસ		
મેળવેલ એકંદર ગ્રેડ			

સ્થાન : _____

વાતીની સહી : _____

તારીખ : _____

સિક્કો

ધર્મશિક્ષકની સહી

આચાર્યની સહી

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

વિદ્યાર્થીનું નામ : _____

ઘોરણ : _____

કાર્ડ : _____ છાયાપત્રિકાનંબર : _____

ક્રમ	વિષય	કુલ ગુણ	મેળવેલ ગુણ	મેળવેલ ગ્રેડ	વિષયના સંદર્ભમાં વિશેષ જોંધ
૧.	ગુજરાતી	૨૦૦			
૨.	હિન્દી	૨૦૦			
૩.	અંગ્રેજી	૨૦૦			
૪.	સંસ્કૃત	૨૦૦			
૫.	ગણિત	૨૦૦			
૬.	વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી	૨૦૦			
૭.	સામાજિક વિજ્ઞાન	૨૦૦			
૮.	વ્યક્તિત્વ વિકારા	૪૦૦			
	કુલ ગુણ	૧૮૦૦			
	મેળવેલ એકંદર ગ્રેડ				

સ્થળ : _____

વાતીની સાહી : _____

તારીખ : _____

સિક્કો

વાર્ષિકાકની સાહી

આચાર્યાની સાહી

શાળાકીય સર્વગ્રાહી ગૂદ્યાંકન

પરિશિષ્ટ 7 : શાળાંત પ્રમાણ પત્ર - પત્રક - G

શાળાંત પ્રમાણપત્ર

બાળકને શિક્ષણ પ્રાપ્તિનો હક્ક નિયત થયેલ પ્રાથમિક શિક્ષણના અપેક્ષિત લક્ષ્યાંકો આપે સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ કરેલ છે.
પ્રાથમિક શિક્ષણની ફલશુદ્ધિ સ્વરૂપે આપે પ્રાપ્ત કરેલ શાન, મૂલ્યો અને કૌશલ્યોનો ઉપયોગ સ્વવિકાસથી રાખ્યા વિકાસ તરફ દોરી જશે
તેવી શુભેચ્છા સાથે

આથી પ્રમાણપત્ર આપવામાં આવે છે કે શ્રી..... એ સને..... માં
RTE ACT કલમ-29 હેઠળ ઠરાવેલ ધોણા-8 સુધીનો પ્રાથમિક શિક્ષણ સુધીનો અભ્યાસક્રમ સંતોષકારક રીતે પૂર્ણ કરેલ છે.

વિવિધ વિષયો અને ધોરણમાં મેળવેલ ગ્રેડ તેમજ સહ શૈક્ષણિક બાબતોની પ્રગતિની વિગતો નીચે મુજબ છે.

ઘોરણા	શૈક્ષણિક વર્ષ	વિવિધ વિષયમાં મેળવેલ ગ્રેડ						
		ગુજરાતી	ગણિત	પર્યાવરણ	હિન્દી	અંગ્રેજી	વિજ્ઞાન અને ટેક્નોલોજી	સામાજિક વિજ્ઞાન
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								

સ્થળ : _____

વાતીની સહી : _____

તારીખ :

વગણિકાની સહી

આચાર્યની સહી

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

પરિશાખ 8 : ધોરણ 6 થી 8 નો પરિપત્ર

નિયામક
આર. સી. રાવલ

ક્રમાંક : છલોઈએરીટી/સી & ઈ/મૂલ્યાંકન/૧૨/૧૨૪૫૮-૫૬૩
ગુજરાત શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ,
'વિદ્યાભવન', સેક્ટર-૧૨, ગાંધીનગર,
કોન : (૦૭૯) ૨૩૨૫૬૮૦૮-૩૮
નિયામક : (૦૭૯) ૨૩૨૫૬૮૦૮
સચિવ : (૦૭૯) ૨૩૨૫૬૮૧૩
ફેક્સ : (૦૭૯) ૨૩૨૫૮૯૩
ઈ-મેઇલ : director-gcert@gujarat.gov.in
Web : www.gcert.gujarat.gov.in
તારીખ : ૦૮-૦૭-૨૦૧૨

વિષય : ધોરણ 6 થી 8 ની મૂલ્યાંકન યોજના બાબત

વચ્ચાણે લીધા :

- શિક્ષણ વિભાગના પત્રાંક : જીએચ / એસએચ / 31 / 2011 / જેએસબી / 1210 / 186 / ન / તારીખ : 14-7-2012 દરાવથી GCERT ને મળેલ સત્તા અન્વયે

પરિપત્ર

RTE-2009 ની જોગવાઈ મુજબ રાજ્યમાં શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન (SCE) ના માધ્યમથી ધોરણ : 1 થી 8 ના વિદ્યાર્થીઓનો શૈક્ષણિક, સામાજિક, બૌધ્ધિક, અને શારીરિક એમ સર્વગ્રાહી વિકાસ કરવાનો મુખ્ય હેતુ રહેલો છે. આ હેતુ સિદ્ધિ કરવા બાળકમાં થતા વિકાસની (વર્તન પરિવર્તન) નોંધ કરવી ખૂબ જ જરૂરી છે. વિદ્યાર્થીના સતત અવલોકન અને સહઅભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓની ભાગીદારીને આધારે તેના જીવન કીશલ્યો, મૂલ્યો, ગુણો, વલણો, રસ, દુંધિમાં થતાં પરિવર્તનની નોંધ રાખવાની છે.

જૂન, 2012 થી સમગ્ર રાજ્યમાં ધોરણ : 6 થી 8 માં નવીન પાઠ્યપુસ્તકો તથા તે અંતર્ગત શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન (SCE) માણખું અમલીકૃત થઈ રહ્યું છે.

The Bombay Primary Education Rules 1949 Lkk Rules No. 124 yLku The Bombay Primary Education Act 1949 ના Act No. 38 અન્વયે રાજ્ય સરકાર દ્વારા વખતોવખત નક્કી કરવામાં આવતા વિષયો, અભ્યાસક્રમ, પાઠ્યપુસ્તકો, માધ્યમ વગેરેનું અમલીકરણ સરકાર દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત તમામ પ્રાથમિક શાળાઓએ કરવાનું રહેશે. જે અન્વયે આ મૂલ્યાંકન માળખાનો ધોરણ : 6 થી 8 ઉચ્ચતર પ્રાથમિક શાળાઓમાં ફરજિયાત અમલ કરવા અને કરાવવા આપશીને જણાવવામાં આવે છે.

ધોરણ 6 થી 8 નું મૂલ્યાંકન માળખાનું - રચનાત્મક મૂલ્યાંકન - 40 ગુણ (પત્રક - A)

- RTE - 2009 એટકની જોગવાઈ અનુસાર સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન (CCE) કરવાનું રહે છે તેને ધ્યાને લઈ સત્રના આરંભથી જ સમગ્ર સત્ર દરમિયાન દરેક વિષયમાં જે તે એકમના અધ્યાપન કાર્યની સાથે જ તેના હેતુઓને ધ્યાને લઈ મૌખિક, ડિયાત્મક, લેખિત રૂપો કે અવલોકન, જૂથચર્ચા, પ્રોજેક્ટ, ચેકલિસ્ટ, કમ માપદંડ, વગેરે જેવી અન્ય પ્રયુક્તિઓનો ઉપયોગ કરીને શિક્ષકે રચનાત્મક મૂલ્યાંકન કરવાનું રહેશે.

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

- ❖ રચનાત્મક મૂલ્યાંકન માટે ધોરણ: 6 થી 8 ના પ્રત્યેક વિષયના સત્રવાર અભ્યાસક્રમમાંથી મૂલ્યાંકન માટેના પ્રતિનિધિરૂપ હેતુઓ તથા મૂલ્યાંકન પ્રવિધિની સમજ શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનની માર્ગદર્શિકામાં આપવામાં આવેલ છે, તેને ખાનમાં રાખી આયોજન કરવું.
- ❖ આ માટે પ્રત્યેક ધોરણના દરેક વિષયને ધ્યાને લેતાં જે ધોરણ અને વિષયના સત્રવાર અભ્યાસક્રમમાં 20 કે તેથી ઓછા વિશિષ્ટ હેતુઓ આપેલા હોય ત્યાં તમામ વિશિષ્ટ હેતુઓનો રચનાત્મક મૂલ્યાંકન માટે પત્રક - A માં સમાવેશ કરવો, પરંતુ જે વિષયમાં એક હોયત્યાં તમામ વિશિષ્ટ હેતુઓ હોય ત્યાં પ્રતિનિધિરૂપ 20 હેતુઓને અલગ તારવવા અને તેનો પત્રક - A માં સમાવેશ કરવો, અધ્યાપનકાર્યની સાથે સાથે શિક્ષકે આ રચનાત્મક મૂલ્યાંકનની નોંધ પત્રક - A માં કરવાની છે, તેમજ તેના આપારે સત્ર દરમિયાન કુલ 40 ગુણમાંથી મૂલ્યાંકન કરવાનું છે.
- ❖ રચનાત્મક મૂલ્યાંકનના આધારે દરેક વિદ્યાર્થીની ક્રમતા સિદ્ધિ માટેના ✓, ?, x નાં નિશાન કરવાનાં છે (વિશિષ્ટ હેતુઓની પૂર્ણ સિદ્ધિ માટે '✓' વિશિષ્ટ હેતુઓના સંદર્ભમાં રહેલ કચાશ માટે '?' અને વિશિષ્ટ હેતુઓ સિદ્ધ ન થયા હોય તો તે માટે 'x' ની નિશાની કરવી). શિક્ષકે વિદ્યાર્થીઓને વિશિષ્ટ હેતુઓમાં પૂર્ણ સિદ્ધિ મળે તે માટે સતત પ્રયત્ન કરવાનો છે. સત્રાંતે રચનાત્મક મૂલ્યાંકનના આધારે દરેક વિષયમાં વિદ્યાર્થીએ મેળવેલ ગુણ પત્રક - C માં 40 ગુણના કોલમમાં મૂકવાના રહેશે.
- ❖ વર્ધની શરૂઆતથી ૪ એક પણ વિદ્યાર્થીની કોઈ પણ શૈક્ષણિક મુદ્દામાં કચાશ ન રહે તેવું જવાબદારીપૂર્વક કાર્ય કરવાનું રહેશે.
- ❖ શાળાના આચાર્ય, સીઆરસી કો. ઓડિનેટરે અવાર-નવાર તથા અન્ય અધિકારીઓએ શાળા મુલાકાત વખતે વર્ગમાં થતી રચનાત્મક મૂલ્યાંકનની કામગારી જોવાની છે. પત્રક - A માં ભરાપેલ વિગતો ચકારી જરૂરિયાતવાળા વિદ્યાર્થીઓની શૈક્ષણિક પ્રગતિ માટે જે તે શિક્ષકને માર્ગદર્શન આપવાનું રહેશે.

સત્રાંત મૂલ્યાંકન - 40 ગુણ

- ❖ ધોરણ 6 થી 8 માં દરેક સત્રના અંતે દરેક વિષયમાં જે તે સત્રના અભ્યાસક્રમમાંથી 80 ગુણનું સત્રાંત લેખિત મૂલ્યાંકન કરવાનું રહેશે. 80 ગુણમાંથી મેળવેલ ગુણને બે વડે ભાગતાં આવનાર પૂર્ણક ગુણને જે તે ધોરણના પરિણામ પત્રક (પત્રક - C માં સત્રાંત મૂલ્યાંકનના 40 ગુણના કોલમમાં દર્શાવવાના રહેશે).

સ્વઅધ્યયનના આધારે મૂલ્યાંકન - 20 ગુણ

- ❖ વિદ્યાર્થી સ્વઅધ્યયન કરતો થાય તેનું ખૂબ જ મહત્ત્વ છે. જે તે વિષયમાં વિદ્યાર્થીએ કરેલ ગૃહકાર્ય, સ્વાધ્યાપકાર્ય, પ્રોજેક્ટ કાર્ય, સ્વતંત્ર લેખન કાર્ય, પુસ્તકાલયનો ઉપયોગ અને સ્થાનિક સાહિત્ય સામગ્રી વિરોધા ઉપયોગ અંગે કાળજી જોવાની છે. આ કામગીરીમાં વિદ્યાર્થીનો સ્વતંત્ર પ્રયત્ન, સુધરતા, જીવનશી જેવાં પાસાંઓ ખાનમાં લઈ દરેક વિષયમાં સત્ર દરમિયાન 20 ગુણમાંથી મૂલ્યાંકન કરવાનું છે, જેની નોંધ પરિણામ પત્રક (પત્રક - C) માં કરવાની રહેશે.
- ❖ પ્રત્યેક વિદ્યાર્થીનું ઉપરોક્ત માળખાં મુજબ શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન કરવાનું રહેશે. ખાસ અનિવાર્ય સંજોગોમાં શાળાએ જાહેર કરેલ કાર્યક્રમ મુજબ કોઈ વિદ્યાર્થી સત્રાંત લેખિત કસોટી વખતે હાજર ન રહી શકે તો પણ આચાર્યશ્રીએ શક્ય એટલા નજીકના દિવસોમાં સંબંધિત વિદ્યાર્થીની બાકી રહેલી લેખિત કસોટીઓ લેવા માટેની વ્યવસ્થા કરવાની રહેશે.

વાક્યત્વવિકાસ - 400 ગુણ (પત્રક - B)

- ❖ વિદ્યાર્થીના જ્ઞાનાત્મક વિકાસની સાથે તેના સર્વગ્રાહી વિકાસના મૂલ્યાંકન માટે પત્રક - B માં કેટલાક નિર્દેશકો

શાળાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

(વિધાનો) આપવામાં આવ્યા છે. બાળકના સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન માટેના માપદંડો શિક્ષક સ્વતંત્ર રીતે નક્કી કરી શકે તે માટે પત્રક - B માં 9 (નવ) ખાના ખાલી રાખવામાં આવ્યા છે. આ ખાનામાં શિક્ષકે જ્ઞાતે વિધાનો લખવાના છે. કુલ નિર્દેશકો (વિધાનો) ની સંખ્યા 40 રહેશે. પ્રત્યેક વિદ્યાર્થી વિવિધ સહઅભ્યાસિક પ્રવૃત્તિમાં ભાગીદારી નોંધવે તથા વિદ્યાર્થીને ચિત્ર, સંગીત, કલા, યોગ, વ્યાયામ, વગેરેના પૂરતા અનુભવો મળે તેવું શાળાએ આયોજન કરવાનું છે. વિદ્યાર્થીના સર્વાંગી વિકાસ માટે આ વિષયોનું ખૂબ જ મહત્વ છે. વિદ્યાર્થીઓમાં સુટેવો અને યોગ્ય વલણ ઘડતર માટે પ્રત્યેક શિક્ષકે પૂરતું ધ્યાન આપવાનું રહેશે. રસ, તુચ્છ, કૌશલ્યોની કેળવણી માટે પૂરતા અનુભવો પૂરા પાડવા. આ વિષયોમાં ઉત્તમ અધ્યયન અનુભવો સાથે ખૂબ જ તત્ત્વ મૂલ્યાંકન કરવું અને ખૂબ સુધારની તક આપી સુદ્ધીકરણના સતત પ્રયત્નો કરવાના રહેશે.

$$40 \text{ વિધાન} \times 10 \text{ ગુણ} = 400$$

- ❖ પત્રક - B નાં વિધાનોના આધારે વિદ્યાર્થીના વર્તનમાં અપેક્ષિત પરિવર્તન જોવા મળે તેવું સતત માર્ગદર્શન આપવાનું રહેશે. ઉત્તમ અધ્યયન અનુભવો સાથે સમગ્ર સત્ર દરમિયાનના વિદ્યાર્થીના વર્તનના આધારે તથા જે તે પ્રવૃત્તિ કરાવવામાં આવે તે વખતે વિદ્યાર્થીના એકંદરે / ડિયાશીલતા (પરફોર્મન્સ) ને આધારે પ્રત્યેક વિધાન ટીક 10 ગુણ લેખે સત્ર દરમિયાન મૂલ્યાંકન કરવાનું રહેશે.
- ❖ પ્રથમ સત્રના 400 (40 વિધાન \times 10 ગુણ) તથા બીજા સત્રના 400 (40 વિધાન \times 10 ગુણ) માંથી મેળવેલ કુલ ગુણને 2 (બે) વડે ભાગી બસે સત્રના સરેરાશ 400 માંથી મળતા ગુણ વર્ધને પરિણામ પત્રક (પત્રક - C) માં નોંધવાના રહેશે.

વિષયવાર મૂલ્યાંકન માળખ્ય

- ❖ પરિણામ પત્રક (પત્રક - C) માં વર્ધને એક વિષયના 200 ગુણ ($(40+40+20=100)$ પ્રથમ સત્ર) અને ($(40+40+20=100)$ દ્વિતીય સત્ર)) લેખે સાત વિષયના 1400 ગુણ પત્રક - B ના 400 ગુણ મળી કુલ 1800 ગુણમાંથી નીચે મુજબ મૂલ્યાંકન કરવાનું રહેશે.

ગુજરાતી	લિંગ્ટી	અંગ્રેજી	સંસ્કૃત	ગણિત	વિ. અને ટેક્સી.	સા.વિ.	પત્રક-B (વ્યક્તિત્વ વિકાસ પત્રક)	કુલ
200	200	200	200	200	200	200	400	1800

- ❖ સત્રવાર અભ્યાસક માંથી જ મૂલ્યાંકન કરવાનું રહેશે. એક સત્રનો અભ્યાસકમ બીજા સત્રમાં પૂછી શકાશે નહીં.
- ❖ ધોરણ - 6 અને 7 માં વિદ્યાર્થીને વર્ધને અપાતા પ્રગતિપત્રકમાં માત્ર ગ્રેડનો ઉલ્લેખ કરવાનો રહેશે. જ્યારે ધોરણ - 8 ના પ્રગતિપત્રકમાં ગુણ અને ગ્રેડ બાન્નો ઉલ્લેખ કરવાનો રહેશે.
- ❖ ગુણને આધારે ગ્રેડની ગણતરી નીચે મુજબ રહેશે.

100 ગુણમાંથી	200 ગુણમાંથી	400 ગુણમાંથી	1800 ગુણમાંથી	ગ્રેડ
80 કે તેથી વધુ	160 કે તેથી વધુ	320 કે તેથી વધુ	1440 કે તેથી વધુ	A
65 થી 79 સુધી	130 થી 159 સુધી	260 થી 319 સુધી	1170 થી 1439 સુધી	B
50 થી 64 સુધી	100 થી 129 સુધી	200 થી 259 સુધી	900 થી 1169 સુધી	C
35 થી 49 સુધી	70 થી 99 સુધી	140 થી 199 સુધી	630 થી 899 સુધી	D
35 થી અંધ્રા	70 થી અંધ્રા	140 થી અંધ્રા	630 થી અંધ્રા	E

- ❖ પરિણામ પત્રકો તથા પ્રગતિપત્રકોના ગુણ અંગ્રેજી અંકોમાં લખવાના રહેશે.

શાખાકીય સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન

સર્વગ્રાહી વિકાસત્મક સંગૃહિત પ્રગતિ પત્રક (પત્રક - E)

- ❖ વિદ્યાર્થીના સર્વગ્રાહી વિકાસની નોંધ માટે સર્વગ્રાહી વિકાસત્મક સંગૃહિત પ્રગતિ પત્રક (પત્રક - E) ની જે તે ધોરણની વિગતો જે તે વર્ગ શિક્ષકે ભરવાની રહેશે.
- ❖ વર્ષના આરંભે પોતાના ધોરણના તમામ વિદ્યાર્થીઓની, આગળના વર્ષના શિક્ષક દ્વારા ભરાયેલી પત્રક - E ની ભરેલી વિગતો જોઈ લેવાની રહેશે. તથા તેમાંથી જરૂરિયાતવાળા વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન આપવાનું વ્યવસ્થિત આયોજન કરવાનું રહેશે.
- ❖ કોઈપણ વિદ્યાર્થી વર્ષ દરમ્યાન અધ્યવચ્ચેથી શાળા છોડી અન્ય શાળામાં જાય ત્યારે શાળા છોડે ત્યાં સુધીના કાર્ય દિવસો, હાજર દિવસો, વિષયવાર મૂલ્યાંકનના આપારો, મેળવેલ ગુણ તથા સંગૃહિત પ્રગતિપત્રક વગેરે બાબતો શાળા છોડવાના પ્રમાણપત્રની સાથે આપવાનાં રહેશે.
- ❖ શિક્ષણ વિભાગના હરાવ ક્રમાંક : પીઆરઈ-11211-149-ક તા. 18 ફેબ્રુઆરી, 2011 અન્વયે ધોરણ 1 થી 8 સુધીના વિદ્યાર્થીને કોઈપણ ધોરણમાં અટકાવી શકાશે નહીં તેમજ વર્ગ બઢતી માટે ગુણ કેચેડ ધ્યાન લેવાશે નહીં.
- ❖ જોકોઈપણ શાળા વાલીઓનો વિશ્વાસ સંપાદન કરીને પોતાની આગવી મૂલ્યાંકન પદ્ધતિ અપનાવવા હુંચે તો RTE-2009 ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખી શાળાએ તૈયાર કરેલ મૂલ્યાંકનના નવા માળખાની સંપૂર્ણ વિગતો રજૂ કરતી દરખાસ્ત જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારીશ્રી / જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રીને કરવાની રહેશે. તેઓશ્રી જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવનના પ્રાચાર્યશ્રી સાથે પરામર્શન કરી સંબંધિત દરખાસ્ત RTE ના મૂલ્યાંકનની જોગવાઈઓને અનુરૂપ છે કે નહીં તેની ચકાસણી બાદ દરખાસ્તને મંજૂરી આપશે. આગવી મૂલ્યાંકન પોજના અપનાવનાર શાળાએ વધની આ મૂલ્યાંકન પદ્ધતિનો સમીક્ષા અહેવાલ આપવાનો રહેશે.

નોંધ : રાજ્યની તમામ પ્રાથમિક શાળાઓએ ધોરણ : 1 થી 5 માટે જરૂરી આર્ટીના તા. 11-08-2011 ના પત્ર થી મળેલ મૂલ્યાંકન માળખા મુજબ મૂલ્યાંકન કરવાનું રહેશે.

(આર. સી. રાવલ)

નિયામક

જી.સી.ઇ.આર.ટી., ગાંધીનગર

પ્રતિ,

1. પ્રાચાર્યશ્રી, જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન (તમામ)
2. જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રી (તમામ)
3. જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારીશ્રી (તમામ)
4. શાસનાધિકારીશ્રી (તમામ)

નકલ સર્વિનય રવાના:

1. માન. અભ્રસચિવશ્રી, શિક્ષણ વિભાગ, ગાંધીનગર
2. માન. અભ્રસચિવશ્રી, પ્રાથમિક શિક્ષણ, શિક્ષણ વિભાગ, ગાંધીનગર
3. માન. સ્ટેટ પ્રોજેક્ટ ડાયરેક્ટરશ્રી, એસ.એસ.એ., ગાંધીનગર
4. માન. નિયામકશ્રી, પ્રાથમિક શિક્ષણ, ગાંધીનગર
5. શાખા ફાઈલે

**વાલી / પિતાએ બાળકના સવાર્ગી વિકાસ માટે
આટલું અવશ્ય કરવું.**

- બાળકને નિયમિત સ્વચ્છ ગણવેશમાં સમયસર શાળામાં મોકલીએ.
- બાળકની સ્વચ્છતા, નખની સફાઈ, વાળ ઓળિને શાળામાં મોકલીએ.
- માસ દરમિયાન શાળાના વર્ગ શિક્ષકશ્રી તથા આચાર્યશ્રીની મુલાકાત અવશ્ય લેવી.
- બાળકનો શારીરિક વિકાસ / ચેપી રોગ / આંખની તકલીફ હોય તો નજીકના પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્ર / સામૂહિક આરોગ્ય કેન્દ્રમાં જઈ મફત તપાસણી થશે, જે કરાવવી.
- બાળકના ભિત્રો, બાળકનું વર્તન, સંસ્કારી, શિસ્ત, વિનયી રહે તેવા ગુણો વિકસાવો.
- બાળક નિયમિત ગૃહકાર્ય કરે છે કે કેમ? તેની ખાતરી કરવી.
- બાળક માતાપિતા, શિક્ષકો તથા વડીલોનો આદર કરે તેવા સંસ્કાર આપો.
- આપના બાળકને જો કોઈ વિશિષ્ટ શોખ હોય તો તે પણ તેની પ્રગતિ માટે પ્રેરણા આપો.
- બાળક શાળાએ ગેરહાજર રહે નહીં તેની કાળજી લેવી તથા લાંબી ગેરહાજરીના કિસ્સામાં મુખ્ય શિક્ષકશ્રીનું ધ્યાન દોરો.
- આપના ઘરે જન્મેલાં તમામ બાળકોની નોંધ ગ્રામપંચાયતના જન્મ રજિસ્ટરમાં અવશ્ય કરાવી અને જન્મનો દાખલો મેળવી તેને સાચવી રાખો.
- બાળકના જન્મબાદ આરોગ્ય કેન્દ્રના ડૉક્ટર કે નર્સબેનની સૂચના મુજબ તમામ પ્રકારની રસી મુકાવો.
- શાળામાં થતી તમામ ઈતર પ્રવૃત્તિમાં બાળક ભાગ લેતે માટે પ્રોત્સાહન પૂરું પાડો.
- બાળક સુંદર, સ્વચ્છ અને મરોડાર અક્ષરે લખે છે કે કેમ? તેનું ધ્યાન રાખો.
- પ્રાથમિક શાળાની તમામ મિલકતો, ઓરડા, પાણીની ટાંકી, દીવાલો, દરવાજો, વૃક્ષો વગેરેને બાળકો અથવા ગામની કોઈ પણ વ્યક્તિ નુકસાન કરતી હોય તો તેને સમજાવી રોકો.
- શાળામાં થતાં વાલી સંમેલન, માતૃ સંમેલન, રાષ્ટ્રીય તહેવારોની ઉજવણીના કાર્યક્રમો વગેરેમાં અવશ્ય હાજરી આપો.

કેવાલોમાં વિજયની વાવી છે...

તેમાં જો આપણો વિજય પામીશું તો, સર્વત્ર વિજય જ છે.

- મહાત્મા ગાંધીજી

ઉછળતા - કૂદતા - જિલભિલાટ કરતા
બાળકને “ડાલ્યું-ડમલું” બનાવી દેવાની
ઘેલછા સેવતી વખતે આપણાને ભાગ્યે જ ખ્યાલ
રહે છે કે એક ચેતન તત્ત્વને જડ બનાવી
દેવાનું કામ આપણે કરી રહ્યાં છીએ

- જુગાતરામ દવે

આપણો શિક્ષકો આપણી જાતને ચતુર માનતા
હોઈએ તો તે આપણો ભ્રમ છે. આપણા
વિદ્યાર્થીઓ આપણા કરતા વધારે ચતુર હોય છે.

- હરભાઈ ત્રિવેદી

કેળવણીના ક્ષેત્રમાં શિક્ષકો પોતાની વાણીથી
શીખવે તેના કરતા પોતાના જીવનથી શીખવે
તેની ઘણી મોટી કિંમત છે.

- નાનાભાઈ ભહુ

બાળક એ પરમાત્માએ માનવ જાત પર લખેલો
પ્રેમપત્ર છે.

- ગિજુભાઈ બદેકા

ગુજરાત શૈક્ષણિક સંશોધન અને તાલીમ પરિષદ
ગાંધીનગર